

วารสารการวัดผลการศึกษา Journal of Educational Measurement

ปีที่ 38 ฉบับที่ 103 มกราคม - มิถุนายน 2564

ISSN 0125-3778
ISSN 2730-3357 (Online)

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Educational and Psychological Test Bureau Srinakharinwirot University

วารสารการวัดผลการศึกษา

Journal of Educational Measurement

ปีที่ 38 ฉบับที่ 103 มกราคม – มิถุนายน 2564

Vol. 38 No. 103 January – June 2021

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และผลการวิจัยทางด้านการวัดผลการศึกษา สถิติ การวิจัยและจิตวิทยา ทั้งทางด้านทฤษฎี การปฏิบัติ ตลอดจนความรู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา
2. เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง เรื่องราว และความคิดเห็นระหว่างครู นักการศึกษา นักวัดผลการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทั่วไป

กำหนดออก ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 ของปี เดือนมกราคม-มิถุนายน ฉบับที่ 2 ของปี เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม

มอบให้ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ และผู้เขียนจะได้รับวารสารฉบับที่ผลงานของผู้เขียนได้รับการตีพิมพ์ จำนวน 2 ฉบับ โดยส่งให้ผู้เขียนคนแรกเท่านั้น

- บทความทุกเรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองบทความก่อนลงตีพิมพ์ (Peer reviews) จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่านต่อบทความ โดยผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และ ผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review)
- ข้อความและเนื้อหาในบทความเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความแต่เพียงฝ่ายเดียว
- การคัดลอกอ้างอิงต้องดำเนินการตามการปฏิบัติในวงวิชาการ และสอดคล้องกับกฎหมาย

หมายเลขวารสาร ISSN 0125-3778 ISSN 2730-3357 (Online)

*** วารสารฉบับนี้ มีชื่อปรากฏในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่ม 2

กองบรรณาธิการ วารสารการวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ 0-2258-4121 หรือ 0-2649-5000 ต่อ 15363, 11372 โทรสาร 0-2262-1745

เว็บไซต์ <http://eptb.swu.ac.th>

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความลงในวารสาร

จากการที่วารสารเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารผลงานวิจัย ตลอดจน ข้อค้นพบใหม่ ๆ ระหว่างนักวิจัย และสังคมภายนอก ดังนั้น เพื่อให้การสื่อสารทางวิชาการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ถูกต้อง โปร่งใส สอดคล้องกับมาตรฐานการตีพิมพ์นานาชาติ และจริยธรรมในการตีพิมพ์บทความตามข้อกำหนดของ Committee on Publication Ethics (COPE) วารสารการวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงได้กำหนดจริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Duties of Authors)

1. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้น เป็นผลงานใหม่ที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน และไม่มีการส่งบทความเพื่อการตีพิมพ์ไปที่วารสารฉบับอื่น ๆ ในเวลาเดียวกันกับที่ส่งวารสารฉบับนี้
2. ผู้นิพนธ์ต้องอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลทุกครั้ง เมื่อผู้นิพนธ์นำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในผลงานของตน ไม่มีการ ทำผิดจริยธรรมการวิจัย ในทุกประเด็น เช่น การคัดลอกข้อมูลโดยไม่มีอ้างอิง หรืออ้างอิงไม่ถูกต้อง (Plagiarism) รวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิงท้ายบทความให้มีความสอดคล้องถูกต้องตรงกันกับในเนื้อหา
3. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าผลงานมีความถูกต้อง รายงานข้อมูลและผลที่เกิดขึ้นจริง ไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เกินจริง และรับผิดชอบต่อความคิดเห็นหรือข้อสรุปในบทความที่นำมาตีพิมพ์ โดยเนื้อหาและข้อมูลในบทความ ต้องไม่มีการแสดงความส่อเสียด ให้ความร้าย หรือทำให้บุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงานใด ๆ ได้รับความเสียหายเดือดร้อน
4. ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ใน “คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ” โดยได้ตรวจสอบคำผิด การเว้นวรรค การขึ้นย่อหน้า หัวข้อ รวมถึงการใช้ภาษาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องทั้งหมด และมีรูปแบบการตีพิมพ์ทั้งบทความ เป็นไปตามข้อกำหนดของวารสารนี้ สำหรับการใช้อังกฤษและภาษาไทยในบทความ ได้มีการตรวจสอบความถูกต้องทางหลักไวยากรณ์อย่างดีแล้ว
5. ผู้นิพนธ์และผู้นิพนธ์ร่วมที่มีชื่อปรากฏในบทความ จะต้องเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการเขียนบทความจริง และรับรู้ถึงการจัดส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ มิได้จ้างวานให้ผู้อื่นผู้ใดที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในผลงานเป็นผู้เขียนให้
6. ผู้นิพนธ์ต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยนี้ หรือต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน (ถ้ามี) สำหรับการกล่าวขอบคุณผู้มีส่วนช่วยเหลือในกิตติกรรมประกาศนั้น สามารถทำได้ โดยผู้เขียนบทความควรขออนุญาตจากผู้ที่เกี่ยวข้องจะขอบคุณให้รับทราบก่อน

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการวารสารมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ตนรับผิดชอบ โดยให้มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง ผลงานน่าเชื่อถือ มีความใหม่ ชัดเจน สอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ และต้องรักษามาตรฐาน รวมถึงพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพมีความทันสมัยอยู่เสมอ
2. บรรณาธิการต้องมีการตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง เพื่อให้แน่ใจว่าบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น หากตรวจพบ การคัดลอกผลงานของผู้อื่น ในกระบวนการประเมินบทความ บรรณาธิการต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้พิมพ์หลักทันที เพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความ
3. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกลดตอน แต่ผู้เขียนปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้ โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียน ซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ
4. บรรณาธิการต้องไม่ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความ เหตุจากความสงสัยหรือความไม่แน่ใจ และต้องให้โอกาสแก่ผู้พิมพ์ หากหลักฐานมาพิสูจน์ข้อสงสัยนั้น ๆ เสียก่อน โดยต้องปฏิบัติต่อผู้พิมพ์ด้วยความเป็นธรรม ปราศจากอคติหรือความลำเอียง ไม่ทำให้ผู้พิมพ์ต้องได้รับความอับอายจากการปฏิสัมพันธ์กับผู้พิมพ์ทั้งทางวาจาหรือทางลายลักษณ์อักษร
5. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้พิมพ์ และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
6. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์ ผู้ประเมิน และทีมบริหาร

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ประเมินบทความควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขาวิชานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงาน ไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ
2. ผู้ประเมินบทความต้องมีวินัยและตรงต่อเวลาในระยะเวลาของการประเมินบทความ โดยต้องให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำตามหลักวิชาการเท่านั้น และห้ามใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่ทำให้ผู้พิมพ์อ่านแล้วรู้สึกอับอาย
3. ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลบางส่วน หรือทุกส่วนของบทความที่ส่งมา เพื่อพิจารณาแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ และจนกว่าบทความนั้นจะได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสาร (Confidentiality) ผู้ประเมินบทความต้องระบุผลงานวิจัยที่สำคัญ ๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้พิมพ์ไม่ได้อ้างถึงเข้าไปในการประเมินบทความด้วย เพื่อให้บทความเกิดคุณค่าในเชิงวิชาการเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ หากมีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบด้วย

กองบรรณาธิการและฝ่ายจัดการ

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุดา กิจธรรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังศรา ประเสริฐสิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.บุญเรียง ขจรศิลป์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.อุสา สุทธิสาคร	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
5. รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุภูมิ เขตจตุรัส	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดา วราสุนันท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรัญญา จันทร์ชูสกุล	มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศน์ศิริรินทร์ สว่างบุญ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี จิระโร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไร จักษ์ตรีมงคล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
12. อาจารย์ ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ฝ่ายจัดการ

- นางสาวสว่างจิตร์ พัชรมณีปกรณ์
- นางสาวสุภา อภิญาภิบาล
- ว่าที่ ร.ต.วิวัฒน์ พรหมสุวรรณ
- นางสาวจุฬาลักษณ์ รุ่งจรรยา
- นางธัญชนก เพ็งเพราะ
- นางสาวสุวิชญา สิริยานนท์
- นายเอกราช นาแหยม
- นางสาวศุภรัตน์ วินิจวงษ์
- นายสุรพงศ์ โคตรสูงเนิน

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณากลับกรองบทความ

ประจำวารสารการวัดผลการศึกษา

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา อุนะรัตน์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดา วราสุนันท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรัญญา จันทร์ชูสกุล	มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี จิระโร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุฬรัตน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช ศิริกิจ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไร จักข์ตรีมงคล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวรินทร์ ตาก้อนทอง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฤดี กล้าหาญ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อาจารย์ ดร.อมรา วิสูตรานุกูล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.พิชชาดา ประสิทธิ์โชค	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทบรรณาธิการ

วารสารการวัดผลการศึกษา (Journal of Educational Measurement) ฉบับนี้ จัดทำโดยสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รวบรวมบทความวิชาการและบทความวิจัยจากครู อาจารย์ นิสิตนักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในฉบับนี้มีบทความที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการวัดประเมินและการพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตวิทยา รวมถึงประเด็นการวิจัยเชิงประเมินโครงการของโรงเรียน โดยใช้แนวคิดต่าง ๆ เข้ามาให้เกิดประโยชน์

สำหรับฉบับที่แล้ว วารสารได้เน้นเรื่อง มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน นิสิตนักศึกษา รวมถึงผู้บริหาร โดยศึกษาทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนตัวแปรทางจิตวิทยาต่าง ๆ ซึ่งมีการวิจัยในลักษณะของการประเมินผล การสังเคราะห์งานวิจัย การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดกระบวนการทดลองกับนักเรียน นิสิตนักศึกษา ในระดับต่าง ๆ

หัวข้อบทความในวารสารฉบับนี้ประกอบด้วย บทความวิจัยจำนวน 22 เรื่อง ที่ยังคงมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทั้งในระดับโรงเรียน และการบริหารหลักสูตร ในระดับมหาวิทยาลัย การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ปัจจัยที่ส่งผล การศึกษาองค์ประกอบ การพัฒนาโมเดลด้านงานประเมิน การประเมินอภิมาน การประเมินความต้องการจำเป็น รวมถึงการศึกษาทางด้านจิตวิทยา และทางสังคมศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ด้วย

เพราะทางทีมบรรณาธิการวารสารได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ที่ได้มีส่วนร่วม ในการสนับสนุนให้มีการตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่จะสามารถนำแนวคิดต่าง ๆ ทางจิตวิทยาไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้ ในครั้งนี้ จึงขอเรียนเชิญผู้ที่สนใจทุกท่าน ไม่ว่าจะเป็น ครู อาจารย์ นิสิตนักศึกษา และผู้ที่สนใจ ได้มีส่วนร่วมส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ และการเผยแพร่บทความต่อไปด้วย

บรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ปกใน รายละเอียดของวารสาร	ก
จริยธรรมการตีพิมพ์บทความลงในวารสาร	ข
กองบรรณาธิการและฝ่ายจัดการ	ง
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาถ้อยแถลงบทความ	จ
บทบรรณาธิการ	ฉ
สารบัญ	ช
1. การเปรียบเทียบการเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาระหว่างเพศ และ ระยะเวลาฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด วนิดา อุบลศักดิ์, พูลพงศ์ สุขสว่าง, สิริกรานต์ จันทเปรมจิตต์	1
2. การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในโรงงาน อุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี พิชชาพร ธรรมรัตน์, สุวิมล ติรกานันท์, กมลทิพย์ ศรีหาเศษ	14
3. การศึกษาความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการ การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล กขมน ชูเทพ, จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ, กมลทิพย์ ศรีหาเศษ	24
4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อภิรักษ์ สิ้นแท้, สุวิมล ติรกานันท์, กมลทิพย์ ศรีหาเศษ	33
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สารเคมีศาสตร์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม ปานวาด สุวรรณคาม, สุพจน์ เกิดสุวรรณ, ทองปาน บุญกุล	45
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R สรเดช บุญประดิษฐ์, ธนินาฏ ณ สุนทร, ชุติมา วัฒนาศรี	54
7. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียน นานาชาติ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning จารุดา จันทร์แก้ว, ธนินาฏ ณ สุนทร, ชุติมา วัฒนาศรี	70
8. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน และทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL PLus ศิริรัตน์ พุทธิโชติ, ธนินาฏ ณ สุนทร, ชุติมา วัฒนาศรี	83
9. การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ อารีรัตน์ ลาวน้อย, กาญจนา ตระกูลวรกุล, เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ	97

เรื่อง	หน้า
10. การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ นวลพรรณ สูงสมสกุล, อัจศรา ประเสริฐสิน, เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ	108
11. การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความตั้งใจ ที่จะซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ผ่านโซเชียลมีเดียโดยใช้วิธีแบบคอนติบิวชัน วรพร พิพัฒน์, กาญจนา ตระกูลวรกุล, ปิยพงษ์ คล้ายคลึง	120
12. การสำรวจความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมินทรงเกียรติ เถนว่อง, สุภาพร เทียมบุญประเสริฐ, เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ	132
13. การศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน สุภาพร เทียมบุญประเสริฐ, ทรงเกียรติ เถนว่อง, กาญจนา ตระกูลวรกุล	145
14. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการชมเชยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อัสรี อนุตโต, พาสนา จุฬรัตน์, นฤมล พระใหญ่	158
15. การศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ขวัญธิดา พิมพ์การ, กฤษดา ทองทับ, วรรณมา จำปาทิพย์	171
16. ผลการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องต่อความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เทอดพงษ์ แดงไทย, เพ็ญนภา กุลนภาดล, ประชา อินัง	184
17. การพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย วิจิตรตา โปะะอง, สุพัตรา พักอ่อน	195
18. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี บุษกร วิเศษสมบัติ	205
19. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี บุษกร วิเศษสมบัติ	215
20. ความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มนัสนันท์ หัตถศักดิ์	227
21. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ปรเมศวร์ พีชผักหวาน, สุวรรณ จุ้ยทอง, กันต์ฤทัย คลังพหล และพิทักษ์ นิลนพคุณ	237
22. Coping psychologically with social distancing during the COVID-19 pandemic: Women's accounts on Instagram Chomphunut Srichannil	248
คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ	260
ข้อกำหนดการจัดพิมพ์ต้นฉบับบทความ	261
แบบฟอร์มการส่งบทความ	263

การเปรียบเทียบการเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาระหว่างเพศ และระยะเวลาฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด

A comparison of enhancing primary school students' working memory between gender and training time using an arithmetic training program based on the triple codes model

วนิดา อุบลศักดิ์¹ พูลพงศ์ สุขสว่าง² สิริกรานต์ จันทเปรมจิตต์³

Wanida U-bolsak¹ Poonpong Suksawang² Sirikran Juntapremjit³

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

M.Sc. in Research and Statistics in Cognitive Science, College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University E-mail: praewari1111@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. หน่วยวิจัยวิทยาการปัญญาและนวัตกรรม

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

Associate Professor, Dr. Cognitive Science and Innovation Research Unit

College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University

E-mail: psuksawang@gmail.com

³ อาจารย์ ดร. หน่วยวิจัยวิทยาการปัญญาและนวัตกรรม

วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา

Lecturer Dr. Cognitive Science and Innovation Research Unit

College of Research Methodology and Cognitive Science, Burapha University

Corresponding author, E-mail: sirikran@go.buu.ac.th

Received: January 7, 2020; Revised: January 9, 2021; Accepted: February 22, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความจำขณะทำงานระหว่างเพศและระยะเวลาฝึกของนักเรียนระดับประถมศึกษา และเพื่อวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระยะเวลาฝึกหลังฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านรัตนะ จังหวัดสระแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 80 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด แบบประเมินความจำขณะทำงาน Corsi Block และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านเลขคณิต วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุแบบสองทาง (Two-way MANOVA)

ผลการวิจัยปรากฏว่า หลังฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงานด้วยแบบทดสอบ Corsi Block และคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิตไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ระยะเวลาฝึก 15 ชั่วโมง กับ 30 ชั่วโมง นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงานด้วยแบบทดสอบ Corsi Block และคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิตไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับ

ระยะเวลาฝึกต่อคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงานด้วยแบบทดสอบ Corsi Block และคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิตปรากฏว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระยะเวลาฝึกต่อการเพิ่มคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงานด้วยแบบทดสอบ Corsi Block และคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิตหลังฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด สรุปได้ว่าโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดล ทริปเฟลโคดมีความเหมาะสมในการเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาทั้ง เพศชายและเพศหญิง โดยสามารถใช้ระยะเวลาฝึกได้ทั้งแบบ 15 ชั่วโมง และ 30 ชั่วโมง

คำสำคัญ ความจำขณะทำงาน โปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด นักเรียนระดับประถมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to compare the working memory of primary school students as related to gender and training time, and to analyze the interaction between gender and training time on the working memory after training with an arithmetic training program based on the Triple Code Model. The participants were 80 primary school students in the second semester of year 2018 from Banrattana School, Sa Kaeo Province, assigned to groups using simple random sampling. The research instruments were the arithmetic training program based on the Triple Code Model, the Corsi block task, and an arithmetic ability test. Data were analyzed by using t-tests and Two-way MANOVA.

It was found that both genders showed similar working memory mean scores on the Corsi block task and on the arithmetic ability test after using the arithmetic training program based on the Triple Code Model. In addition, 15 training hours and 30 training hours exhibited similar working memory mean scores on the Corsi block task, and on arithmetic ability. There was no interaction between gender and training time in relation to the enhancement of working memory mean score on the Corsi block task and on the arithmetic ability test mean score after using the arithmetic training program based on the Triple Code Model. It can be concluded that the arithmetic training program based on the Triple Code Model was suitable for enhancing working memory in both genders, with 15 training hours and also with 30 training hours.

Keywords: Working Memory, Arithmetic Training Program Based on Triple Codes Model, Primary School Students

บทนำ

ปัจจุบันการเรียนรู้การทำงานของสมองสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของสมองช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยสมองของมนุษย์ประกอบด้วยโครงข่ายประสาท (Neural Network) จำนวนมาก และหนึ่งในโครงข่ายประสาทที่สำคัญ คือโครงข่ายประสาทของความจำ (Memory Network) ซึ่งมีองค์ประกอบย่อยของความจำ คือความจำขณะทำงาน (Working Memory)

ความจำขณะทำงาน (Working Memory: WM) มีความสำคัญต่อการทำงานของสมองชั้นสูง มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ในเด็ก การศึกษา การเพิ่มความจำขณะทำงานสามารถใช้กิจกรรมที่แตกต่างกันไปตามแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา เช่น การเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียนโดยใช้เกมคอมพิวเตอร์ชื่อว่า “Jungle

Memory™ 2008” ที่สร้างโดย Alloway et al. (2013) ใช้ฝึกเด็กที่มีอายุระหว่าง 7-16 ปี ผลการวิจัยปรากฏว่า หลังจากการฝึกด้วยโปรแกรมเกมคอมพิวเตอร์ Jungle Memory™ 2008 นักเรียนมีความจำขณะทำงานเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนฝึกด้วยโปรแกรมเกมคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ ริชกร โขติประดิษฐ์ และคณะ (2561) ได้ศึกษาการเพิ่มความจำขณะทำงานด้านภาพของนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แอดซัน ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เกมแอดซัน หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนความถูกต้องของการตอบสนองมากกว่าก่อนการทดลอง และมีค่าเฉลี่ยเวลาปฏิกริยาขณะทำแบบทดสอบความจำขณะทำงานด้านภาพหลังการทดลองน้อยกว่าก่อนการทดลอง

นอกจากความจำขณะทำงานจะมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว ความสามารถทางคณิตศาสตร์ก็มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความคิดเช่นกัน โดยทำให้เกิดการคิดอย่างเป็นระบบ และมีแบบแผน ซึ่งสำคัญต่อการพัฒนาระบวนการคิดของมนุษย์ การพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์สามารถใช้กิจกรรมที่หลากหลาย ดังในงานวิจัยของ วัฒนาวดี อัครเดชเสือชา (2556) ที่ศึกษาผลของการใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการบวกและการลบเลขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการบวกและการลบหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน นอกจากนี้ สุพิชฌาย์ ทนทาน และวไลพร เมฆไตรรัตน์ (2559) ศึกษาผลการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษาที่มีต่อความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษา มีความสามารถทางคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ กมลชนก ภาคภูมิ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อการสอนวิดีโอทัศน์ เรื่อง กราฟของฟังก์ชัน เอกซ์โพเนนเชียล ด้วยโปรแกรม Camtasia Studio กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนเสริมด้วยสื่อการสอนวิดีโอทัศน์ เรื่อง กราฟของฟังก์ชันเอกซ์โพเนนเชียล ผ่านเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 84.21 และมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทุกคน คิดเป็น ร้อยละ 83.82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

ในงานวิจัยของ บุราณี ระเบียบ และสุชาดา กรเพชรปानी (2559) ได้นำทฤษฎี Triple Code Model ของ Dehaene มาใช้ในการพัฒนาโปรแกรมฝึกการคิดเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด (An Arithmetic Training Program Based on Triple Code Model) สำหรับเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า เมื่อฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคดเป็นเวลา 30 ชั่วโมง นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบความจำขณะทำงานและความสามารถด้านเลขคณิตหลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งจากงานวิจัยข้างต้น นับว่าเป็นนวัตกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีทักษะทางปัญญาและทักษะการแก้โจทย์เลขคณิตเพิ่มขึ้น โดยผลของการเพิ่มขึ้นของความจำขณะทำงานโดยใช้โปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคดที่พัฒนาขึ้นนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มความจำขณะทำงานโดยใช้โปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด ได้แก่ เพศ และระยะเวลาฝึก นอกจากนี้ยังศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระยะเวลาฝึก ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการหาวิธีการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด ที่เหมาะสมเพื่อที่จะนำไปใช้พัฒนาความจำขณะทำงานของนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์

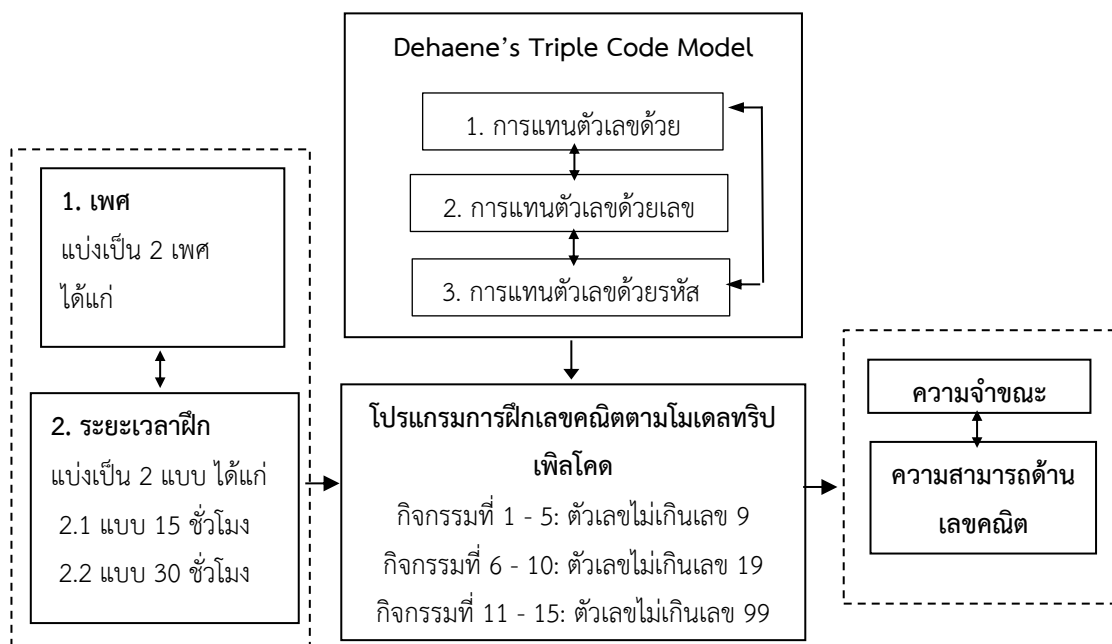
1. เพื่อเปรียบเทียบความจำขณะทำงานระหว่างเพศของนักเรียนระดับประถมศึกษาเมื่อฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด
2. เพื่อเปรียบเทียบความจำขณะทำงานระหว่างระยะเวลาฝึกของนักเรียนระดับประถมศึกษาเมื่อฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด
3. เพื่อวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระยะเวลาฝึกของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อความจำขณะทำงานเมื่อฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด

สมมติฐานของการวิจัย

1. เพศมีผลต่อการเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาเมื่อฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด
2. ระยะเวลาฝึกที่ต่างกันส่งผลต่อความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาเมื่อฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด
3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระยะเวลาฝึกของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อความจำขณะทำงานเมื่อฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

โมเดลทริปเฟลโคด (Triple Code Model) ของ Dehaene (1992) ที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การแทนตัวเลขด้วยปริมาณ (An Analogue Magnitude Representation) 2) การแทนตัวเลขด้วยเลขอารบิก (A Visual Arabic Number Form) และ 3) การแทนตัวเลขด้วยรหัสภาษา (An Auditory-verbal Code) นั้น บุราณี ระเบียบ และสุชาติา กรเพชรปानी (2559) ได้นำมาใช้ในการพัฒนาโปรแกรมฝึกการคิดเลขคณิตสำหรับเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ประกอบด้วยกิจกรรมทั้งสิ้น 15 กิจกรรม ใช้เวลาฝึกทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง โดยโปรแกรมฯ มีความเหมาะสมและสามารถเพิ่มความจำขณะทำงานและความสามารถด้านเลขคณิตในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงประโยชน์จากงานวิจัยนี้ เพื่อที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาทักษะทางปัญญาของนักเรียน โดยมีความสนใจที่จะวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด ได้แก่ เพศ และระยะเวลาฝึก นอกจากนี้ยังศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระยะเวลาฝึก ดังกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

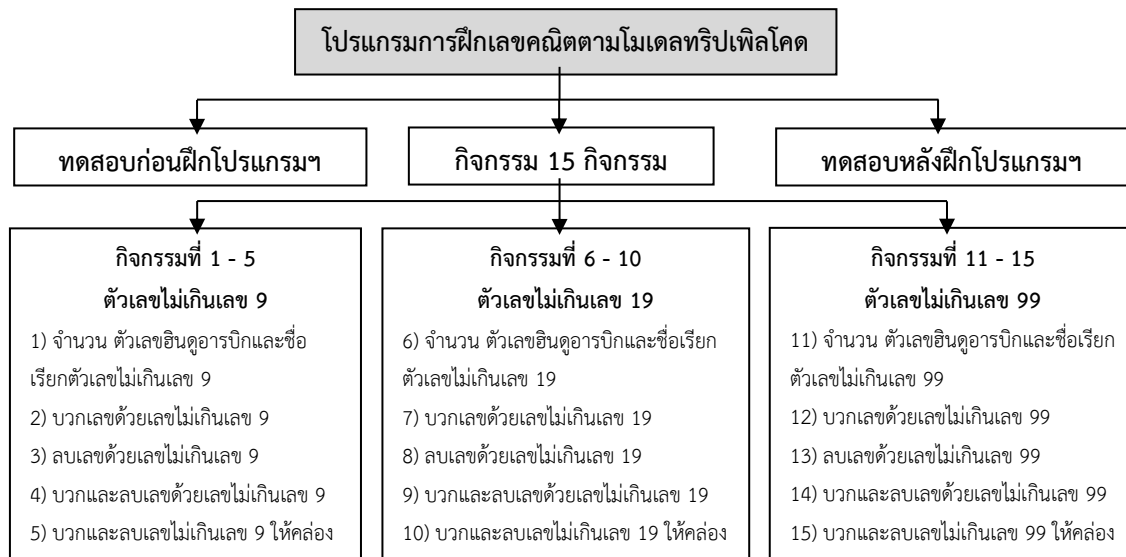
วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านรัตนะ อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 80 คน ได้จากการคำนวณด้วยโปรแกรม G*Power เลือกเข้ากลุ่มทดลองด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองแบ่งเป็น 3 ประเภท มีรายละเอียดดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้คัดกรองกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ประสบการณ์การเพิ่มความจำขณะทำงาน และประวัติการบาดเจ็บ ที่ศีรษะ แบบประเมินสายตาระยะสั้น (Near Vision) ด้วยเจเกอร์ชาร์ต (Jaeger’s Chart) และแบบคัดกรองตาบอดสีเบื้องต้นอิชิฮาระ (Ishihara)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด ของ บุราณี ระเบียบ และสุชาติ กรเพชรปาณี (2559) ที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป MIT App Inventor ทำการฝึกผ่านกระดานขนวนอิเล็กทรอนิกส์ (Tablet) ที่รองรับระบบปฏิบัติการ Android 4.2 ใช้เนื้อหาในรายวิชาคณิตศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สารการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ สาระที่ 1 เรื่องจำนวนและการดำเนินการ (Numbers and Operations) ใช้เวลาในการฝึก 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง ซึ่งในโปรแกรมฯ ประกอบด้วย โครงสร้างกิจกรรมทั้งสิ้น 15 กิจกรรม แสดงดังภาพ 2

ภาพ 2 โครงสร้างโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด (บุราณี ระเบียบ และสุชาติ กรเพชรปาณี, 2559)

โดยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟิลโคด ได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมฯ โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ใช้งาน ซึ่งมีระดับความเหมาะสมของโปรแกรมฯ ภาพรวมในระดับมาก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย แบบทดสอบ Corsi Block ในชุดโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทดสอบความจำขณะทำงานมาตรฐานจาก The Psychology Experiment Building Language (PEBL) Version 2.0 (Mueller & Piper, 2014) และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านเลขคณิต (Arithmetic Ability Test) ของบุราณี ระเบียบ และสุชาติ กรเพชรปาณี (2559) ในรูปแบบ แอปพลิเคชัน โจทย์คำถามมีตัวเลขไม่เกิน 2 หลัก เป็นแบบเติมคำตอบ 30 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน มีการวิเคราะห์ความยากง่ายของข้อสอบ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.53 - 0.77 วิเคราะห์อำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ คัดเลือกข้อสอบเป็นรายข้อที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.93 และมีค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ดำเนินการวิจัยตามแผน การทดลองแบบ 2x2 Factorial Pretest and Posttest Design (Between Subjects) (Edmonds & Kennedy, 2017, p. 77) โดยกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์มีการเลือกเข้ากลุ่มทดลอง โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แสดงดังตารางที่ 1 และมีแบบแผนการทดลอง แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 การเลือกตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลอง

2 x 2 (n=80)	ระยะเวลาฝึก (B)	
เพศ (A)	15 ชั่วโมง (B ₁)	30 ชั่วโมง (B ₂)
ชาย (A ₁)	A ₁ B ₁	A ₁ B ₂
หญิง (A ₂)	A ₂ B ₁	A ₂ B ₂

ตารางที่ 2 แบบแผนการทดลองแบบ 2x2 Factorial Pretest and Posttest Design (Between Subjects)

กลุ่ม (Group)	วัดก่อนทดลอง (Pretest)	ทดลอง (Treatment)	วัดหลังทดลอง (Posttest)
1	O ₁	X _{A₁B₁}	O ₂
2	O ₁	X _{A₁B₂}	O ₂
3	O ₁	X _{A₂B₁}	O ₂
4	O ₁	X _{A₂B₂}	O ₂

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะ การแจกแจงของข้อมูล ซึ่งเป็นค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความจำเพาะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระยะเวลา ก่อนกับหลังการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึก เลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด โดยใช้สถิติทดสอบที (Paired Sample t-test)
3. เปรียบเทียบความจำเพาะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระหว่างเพศกับระยะเวลาฝึกเมื่อฝึกด้วยโปรแกรม การฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคดโดยใช้สถิติทดสอบที (Paired Sample t-test)
4. วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระยะเวลาฝึกของนักเรียนที่มีต่อความจำเพาะทำงานเมื่อฝึกด้วยโปรแกรม การฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคดโดยใช้สถิติ Two-way MANOVA

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความจำเพาะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระยะเวลา ก่อนกับหลังการฝึก ด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความจำเพาะทำงานด้วยแบบทดสอบ Corsi Block ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระยะเวลา ก่อนกับหลังการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด จำนวน 15 ชั่วโมง แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความจำขณะทำงานด้วยแบบทดสอบ Corsi Block ของนักเรียนระดับประถมศึกษาาระยะก่อนกับหลังการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริบเฟิลโคด จำนวน 15 ชั่วโมง

เพศ	n	Pretest		Posttest		r	t	p
		M	SD	M	SD			
ชาย	20	19.20	12.15	25.80	11.98	.79	3.75**	<.01
หญิง	20	18.25	12.92	30.05	12.87	.56	4.38**	<.01
ชายและหญิง	40	18.73	12.39	27.93	12.46	.65	5.60**	<.01

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาาระยะก่อนกับหลังการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริบเฟิลโคด จำนวน 15 ชั่วโมง จำแนกตามเพศปรากฏว่า นักเรียนชายก่อนฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงาน เท่ากับ 19.20 หลังฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงาน เท่ากับ 25.80 และเมื่อนำมาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .79 ($p = .00$) สรุปได้ว่า ความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการทดสอบความแตกต่างของความจำขณะทำงานก่อนกับหลังการฝึกด้วยสถิติทดสอบที่ (Paired Sample t-test) ได้ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 3.75 ($p = .00$) แสดงว่า ความจำขณะทำงานของนักเรียนชายหลังฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริบเฟิลโคด จำนวน 15 ชั่วโมง สูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนหญิงก่อนฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงาน เท่ากับ 18.25 หลังฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงาน เท่ากับ 30.05 และเมื่อนำมาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .56 ($p = .00$) สรุปได้ว่า ความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการทดสอบความแตกต่างของความจำขณะทำงานก่อนกับหลังการฝึกด้วยสถิติทดสอบที่ (Paired Sample t-test) ได้ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 4.38 ($p = .00$) แสดงว่า ความจำขณะทำงานของนักเรียนหญิงหลังฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริบเฟิลโคด จำนวน 15 ชั่วโมง สูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงก่อนฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงาน เท่ากับ 18.73 หลังฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงาน เท่ากับ 27.93 และเมื่อนำมาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .65 ($p = .00$) สรุปได้ว่า ความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการทดสอบความแตกต่างของความจำขณะทำงานก่อนกับหลังการฝึกด้วยสถิติทดสอบที่ (Paired Sample t-test) ได้ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 5.60 ($p = .00$) แสดงว่า ความจำขณะทำงานของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงหลังฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริบเฟิลโคด จำนวน 15 ชั่วโมง สูงกว่า ก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาาระยะก่อนกับหลังการฝึกเมื่อฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริบเฟิลโคด จำนวน 30 ชั่วโมง แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความจำขณะทำงานด้วยแบบทดสอบ Corsi Block ของนักเรียน ระดับประถมศึกษาาระยะก่อนกับหลังการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริบเฟิลโคด จำนวน 30 ชั่วโมง

เพศ	n	Pretest		Posttest		r	t	p
		M	SD	M	SD			
ชาย	20	14.80	14.93	20.30	16.44	.75	2.19*	<.05
หญิง	20	17.80	12.56	26.15	13.92	.36	2.48*	<.05
ชายและหญิง	40	16.30	13.70	23.23	15.32	.59	3.32**	<.01

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาาระยะก่อนกับหลังการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด จำนวน 30 ชั่วโมง จำแนกตามเพศปรากฏว่า นักเรียนชายก่อนฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงาน เท่ากับ 14.80 หลังฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงาน เท่ากับ 20.30 และเมื่อนำมาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .75 ($p = .04$) จึงสรุปได้ว่า ความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการทดสอบความแตกต่างของความจำขณะทำงานระยะก่อนกับหลังการฝึกด้วยสถิติทดสอบที่ (Paired Sample t-test) ได้ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 2.19 ($p = .04$) แสดงว่า ความจำขณะทำงานของนักเรียนชายหลังฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด จำนวน 30 ชั่วโมง สูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนหญิงก่อนฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงาน เท่ากับ 17.80 หลังฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงาน เท่ากับ 26.15 และเมื่อนำมาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .36 ($p = .02$) จึงสรุปได้ว่า ความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการทดสอบความแตกต่างของความจำขณะทำงานระยะก่อนกับหลังการฝึกด้วยสถิติทดสอบที่ (Paired Sample t-test) ได้ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 2.48 ($p = .02$) แสดงว่า ความจำขณะทำงานของนักเรียนหญิงหลังฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด จำนวน 30 ชั่วโมง สูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงก่อนฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงาน เท่ากับ 16.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 13.70 หลังฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความจำขณะทำงาน เท่ากับ 23.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 15.32 และเมื่อนำมาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .59 ($p = .00$) จึงสรุปได้ว่า ความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการทดสอบความแตกต่างของความจำขณะทำงานระยะก่อนกับหลังการฝึกด้วยสถิติทดสอบที่ (Paired Sample t-test) ได้ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 3.32 ($p = .00$) แสดงว่า ความจำขณะทำงานของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง หลังฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด จำนวน 30 ชั่วโมง สูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิต (Arithmetic) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาาระยะก่อนกับหลังการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด จำนวน 15 ชั่วโมง แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาาระยะก่อนกับหลังการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด จำนวน 15 ชั่วโมง

เพศ	n	Pretest		Posttest		r	t	p
		M	SD	M	SD			
ชาย	20	21.25	5.94	25.40	5.27	.69	4.17**	<.01
หญิง	20	19.45	7.24	26.10	4.51	.58	5.03**	<.01
ชายและหญิง	40	20.35	6.60	25.75	4.85	.61	6.42**	<.01

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาาระยะก่อนกับหลังการฝึกจำนวน 15 ชั่วโมง จำแนกตามเพศปรากฏว่า นักเรียนชายก่อนฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิตเท่ากับ 21.25 หลังฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิตเท่ากับ 25.40 และเมื่อนำมาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .69 ($p = .00$) สรุปได้ว่า ความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถด้านเลขคณิตระยะก่อนกับหลังการฝึกด้วยสถิติ

ทดสอบที่ (Paired Sample t-test) ได้ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 4.17 ($p = .00$) แสดงว่า ความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนชาย หลังฝึก จำนวน 15 ชั่วโมง สูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนหญิงก่อนฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิต เท่ากับ 19.45 หลังฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิต เท่ากับ 26.10 และเมื่อนำมาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .58 ($p = .00$) จึงสรุปได้ว่า ความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถด้านเลขคณิตก่อนกับหลังการทดลองด้วยสถิติทดสอบที่ (Paired Sample t-test) ได้ค่าสถิติทดสอบที่ เท่ากับ 5.03 ($p = .00$) แสดงว่า ความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนหญิงหลังฝึก จำนวน 15 ชั่วโมง สูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ฝึกด้วยระยะเวลา 15 ชั่วโมง ก่อนฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิต เท่ากับ 20.35 หลังฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิต เท่ากับ 25.75 และเมื่อนำมาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .61 ($p = .00$) สรุปได้ว่า ความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถด้านเลขคณิตก่อนกับหลังการฝึกด้วยสถิติทดสอบที่ (Paired Sample t-test) ได้ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 6.42 ($p = .00$) แสดงว่า ความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงหลังฝึก จำนวน 15 ชั่วโมง สูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิต (Arithmetic) ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระยะเวลา ก่อนกับหลังการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริบเพิลโคด จำนวน 30 ชั่วโมง แสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระยะเวลา ก่อนกับหลังการฝึก ด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริบเพิลโคด จำนวน 30 ชั่วโมง

เพศ	n	Pretest		Posttest		r	t	p
		M	SD	M	SD			
ชาย	20	20.20	8.26	22.90	7.21	.86	2.86*	<.05
หญิง	20	21.00	6.83	25.45	5.24	.76	4.46*	<.05
ชายและหญิง	40	20.60	7.49	24.18	6.35	.81	5.16**	<.01

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระยะเวลา ก่อนกับหลังการฝึก จำนวน 30 ชั่วโมง จำแนกตามเพศปรากฏว่า นักเรียนชายก่อนฝึก มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิตเท่ากับ 20.20 หลังฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้าน เลขคณิต เท่ากับ 22.90 และเมื่อนำมาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .86 ($p = .01$) จึงสรุปได้ว่า ความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถด้านเลขคณิตก่อนกับหลังการฝึกด้วยสถิติทดสอบที่ (Paired Sample t-test) ได้ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 2.86 ($p = .01$) แสดงว่า ความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนชายหลังฝึก จำนวน 30 ชั่วโมง สูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนหญิงก่อนฝึก มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิต เท่ากับ 21.00 หลังฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้าน เลขคณิต เท่ากับ 25.45 และเมื่อนำมาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่ แบบ Paired Sample t-test ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .76 ($p = .01$) จึงสรุปได้ว่า ความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถด้านเลขคณิตก่อนกับหลังการฝึกด้วยสถิติทดสอบที่ (Paired Sample t-test) ได้ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 4.46 ($p = .01$) แสดงว่า ความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนหญิงหลังฝึก จำนวน 30 ชั่วโมง สูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงก่อนฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิตเท่ากับ 20.60 หลังฝึกมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านเลขคณิต เท่ากับ 24.18 และเมื่อนำมาตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ .81 ($p = .00$) จึงสรุปได้ว่า ความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติทดสอบที่แบบ Paired Sample t-test ผลการทดสอบความแตกต่างของความสามารถด้านเลขคณิตก่อนกับหลังการฝึกด้วยสถิติทดสอบที่ (Paired Sample t-test) ได้ค่าสถิติทดสอบที่เท่ากับ 5.16 ($p = .00$) แสดงว่า ความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนหญิงหลังฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด จำนวน 30 ชั่วโมง สูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุแบบสองทาง (Two-way Multivariate Analysis of Variance: Two-way MANOVA) ความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระหว่างเพศกับระยะเวลาฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด

ผลการทดสอบความแปรปรวนพหุแบบสองทางของตัวแปรความจำขณะทำงานด้วยแบบทดสอบ Corsi Block และความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียน ระหว่างเพศกับระยะเวลาฝึก แสดงดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบความแปรปรวนพหุในภาพรวมของตัวแปรความจำขณะทำงานด้วยแบบทดสอบ Corsi Block และความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนจำแนกตามเพศกับระยะเวลาฝึก

แหล่งความแปรปรวน	Wilks's Lambda	df	F	p
เพศ	.96	5	1.46	.24
ระยะเวลาฝึก	.97	5	1.29	.28
เพศ x ระยะเวลาฝึก	.99	5	0.27	.76

จากตารางที่ 7 ผลการทดสอบความแปรปรวนพหุแบบสองทางของความจำขณะทำงาน และความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนจำแนกตามเพศกับระยะเวลาฝึก ด้วยสถิติ Wilks's Lambda ปรากฏว่า สถิติทดสอบ Wilks's Lambda มีค่าเท่ากับ .99 ค่าสถิติทดสอบ F เท่ากับ 0.27 ($p = .76$) แสดงว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระยะเวลาฝึก นักเรียนเพศชายและเพศหญิงที่ฝึกด้วยระยะเวลา 15 ชั่วโมง กับ 30 ชั่วโมง มีความจำขณะทำงานและความสามารถด้านเลขคณิตไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระยะเวลาฝึก สถิติทดสอบ Wilks's Lambda มีค่าเท่ากับ .97 ค่าสถิติทดสอบ F เท่ากับ 1.29 ($p = .28$) แสดงว่า นักเรียนที่ฝึกด้วยระยะเวลา 15 ชั่วโมง กับ 30 ชั่วโมง มีความจำขณะทำงานและความสามารถด้านเลขคณิตไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามเพศ สถิติทดสอบ Wilks's Lambda มีค่าเท่ากับ .96 ค่าสถิติทดสอบ F เท่ากับ 1.46 ($p = .24$) แสดงว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความจำขณะทำงานและความสามารถด้านเลขคณิตไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบความแปรปรวนพหุแบบสองทางของความจำขณะทำงานด้วยแบบทดสอบ Corsi Block และความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียน แสดงดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบความแปรปรวนพหุแบบสองทางของความจำขณะทำงานด้วยแบบทดสอบ Corsi Block และความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียน

แหล่งความแปรปรวน	ตัวแปรตาม	SS	df	MS	F	p
เพศ	ความจำขณะทำงานด้วย	510.05	1	510.05	2.63	.11
	แบบทดสอบ Corsi Block					
	ความสามารถด้านเลขคณิต	52.81	1	52.81	1.66	.20
ระยะเวลาฝึก	ความจำขณะทำงานด้วย	441.80	1	441.80	2.29	.14
	แบบทดสอบ Corsi Block					
	ความสามารถด้านเลขคณิต	49.61	1	49.61	1.56	.22
เพศ x ระยะเวลาฝึก	ความจำขณะทำงานด้วย	12.80	1	12.80	0.07	.80
	แบบทดสอบ Corsi Block					
	ความสามารถด้านเลขคณิต	17.11	1	17.11	0.54	.47

จากตารางที่ 8 ผลการทดสอบความแปรปรวนพหุแบบสองทางของความจำขณะทำงานและความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียน จำแนกตามเพศและระยะเวลาฝึก ปรากฏว่า ความจำขณะทำงาน มีค่าสถิติ F เท่ากับ 0.07 ($p = .80$) แสดงว่านักเรียนเพศชายและเพศหญิงที่ฝึกด้วยระยะเวลา 15 ชั่วโมง กับ 30 ชั่วโมง มีความจำขณะทำงานไม่แตกต่างกัน ความสามารถด้านเลขคณิตมีค่าสถิติ F เท่ากับ 0.54 ($p = .47$) แสดงว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิงที่ฝึกด้วยระยะเวลา 15 ชั่วโมง กับ 30 ชั่วโมง มีความสามารถด้านเลขคณิตไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบความแปรปรวนพหุแบบสองทางของความจำขณะทำงานและความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียน จำแนกตามระยะเวลาฝึกปรากฏว่า ความจำขณะทำงาน มีค่าสถิติ F เท่ากับ 2.29 ($p = .14$) แสดงว่า นักเรียนที่ฝึกด้วยระยะเวลา 15 ชั่วโมง กับ 30 ชั่วโมง มีความจำขณะทำงาน ไม่แตกต่างกัน ความสามารถด้านเลขคณิตมีค่าสถิติ F เท่ากับ 1.56 ($p = .22$) แสดงว่า นักเรียนที่ฝึกด้วยระยะเวลา 15 ชั่วโมง กับ 30 ชั่วโมง มีความสามารถด้านเลขคณิตไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบความแปรปรวนพหุแบบสองทางของความจำขณะทำงานและความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียน จำแนกตามเพศปรากฏว่า ความจำขณะทำงาน มีค่าสถิติ F เท่ากับ 2.63 ($p = .11$) แสดงว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความจำขณะทำงานไม่แตกต่างกัน ความสามารถด้านเลขคณิตมีค่าสถิติ F เท่ากับ 1.66 ($p = .20$) แสดงว่า นักเรียนเพศชายและเพศหญิงมีความสามารถด้านเลขคณิตไม่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า เพศมีผลต่อการเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษาเมื่อฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคค ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชายมีผลการเพิ่มความจำขณะทำงานหลังจากการฝึกไม่แตกต่างกันกับนักเรียนหญิง จึงกล่าวได้ว่า โปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคค ตัวแปรเพศ ไม่มีผลต่อการเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงว่า ความแตกต่างระหว่างเพศ ไม่มีผลต่อการเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lindberg et al. (2010) ที่ศึกษาแนวโน้มความแตกต่างของความสามารถด้านคณิตศาสตร์ระหว่างเพศ ปรากฏว่า อัตราส่วนความแปรปรวน เท่ากับ 1.08 แสดงถึงความแปรปรวนของเพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกัน และจากงานวิจัยของ Bergman-Nutley and Klingberg (2014) แสดงให้เห็นว่า เมื่อฝึกความจำขณะทำงานด้วยโปรแกรม Cogmed Working Memory Training ด้วยระยะเวลาฝึก 5 วัน

ต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ส่งผลทำให้นักเรียนเพศชายมีความจำขณะทำงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ความจำขณะทำงานมีความสัมพันธ์กับความสามารถด้านเลขคณิต

2. การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า ระยะเวลาฝึกที่แตกต่างกันส่งผลต่อความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษา เมื่อฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ฝึกด้วยระยะเวลา 15 ชั่วโมง กับ 30 ชั่วโมง มีผลการเพิ่มความจำขณะทำงานหลังการฝึกไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dahlin et al. (2008) ที่ศึกษาโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ฝึกความจำขณะทำงานในเด็กวัยรุ่นและผู้สูงอายุ จำนวน 64 คน ปรากฏว่า เมื่อฝึกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 45 - 60 นาที ส่งผลให้ทั้งเด็กวัยรุ่นและผู้สูงอายุมีความจำขณะทำงานสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม อย่างไรก็ตาม Alloway et al. (2013) แสดงให้เห็นว่า การฝึกด้วยความถี่ที่มากขึ้นจาก 8 ครั้ง เป็น 24 ครั้งภายใน 8 สัปดาห์ สามารถเพิ่มความจำขณะทำงานในเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ได้

3. การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระยะเวลาฝึกของนักเรียนที่มีต่อความจำขณะทำงานเมื่อฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศกับระยะเวลาฝึก ปรากฏว่า เพศกับระยะเวลาฝึกมีค่าสถิติทดสอบเอฟเท่ากับ .27 ($p = .76$) แสดงว่า เพศกับระยะเวลาฝึกไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน นั่นคือ เพศกับระยะเวลาฝึก ไม่มีผลต่อการเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียนซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Moe (2018) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศและความสามารถด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความสามารถด้านคณิตศาสตร์ และอนวัช คงประเสริฐ และคณะ (2561) ที่ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับชั้นและความสามารถด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยการเล่นเกมโดยใช้โมเดลแอบสแตรกโคดเป็นฐานผลการวิจัยปรากฏว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับชั้นและความสามารถด้านคณิตศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด ไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์เพื่อเพิ่มความสามารถด้านเลขคณิตของนักเรียนระดับประถมศึกษาได้ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

2. การฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคดด้วยระยะเวลา 15 ชั่วโมง เพียงพอต่อการเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียนระดับประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความคงทนของความจำขณะทำงานหลังจากการฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด โดยการทดสอบซ้ำหลังการทดลอง 1 เดือน และ 3 เดือน เพื่อตรวจสอบความคงทนของการฝึก

2. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟลโคด ที่สามารถปรับใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นได้ เช่น เนื้อหาการคูณ การหาร นำไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทบัณฑิตศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2562

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก ภาคภูมิ. (2561). การพัฒนาสื่อการสอนวีดิทัศน์ เรื่อง กราฟของฟังก์ชันเอกซ์โพเนนเชียลด้วยโปรแกรม Camtasia Studio. วารสารการวัดผลการศึกษา. 35 (97). 45-55.
- บุราณิ ระเบียบ และสุชาดา กรเพชรปานี. (2559). การพัฒนาโปรแกรมฝึกการคิดเลขคณิตโดยประยุกต์ โมเดลทริปเฟิลโคต สำหรับเพิ่มความจำขณะทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา. 14 (2). 102-113.
- รัชกร โชติประดิษฐ์, เสรี ชัดเข้ม และปรัชญา แก้วแก่น. (2561). การเพิ่มความจำขณะทำงานด้านภาพของนักเรียนระดับประถมศึกษาโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เกมแอคชัน: การศึกษาค้นคว้าไฟฟ้าสมองสัมพันธ์กับเหตุการณ์. วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา. 16 (1). 1-18
- วัฒนาวดี อัครเดชลีลา. (2556). ผลของการใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการบวกและการลบเลข จำนวนไม่เกิน 1,000 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วารสารการวัดผลการศึกษา. 30 (87). 72-82.
- สุพิชฌาย์ ทนทาน และวไลพร เมฆไตรรัตน์. (2559). ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมการศึกษาที่มีต่อความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์. 11 (33). 143-158.
- อนวัช คงประเสริฐ, พูลพงศ์ สุขสว่าง และศรวิน เทพสถิตย์ภรณ์. (2561). การเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยเกมคอมพิวเตอร์โมเดลแอบสแตรกโคคของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารวิชาการแพรววาทศิลป์. 5 (3). 529-545.
- Alloway, T. P. Bibile, V., & Lau, G. (2013). Computrized working memory training: Can it lead to gains in cognitive skills in students?. *Computer in Human Behavior*. 29. 632-638.
- Bergman-Nutley, S., & Klingberg, T. (2014). Effect of working memory training on working memory, arithmetic and following instructions. *Psychological Research*. 78 (6). 869-877.
- Dahlin, E., NyBerg, L., Bäckman, L., & Stigsdotter-Neely, A. (2008). Plasticity of executive functioning in young and old adults: Immediate training gains, transfer, and long-term maintenance. *Psychology and Aging*. 23 (4). 720-730.
- Dehaene, S. (1992). Varieties of numerical abilities. *Cognition*. 44 (1-2). 1-42.
- Edmonds, W. A., & Kennedy, T. D. (2017). *An applied guide to research designs: Quantitative, qualitative, and mixed methods*. California: Sage Publications.
- Lindberg, S. M., Hyed, J. S., Petersen, J. L., & Linn, M. C. (2010). New trends in gender and mathematics performance: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*. 136(6). 1123-1135.
- Moe, A. (2018). Mental relation and mathematics: Gender-stereotyped beliefs and relationships in primary school children. *Learning and Individual Differences*. 61. 172-180.
- Mueller, S. T., & Piper, B. J. (2014). Thepsychology experiment building language (PEBL) and PEBL test battery. *Journal of Neuroscience Methods*. 222. 250-259.

การศึกษาของค้ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในโรงงานอุตสาหกรรม
จังหวัดปทุมธานี

A study of the factors of professional accountants' competencies in the asean economic
community era at industrial factories in pathum thani province

พิชชาพร ธรรมรัตน์¹ สุวิมล ตีรกานันท์² กมลทิพย์ ศรีหาเศษ³

Pidchaporn Thammart¹ Suwimon Tirakanant² Kamontip Srihaset³

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาการประเมินและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Student (M.Ed.) Education Evaluation and Research Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

Corresponding author, Email: pidchaporn.th@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Lecturer, Ph.D. Associate Professor, Department of Education Evaluation and Research,

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Email: suwtir@gmail.com

³ อาจารย์ ดร. ภาควิชาการประเมินและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Lecturer, Ph.D., Department of Education Evaluation and Research, Faculty of Education,

Ramkhamhaeng University, Email: ksrihaset@gmail.com

Received: January 19, 2020; Revised: February 6, 2021; Accepted: February 16, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในมุมมองของนักวิชาชีพบัญชีในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ นักวิชาชีพบัญชี ในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ทำการสุ่มแบบช่วงชั้น โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี จำนวน 524 คน วิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงสำรวจ ด้วยการสกัดองค์ประกอบเทคนิค Principal Component Analysis และใช้การหมุนแกน แบบ Varimax

ผลการศึกษาองค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า สมรรถนะนักวิชาชีพบัญชีในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี มีองค์ประกอบ 17 องค์ประกอบ คือ 1) ความสามารถจัดทำ นำเสนอและรายงานงบการเงิน 2) ความสามารถคิด วิเคราะห์ ข้อมูลในงบการเงิน 3) จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี 4) ความสามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 5) ความสามารถในการปิดบัญชี 6) ความชำนาญทางตัวเลข 7) ความสามารถทำงานเป็นทีม 8) ความสามารถประเมินความเสี่ยงทางการเงิน 9) ความสามารถ ที่จะเข้าใจในข้อมูลที่ได้รับ 10) ความสามารถใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป 11) ความสามารถใช้โปรแกรมพื้นฐาน 12) ความสามารถ ใช้เทคโนโลยีสื่อสาร 13) ความสามารถในการตรวจสอบและซักถาม 14) ความสามารถระบุปัญหา และนำเสนอข้อบกพร่อง 15) ความสุภาพ อ่อนโยน 16) ความสามารถค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง และ 17) ความสามารถในการพัฒนาความรู้วิชาชีพบัญชี องค์ประกอบทั้งหมดอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 82.796

คำสำคัญ: สมรรถนะ นักวิชาชีพบัญชี

Abstract

In this thesis, the researcher examines the factors of the accounting profession competencies in the ASEAN Economic Community (AEC) era from the perspective of professional accountants at industrial factories in Pathum Thani province. The research population consisted of professional accountants at industrial factories in Pathum Thani province. The techniques of stratified random sampling were employed. A questionnaire was used as a research instrument to collect data from the sample population of 524 professional accountants in the AEC era at industrial factories in Pathum Thani province. The technique of principal component analysis with the varimax orthogonal rotation method was used.

Findings of the study of exploratory factor analysis found that there were seventeen competencies of the professional accountants at industrial factories in Pathum Thani province. These were (1) the ability to make, present, and report financial statements; (2) the ability to think and analyze financial statements; (3) the adherence to accounting profession ethics; (4) the ability to have interactions with others; (5) the ability to close an account; (6) the ability to be proficient in numeracy; (7) the ability to work in a team; (8) the ability to evaluate financial risks; (9) the ability to understand obtained information; (10) the ability to use accounting software; (11) the ability to use a basic program; (12) the ability to use communication technology; (13) the ability to inspect and question; (14) the ability to identify problems and submit taxes; (15) the ability to be polite; (16) the ability to find correct answers; and (17) the ability to improve accounting professional knowledge. All of these factors could explain the variance at 82.796 percent.

Keywords: Competencies, Professional Accountants

บทนำ

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ทุกภาคส่วนธุรกิจ รวมทั้งภาคส่วนโรงงานอุตสาหกรรมมีความต้องการนักบัญชี ที่มีสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี ที่มีความสามารถหลากหลายด้านและมีความครอบคลุมในการปฏิบัติงานการบัญชีมากยิ่งขึ้น (ศิลาเพชร ศรีจันเพชร, 2557) ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีศักยภาพในการแข่งขันได้ดั้นนั้น ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถของบุคลากรภายในองค์กร

โดยเฉพาะบุคลากรทางบัญชี ที่เป็นแกนหลักของการเชื่อมต่อให้กับภารกิจของส่วนต่าง ๆ ภายในองค์กร ทั้งยังเป็นผู้รวบรวม และจัดทำข้อมูลทางบัญชี เพื่อให้ผู้บริหารใช้ดำเนินงานกิจการและการวางแผน ให้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่ได้กำหนดไว้ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ, 2548) ดังนั้น นักวิชาชีพบัญชีจึงเป็นส่วนหนึ่ง ที่สนับสนุนให้กิจกรรมของธุรกิจดำเนินไปด้วยความราบรื่น และมีประสิทธิภาพ (ธนิษฐา ชิวพัฒน์พันธุ์, 2558)

ขณะที่ประสิทธิภาพการทำงานวิชาชีพบัญชียุคนี้ มีความสัมพันธ์กันอย่างสูงกับสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ของนักวิชาชีพบัญชี (บุญรวย นະเป้า, 2556) ซึ่งสมรรถนะเป็นเรื่องของพฤติกรรมที่แสดงว่าบุคคลผู้นั้นทำงาน ที่ได้รับมอบหมายอย่างไร (ศิริรัตน์ พิริยธนาลัย และ จุฑาทพ หัสติน ณ อยุธยา, 2553) ซึ่งนักวิชาชีพบัญชี ที่มุ่งหวังจะเติบโตเป็นผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินนั้น จะต้องมีความรู้และวิชาชีพบัญชีในหลาย ๆ ด้าน และมีการปรับบทบาทของตนเอง ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ทุกขณะ (สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2547)

สำหรับจังหวัดปทุมธานี มีการเปลี่ยนแปลงการผลิตจากภาคเกษตรกรรม เป็นการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ทำให้โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดปทุมธานี ขึ้นอยู่กับภาคอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ (สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี, 2559) เพื่อช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขันระดับชาติ และระดับนานาชาติของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดปทุมธานี

ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การได้มาซึ่งองค์ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชี ยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในโรงงานอุตสาหกรรม จึงเป็นสารสนเทศสำคัญในการนำไปใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนาความสามารถของนักวิชาชีพบัญชี ในโรงงานอุตสาหกรรมให้มีความสามารถหลากหลายด้าน และมีความครอบคลุมในการปฏิบัติงานการบัญชีมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการกำหนดแนวทางพัฒนาความสามารถของนักวิชาชีพบัญชีให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วัฒนธรรมขององค์กร และยุทธศาสตร์ขององค์กร อันจะนำมาซึ่งความก้าวหน้าและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของโรงงาน อุตสาหกรรม อีกทั้งองค์ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชีที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ยังสามารถใช้เป็นกรอบมาตรฐานการแสดงผลุติกรรมที่ดีในการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชีที่ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทเป็นอย่างมาก ของโรงงานอุตสาหกรรม ในการเป็นผู้จัดทำรายงานทางการเงิน ที่มีประสิทธิภาพ สร้างความน่าเชื่อถือต่อผู้ถือหุ้น อันเป็นการ สนับสนุนการเติบโตที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในมุมมองของนักวิชาชีพบัญชี ในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักวิชาชีพบัญชี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 2,476 คน (กรมพัฒนาธุรกิจ การค้า จังหวัดปทุมธานี, 2560)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักวิชาชีพบัญชี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้ตารางการสุ่มของ Yamane (1973 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกานันท์, 2555) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ตัวอย่างจำนวน 345 คน เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบซึ่งตามหลักการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) จำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่ 10 เท่าของจำนวนข้อคำถามขึ้นไป (Hair et al., 2010) ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อคำถาม 68 ข้อ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 680 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Stratified random sampling แบ่งตาม ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดปทุมธานี

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบของสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในโรงงาน อุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาตามกรอบแนวคิดของวิชาชีพบัญชีจากมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ (International Education Standard for Professional Accounts: IES) ประกาศฉบับสมบูรณ์ พ.ศ. 2557 จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ IES 2 เรื่องเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาระดับวิชาชีพ IES 3 เรื่องทักษะวิชาชีพ และ IES 4 เรื่องค่านิยม จรรยาบรรณและทัศนคติ ทางวิชาชีพ ร่วมกับข้อตกลงยอมรับร่วมเรื่องคุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชีบัญชีของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accountancy Service : MRAs) และพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2547 ประเทศไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักวิชาชีพบัญชี หมายถึง ผู้มีหน้าที่ในการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลเกี่ยวกับการเงินประจำวัน รวมถึงผู้ประกอบการในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษี อากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีอื่น ๆ ที่ประกาศในกฎกระทรวง

องค์ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชี ในด้านต่อไปนี้ ความสามารถที่จะกำหนด ได้มา จัด และเข้าใจสารสนเทศ ความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผลและวิเคราะห์ ความสามารถที่จะระบุและแก้ปัญหา ความชำนาญทางตัวเลข ความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง ความสามารถในการรายงาน ความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

โรงงานอุตสาหกรรม หมายถึง สถานประกอบการที่จดทะเบียนจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมกับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี ซึ่งไม่รวมถึงโรงงานที่แจ้งยกเลิกประกอบกิจการแล้ว ตามกรอบการปรับปรุงข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม

จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หมายถึง การไม่ปรับปรุง การไม่เปลี่ยนแปลงรายการบันทึกบัญชีต่าง ๆ โดยไม่มีหลักฐานและเอกสารประกอบการลงบันทึกบัญชีหรือไม่ตรงกับงวดบัญชีที่เกิดขึ้นจริง การไม่ละทิ้งงานในหน้าที่รับผิดชอบของตนเองที่ไม่มีเหตุผลสมควร

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของสมรรถนะการทำงาน และองค์ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่ง McClelland (1973 อ้างถึงใน สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ, 2551) ได้กล่าวว่า สมรรถนะ (Competency) คือ คุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งตัวผลักดันให้บุคคลสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานในงานที่ตนรับผิดชอบให้สูงกว่าเกณฑ์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับ Boyatzis (1982) ที่กล่าวว่า สมรรถนะ คือ คุณลักษณะพื้นฐานของบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ (Motive) อุปนิสัย (Trait) ทักษะ (Skill) จินตภาพส่วนตัว (Self-Image) บทบาททางสังคม (Social Role) และองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ที่บุคคลจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลงานสูงกว่าหรือเหนือกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วน Hoge et al. (2005) ได้ใช้อักษรย่อ KSAP ในการแสดงถึงองค์ประกอบของสมรรถนะ คือ ความรู้ (Knowledge: K) ทักษะ (Skills: S) ความสามารถ (Abilities: A) และบุคลิกลักษณะของบุคคลแต่ละคน (Person Characteristics: P) ซึ่งเป็นองค์ประกอบของสมรรถนะที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ของการทำงาน กล่าวสรุปได้ว่าองค์ประกอบของสมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการใช้ทักษะ ความรู้ ค่านิยม จริยธรรมหรือจรรยาบรรณ ทศนคติต่อวิชาชีพ และบุคลิกภาพในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขณะที่องค์ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบบัญชี (International Education Standards for Professional Accountants: IES) สหพันธ์นักบัญชีสากล (International Federation of Accountancy: IFAC) และพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาบัญชี พ.ศ. 2553 (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2559) ได้กำหนดองค์ประกอบสมรรถนะขั้นพื้นฐานของวิชาชีพบัญชี ที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันไว้โดยสรุป 3 ด้าน ดังนี้คือ สมรรถนะวิชาชีพบัญชีขั้นพื้นฐานด้านที่ 1 องค์ความรู้วิชาชีพบัญชี ซึ่งครอบคลุม 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การบัญชี การเงิน และความรู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย การรายงานทางการเงิน การควบคุมทางการบริหาร ภาษีอากร และการตรวจสอบบัญชี ส่วนที่ 2 ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ พฤติกรรมองค์กร การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และการจัดการ ส่วนที่ 3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งระบบสารสนเทศการบัญชีนั้น มีหน้าที่ในการเก็บรวบรวม บันทึก จัดเก็บรายงานทางการเงิน และเหตุการณ์ต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อใช้เป็นหลักฐานของสิ่งที่เกิดขึ้นและนำเสนอสารสนเทศ ประกอบด้วย การใช้ การควบคุม และการประเมินระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการตัดสินใจแก่ผู้บริหาร

สมรรถนะวิชาชีพบัญชีขั้นพื้นฐานด้านที่ 2 ด้านทักษะวิชาชีพบัญชี มี 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะที่ 1 ทักษะด้านปัญญา ประกอบด้วย ความสามารถในการกำหนด การได้มา การจัด และการมีความเข้าใจข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่ได้มาจากบุคคล สิ่งตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ความสามารถในการสอบถาม การคิดเชิงเหตุผล และวิเคราะห์ ความสามารถที่จะระบุและ

แก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน ทักษะที่ 2 ทักษะด้านวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ประกอบด้วย ความชำนาญด้านคณิตศาสตร์ และสถิติ การวิเคราะห์ การประเมินความเสี่ยง และการรายงาน ทักษะที่ 3 ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ความสามารถในการแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา การปรับใช้ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ บัญชีให้เข้ากับการตัดสินใจ ทักษะที่ 4 ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร ประกอบด้วย ความสามารถในการทำงานเป็นทีม การเจรจาเพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ทางวิชาชีพบัญชี การพูดคุย การฟัง การอ่าน การนำเสนอ และการรายงาน อีกทั้งความสามารถในการปกป้องมุมมองของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และทักษะที่ 5 ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการโครงการ การตัดสินใจ การจัดการบุคลากร และทรัพยากรขององค์กร และสมรรถนะวิชาชีพบัญชี ชั้นพื้นฐานด้านที่ 3 ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความระมัดระวังรอบคอบ ความโปร่งใส ความเป็นกลาง ความมีอิสระ ความเที่ยงตรง การรักษาความลับขององค์กร

นอกจากนี้ กุสุมา คำพิทักษ์ และคณะ (2556) ได้สำรวจสมรรถนะทางบัญชีที่องค์กรธุรกิจต้องการ มีองค์ประกอบทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การวางแผนและการควบคุมการเงิน ด้านที่ 2 การตรวจสอบภายใน ด้านที่ 3 การจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชี เพื่อใช้ในการตัดสินใจ และด้านที่ 4 จริยธรรมของนักบัญชี ส่วนวิภาพร ทิมบำรุง (2558) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีที่คาดหวังของผู้บริหารในสายงานบัญชีและการเงิน ในบริษัทมหาชน ประกอบด้วย ความรู้การบัญชีและการเงิน ความรู้ทั่วไป ความรู้เบื้องต้นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการบัญชี ความรู้ด้านการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศการบัญชี ทักษะทางปัญญา ทักษะวิชาการเชิงปฏิบัติงานและหน้าที่ ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคลเบื้องต้น ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ การนำเสนอ การทำงานเป็นทีม ทักษะการจัดการ จรรยาบรรณและทัศนคติทางวิชาชีพบัญชี

ขณะที่ ธนิษฐา ชิวพัฒน์พันธุ์ (2558) ได้แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะของพนักงานบัญชี ในโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ตามทัศนคติของหัวหน้างานบัญชี ประกอบด้วย จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี มนุษยสัมพันธ์ ทัศนคติ และบุคลิกภาพ การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับงานด้านการบัญชี การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการบันทึกรายการทางบัญชี ความแม่นยำของการคำนวณในการบัญชีอุตสาหกรรม และการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร ที่ใช้ประกอบการบันทึกบัญชี หลักการบัญชีทั่วไป กฎหมายภาษีอากร และการบัญชีอุตสาหกรรม ส่วน กาญจนา มงคลนิพัทธ์ และ นิตยา มณีนาถ (2559) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ สำหรับอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย ประกอบด้วย ด้านความรู้การบัญชี ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี ด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านคุณค่า ทัศนคติและจรรยาบรรณวิชาชีพ

เช่นเดียวกับ Slocum et al. (2008) ที่ได้ศึกษาเรื่อง Competency Base Management ได้ระบุว่า สมรรถนะด้านการจัดการ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในตำแหน่งการทำงานที่หลากหลายและครอบคลุมตำแหน่งงานขององค์กร ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การสื่อสาร ประกอบด้วย ความสามารถในการส่งผ่าน และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างตนเองกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านที่ 2 ด้านการวางแผนและการบริหารงาน ประกอบด้วย ความสามารถที่เกี่ยวกับการตัดสินใจในงานที่จำเป็นต้องทำให้สำเร็จ มีวิธีการตัดสินใจอย่างไร มีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่และควบคุมกระบวนการ เพื่อให้แน่ใจว่าสำเร็จลุล่วง ด้านที่ 3 การทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย การทำงานให้สำเร็จลุล่วงจากการทำงานกับกลุ่มคนเล็ก ๆ ผู้ซึ่งมีความรับผิดชอบต่องาน และความจำเป็นในการทำงานร่วมกัน ด้านที่ 4 การดำเนินกลยุทธ์ ประกอบด้วย การเข้าใจถึงพันธกิจและค่านิยมทั้งหมดขององค์กร และทำให้แน่ใจว่าการปฏิบัติของพนักงานเหมาะสมกับพันธกิจ และค่านิยมขององค์กร ด้านที่ 5 ความสามารถในการทำงานในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ประกอบด้วย การเข้าใจ การเห็นคุณค่าและตอบสนองต่อนโยบาย วัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และด้านที่ 6 การจัดการตนเอง ประกอบด้วย การพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่

การศึกษาสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชี ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชีที่ควรนำมาศึกษามี 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ความรู้การวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย (1) ความรู้การบัญชีและการเงิน (2) ความรู้ทางกฎหมาย (3) ความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ (4) ความรู้ด้านภาษา และ (5) ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการบัญชี ด้านที่ 2 ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย (1) ทักษะทางปัญญา (2) ทักษะเชิงวิชาการปฏิบัติและหน้าที่งาน (3) ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (4) ทักษะทางภาษา (5) ทักษะการสื่อสาร และ (6) ทักษะการจัดการองค์กรและธุรกิจ ด้านที่ 3 จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความระมัดระวังและรอบคอบ ความโปร่งใส ความมีอิสระ ความเที่ยงตรง การรักษาความลับขององค์กร และด้านที่ 4 บุคลิกภาพทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบข้อบังคับ การไม่ละทิ้งงาน และการจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา

วิธีดำเนินการวิจัย

องค์ประกอบ (Factor Analysis) ภายใต้วัดไปของขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ขั้นต่ำต้องมีกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 5 เท่าของตัวแปรที่จะใช้วิเคราะห์ และขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้มากขึ้นจะมีอัตราส่วน 10 : 1 แต่จากการวิจัยขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นที่ยอมรับได้มากที่สุด มีอัตราส่วน 20 : 1 (Hair et al., 2010)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจำนวน 680 คน โดยใช้อัตราส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรเท่ากับ 10 : 1 แต่ในการเก็บข้อมูลจริงต้องได้รับความร่วมมือจากโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี พบว่าการเก็บข้อมูลนักวิชาชีพบัญชีในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ได้จำนวน 524 คน คิดเป็น 7.7 เท่าของตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์ ซึ่งยังคงอยู่ในช่วงที่ Hair และคณะ กำหนดไว้ข้างต้น คือ ขั้นต่ำต้องมีกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 5 เท่าของตัวแปรที่จะใช้วิเคราะห์ ซึ่งคำนวณหาความคาดเคลื่อนใหม่ได้ร้อยละ 3.9 จากสูตร Yamane (1973 อ้างถึงใน สุวิมล ติरणันท์, 2555)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบเพียงข้อเดียวที่ตรงกับข้อมูลของตนเอง และข้อมูลส่วนองค์กร ได้แก่ ลักษณะองค์กรและประเภทของอุตสาหกรรม โดยออกแบบคำถามในลักษณะของการเลือกตอบเพียงข้อเดียวเท่านั้นที่ตรงกับข้อมูลขององค์กร

ส่วนที่ 2 สมรรถนะนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของกลุ่มนักวิชาชีพบัญชีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ จำนวน 68 ข้อ โดยกำหนดการให้คะแนน จำนวน ดังนี้ ไม่เคย เท่ากับ 0 บางครั้ง เท่ากับ 1 ทุกครั้ง เท่ากับ 2

สำหรับเกณฑ์ในการปฏิบัติ

ไม่เคย หมายถึง ในการปฏิบัติงานนักวิชาชีพบัญชีของท่านทั้งหมด ไม่เคยมีสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น

บางครั้ง หมายถึง ในการปฏิบัติงานนักวิชาชีพบัญชีของท่านทั้งหมด มีสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นไม่เกินร้อยละ 50

ทุกครั้ง หมายถึง ในการปฏิบัติงานนักวิชาชีพบัญชีของท่านทั้งหมด มีสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นร้อยละ 80 ขึ้นไป

การตรวจสอบความตรง (Validity) เป็นการวัดความแม่นยำของแบบสอบถาม โดยใช้การวัดความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน กำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ไม่ต่ำกว่า 0.5 (Rovinelli and Hambleton, 1984 อ้างถึงใน เยาวดี รามชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2556) ซึ่งค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามที่ได้จากงานวิจัยฉบับนี้มีค่าระหว่าง 0.67 ถึง 1.00

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักวิชาชีพบัญชีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด

การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยกำหนดค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงที่เหมาะสมของงานวิจัยพื้นฐานของเครื่องมือวิจัยที่ระดับ 0.80 จึงถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน (Nunnally, 1978 อ้างถึงในสุวิมล ติरणันท์,

2551) พบว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient- α) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.96 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อระบุจำนวนองค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี โดยใช้ข้อมูลการตอบแบบสอบถาม มาสกัดองค์ประกอบ ดังนี้

การทดสอบความเหมาะสมของเมตริกซ์สหสัมพันธ์ ได้แก่

1. Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy: KMO กำหนดค่าไม่ต่ำกว่า .50 (Hair et al., 2010) แสดงว่า ข้อมูลจากตัวแปรมีความเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบ

2. Bartlett's Test of sphericity ผลการทดสอบด้วย Bartlett's Test พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 แสดงว่า ข้อมูลจากตัวแปรชุดนี้เหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบ

3. การสกัดองค์ประกอบแบบ (Factor Extraction) โดยพิจารณาองค์ประกอบที่มี Eigen Value มากกว่า 1 ขึ้นไปว่ามีจำนวนเท่าไร จำนวนนั้นถือเป็นองค์ประกอบที่สกัดได้

ทั้งนี้ผลรวมของค่าร้อยละความแปรปรวนขององค์ประกอบที่มี Eigen Value มากกว่า 1 ขึ้นไป (Kaiser, 1960 อ้างถึงในสุวิมล ติरणานท์, 2555) และต้องมีค่ามากกว่าร้อยละ 60 (สุวิมล ติरणานท์, 2555) ในกรณีที่น้ำหนักองค์ประกอบในองค์ประกอบต่าง ๆ ในปัจจัยหนึ่ง ๆ มีค่าแตกต่างกันไม่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถจัดตัวแปรได้ว่าควรอยู่ในองค์ประกอบใด ต้องทำการหมุนแกนขององค์ประกอบต่อไป การหมุนแกนขององค์ประกอบ (Factor Rotation) ใช้วิธีการหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) โดยเลือกใช้การหมุนแกนแบบ Varimax ทั้งนี้ในเกณฑ์พิจารณาว่าตัวแปรใดบ้างควรอยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน จะพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรต่าง ๆ ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป (Hair et al., 2006 อ้างถึงในสุวิมล ติरणานท์, 2555) การตั้งชื่อองค์ประกอบ โดยการตั้งชื่อใหม่ให้มีความหมายหรือเนื้อหาครอบคลุมทุกตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน การพิจารณาความมั่นใจในองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์จากงานวิจัยของ Mundfrom et al. (2009) ได้แนะนำให้ใช้อัตราส่วนระหว่างจำนวนตัวแปรกับจำนวนองค์ประกอบที่ได้ต้องมีอัตราส่วนเกิน 6.00 ค่าที่วิเคราะห์ได้จึงจะเริ่มคงที่

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์หองค์ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี โดยพิจารณาค่าไอเกนมากกว่า 1 ขึ้นไป ได้จำนวน 17 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความสามารถจัดทำ นำเสนอและรายงานงบการเงิน (ค่าไอเกน = 14.647) ความสามารถคิด วิเคราะห์ข้อมูลในงบการเงิน (ค่าไอเกน = 7.473) จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี (ค่าไอเกน = 5.264) ความสามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ค่าไอเกน = 4.430) ความสามารถในการปิดบัญชี (ค่าไอเกน = 4.014) ความชำนาญทางตัวเลข (ค่าไอเกน = 3.031) ความสามารถทำงานเป็นทีม (ค่าไอเกน = 2.506) ความสามารถประเมินความเสี่ยงทางการเงิน (ค่าไอเกน = 2.154) ความสามารถที่จะเข้าใจในข้อมูลที่ได้รับ (ค่าไอเกน = 1.997) ความสามารถใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป (ค่าไอเกน = 1.782) ความสามารถในการใช้โปรแกรมพื้นฐาน (ค่าไอเกน = 1.546) ความสามารถใช้เทคโนโลยีสื่อสาร (ค่าไอเกน = 1.423) ความสามารถในการตรวจสอบและซักถาม (ค่าไอเกน = 1.360) ความสามารถระบุปัญหา และนำเสนอปัญหา (ค่าไอเกน = 1.254) ความสุภาพอ่อนโยน (ค่าไอเกน = 1.203) ความสามารถค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง (ค่าไอเกน = 1.133) และความสามารถในการพัฒนาความรู้วิชาชีพบัญชี (ค่าไอเกน = 1.084) ซึ่งมีค่าไอเกนระหว่าง 1.084 ถึง 14.647 ทั้ง 17 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 82.79

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ได้จำนวน 17 องค์ประกอบ ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี โดยพิจารณาค่าไอเกินมากกว่า 1 ขึ้นไป ได้จำนวน 17 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความสามารถจัดทำ นำเสนอและรายงานงบการเงิน ความสามารถคิด วิเคราะห์ข้อมูลในงบการเงิน จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี ความสามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความสามารถในการปิดบัญชี ความชำนาญทางตัวเลข ความสามารถทำงานเป็นทีม ความสามารถประเมินความเสี่ยงทางการเงิน ความสามารถใช้โปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป ความสามารถในการใช้โปรแกรมพื้นฐาน ความสามารถใช้เทคโนโลยีสื่อสาร ความสุภาพ อ่อนโยน ความสามารถค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง และความสามารถในการพัฒนาความรู้วิชาชีพบัญชี

ผลการวิเคราะห์ พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี มีจำนวน 17 องค์ประกอบ ซึ่งพบว่า มีจำนวนองค์ประกอบสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ด้วยสาเหตุอันเกิดจาก การจัดกลุ่มข้อคำถามองค์ประกอบที่ (1) ความสามารถจัดทำ นำเสนอและรายงานทางการเงิน เป็นการรวมคำถามบางส่วนจากองค์ประกอบความสามารถในการรายงาน องค์ประกอบที่ (2) ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ข้อมูลในงบการเงิน เป็นการรวมคำถามบางส่วนจากองค์ประกอบความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการนำเสนอข้อมูล งบการเงิน และองค์ประกอบความชำนาญทางตัวเลข องค์ประกอบที่ (3) จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี เป็นการรวมข้อคำถามทั้งหมดขององค์ประกอบจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี องค์ประกอบที่ (4) ความสามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการรวมข้อคำถามบางส่วนจากองค์ประกอบความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น องค์ประกอบที่ (5) ความสามารถในการปิดบัญชี เป็นการแยกข้อคำถามบางส่วนมาจากองค์ประกอบความสามารถสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผล และวิเคราะห์

องค์ประกอบที่ (6) ความชำนาญทางตัวเลข เป็นการรวมข้อคำถามบางส่วนจากองค์ประกอบความชำนาญทางตัวเลข องค์ประกอบที่ (7) ความสามารถทำงานเป็นทีม เป็นการแยกข้อคำถามบางส่วนมาจากองค์ประกอบความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น องค์ประกอบที่ (8) ความสามารถในการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน เป็นการแยกคำถามบางส่วนจากองค์ประกอบความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการนำเสนอข้อมูล งบการเงิน องค์ประกอบที่ (10) องค์ประกอบที่ (11) และองค์ประกอบที่ (12) เป็นการแยกคำถามบางส่วนจากองค์ประกอบความชำนาญด้านเทคโนโลยี องค์ประกอบที่ (13) ความสามารถในการตรวจสอบและซักถาม เป็นการรวมข้อคำถามบางส่วนจากองค์ประกอบความสามารถสอบถาม วิจัยคิดเชิงเหตุผล และวิเคราะห์ กับข้อคำถามบางส่วนจากองค์ประกอบความสามารถระบุ และแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน องค์ประกอบที่ (14) ความสามารถระบุปัญหาและนำเสนอแนะ เป็นารรวมข้อคำถามบางส่วนจากองค์ประกอบความสามารถระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน และองค์ประกอบความสามารถในการรายงาน องค์ประกอบที่ (15) ความสุภาพ อ่อนโยน เป็นการแยกข้อคำถามบางส่วนมาจากความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

องค์ประกอบที่ (16) ความสามารถค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง เป็นการรวมข้อคำถามบางส่วนมาจากองค์ประกอบความสามารถในการระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน และความสามารถสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผลและวิเคราะห์ องค์ประกอบที่ (17) ความสามารถในการพัฒนาความรู้วิชาชีพบัญชี เป็นการแยกคำถามบางส่วนมาจากองค์ประกอบความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับ กุสุมา ดาพิทักษ์ และคณะ (2556) ได้สำรวจสมรรถนะวิชาชีพบัญชีที่องค์กรธุรกิจต้องการมี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผนและควบคุมการเงิน ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชี ด้านจริยธรรมของนักบัญชี ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาพร ทิมบำรุง (2558) ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีที่คาดหวังของผู้บริหารในสายงานบัญชี และการเงินในบริษัทมหาชน พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย ความรู้ด้านการบัญชีและการเงิน ความรู้ทั่วไป ความรู้เบื้องต้นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการบัญชี ด้านการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศการบัญชี ทักษะด้านปัญญา ทักษะวิชาการ

เชิงปฏิบัติงานและหน้าที่ ได้แก่ การประเมินและการติดตามข้อบังคับ ทักษะวิชาการเชิงปฏิบัติงานและหน้าที่ ได้แก่ ความชำนาญทางตัวเลข ไอที การตัดสินใจ ทักษะด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคลเบื้องต้น ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ การปรับตัว จริยธรรม ความระมัดระวัง ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ การทำงาน ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ การนำเสนอ ทักษะองค์กรและการจัดการ จรรยาบรรณ และทัศนคติวิชาชีพการบัญชี และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา มงคลนิพัทธ์ และ นิตยา มณีนาค (2559) ศึกษาคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับอุตสาหกรรมชิ้นส่วน ยานยนต์ในประเทศไทย พบว่า ต้องมีความรู้ด้านบัญชี ด้านทักษะปัญญา ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการบัญชี ด้านการปฏิสัมพันธ์ ด้านคุณค่า ด้านทัศนคติ และด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี

อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับ Kristne et al. (2004) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชี มีองค์ประกอบสมรรถนะ วิชาชีพบัญชี 10 ด้าน คือ ด้านทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) ด้านความรู้ทั่วไปทางธุรกิจ (General Business Knowledge) ด้านความรู้การบัญชี (Accounting Knowledge) ด้านทักษะการแก้ปัญหา (Problem-solving Skills) หรือทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ด้านทัศนคติ (Attitudes) ด้านความเป็นมืออาชีพ (Professionalism) ด้านทักษะทางคอมพิวเตอร์ (Computer Skills) ด้านความเป็นผู้นำ (Leadership) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างด้านบริบท และ วัฒนธรรมของตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

จากการศึกษา พบว่า นักวิชาชีพบัญชียุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี มีองค์ประกอบของสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชีที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถจัดทำ นำเสนอ และรายงานงบการเงิน ด้านความสามารถในการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน และด้านการระบุนายจ่าย ที่อาจเป็นได้ทั้งค่าใช้จ่าย หรือสินทรัพย์ และการนำเสนอภาษี ดังนั้น จึงควรมีการเสริมสร้างความสามารถทางวิชาชีพบัญชี ยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในโรงงาน อุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ด้วยการจัดฝึกอบรมและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะนักวิชาชีพบัญชี ยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี ควรมีการเพิ่มจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างของนักวิชาชีพบัญชี ในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี โดยการหาวิธีการที่จะได้รับความร่วมมือจากโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ยอมให้เข้าถึงข้อมูลได้มากกว่านี้
2. ควรศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของนักวิชาชีพบัญชี ในแหล่งอื่น ๆ เพื่อเป็นการยืนยันองค์ประกอบของ สมรรถนะนักวิชาชีพบัญชี

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา มงคลนิพัทธ์ และ นิตยา มณีนาค. (2559). รายงานการวิจัยเรื่อง คุณสมบัตินักบัญชีที่พึงประสงค์สำหรับ อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- กุสุมา คำพิทักษ์ และคณะ. (2556). นักบัญชีที่องค์กรธุรกิจต้องการ “เก่ง+ดี”. ปทุมธานี: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า จังหวัดปทุมธานี. (2560). ข้อมูลผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้จัดทำบัญชี. ปทุมธานี: สำนักงานพัฒนาธุรกิจ การค้าจังหวัดปทุมธานี.
- ธนิษฐา ชิวพัฒน์พันธุ์. (2558). สมรรถนะของพนักงานบัญชีในโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ตามทัศนะของ หัวหน้าบัญชี. *RMUTT Global Business and Economics Review*. 10 (2). (141-152).

- นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ. (2548). การสอบบัญชี. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ที.พี.เอ็น เพรส.
- บุญรวาย นະเปา. (2556). สมรรถนะตามหลักสูตรการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพในการทำงาน: กรณีศึกษา นักบัญชีธุรกิจ SMEs ในจังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ จ (สสอท.). 2 (2). 1-9.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2556). การวัดผลและการสร้างแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิภาพร ทิมบำรุง. (2558). สมรรถนะทางวิชาชีพของนักบัญชีที่คาดหวังของผู้บริหารในสายงานบัญชีและการเงินในบริษัทมหาชน. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2557). แนวโน้มวิชาชีพบัญชีไทยต่อกลุ่มประเทศอาเซียน (AEC) และก้าวทันกับมาตรฐานรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ. เอกสารอัดสำเนา โครงการอบรมมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ศิริรัตน์ พิริยธนาลัย และ จุฑาทิพย์ สติณ ฌ อยุธยา. (2553). Competency สมรรถนะ เข้าใจ ใช้เป็น เห็นผล. กรุงเทพมหานคร: ชิกเนเจอร์ โซลูชั่นส์.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2559). มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (ฉบับปรับปรุง Volume 2015). ค้นเมื่อ 4 มกราคม 2560, จาก <http://www.fap.or.th/มาตรฐานวิชาชีพบัญชี/มาตรฐานการศึกษาและเทคโนโลยี.html>
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2551). แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency base learning (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: ศิริวัฒนา อินเตอร์พรีนซ์.
- สุวิมล ติรภานันท์. (2551). การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ หวังเจริญเดช. (2547). นักบัญชีในบทบาทของ ซี.เอฟ.โอ: Role of accountants as chief financial officers. Naresuan University Journal. 12 (2). 51-56.
- สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี. (2559). ข้อมูลจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมจดทะเบียนจังหวัดปทุมธานี ปี พ.ศ. 2560. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2560, จาก <https://userdb.Div.go.th.results> 1.asp
- Boyatzis, R. (1982). *The Competent Manager: A Model for Effective Performance*. New York: Wiley Inter-science.
- Hair, J.F., Black, W.C., Bain, B.J., Anderson, R.E., & Tatham, R.L. (2010). *Multivariate Data Analysis*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education International.
- Hoge, M. A., Tondora, J., & Marrelli, A. (2005). The fundamental of workforce Competency: Implications for behavioural health. *Administration and Policy in Mental Health*. 32 (5). 509-531.
- Kristine N. Palmer, Douglas E. Ziegenfuss, Robert E. Pinsker. (2004). International knowledge, skills, and abilities of auditors/accountants: Evidence from recent competency studies. *Managerial Auditing Journal*. 19 (7). 889-896.
- Mundfrom, D.J., Shaw, D.G. & Ke, T.L. (2009). Minimum Sample Size Recommendations for Conducting Factor Analyses. *International Journal of Testing*. 5. 155-168
- Slocum, J.W., Jackson, S.E., & Hellriegel, D. (2008). *Competency-based management*. Mason OH: Thomson.

การศึกษาความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตปริมณฑล

A study of the opinions on job characteristics of government employees in Non-Formal and Informal education in the metropolitan region

กชมน ชูเทพ¹ จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ² กมลทิพย์ ศรีหาเศษ³

Gochamon Chuthep¹ Chuthaporn Masantiah² Kamontip Srihaset³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Student Master of Education (Educational Evaluation and Research), Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Corresponding author, E-mail: gochamon.c@gmail.com

^{2,3} อาจารย์ประจำภาควิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Lecturer, Ph.D., Department of Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Email: chuthaphon@ru.ac.th, ksrihaset@gmail.com

Received: January 7, 2020; Revised: February 9, 2021; Accepted: February 17, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล และ (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล จำนวน 202 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test independent และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า พนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติด้านโอกาสก้าวหน้า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -.264$)

คำสำคัญ: ความคิดเห็น การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พนักงานราชการ

Abstract

In this thesis, the researcher objective (1) to examines the level of the opinions on job characteristics of government employees in non-formal and informal education in the Metropolitan Region. (2) to compares the opinions affecting the opinions on job characteristics of the government employees under study classified by the demographic factors. The sample population consisted of 202 government

employees in non-formal and informal education in the Metropolitan Region. The research instrument was a questionnaire. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The techniques of independent t test and one-way analysis of variance (ANOVA) were employed. Findings showed that the government employees under study who differed in their level of education exhibited differences in their opinions on job characteristics in the aspect of job advancement at the statistically significant level of .05 ($t = .264$).

Keywords: opinions, Non-Formal and Informal education, government employees

บทนำ

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับคนไทย คนไทยที่อยู่ในต่างชาติ และคนต่างชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย มีภารกิจในการจัดกิจกรรมการศึกษา การฝึกอบรม ตามความต้องการของสังคม ซึ่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีข้าราชการพลเรือนจำนวน 314 คน ข้าราชการครูจำนวน 2,208 คน บุคลากรทางการศึกษาจำนวน 430 คน ลูกจ้างประจำจำนวน 633 คน จ้างเหมาบริการ มีจำนวน 2,114 คน และพนักงานราชการมีจำนวน 14,180 คน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2561)

ขณะที่สถิติของผู้เข้ารับบริการด้านการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในปีการศึกษา 2561 ภาคเรียนที่ 1 ในส่วนปฏิบัติงานมีดังนี้ 1) การจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานให้เด็กศึกษามีจำนวน 1,065,837 คน 2) การส่งเสริม การรู้หนังสือให้กับผู้รับบริการมีจำนวน 68,000 คน 3) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ พัฒนาทักษะชีวิต พัฒนาสังคมและชุมชนให้กับผู้รับบริการมีจำนวน 1,924,248 คน และ 4) การจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนมีจำนวน 849,914 คน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2561)

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานและจำนวนผู้เข้ารับบริการด้านการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่าจำนวนบุคลากร ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่สอดคล้องกับจำนวน ผู้เข้ารับบริการจากสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ถึงแม้ว่าสภาพบุคลากรสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะมีหลายประเภท แต่กลับพบว่าพนักงานราชการเป็นกลุ่มบุคลากรที่มีสัดส่วนมากที่สุดของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งพนักงานราชการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทหนึ่ง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2547 ที่ได้รับการจ้างตามสัญญาจ้าง โดยได้รับค่าตอบแทนจากงบประมาณของส่วนราชการ เพื่อเป็นพนักงานของรัฐในการปฏิบัติงานให้กับส่วนราชการนั้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560)

โดยพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีการประเมินผล การปฏิบัติงานปีละ 2 ครั้ง ตามปีงบประมาณ เพื่อการต่อสัญญาจ้างทุก ๆ 4 ปี ซึ่งเป็นการประเมินผลการปฏิบัติจากผู้บังคับบัญชาโดยตรง คือ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2 ครั้งต่อปี หากไม่ผ่านการปฏิบัติงานในระดับดีขึ้นไป พนักงานราชการจะไม่ได้รับการต่อสัญญาจ้างจากสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2561)

ด้วยสถานะของพนักงานราชการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ต้องต่อสัญญาจ้างทุก ๆ 4 ปีนั้น อาจก่อให้เกิดความรู้สึกไม่มีความมั่นคงในการทำงาน และการรับรู้ถึงภาระงานที่มีปริมาณมาก เนื่องจากผู้เข้ารับบริการด้านการศึกษาที่มากกว่าจำนวนบุคลากร ของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนั้น เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา ตำแหน่งงาน ที่แตกต่างกันของพนักงานราชการการศึกษา

นอกระบบและตามอัธยาศัย ที่น่าจะมีความคิดเห็นต่อลักษณะของงานที่ปฏิบัติของพนักงานแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ซึ่งความคิดเห็นต่อลักษณะของงานที่ปฏิบัติของพนักงานเป็นสิ่งที่สำคัญ ในการรับรู้ความพึงพอใจในงานของพนักงาน (Maharjan, 2018) และส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคคลภายในองค์กร (Sundararaman, 2011)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

พนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน น่าจะมีความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นพนักงานราชการที่ปฏิบัติงาน ในสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล ปีการศึกษา 2562 จำนวน 3 จังหวัด คือ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดปทุมธานี จำนวน 307 คน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง สุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้จังหวัดเป็นหน่วยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จาก 3 จังหวัด สุ่มมา 2 จังหวัด ซึ่งทั้ง 3 จังหวัด โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างใช้วิธีของ Krejcie & Morgan (1970 อ้างถึงใน เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ, 2562) ที่ความคาดเคลื่อน 0.1 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 202 คน

ขอบเขตพื้นที่ของการวิจัย การกำหนดขอบเขตพื้นที่การศึกษาของพนักงานราชการสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล คือ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้เนื่องมาจากทั้ง 3 จังหวัดที่กล่าวข้างต้นอยู่ในเขตปริมณฑล ซึ่งจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดนครปฐม เคยมีผู้อำนวยการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยคนเดียวกัน และปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี จึงมีวิธีการบริหารจัดการ บุคลากร การจัดการเรียนรู้ การจัดกลุ่มผู้เรียนและหลักสูตรวิชาที่สอนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา

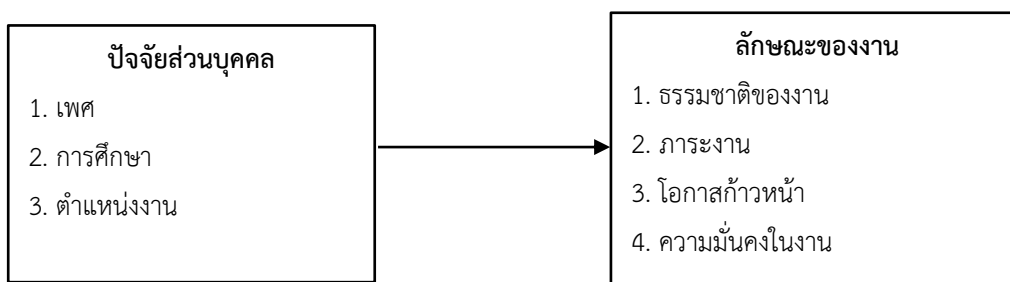
การทบทวนวรรณกรรม

แววดาว จงกลณี และวิวรรณ วงศ์อรุณ (2559) ได้สรุปไว้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของพนักงานที่แตกต่างกัน มี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และปัจจัยแวดล้อมภายในองค์กร ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร โครงสร้างองค์กร ภาวะผู้นำ เช่นเดียวกับ ชัญญาพัชญ์ ฝั่งมะณี และศักดิ์สินี กลิ่นสุนทร (2560) กล่าวสรุป ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความคิดเห็นของพนักงาน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุงาน และหน่วยงานที่สังกัด ส่วน Sundararaman (2011) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงานให้พนักงานตระหนักถึงประสิทธิผลของตนเอง มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ เงินเดือน อายุ ประสบการณ์ การฝึกอบรม และการวัดผลการทำงาน

นอกจากนี้ Maharjan (2018) พบว่า ความสำคัญของความพึงพอใจในงานเป็นผลมาจากความคิดเห็น การรับรู้ ความพึงพอใจของพนักงาน ซึ่งลักษณะของงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพนักงาน ลักษณะของงานนั้นแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ธรรมชาติของงาน หมายถึง งานที่ทำความน่าสนใจ การได้ทำงานที่ตนเองรัก การใช้ทักษะ ความยากง่าย ความยืดหยุ่น

ในการแก้ปัญหา 2) ภาระของงาน หมายถึง การรับรู้งานที่ทำอยู่ว่ามีมากน้อย และจัดการกับงานอย่างไร 3) โอกาสก้าวหน้า หมายถึง ความพึงพอใจของคนกับงานในปัจจุบันของเขา เมื่อคนเหล่านั้นเห็นโอกาสในการเติบโต พัฒนาตนเอง 4) ความมั่นคงในงาน หมายถึง งานที่ทำอยู่ได้นาน มีผลตอบแทน สวัสดิการในการทำงาน การได้รับความยอมรับทำให้พนักงานรู้สึกมั่นคง Hackman and Oldham (1980) ได้แบ่งลักษณะของงานออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความหลากหลายของงาน หมายถึง การทำงานที่ได้ใช้ความรู้หรือทักษะที่หลากหลายในการทำงานมากน้อยแค่ไหน ซึ่งงานยิ่งท้าทายมากเท่าไรก็ยิ่งเพิ่มคุณค่ามากเท่านั้น 2) ความได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของงาน คือ การได้ปฏิบัติงานตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย 3) ความสำคัญของงาน คือ งานที่มีคุณค่าต่อตนเองหรือบุคคลอื่น 4) ความเป็นอิสระ คือ การปฏิบัติมีความอิสระ ได้ตัดสินใจด้วยตนเอง สามารถจัดตารางงานของตนเองได้ และ 5) ผลสะท้อนกลับของงาน คือ การได้ข้อมูลย้อนกลับของงานที่ปฏิบัติว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ อย่างไร

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิด ไว้ดังนี้

ภาพ กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมี 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะงาน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) จำนวน 40 ข้อ สามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามตามมาตรวัดของ Likert (1976, อ้างถึงใน ธีระพงษ์ จันทร์ยาง, 2560) แสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละ และเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดที่จะบอกถึงความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยตรวจสอบ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล ตามถูกต้องความเหมาะสม และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเสร็จแล้วไปทดลองใช้กับพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 50 คน และทำการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธี Cronbach (1970) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ t-test independent การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย

คะแนนรายด้านของความคิดเห็นของพนักงานราชการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขต
ปริมณฑล จำแนกได้ดังนี้

ตารางที่ 1 คะแนนความคิดเห็นของพนักงานฯ จำแนกเป็นรายด้าน

ลักษณะงานด้าน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ
ธรรมชาติของงาน	50	42.37	5.321	84.74
ภาระงาน	55	35.63	5.005	64.78
โอกาสก้าวหน้า	45	33.60	6.531	74.67
ความมั่นคงในงาน	50	35.34	6.070	70.68
รวม	200	146.96	17.442	73.48

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 1 พบว่า พนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ในเขตปริมณฑล มีคะแนนความคิดเห็นโดยรวม มีคะแนนเต็ม 200 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 146.96 คิดเป็นร้อยละ 73.48
เมื่อจำแนกออกเป็นรายด้าน พบว่า ธรรมชาติของงาน มีคะแนนเต็ม 50 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 42.37 คิดเป็นร้อยละ 84.74
ภาระงาน มีคะแนนเต็ม 55 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 35.63 คิดเป็นร้อยละ 64.78 โอกาสก้าวหน้า มีคะแนนเต็ม 45 คะแนน
มีคะแนนเฉลี่ย 33.60 คิดเป็นร้อยละ 74.67 และความมั่นคงในงาน มีคะแนนเต็ม 50 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 35.34 คิดเป็น
ร้อยละ 70.68

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานราชการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขต
ปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยด้านเพศ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานราชการฯ จำแนกตามปัจจัยด้านเพศ

ความคิดเห็นด้าน	เพศ	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ยรายด้าน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ธรรมชาติของงาน	ชาย	78	50	42.67	4.999	.66
	หญิง	124	50	42.18	5.525	
ภาระงาน	ชาย	78	55	35.89	5.292	.58
	หญิง	124	55	35.46	4.831	
โอกาสก้าวหน้า	ชาย	78	45	33.46	7.055	-.24
	หญิง	124	45	33.69	6.206	
ความมั่นคงในงาน	ชาย	78	50	35.52	6.727	.32
	หญิง	124	50	35.23	5.644	
ความคิดเห็นรวม	ชาย	78	200	147.56	2.204	.37
	หญิง	124	200	146.58	1.446	

จากตารางที่ 2 พนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล ที่มีเพศแตกต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ด้าน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานราชการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขต
ปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยด้านการศึกษา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานราชการฯ จำแนกตามปัจจัยด้านการศึกษา

ความคิดเห็นด้าน	ระดับการศึกษา	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ยราย ด้าน	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t
ธรรมชาติของ งาน	ป.ตรี	177	50	42.39	5.495	.17
	ป.โท	25	50	42.24	3.961	
ภาระงาน	ป.ตรี	177	55	35.57	5.226	-.64
	ป.โท	25	55	36.04	3.061	
โอกาสก้าวหน้า	ป.ตรี	177	45	33.29	6.763	-2.64*
	ป.โท	25	45	35.80	4.010	
ความมั่นคงใน งาน	ป.ตรี	177	50	35.16	6.257	-1.48
	ป.โท	25	50	36.64	4.414	
ความคิดเห็นรวม	ป.ตรี	177	200	146.42	18.085	-1.61
	ป.โท	25	200	150.72	11.521	

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานราชการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขต
ปริมณฑล ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ด้านโอกาสก้าวหน้า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีคะแนนความคิดเห็น ด้านโอกาสก้าวหน้า สูงกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานราชการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขต
ปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยด้านตำแหน่งงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานฯ จำแนกตามปัจจัยด้านตำแหน่งงาน

ความคิดเห็นด้าน	ตำแหน่ง	จำนวน คน	คะแนน เต็ม	คะแนนราย ด้าน	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F
ธรรมชาติของ งาน	พนักงานราชการทั่วไป	36	50	42.47	4.854	1.430
	ครูอาสาสมัคร	31	50	43.80	4.285	
	ครู ตำบล	135	50	42.02	5.621	
	Total	202	50	42.37	5.321	
ภาระงาน	พนักงานราชการทั่วไป	36	55	35.47	4.982	.037
	ครูอาสาสมัคร	31	55	35.80	4.292	
	ครู ตำบล	135	55	35.63	5.192	
	Total	202	55	35.63	5.005	
โอกาสก้าวหน้า	พนักงานราชการทั่วไป	36	45	34.00	6.247	.087
	ครูอาสาสมัคร	31	45	33.38	6.535	
	ครู ตำบล	135	45	33.54	6.646	
	Total	202	45	33.60	6.531	
ความมั่นคงใน งาน	พนักงานราชการทั่วไป	36	50	35.61	5.822	.179
	ครูอาสาสมัคร	31	50	35.80	6.199	
	ครู ตำบล	135	50	35.17	6.142	
	Total	202	50	35.34	6.070	
ความคิดเห็นรวม	พนักงานราชการทั่วไป	36	200	147.55	16.964	.765
	ครูอาสาสมัคร	31	200	148.80	16.096	
	ครู ตำบล	135	200	146.37	17.943	
	Total	202	200	146.96	17.442	

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล ด้านตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า มีความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตปริมณฑล ในด้านธรรมชาติ ภาระงาน โอกาสก้าวหน้า และความมั่นคงในงานอยู่ในระดับดี คือ ร้อยละ 73.48
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านโอกาสก้าวหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตปริมณฑล มีระดับความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับ Maharjan (2018) พบว่า การรับรู้ ความพึงพอใจในลักษณะของงานเป็นผลมาจากความคิดเห็น และสอดคล้องกับ นลพรรณ บุญฤทธิ์ (2558) ที่พบว่า บุคลากร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เมื่อได้รับโอกาส ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่ดี จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขต ปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านการศึกษาที่แตกต่างกันของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงานที่ปฏิบัติแตกต่างกัน ในด้านโอกาส ก้าวหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีคะแนนความคิดเห็นด้าน โอกาสก้าวหน้า สูงกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับ ดวงอุมา โสภา (2551) ได้ศึกษา ปัจจัยพื้นฐานที่มี อิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ได้กล่าวสรุป ไว้ว่า ปัจจัยพื้นฐานด้านระดับการศึกษา เป็นปัจจัยด้านหนึ่งที่มีอิทธิพล ซึ่งความคิดเห็นที่เหมือนหรือแตกต่างกัน โดยการศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มาก มักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และอรุณศรี เทวโรทร (2562) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อการบริหาร วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารการศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ ชัญญาพัชญ์ ฝั่งมะณี และศักดิ์สินี กลิ่นสุนทร (2560) ได้สรุปว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความคิดของ พนักงานที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ศศิวิมล เหลืองอิงคะสุต (2558) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม องค์กร ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันก็เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ส่งผลต่อความคิดเห็นการดำเนินกิจกรรม เพื่อสังคมองค์กรนั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ผลการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงาน ข้าราชการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ขณะที่การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านที่เหลือ คือ เพศ และตำแหน่งงาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงาน ราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล มีการรับรู้ในลักษณะของงานในด้านต่าง ๆ ที่ปฏิบัติ ที่มีเท่ากัน ภายใต้นโยบาย แบบแผน และการบริหารจัดการที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พิเชิต บุตรศรีสวย (2545) ที่ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 9 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศที่แตกต่างกันของบุคลากรสำนักงานศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 9 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน เนื่องมาจากมีวิธีการบริหารจัดการ บุคลากร การจัดการเรียนรู้ การจัดการกลุ่มผู้เรียน และหลักสูตรวิชา ที่สอนที่เป็นไปในทิศทาง เดียวกัน ของสำนักงานศึกษาจังหวัด เขต 9

เช่นเดียวในการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งงานที่แตกต่างกันของพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตปริมณฑล มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่จะมาปฏิบัติงานในตำแหน่งพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตปริมณฑล มีการรับรู้ถึงหลักเกณฑ์ และรายละเอียดของงานในตำแหน่งพนักงานราชการการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยในเขตปริมณฑล มาเบื้องต้นบ้างแล้ว ตั้งแต่ขั้นตอนการสมัครสอบคัดเลือก ขั้นตอนการอบรมและ สัมมนา

เอกสารอ้างอิง

- ชัยญาพัชญ์ ฝั่งมะณี และ คักดีลีณี กลิ่นสุนทร. (2560). ความคิดเห็นของพนักงานต่อการดำเนินงานตามระบบการบริหารงานคุณภาพ ISO 9001 : 2008 ของบริษัท เม็นเซ็น เอ็นเตอร์ไพรซ์ (ประเทศไทย) จำกัด. ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2562, จาก http://www.southeast.ac.th/2007/wp-content/uploads/F_bus/research/011.pdf.
- ดวงอุมา โสภกา. (2551). ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักทะเบียน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธีระพงษ์ จันทร์ยาง. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนกรณีศึกษา. วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 34 (95). 47-58
- แหวดดาว จงกลณี และ วิวรรณ วงศ์อรุณ. (2559). รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการฝึกอบรมพนักงานโรงแรม: ศึกษากรณีโรงแรมในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ศศิวิมล เหลืองอิงคะสุต. (2558). ความคิดเห็นของพนักงานระดับปฏิบัติการต่อการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมของ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ปี 2559. การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2561). แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). กำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน 2560. กรุงเทพมหานคร: นลพรรณ บุญฤทธิ์ (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชิต บุตรศรีสวย. (2545). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เขตการศึกษา 9. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ. (2562). การศึกษาการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของนักวิจัยไทยและนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย ในกาวิจัยเชิงปริมาณทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ การโรงแรม การท่องเที่ยว และอื่น ๆ. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 47 (1). 303.
- อรุณศรี เทวโรทร. (2562). ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 36 (100). 58
- Cronbach, L.J. (1970). Essentials of psychological testing (3rd ed.). New York: Harper and Row.
- Hackman, J.R., & Oldham, G.R. (1980). Work redesign. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Maharjan, P. (2018). Factors affecting Job satisfaction. Retrieved August 22, 2020, from <http://www.buinessstopia.net/human-resource/factors-affecting-job-satisfaction>.
- Sundaraman, V. (2011). Teacher performance pay: Experimental evidence from India. Journal of Political Economy. 119 (1). 39-77.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

Factors related to oral health care behavior of lower secondary school students in
Phra Nakhon District Bangkok Metropolis

อภิรักษ์ สิ้นแท้¹ สุวิมล ตีรกานันท์² กมลทิพย์ ศรีหาเศษ³

Apirak Sintae¹ Suwimol Tirakanan² Kamonthip Srihaset³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการประเมินและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Faculty of Education Ramkhamhaeng University Corresponding author, E-mail: ds38220@live.com

² รองศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Associate Professor, Ph.D., Faculty of Education Ramkhamhaeng University E-mail: suw_tir@yahoo.com

³ อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Lecture, Ph.D., Faculty of Education Ramkhamhaeng University E-mail: ksrihaset@gmail.com

Received: January 7, 2020; Revised: February 9, 2021; Accepted: February 19, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก (2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก และ (3) สร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร จำนวน 933 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบทดสอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด-ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis-MRA) แบบ Enter เพื่อการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในภาพรวม และแบบ Stepwise เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทำนาย ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการบริโภคอาหารมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.85 จากคะแนนเต็ม 44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.55 เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 63.82 จากคะแนนเต็ม 85 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 63.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.57 บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.14 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 65.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.84 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.44 จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 65.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.74 และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.79 จากคะแนนเต็ม 44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.52 2) ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก พบว่า 2.1) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรตาม คือพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก กับตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ เบี้ยเลี้ยงที่ได้รับต่อวัน พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก เท่ากับ .707 โดยชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตาม (R²) ได้ร้อยละ 49.9 2.2) พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ

ในช่องปากมากที่สุด คือ บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก ($\beta = 0.553$) รองลงมาคือ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ($\beta = 0.179$) เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก ($\beta = 0.175$) และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก ($\beta = -0.058$) ตามลำดับ และ (3) จากความสัมพันธ์สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.189 + 0.260 \text{ บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก} + 0.221 \text{ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร} + 0.164 \text{ เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก} - 0.125 \text{ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก}$$

คำสำคัญ: พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก, เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก, ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก

Abstract

In this research, the researcher studied (1) oral health care behaviors; (2) the factors related to oral health care behavior and (3) a prediction equation for oral health care behaviors. The sample population consisted of 933 secondary school students in Phra Nakhon district, Bangkok Metropolis. The research instruments consisted of a questionnaire and a test. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, maximum-minimum, standard deviation, multiple regression analysis (MRA) with Enter for analysis of the overall relationship and Stepwise for prediction equation. Findings were as follows: 1) Food consumption behaviors exhibited a mean score of 23.85 from the full score of 44 (54.20 percent) with the standard deviation of 4.55. The mean score of attitudes towards oral health care was 63.82 from the full score of 85 (63.82 percent) with the standard deviation of 5.57. The mean score of the parents' roles in oral health promotion was 39.14 from the full score of 60 (65.23 percent) with the standard deviation of 11.84. The mean score of oral health care knowledge was 10.44 from the full score of 16 (65.25 percent) with the standard deviation of 2.74. The mean score of oral health care behaviors was 25.79 from the full score of 44 (58.61 percent) with the standard deviation of 5.52. 2) The study of factors related to oral health care behaviors found the following. 2.1) The correlation coefficient (R) between a dependent variable of oral health care behaviors and the independent variables of gender, age, daily allowances, food consumption behaviors, attitudes toward oral health care, the parents' roles in oral health promotion, and oral health care knowledge was .707. The independent variables could explain the variance from the dependent variables (R^2) at 49.9 percent. 2.2) Food consumption behaviors, attitudes toward oral health care, the parents' roles in oral health promotion, and oral health care knowledge correlated with oral health care behaviors at the statistically significant level of .05. 2.3) The independent variables related to oral health care behaviors at the highest level was the parents' roles in oral health promotion ($\beta = 0.553$). Next in descending order were food consumption behaviors ($\beta = 0.179$); attitudes toward oral health care ($\beta = 0.175$); and oral health care knowledge ($\beta = 0.058$). 3) The relationship could be written as a prediction equation as follows:

$$\hat{Y} = 1.189 + 0.260 \text{ the parents' roles in oral health promotion} + 0.221 \text{ food consumption behaviors} + 0.164 \text{ attitudes toward oral health care} - 0.125 \text{ oral health care knowledge}$$

Key words: Oral health care behaviors, Attitudes towards oral health care, Oral health care knowledge

บทนำ

สุขภาพในช่องปากเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ในชีวิตประจำวันของคนในทุกช่วงวัย ปัญหาส่วนใหญ่ที่มักเกิดขึ้นกับสุขภาพในช่องปาก มักเป็นปัญหาทางตรงและทางอ้อมกับสุขภาพ โดยโรคในช่องปากส่วนมากจะเป็นโรคที่ไม่ร้ายแรง อาทิ โรคฟันผุ โรคเหงือกอักเสบ หรือโรคปริทันต์อักเสบ เป็นต้น จากโรคต่าง ๆ หากเป็นแล้วจะมีอันตรายไม่ถึงชีวิต แต่หากถ้าเกิดการลุกลามของโรคแล้ว และ มีความรุนแรงมากขึ้น อาจส่งผลในเรื่องต่าง ๆ เช่น การรบกวนทางจิตใจในด้านต่าง ๆ จากความเจ็บปวด จากการพูดและการออกเสียงที่ไม่ปกติ บุคลิกภาพไม่เหมาะสมกับภาพลักษณ์ที่เกิดจากอาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับร่างกาย และยังเป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคที่สามารถแพร่กระจายไปสู่วัยวะอื่น ๆ ได้ ซึ่งอาจส่งผลอันตราย ถึงชีวิตได้ โรคในช่องปากในวัยรุ่นวัยเรียนที่มักพบมาก และเป็นปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ โรคฟันผุ และโรคเหงือกอักเสบ จากรายงานการผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ประเทศไทย พ.ศ. 2560 พบว่า เด็กวัยเรียนและวัยรุ่น อายุ 12 ปี ร้อยละ 58.7 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านสภาวะสุขภาพช่องปากพบว่าความชุกของโรคฟันผุในเด็กอายุ 12 ปี คือ ร้อยละ 52.0 โดยมีค่าเฉลี่ยฟันผุถาวร อุด (DMFT) 1.4 ซี่/คน (สำนักงานทันตสาธารณสุข, 2561) และยังพบว่าเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีสภาวะเหงือกอักเสบ ร้อยละ 66.3 โดยสูงกว่าการสำรวจในครั้งที่ 7 ปี พ.ศ. 2555 มีสภาวะเหงือกอักเสบสูงร้อยละ 50.3 (สำนักงานทันตสาธารณสุข, 2561) ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นกังวลอย่างยิ่ง โดยเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นถือเป็นกลุ่มที่สำคัญทางระบาดวิทยา เนื่องจากเป็นวัยที่มีฟันแท้ขึ้นครบ 32 ซี่ในช่องปาก ซึ่งอัตราการเกิดโรคฟันผุในวัยนี้ สามารถใช้เพื่อทำนายแนวโน้มการเกิดโรคฟันผุในวัยผู้ใหญ่ (ณัฐรุจ แก้วสุทธา, 2558)

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดผลต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก โดยที่ศิริพร คุยเพียงภูมิ (2555) พบว่า ค่าขนมที่นักเรียนได้รับต่อวัน และช่องทางการได้รับความรู้จากผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์ กับ ความรู้ ทักษะคิด ค่านิยม ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ธัญญาภรณ์ อุทร (2556) พบว่า จำนวนฟันซี่ การได้รับเงินค่าขนม และอาชีพผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ในช่องปากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพในช่องปากพบว่า เพศ อายุ อาชีพผู้ปกครอง การไปรับการตรวจสุขภาพช่องปากและการได้รับความรู้ เรื่องสุขภาพช่องปาก มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบกับการรายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ประเทศไทย พ.ศ. 2560 ได้ศึกษา 2 ประเด็นหลักกับเด็กวัย 12 ปี ได้แก่ พฤติกรรมการแปรงฟันและการใช้ยาสีฟัน และพฤติกรรมการบริโภคขนมและเครื่องดื่ม พบว่า เด็กแปรงฟันหลังตื่นนอนตอนเช้าทุกวัน ร้อยละ 86.5 การแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน ร้อยละ 31.4 และการแปรงฟันก่อนนอนทุกวัน ร้อยละ 58.6 ระยะเวลาในการแปรงฟันเด็กอายุ 12 ปี แปรงฟันนาน 2 นาที และ 2 นาทีขึ้นไป ร้อยละ 63.1 ใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.1 พฤติกรรมการบริโภคขนมและเครื่องดื่ม ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.4 ดื่มน้ำอัดลมสัปดาห์ละ 1-3 วัน ร้อยละ 13.4 ดื่มน้ำอัดลมเป็นประจำทุกวัน ร้อยละ 18.9 ส่วนพฤติกรรมการกินลูกอมในกลุ่มวัยนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นแบบนาน ๆ ครั้ง หรือบางวัน ในขณะที่พฤติกรรมการบริโภคขนมกรูบรอบกลับมีทิศทางเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยพบว่าร้อยละ 32.6 โดยที่ค่าเฉลี่ยของค่าเฉลี่ยเงินค่าขนมและเครื่องดื่มเฉพาะวันที่ไปโรงเรียนในเด็กอายุ 12 ปี คือ 24.5 บาท การรับรู้และการรับบริการด้านทันตสุขภาพ ร้อยละ 74.5 ได้รับการตรวจฟันในปีการศึกษาที่ผ่านมาโดยหมอ และมีเด็กเคยได้รับการรักษาฟันและเหงือกในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา ร้อยละ 50.8 โดยไปรับการรักษาที่สถานบริการภาครัฐมากที่สุด ร้อยละ 49.9 (สำนักงานทันตสาธารณสุข, 2561)

การดูแลสุขภาพในช่องปากต้องเริ่มปลูกฝังตั้งแต่เด็ก การส่งเสริมดังกล่าวมักปฏิบัติกับนักเรียนในระดับอนุบาล และประถมศึกษาเท่านั้น แต่ในโรงเรียนขนาดมัธยมศึกษาได้มีการส่งเสริมเรื่องดังกล่าวน้อยมาก จึงทำให้เด็กนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาอาจประสบปัญหาเรื่องการดูแลสุขภาพในช่องปาก จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก และสามารถนำไปปฏิบัติและดูแลสุขภาพในช่องปากของตนเองอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการวิจัย

เพศ อายุ เบี้ยเลี้ยงที่ได้รับต่อวัน พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติต่อการดูแลสุขภาพ ในช่องปากของตนเอง บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพในช่องปาก และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร อันเป็นแนวทางในการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากต่อไป

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ เบี้ยเลี้ยงที่ได้รับต่อวัน พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก ของตนเอง บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพในช่องปาก ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนเพื่อปกป้อง ส่งเสริม และรักษาสุขภาพ ในช่องปากของตน ด้วยการแปรงฟัน และการใช้ไหมขัดฟัน การบริโภคอาหารที่เป็นประโยชน์ และการไปพบทันตแพทย์ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อรับการตรวจ

พฤติกรรมการบริโภคอาหาร หมายถึง ความถี่ในการบริโภคอาหาร และประเภทของอาหารที่บริโภคอาหาร ของนักเรียน โดยแบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1) อาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพในช่องปาก ได้แก่ อาหารที่มีเส้นใยผักใบเขียว ธัญพืช ผลไม้สด นมจืด และชีส เป็นต้น และ 2) อาหารที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพในช่องปาก ได้แก่ อาหารประเภทต่าง ๆ ที่มีรสหวานจัด ลูกอม ขนมเหนียวติดฟัน ขนมปัง (เบเกอรี่) ขนมกรุบกรอบ น้ำหวาน น้ำอัดลม เป็นต้น

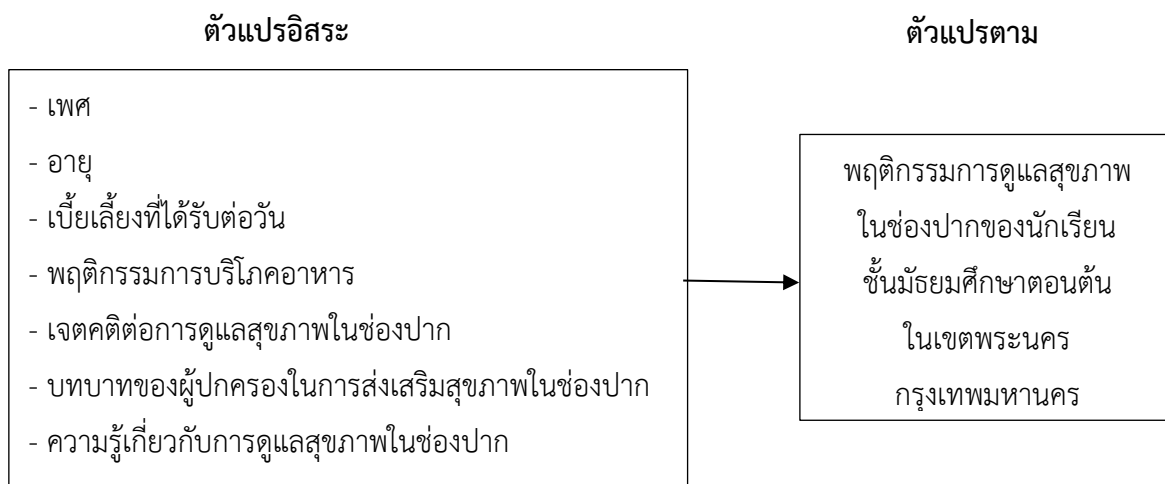
เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปากของตนเอง หมายถึง ความรู้สึกของตนเองต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก ด้วยการแปรงฟัน และการใช้ไหมขัดฟัน ภาพลักษณ์เกี่ยวกับสุขภาพในช่องปากของตนเอง การใช้อุปกรณ์ทำความสะอาด ในช่องปากของตนเอง และการไปพบทันตแพทย์

บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพในช่องปาก หมายถึง การปฏิบัติของผู้ปกครองในการ ส่งเสริมการดูแลสุขภาพในช่องปากที่นักเรียนได้รับ ประกอบด้วย การจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสม การพาไปพบทันตแพทย์

อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และการดูแล ให้ความรู้ การตกเตือน การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และการเป็นแบบอย่างที่ดี เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปากอย่างถูกวิธี

ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก หมายถึง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพในช่องปากของนักเรียน ได้แก่ โครงสร้างของฟัน หน้าที่ของฟันและเหงือก โรคและปัจจัยการเกิดโรค การเสริมสร้างและการป้องกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 5,769 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลาย ขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 933 คน

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย มี 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดูแลสุขภาพ ในช่องปาก ประกอบด้วย 1.1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ เบี้ยเลี้ยงที่ได้รับต่อวัน 1.2) พฤติกรรมการบริโภค อาหารของนักเรียน จำนวน 11 ข้อ 1.3) เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปากของตนเอง จำนวน 17 ข้อ 1.4) บทบาทของ ผู้ปกครองในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพในช่องปาก จำนวน 15 ข้อ และ 1.5) พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากของ นักเรียน จำนวน 11 ข้อ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ 2) แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก ของนักเรียน จำนวน 16 ข้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 2 ชุด ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ก่อนการทดลองใช้ข้อมูล ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ในช่วง 0.67-1.00 จากนั้น ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้ง 2 ชุด ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้วไปทดลองเก็บข้อมูล (try-out) กับนักเรียน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างที่แท้จริง โดยมีค่าความเชื่อมั่นดังนี้

- 1) พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .705
- 2) เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปากของตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .758
- 3) บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพในช่องปาก มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .858
- 4) แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .713
- 5) แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .707 ค่าความยาก (p) รายข้อเท่ากับ 0.20-0.90 และทั้งฉบับ เท่ากับ .747 และค่าอำนาจจำแนก (r) รายข้อเท่ากับ 0.10-0.73 และทั้งฉบับ เท่ากับ .392

ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยทั้ง 2 ชุด และจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด-ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis-MRA) แบบ Enter เพื่อการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในภาพรวม และแบบ Stepwise เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทำนาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง และตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุระหว่างชุดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้นำแบบสอบถามและแบบทดสอบที่มีความสมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 933 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 468 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20 และเป็นนักเรียนหญิง 465 คน คิดเป็นร้อยละ 49.80 นักเรียนมีอายุเฉลี่ยที่ 13.28 ปี และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.97 โดยมีอายุสูงสุดที่ 16 ปี และมีอายุต่ำสุดที่ 11 ปี และนักเรียนได้รับเบี้ยเลี้ยงต่อวันมีค่าเฉลี่ยที่ 112.53 บาท และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 45.83 โดยได้รับเบี้ยเลี้ยงต่อวันสูงสุด 500 บาท และได้รับเบี้ยเลี้ยงต่อวันต่ำสุดที่ 20 บาท

ตารางที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก

ตัวแปร	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	S.D.	Max	Min
1. พฤติกรรมการบริโภคอาหาร	44	23.85	54.20	4.55	38	10
2. เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก	85	63.82	75.08	5.57	80	36
3. บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก	60	39.14	65.23	11.84	60	0
4. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก	16	10.44	65.25	2.74	15	1
5. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก	44	25.79	58.61	5.52	40	10

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรที่มีร้อยละค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก คิดเป็นร้อยละ 75.08 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 62.82 จากคะแนนเต็ม 85 รองลงมาเป็นความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก คิดเป็นร้อยละ 65.25 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.44 จากคะแนนเต็ม 16 รองลงมาเป็นบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก

คิดเป็น ร้อยละ 65.23 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 39.14 จากคะแนนเต็ม 60 ส่วนตัวแปรที่มีร้อยละค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร คิดเป็นร้อยละ 54.20 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.85 จากคะแนนเต็ม 44 คะแนน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุระหว่างชุดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

2.1 การวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกตัวแปรสู่สมการทำนายแบบ Enter

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบ Enter เพื่อดูความสัมพันธ์ ในภาพรวมระหว่างตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ เบี้ยเลี้ยงที่ได้รับต่อวัน พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก บทบาทของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก กับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) สัมประสิทธิ์การอธิบาย (R²) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (Enter)

R	R ²	Adjusted R ²	SEE	F
.707	0.499	0.496	3.927	131.786*

* p < 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเท่ากับ .707 และพบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตามได้ร้อยละ 49.9

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (Enter)

	Unstandardized		Standardized		t	Tolerance	VIF
	Coefficients		Coefficients				
	b	SEE	Beta				
(Constant)	1.128	2.435		0.464			
1.เพศ	0.472	0.264	0.043	1.788*	0.951	1.051	
2.อายุ	-0.047	0.133	-0.008	-0.349	0.979	1.022	
3.เบี้ยเลี้ยงที่ได้รับต่อวัน	-0.001	0.003	-0.006	-0.268	0.987	1.014	
4.พฤติกรรมการบริโภคอาหาร	0.218	0.030	0.179	7.232*	0.880	1.137	
5.เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก	0.173	0.026	0.175	6.565*	0.765	1.307	
6.บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก	0.258	0.012	0.553	21.472*	0.816	1.225	
7.ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก	-0.116	0.049	-0.058	-2.401*	0.933	1.072	

* p < 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า การวิเคราะห์ด้วยวิธี Enter เป็นการแสดงผลที่เกิดขึ้นของตัวแปรทั้งหมดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก

โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด คือ บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก ($\beta = 0.553$) พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ($\beta = 0.179$) เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก ($\beta = 0.175$) และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก ($\beta = -0.058$) ตามลำดับ

2) ตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก ได้แก่ เพศ อายุ เบี้ยเลี้ยงที่ได้รับต่อวัน

2.2 การวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกตัวแปรสู่สมการทำนายแบบ Stepwise

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) สัมประสิทธิ์การอธิบาย (R^2) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (Stepwise)

R	R^2	Adjusted R^2	SEE	F
.705	0.498	0.495	3.928	229.693*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเท่ากับ .705 และพบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตามได้ร้อยละ 49.8

ตารางที่ 5 สัมประสิทธิ์การถดถอย (b) สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (Stepwise)

Model		Unstandardized		Standardized	
		Coefficients		Coefficients	
		b	SEE	BETA	t
4	(Constant)	1.189	1.529		0.777
	บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก	0.260	0.012	0.556	21.739*
	พฤติกรรมการบริโภคอาหาร	0.221	0.030	0.182	7.354*
	เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก	0.164	0.026	0.166	6.336*
	ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก	-0.125	0.048	-0.062	-2.582*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 5 พบว่า การคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการ และการทดสอบนัยสำคัญ สัมประสิทธิ์ถดถอย (b) พบว่า สัมประสิทธิ์ถดถอยที่พบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.79 จากคะแนนเต็ม 44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 58.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.52 โดยที่นักเรียนไปพบทันตแพทย์เพื่อรับการตรวจ/รักษา ในรอบหนึ่งปีเฉลี่ยอยู่ที่ 1-2 ครั้ง และนักเรียนมีการใช้อุปกรณ์อื่นในการทำ ความสะอาดฟันนอกเหนือจากแปรงสีฟัน ยาสีฟัน และไหมขัดฟัน สูงที่สุดคือน้ำยาบ้วนปากจำนวน 133 คน รองลงมาเป็น ไม้จิ้มฟัน หรือ ไม้จิ้มฟันแบบพลาสติก จำนวน 22 คน

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยวิธี Enter เพื่อตรวจสอบผลการศึกษาค่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ในช่องปาก มีรายละเอียดดังนี้

2.1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก กับตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ เบี้ยเลี้ยงที่ได้รับต่อวัน พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก เท่ากับ .707 โดยชุดตัวแปรอิสระสามารถอธิบาย ความแปรปรวนในตัวแปรตาม (R^2) ได้ร้อยละ 49.9

2.2 พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากมากที่สุด คือ บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก ($\beta = 0.553$) รองลงมาคือ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ($\beta = 0.179$) เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก ($\beta = 0.175$) และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก ($\beta = -0.058$) ตามลำดับ

3. การสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก โดยการคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการ แบบ Stepwise และการทดสอบนัยสำคัญค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b) พบว่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่พบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ในช่องปากสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.189 + 0.260 \text{ บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก} + 0.221 \text{ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร} + 0.164 \text{ เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก} - 0.125 \text{ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก}$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. คะแนนพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพในช่องปากของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 54.20 โดยที่นักเรียนมีพฤติกรรมดื่มนมรสจืด บริโภคผลไม้สด และบริโภคอาหารที่มีเส้นใยและผักใบเขียว สูงที่สุด และนักเรียนยังมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพในช่องปาก สูงที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมบริโภคขนมกรุบกรอบ รับประทานขนมปัง (เบเกอรี่) และบริโภคน้ำหวาน หรือ น้ำอัดลม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี มะเหศวร (2550) พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภคอาหาร เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดโรคฟันผุ และวิชัย ศรีคำ (2560) พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรม การบริโภคการรับประทานผัก ผลไม้ การกินขนมกรุบกรอบระหว่างมื้ออาหาร และการดื่มน้ำอัดลม น้ำหวาน อยู่ในระดับสูง

คะแนนเจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.08 โดยที่นักเรียนมีเจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียน ในประเด็นที่นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก การแปรงฟัน การใช้ไหมขัดฟัน และภาพลักษณ์เกี่ยวกับสุขภาพในช่องปากของตนเอง ส่วนนักเรียนมีเจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียนในประเด็นที่นักเรียนไม่เห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ แปรงสีฟันที่มีสีสันทสวยงามดีกว่า แปรงสีฟันที่เหมาะสมกับช่องปากตนเอง แปรงสีฟันมีส่วนช่วยให้การกำจัดคราบอาหารได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สิริยาภา พันธ์แก้ว วัชรสินธุ์ (2556) พบว่า นักเรียนมีทัศนคติทางบวกด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับ ปานกลาง นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการทำความสะอาดช่องปากที่เหมาะสมในเรื่องการแปรงฟันและการใช้ไหมขัดฟัน และจินตนา เถาปาอินทร์ (2559) พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลตนเองต่อการป้องกันโรคฟันผุ ร้อยละ 93.2

คะแนนบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปากของนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 65.23 ในประเด็นที่นักเรียนได้รับการส่งเสริมจากผู้ปกครองสูงสุด ได้แก่การตักเตือนถึงพฤติกรรม เช่น การแปรงฟันก่อนนอน หรือทุกครั้งหลังรับประทานอาหาร และการช่วยดูอาการก่อนในเบื้องต้นเมื่อเกิดความผิดปกติที่เกิดขึ้นในช่องปาก โดยในประเด็นที่นักเรียนยังต้องได้รับการส่งเสริมจากผู้ปกครองเพิ่มเติม ได้แก่ การส่งเสริมจากผู้ปกครองในเรื่องการให้ความรู้ด้านการแปรงฟัน การจัดหาอุปกรณ์เสริมอื่น ๆ ในการทำความสะอาดสุขภาพในช่องปาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lian (2010) พบว่า การสนับสนุนของครู และผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติสุขอนามัยช่องปากของนักเรียนมากที่สุด และอัญชลี มะเหศวร (2550) พบว่าปัจจัยด้านครอบครัวมีผลต่อการเกิดโรคฟันผุในวัยเรียน

คะแนนความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.25 โดยที่นักเรียนยังมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของเหงือก โครงสร้างของฟัน รูปร่างของฟัน และอาหารที่เป็นประโยชน์ที่มีส่วนช่วยป้องกันฟันผุ ยังไม่เหมาะสม โดยที่ความรู้เป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิติฤกษ์ อรอินทร์ (2557) พบว่า ความรู้และทัศนคติในการดูแลสุขภาพช่องปาก อยู่ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก

คะแนนพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 58.61 โดยประเด็นที่นักเรียนพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากเป็นประจำทุกครั้ง สูงที่สุด ได้แก่ พฤติกรรมแปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง (ตื่นนอน และก่อนนอน) การดื่มนมจืด กับอาหารที่อุดมไปด้วยแคลเซียม และรับประทานอาหารครบ 5 หมู่ ซึ่งนักเรียนยังมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก ที่ต้องส่งเสริมในการปฏิบัติ ได้แก่ การใช้อุปกรณ์อื่นในการทำมาสะอาดฟัน นอกเหนือจากแปรงสีฟัน ยาสีฟัน และไหมขัดฟัน แปรงฟันหลังอาหารมื้อกลางวัน และแปรงฟันอย่างน้อย 2 นาทีต่อครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิติฤกษ์ อรอินทร์ (2557) พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 57.67 และนัฐวดี โนนภา (2561) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทำความสะอาดฟันด้วยวิธีการแปรงฟัน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม พบเพียง ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก โดยที่ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติ ต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก และความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก โดยสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

2.1 พฤติกรรมการบริโภคอาหาร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ในช่องปาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี มะเหศวร (2550) พบว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดโรคฟันผุ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ในช่องปาก และสอดคล้องกับ วิชัย ศรีคำ (2560) พบว่ามีพฤติกรรมการกินของนักเรียนที่มีผลต่อสุขภาพในช่องปากอยู่ในระดับปานกลาง และ จันท์เพ็ญ เกสรราช (2560) พบว่า นักเรียนที่กินลูกอม หมากฝรั่ง เยลลี่ จำนวนมาก จะมีฟันผุ และเหงือกอักเสบมากกว่า นักเรียนที่กินเป็นจำนวนน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนที่ดื่มน้ำหวาน 4 – 7 วันต่อสัปดาห์ มีเหงือกอักเสบมากกว่านักเรียนที่ไม่ดื่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 เจตคติต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร คุษิเพ็ญภูมิ (2555) พบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ ธัญญาภรณ์ อุทร (2556) พบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ Lian (2010) มีทัศนคติด้านบวกต่อการบริการทางทันตกรรม และการให้ความรู้ด้านสุขภาพช่องปากควรจะต้องเป็นการฝึกฝนตลอดชีวิตและอยู่ในสภาพแวดล้อมของโรงเรียน หรือบ้าน ด้วยการสนับสนุนของครูและผู้ปกครอง ทั้งนี้เจตคติของนักเรียน เป็นความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในด้านบวกหรือลบ โดยความรู้สึกจะก่อให้เกิดพฤติกรรม ตามความรู้สึกต่อไป (ธีรภัทร สุดโต, 2560) และ สุรางค์ โค้วตระกูล (2550) อ้างถึงใน อุไร จักษ์ตรึงมงคล, 2561) ได้แบ่งองค์ประกอบของเจตคติออกเป็น 3 ประการ ได้แก่ องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือรู้คิด องค์ประกอบเชิงความรู้สึก และองค์ประกอบเชิงพฤติกรรม โดยหากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล

สุขภาพในช่องปากของนักเรียน ได้เสริมแรงทางบวก เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก ตามองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว ก็จะสามารถทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากที่เหมาะสมได้อย่างดียิ่งขึ้น

2.3 บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kumar (2016) พบว่าพฤติกรรมของผู้ปกครองในการดูแลสุขภาพอนามัยช่องปากของเด็กที่น้อยกว่า จะมีโอกาสทำให้เด็กมีโอกาสเกิดฟันผุมากกว่า และนัฐวุฒิ โนนเกา (2561) พบว่า ตัวแบบด้านทันตสุขภาพจากผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางบวกกับพฤติกรรมการทำความสะอาดช่องปาก โดยบทบาทของผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลนักเรียนนั้นเป็นเรื่องสำคัญ และเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปาก อาทิ การจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสม โดยการจัดหาแปรงสีฟัน ยาสีฟัน และไหมขัดฟันมาให้ เพื่อให้พร้อมและเพียงพอต่อการใช้งาน การพาไปพบทันตแพทย์เพื่อรับการตรวจอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง (6 เดือน ต่อ ครั้ง) หรือทำการรักษาเมื่อมีอาการผิปกติในช่องปาก การดูแล ให้ความรู้ การตื่นตัว การจัดหาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และการเป็นแบบอย่างที่ดี เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก อย่างถูกวิธี แก่ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนมีสุขภาพในช่องปากที่ดีได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริมโดยการให้ความรู้แก่นักเรียน เกี่ยวกับการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพในช่องปาก ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ทราบ และเห็นถึงประโยชน์ของการบริโภคอาหารที่มีเส้นใยและผักใบเขียว ธัญพืช ประเภทต่าง ๆ ผลไม้สด รวมถึงการกินอาหารให้ครบ 5 หมู่ และควรหลีกเลี่ยงอาหาร ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพในช่องปาก เช่น ขนมเหนียว กรูบกรอบ และน้ำหวานหรือน้ำอัดลม ซึ่งหากบริโภคเป็นจำนวนมากและไม่สามารถทำความสะอาดได้อย่างถูกวิธี จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพในช่องปากโดยตรง

2. ควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ หรือสื่อการเรียนการสอนในเรื่องต่าง ๆ ให้กับนักเรียน อาทิ วิธีการใช้ไหมขัดฟัน ความสำคัญของการแปรงฟันและการใช้ไหมขัดฟัน วิธีการแปรงฟันอย่างถูกวิธี และความผิปกติในช่องปาก รวมถึง ปัญหาของกลิ่นปากกับบุคลิกภาพ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อการเรียนการสอน เพื่อการมีสุขภาพในช่องปากที่ดี อย่างยั่งยืน ซึ่งควรมุ่งเน้นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีสุขภาพในช่องปากที่ดีสืบต่อไป

3. ผู้ปกครองควรส่งเสริมเรื่องการจัดเตรียมแปรงสีฟัน ยาสีฟัน ให้สม่ำเสมอ การจัดหาอุปกรณ์เสริมในการทำความสะอาดสุขภาพในช่องปาก ให้แก่นักเรียน อาทิ ไหมขัดฟัน เป็นต้น และเมื่อนักเรียนแปรงฟันผิปกติ ผู้ปกครองจะสอน วิธีการแปรงฟันที่ถูกวิธีให้นักเรียน ให้คำปรึกษาในการจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสม เพื่อให้สุขภาพในช่องปากของนักเรียนมีความเหมาะสม และห่างไกลจากโรคที่อาจจะเกิดขึ้นในช่องปาก รวมถึงการมีสุขภาพในช่องปากที่ดีในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหาร เจตคติต่อการดูแลสุขภาพ ในช่องปาก บทบาทของ ผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาพในช่องปาก ความรู้ด้านเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปาก และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ในช่องปาก ระหว่างนักเรียนที่มีสุขภาพในช่องปากที่ดี กับนักเรียนที่มีสุขภาพในช่องปากที่ไม่ดี เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่าง ระหว่างนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

2. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมทันตสุขภาพ เช่น การจัดทำชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการดูแลสุขภาพ ในช่องปาก สื่อการเรียนรู้อื่นๆ โดยนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา เถาปาอินทร์. (2559). ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพในช่องปากของเด็กนักเรียนประถมศึกษา. วารสาร
นเรศวรพะเยา. 9 (3). กันยายน - ธันวาคม 2559. 43-44.
- จันทร์เพ็ญ เกสรราช. (2560). พฤติกรรมทันตสุขภาพและสภาวะสุขภาพในช่องปากของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัด
สุรินทร์. วารสารทันตภิบาล. 28 (2). กรกฎาคม - ธันวาคม 2560. 28-44.
- ณัฐวุธ แก้วสุทธา. (2558). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและประสิทธิผลของโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลอนามัยช่อง
ปากและสภาวะอนามัยช่องปากของวัยรุ่นตอนต้น. ปรินญาณิพนธ์ปรัชญาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรภัทร สุดโต. (2560). การวัดเจตคติ. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 34 (96). กรกฎาคม-ธันวาคม
2560. 1-14
- ธัญญาภรณ์ อุทร. (2556). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากในเด็กมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่.
พินเนศวร์สาร. 9 (2). กรกฎาคม-ธันวาคม 2556. 111-120.
- นัฐวุฒิ โนนภา. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำความสะอาดช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารทันตภิบาล. 29 (1). มกราคม - มิถุนายน 2561. 26-35.
- ปิติกฤษ อรอินทร์. (2557). การศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอพนา จังหวัด
อำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิชัย ศรีคำ. (2560). พฤติกรรมการกินที่มีผลต่อสุขภาพในช่องปากของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในจังหวัดนครปฐม. วารสาร
สหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 2 (1). มกราคม - ธันวาคม 2560. 1-14.
- ศิริพร คุยเพ็ญภูมิ. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพช่องปากของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียน
นครวิทยาคม ตำบลสันมะเค็ด อำเภอบ้านนา จังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สำนักงานทันตสาธารณสุข. (2561). รายงานผลการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ประเทศไทย พ.ศ. 2560.
นนทบุรี: ผู้แต่ง
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). ข้อมูลจำนวนนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา สพม. เขต 1
ปีงบประมาณ 2562. สืบค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2562 จาก [http://data.bopp-
obec.info/emis/school.php?Area_CODE=101701](http://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=101701)
- สิยาภา พงษ์แก้ว วัชรสินธุ์. (2556). ปัจจัยระดับบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะสุขภาพช่องปาก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อัญชลี มะเหศวร. (2550). ปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคฟันผุในนักเรียนประถมศึกษา อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- อุไร จักษ์ตรีมงคล. (2561). การพัฒนารูปแบบการสอนสถิติพื้นฐานตามแนวทางการอบความคิดเปิดกว้างสำหรับนิสิตปริญญาตรี
หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. 35 (98). กรกฎาคม-ธันวาคม 2561. 1-11
- Kumar, S., Tadakamadla, J., Kroon, K., & Johnson, W. N. (2016). Impact of parent-Related factors on dental
caries in the permanent dentition of 6-12-year-old children: A systematic review. *Journal of
Dentistry*. 46, 1-11. Doi: [dx.doi.org/10.1016/j.jdent.2015.12.007](https://doi.org/10.1016/j.jdent.2015.12.007)
- Lian, W. C., Phing, S. T., Chat, C. S., & Shin, C. B. (2010). Oral health knowledge, attitude and practice
among secondary school students in Kuching, Sarawak. *Archives of Orofacial Sciences*. 5 (1). 9-16.

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ สารระภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม Academic achievement and analytical ability geographic content of the students in the secondary year 1 by managing the 7 step learning cycle (7es) together with the use of games.

ปานวาด สุวรรณคาม¹ สุพจน์ เกิดสุวรรณ² ทองปาน บุญกุศล³

Panwad Suwanakarm¹ Suphot Koedsuwan² Thongpan Boonkusol³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น Student at Saint John's University. Master of Education (Curriculum and Learning Management) The College of Philosophy and Education, Saint John's University

Corresponding author, Email: porpanwad_su@hotmail.co.th

² อาจารย์ ดร. อาจารย์ประจำวิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Lecturer, Ph.D. The College of Philosophy and Education, Saint John's University

Email: supod123@hotmail.com

³ อาจารย์ ดร. Lecturer, Ph.D. Boromarajonani College of Nursing, Phraputthabat,

Email: thongpanboonkusol@gmail.com

Received: February 14, 2020; Revised: January 13, 2021; Accepted: February 19, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70 ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเพิ่มประสิทธิผล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม สารระภูมิศาสตร์ เรื่องทวีปเอเชีย ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน เวลา 16 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ เรื่องทวีปเอเชีย เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภูมิศาสตร์เท่ากับ 21.79 และความสามารถทางการคิดวิเคราะห์เท่ากับ 14.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 4.17 และความสามารถทางการคิดวิเคราะห์เท่ากับ 2.56

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภูมิศาสตร์และความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70 ค่าที่ได้มีค่าเทียบเท่ากับเกณฑ์ที่กำหนดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) เกม การคิดวิเคราะห์

Abstract

The purpose of this research that 1.To study the learning achievement and analytical ability of 7 step learning cycle management (7 Es) together with using the game. 2. To compare the academic achievement and analytical ability of students, receiving 7-stage learning cycle management (7 Es) together with the use of games compared with 70% criterion. The population studied is secondary education year 1. Pha-In School group under The Singburi Primary Educational Service Area Office , Semester 1, academic year 2019. The samples were obtained by using group sampling by using schools as random sampling, consisting of secondary education year 1. Watpermprasittipol School. Tools used in the research were The 7 Step Learning Cycle Learning Plan (7 Es) in conjunction with the use of geography games about Asia consists of 6 learning management plans for 16 hours. The achievement test was a multiple-choice test with 4 choices of 30 items. The Analytical thinking ability test in Asia is a multiple-choice test with 4 choices of 20 items. The statistics used for data analysis were average, percentage, standard deviation.

The results of the research showed that 1. Students who have been managed in a 7 step learning cycle (7 Es) together with the use of games with an average of achievement in geography equal to 21.79 and the analytical ability was 14.07. The standard deviation of the post-learning achievement score was 4.17 and the analytical ability was 2.56. 2. Geographic achievement and analytical thinking of students who received 7-step learning cycle management (7 Es) together with the use of games compared with the criteria of 70 percent. The value is equal to the criteria were not statistically significant at the .05 level.

Key words: the 7 step learning cycle(7Es); games; analytical ability

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทำให้มีการแข่งขันในแต่ละด้านเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงการจัดการศึกษาที่มีส่วนช่วยพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะที่ทันสมัย ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ดังนั้น จึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรมมีคุณภาพชีวิตที่มีความสุขในสังคม

กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาปรับปรุง หลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ร่วมกับศึกษาข้อมูลทิศทางและกรอบยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) จัดทำคำสั่งให้ใช้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระสำคัญของการปรับปรุงหลักสูตร ในส่วนของสาระภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้ปรับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดให้มีความชัดเจนสอดคล้องกับการพัฒนาการตามช่วงวัย มุ่งองค์ความรู้ที่เป็นสากล เพิ่มความสามารถ ทักษะ และกระบวนการทางภูมิศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 2)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในโครงการการวิจัย การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนไทย ผลวิจัยเชิงสถิติพบว่านักเรียนไทยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในระดับที่ต่ำมาก และจากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษา ข้อสอบมาตรฐานกลาง ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2560 ของกลุ่มโรงเรียนพระอินทร์ พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยคะแนน ร้อยละ 54.91 ซึ่งยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี กำหนดไว้ จากประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยเรื่องแนวปฏิบัติในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาข้อมูลของสาระภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาที่สัมพันธ์ระหว่างวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้งเนื้อหาความรู้ เทคนิควิธีการ เทคโนโลยี ทักษะกระบวนการทางภูมิศาสตร์ และทักษะการคิดภูมิศาสตร์ ในลักษณะนี้จำเป็นต้องใช้กระบวนการสืบเสาะในการจัดการเรียนรู้แก้ปัญหาทางการเรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดการคิดอย่างเป็นระบบ โดยรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะส่วนใหญ่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งปรากฏในบทความวิชาการเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (กัลยา คงอด, 2557: 27) รูปแบบการเรียนการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) เป็นรูปแบบหนึ่งของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เนื่องจาก Eisenkraft (2003) ได้พัฒนารูปแบบ ของวงจรการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เป็น 7 ขั้นตอน Eisenkraft ได้บอกถึงการนำรูปแบบการเรียนการสอน 7Es ว่าสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวางและใช้ได้ทุกวิชา แม้ว่าธรรมชาติของขั้นสำรวจ (Explore) อาจแตกต่างกัน แต่รูปแบบนี้ก็ยังคงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้ ซึ่งในงานวิจัยวัชรพร พองจันทร์ (2558: 301-314) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นรวมถึงการพัฒนาทักษะทางด้านการคิด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่ารูปแบบการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้กับสาระภูมิศาสตร์ที่มีเนื้อหาและมีทักษะกระบวนการเทียบเคียงวิชาวิทยาศาสตร์ โดยเน้นกระบวนการสืบเสาะนำไปสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอน และส่งเสริมการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง อีกทั้งจัดการเรียนรู้ร่วมกับเกมซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง (ทิตนา ขมมณี, 2560: 81) การนำเกมมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะในด้านต่าง ๆ

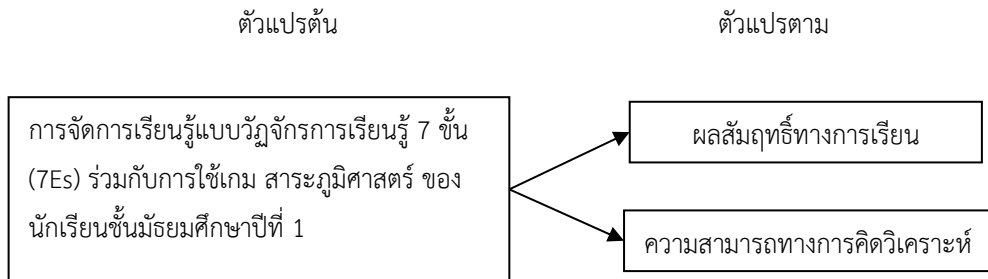
จากที่กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง สร้างความน่าสนใจและดึงดูดใจมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกมมาทดลองใช้ เพื่อช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รวมทั้งยังเพิ่มในด้านการคิดต่อยอด และสามารถค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการคิดวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกมเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70

สมมติฐานงานวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกมสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มโรงเรียนพระอินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2562 มีโรงเรียนขยายโอกาส 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดโสมนัสวิหาร 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 19 คน โรงเรียนวัดบ้านลำ 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 10 คน และโรงเรียนวัดเพิ่มประสิทธิผล 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 14 คน รวมทั้งหมด จำนวน 43 คน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดเพิ่มประสิทธิผล จำนวน 14 คน ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน เวลา 16 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระงุมิศาสตร์ เรื่องทวีปเอเชีย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ ตามแนวคิดของ Bloom (1956) เรื่อง ทวีปเอเชียที่มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1.การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ 2.วิเคราะห์ความสำคัญ 3.การวิเคราะห์หลักการ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม และเนื้อหาสาระงุมิศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง 2560) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้มีความสอดคล้อง นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อประเมินค่าความเหมาะสม เกณฑ์การให้คะแนน และประเมินความสอดคล้อง

จากแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ปรากฏว่า ค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสม และดำเนินการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญนำทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระงุมิศาสตร์ เรื่อง ทวีปเอเชีย จากข้อสอบ จำนวน 50 ข้อ ปรากฏว่า ค่า IOC ทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.60 -1.00 โดยมีข้อสอบที่นำไปใช้ได้จำนวน 50 ข้อ คัดเลือก จำนวน 30 ข้อ นำไปปรับปรุงแก้ไข

ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเพิ่มประสิทธิผล ซึ่งไม่ใช่กลุ่มที่ศึกษาและเป็นนักเรียนที่เรียนเรื่องนี้มาแล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์ คะแนนรายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) แล้วคัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 พบว่า ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.23-0.69 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.25-0.75 นำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธี ของ Kuder-Richardson จากสูตร KR-20 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.90

แบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ จากข้อสอบ จำนวน 20 ข้อ ปรากฏว่า ค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 โดยมีข้อสอบที่นำไปใช้ได้ทั้งหมด จำนวน 20 ข้อ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเพิ่มประสิทธิผล ที่ไม่ใช่กลุ่มที่ศึกษาและเป็นนักเรียนที่เรียนเรื่องนี้มาแล้ว นำแบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ มาตรวจให้คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์คะแนนรายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก แล้วคัดเลือกแบบวัดการคิดวิเคราะห์ที่มีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 พบว่า ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.23-0.77 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.25-0.75

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยดำเนินการและเก็บรวบรวมโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มโรงเรียนพระอินทร์ เพื่อดำเนินการวิจัย ชี้แจงข้อมูลสำหรับการเข้าร่วมการวิจัยกับนักเรียนกลุ่มที่ศึกษา แนะนำขั้นตอนการทํากิจกรรมและบทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ร่วมกับการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) สาระกฏมิศาสตร์ เรื่องทวีปเอเชีย ใช้เวลาจัดการเรียนรู้จำนวน 16 คาบ คาบละ 50 นาที โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตรวจสอบการทํากิจกรรม และบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ ทุกครั้ง ทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทวีปเอเชีย และแบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ ผลคะแนนที่ได้จากการตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70

วิธีการทางสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการนำข้อมูล มาวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ทั้งหมด มาวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
2. เปรียบเทียบผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ กับเกณฑ์ ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติ Independent one-sample t- test
3. ประมวลผลและแปลผล และอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการคิดวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักร การเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักร การเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกมเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ทางสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ตารางที่ 1 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนการวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม

การทดสอบหลังเรียน	n	คะแนนของนักเรียน			
		คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละคะแนนเฉลี่ย
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	14	30	21.79	4.17	72.62
ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์	14	20	14.07	2.56	70.35

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม มีค่าเฉลี่ยหลังเรียน 21.79 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังเรียน 4.17 ส่วนความสามารถทางการคิดวิเคราะห์การเรียนภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม มีค่าเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 14.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังเรียน เท่ากับ 2.56

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกมเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกมเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70

การทดสอบหลังเรียน	n	คะแนนของนักเรียน					
		คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	$\mu(70\%)$	t	sig
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	14	30	21.79	4.17	21	0.705	0.494
ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์	14	20	14.07	2.56	14	0.105	0.918

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70 ไม่แตกต่าง คือเป็นไปตามเกณฑ์ ร้อยละ 70 ส่วนผลการเปรียบเทียบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกมเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70 ไม่แตกต่าง เป็นไปตามเกณฑ์ ร้อยละ 70

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ สาระภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภูมิศาสตร์เท่ากับ 21.79 และความสามารถทางการคิดวิเคราะห์เท่ากับ 14.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 4.17 และความสามารถทางการคิดวิเคราะห์เท่ากับ 2.56 ซึ่งอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ยึดหลักการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นและพัฒนาความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ (2553: 13) กล่าวไว้ว่า การคิดวิเคราะห์จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนต้องการทำความเข้าใจโดยการพยายามตีความ ข้อมูลที่ได้รับ หาเหตุผลเชื่อมโยงสิ่งที่คิดขึ้นเพื่อสืบค้นหาความจริงแล้วประเมิน

คุณค่าของสิ่งต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจและแจกแจงองค์ประกอบเพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดของเรื่องนั้น ซึ่งเนื้อหาสาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ทวีปเอเชีย เป็นสิ่งใกล้ตัวนักเรียน มีเนื้อหาที่หลากหลายคล้ายทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการสามารถใช้กระบวนการสืบเสาะมาใช้ร่วมกับกระบวนการทางภูมิศาสตร์ได้ สอดคล้องกับ จิรัทยา นาคราช (2561: 68) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่องโครงสร้างและหน้าที่ของพืชดอก วิชาชีววิทยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน การจัดการเรียนรู้จะต้องสร้างความสนใจให้นักเรียนอยากที่จะร่วมกิจกรรมโดยมีเกมเป็นตัวเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างการใช้การสอนตามแบบวิถีจัดการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ดังนี้ 1. ตรวจสอบความรู้เดิม โดยให้นักเรียนทบทวนความรู้เดิม และแสดงความคิดเห็น โดยการสรุปความรู้ที่เคยเรียนมา หรือตอบคำถาม ในขั้นตอนลักษณะนี้ผู้วิจัยอาจใช้เกมเข้ามาทบทวนความรู้เดิมตามความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนแสวงหาความรู้ 2. ชิ้นเร้าความสนใจ ส่วนใหญ่ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะดึงความสนใจด้วยเกม เพลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรุฒิ สุขสถิตย์ (2558: 78) ในการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้ที่คงทน และการสำรวจความพึงพอใจ โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ผ่านบทเพลง เรื่องเขตภูมิอากาศเคิเปิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 เปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนมีพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกคนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 62.3 เช่น ในแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำเกมแบบทดสอบแผนที่ โดยเป็นเกมที่เกี่ยวข้องกับทางภูมิศาสตร์ในลักษณะการเลือกตำแหน่งที่ตั้งของประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชีย ลักษณะเป็นเกมออนไลน์มาใช้เพื่อให้เป็นการมองภาพแบบองค์รวม ร่วมกับเทคโนโลยี เป็นขั้นต้นที่นักเรียนจินตนาการทิศทางภูมิประเทศของทวีปเอเชียได้ง่ายขึ้นกว่าการท่องจำ และในแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะใช้เพลงชีวิตสัมพันธ์เป็นการบอกลักษณะธรรมชาติที่ต้องพึ่งพากัน เป็นห่วงโซ่อาหาร เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ สำนึกรักและห่วงหาพันทรัพยากร 3. ชิ้นสำรวจและค้นหา เรื่องทวีปเอเชีย ผู้วิจัยต้องการให้นักเรียนตอบคำถามลงในใบงาน เพื่อสร้างความเข้าใจจากการอ่าน การวิเคราะห์ข้อความ การแยกแยะข้อมูลที่ได้มา รวมทั้งค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่อหลากหลาย 4. ชิ้นอธิบายและลงข้อสรุป ในประเด็นที่เกี่ยวกับทวีปเอเชียนั้น ในขั้นนี้นักเรียนจะได้สรุปความรู้ที่ได้จากการค้นคว้ามาเขียนลงในใบงาน 5. ชิ้นขยายความรู้ ในขั้นนี้ผู้วิจัยนำกิจกรรมเพิ่มเติมมาให้นักเรียนต่อยอดจากความรู้เดิม รวมทั้งขยายความให้กับนักเรียนโดยใช้สื่อที่ใกล้ตัวนักเรียน หรือการให้นักเรียนได้มีบทบาทอธิบายต่อสถานการณ์เป็นลักษณะกระบวนการกลุ่ม เพื่อความรวดเร็วและความสามัคคีในการทำงาน ในขั้นนี้นักเรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้จากขั้นที่ 3 และ 4 เพื่อเน้นหลักการวิเคราะห์ 3 ขั้นตอน คือ วิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ 6. ชิ้นประเมินผลการเรียนรู้ โดยทั้งครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการสรุปผลเรื่องที่เรียน 7. ชิ้นนำความรู้ไปใช้กับเรื่องทวีปเอเชีย เป็นการประยุกต์จากเรื่องที่เรียนโดยให้เป็นความคิด หรือชิ้นงานที่สามารถเป็นประโยชน์หรือเป็นสื่อทางการเรียนรู้ต่อไป

ตั้งงานวิจัย Gurbuz และคณะ (2013) ได้ศึกษาในการสอนเรื่อง “Electricity in our life” โดยเปรียบเทียบกับนักเรียน 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการเรียนรูปแบบ 7E และกลุ่มควบคุม ได้รับการเรียนแบบเรียนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และโปรแกรมการสอนเทคโนโลยีพบว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนรูปแบบ 7E มีการเรียนรู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบเรียนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และโปรแกรมการสอนเทคโนโลยีตามที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการอย่างมีนัยสำคัญ โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 7 ขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมขึ้นมาใหม่และเป็นวิธีฝึกความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งบางส่วนสอดคล้องกับงานวิจัยของทัทยา โรจนวีรัตน์ (2561) โดยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อวิชาเคมีของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิถีจัดการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es) ร่วมกับเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ผลการวิจัยที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนแบบวงจร ซึ่งสามารถนำเกมเข้ามาประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เป็นสื่อการสอนที่น่าสนใจยิ่งขึ้น ทั้งนี้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกมจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ การนำเกมมาใช้ประกอบในการเรียนการสอนจึงเป็นการพัฒนานักเรียนไปทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการและเจตคติที่ดีในการเรียนไปพร้อมกัน ซึ่งเห็นได้จากการวิจัยของ Jigme, K. (2560) ได้วิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ผ่านเกม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 7 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในประเทศภูฏาน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทดลองดีกว่ากลุ่มตัวอย่างควบคุมมาก ยืนยันข้อมูลที่ได้ว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างการเรียนรู้ผ่านเกมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแสดงให้เห็นว่าควรสนับสนุนนำวิธีการเรียนรู้ผ่านเกมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภูมิศาสตร์และความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกม เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 70 ค่าที่ได้มีค่าเทียบเท่ากับเกณฑ์ที่กำหนดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แต่ยังคงมีค่าเทียบเท่ากับเกณฑ์ร้อยละ 70 ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7Es) ร่วมกับการใช้เกมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเอง สามารถประเมินผลและพัฒนาตัวเองได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับศรีสุวรรณ ศรีสร้อย (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการคิดวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ แบบ 7 ชั้น เรื่อง ระบบนิเวศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการ และการคิดวิเคราะห์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิผลสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน หลังเรียนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7 ชั้น เรื่อง ระบบนิเวศ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในเนื้อหาอื่นตามความเหมาะสม จัดให้เป็นลำดับขั้นเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และจัดระบบความคิดโดยสามารถแยกวิเคราะห์เนื้อหาที่เรียนได้
2. ข้อค้นพบจากการศึกษา ก่อนการจัดการเรียนรู้ครูต้องอธิบายขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้อย่างละเอียดก่อน เนื่องจากจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนที่ซับซ้อน เนื้อหาและยากสำหรับนักเรียนในการวิเคราะห์
3. การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา ในการจัดการเรียนรู้และการใช้เกมประกอบการเรียนการสอน ดังนั้น ครูควรยืดหยุ่นเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมให้มีความเหมาะสม
4. ในการจัดการเรียนรู้ครูควรเน้นกระบวนการกลุ่ม เพื่อช่วยในการเรียนรู้การทำงานอย่างเป็นระบบและคิดเป็นขั้นตอนลดระยะเวลา ทั้งยังให้นักเรียนที่เก่งช่วยเหลือนักเรียนที่อ่อนกว่า
5. ครูต้องคอยอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลเพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมให้นักเรียนได้สืบค้นด้วยตนเอง โดยการอำนวยความสะดวกในการใช้ห้องคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เข้าไปใช้สืบข้อมูลออนไลน์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลในระยะยาวตลอดปีการศึกษาแล้ววัดประเมินผลเป็นระยะเพื่อดูพัฒนาการของผู้เรียน โดยครูควรส่งเสริมให้นักเรียนอ่านเนื้อหาด้วยตนเอง ทำความเข้าใจในมุมมองของผู้เรียนและเพื่อการต่อยอดความคิดสร้างสรรค์
2. นำการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ไปศึกษาวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างอื่นหรือกลุ่มสาระอื่น เพื่อให้ทราบว่าจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นใดและเนื้อหาใดมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. PISA รั้งท้ายเหตุ'อ่าน-ตีโจทย์'ไม่แตก สกว.เผยผลวิจัยเด็กไทยคิดวิเคราะห์ต่ำมาก. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2562 Available from : <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=47008&Key=hotnews>.

- กัลยา คงถอด. (2557). การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้. วารสารวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 31 (89). 27-32
- จิรัชยา นาคราช. (2561). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องโครงสร้างและหน้าที่ ของพืชดอกโดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 35 (97). 56-70
- ทิตนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรวิมล สุขสถิตย์. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้ที่คงทน และการสำรวจความพึงพอใจ โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ผ่านบทเพลง เรื่องเขตภูมิอากาศเคิบเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี. วารสารวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 32 (91). 70-84
- วัชรพร พองจันทร์ และคณะ. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรสืบเสาะหาความรู้ 7 ชั้น ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก วิชาชีววิทยา เรื่องระบบต่อมไร้ท่อ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม). 301-314
- ศรีสุวรรณ ศรีสร้อย. (2560). การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการคิดวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ แบบ 7 ชั้น เรื่อง ระบบนิเวศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน. 9 (26). 191-202
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. Available from : https://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=6420.
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กระทรวงศึกษาธิการ(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด .
- _____ . (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560). กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด .
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กระทรวงศึกษาธิการ(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด .
- สุวิทย์ มูลคำ. (2553). กลยุทธ์...การสอนคิดวิเคราะห์(พิมพ์ครั้งที่5). กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- หัตยา โรจนวิรัตน์. (2561). ผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้น (7E) ร่วมกับเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อวิชาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. 20 (3). 238 -250
- Bloom, B.S. (1956). Taxonomy of education objectives handbook I: Cognitive domain. New York : David McKay.
- Eisenkraft, A. (2003). Expanding the 5 model.The Science Teacher. 70 (6). 56-59.
- Gurbuz, F. Turgut, U. & Salar, R. (2013). The Effect of 7E Learning Model on Academic Achievements and Retention of 6th Grade Science and Technology Course Students in the Unit “Electricity in Our Life. Turkish science education. 10 (3). 91.
- Jigme, K. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ผ่านเกม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 7 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในประเทศภูฏาน.วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต. 11 (1). 1-12

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R

Learning achievements and english reading skill of secondary 3 students by the use of teaching methods of semantic mapping and sq4r

สรเดช บุญประดิษฐ์¹ ธนินาฏ ณ สุนทร² ชุตินา วัฒนาศิริ³

Sorradaet Boonpradit¹ Thaneenart Na-Soonthorn² Chutima Wattanakeeree³

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Master degree of Education in Master of Education (Curriculum and Learning Management),

Accepted by The College of Philosophy and Education, Saint John's University

E-mail: sorradaetboonpradit@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำวิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

College of Philosophy and Education, Saint John's University E-mail: medtanee@stjohn.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำวิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

College of Philosophy and Education, Saint John's University E-mail: chvata@rpu.ac.th

Received: January 7, 2020; Revised: January 24, 2021; Accepted: February 21, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R 4) เปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนระหว่างการใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R 5) เปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย 6) เปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสุเหร่าบ้านไร่ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ 2 ห้อง รวม 60 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง 2) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 30 ข้อ 4) แบบทดสอบวัดทักษะในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ และสถิติทดสอบ t – test independent และ t – test dependent ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายกับใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R แตกต่างกันอย่างไม่มี

นัยสำคัญทางสถิติ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การสอนทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและที่ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R มีทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5) การสอนทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6) ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน , ทักษะการอ่านจับใจความ , การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย , การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R

Abstract

The objectives of this study were 1) To compare learning achievement between learning management by using the semantic chart reading skills and SQ4R reading skills teaching; 2) To compare learning achievement, before and after learning by using the semantic chart reading skills teaching; 3) To compare learning achievement, before and after learning by using the SQ4R reading skills teaching; 4) To compare reading comprehension skills in English of the students between using the semantic chart reading skills and SQ4R reading skills teaching; 5) To compare reading comprehension skills in English, before and after learning by using the semantic chart reading skills teaching; and 6) To compare reading comprehension skills in English, before and after learning by using the SQ4R reading skills teaching. The sample group were students in Secondary 3 in the first semester of the academic year 2019 at Suraobanrai School, Bangsaothong District, Samutprakan Province, consisting of 2 rooms, totaling 60 people, which were acquired by using the classroom method as a random unit. The research instruments were 1) English Reading Learning Management Plan by using 5 semantic chart reading skills teaching plans, 2 hours each plan. 2) English Reading Teaching Management Plan by using 5 SQ4R reading skills teaching plans, 2 hours each plan. 3) The English Achievement Test, multiple choice type, 4 choices, amount 30 items. 4) Test of reading comprehension skills in English, amount 20 items. Statistics used in data analysis were the arithmetic mean, standard deviation (S.D.), the reliability of the test and the t-test independent test. The results of the study were as follow: 1) The learning achievement of students using the semantic chart reading and the SQ4R reading skills were not significantly. 2) The learning achievement of students using the semantic chart reading skills after learning was higher than before learning, statistical significance at the .05 level. 3) The learning achievement of students using the SQ4R reading skills after learning was higher than before learning, statistical significance at the .05 level. 4) Reading comprehension skills in English teaching of students using the semantic chart reading skills and those using the SQ4R reading skills were not significantly. 5) Reading comprehension skills in English teaching of students using semantic chart reading after learning was higher than before learning, statistical significance at the .05 level. 6) Reading comprehension skills in English of

students using the SQ4R reading skills after learning was higher than before learning, statistical significance at the .05 level.

Keywords : Learning Achievements, English Reading Skill, Semantic Mapping, SQ4R

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่นักเรียนต้องเรียน โดยถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การที่นักเรียนจะเรียนภาษาอังกฤษให้ได้ดีนั้น จะต้องอาศัยการฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะต่าง ๆ อันได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งจากทักษะทั้ง 4 ทักษะข้างต้น ทักษะการอ่านนั้นถือเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการอ่านคือเครื่องมือการแสวงหาความรู้ การมีทักษะในการอ่านที่ดีจะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนในวิชาต่าง ๆ ได้ดี ดังนั้นการพัฒนาทักษะการอ่านให้กับนักเรียนจึงถือเป็นสิ่งที่สำคัญ และเป็นสิ่งที่จำเป็น ซึ่งมีความสอดคล้องกับ สาลี รักสุทธี (2553) ที่ได้กล่าวถึงการอ่านไว้ว่า การอ่านจะช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีขึ้นและยังส่งผลต่อทักษะการฟัง การพูด และการเขียน อีกทั้งยังสามารถช่วยในการพัฒนาความรู้ ความคิด การแก้ไขปัญหา การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัวในสังคมได้ ทักษะการอ่านจึงถือเป็นหนึ่งในสี่ทักษะทางภาษาที่นักเรียนควรได้รับการฝึกฝน นอกจากนี้ พิมพ์ศร เลี่ยมพรเมธ (2558) ยังได้กล่าวถึงการอ่านไว้ว่า การอ่านถือเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญพอ ๆ กับทักษะอื่น ๆ ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ที่สุดสำหรับการแสวงหาความรู้ อีกทั้งในปัจจุบันความเจริญและความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีได้ถูกพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและมีบทบาทในการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็วและง่ายมากขึ้น สิ่งสำคัญที่สุดและมีความจำเป็นต่อการรับรู้ข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ คือ การอ่าน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือหนึ่งซึ่งช่วยให้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี และนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อัจฉรา ประดิษฐ์ (2550) ที่ว่า การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ เป็นรากฐานของการศึกษาที่จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว และกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

การอ่านจับใจความถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน ไม่เพียงแต่อ่านออกหรืออ่านได้เท่านั้น แต่ยังคงต้องสามารถบอกได้ คิดได้ ว่าเรื่องที่ได้อ่านนั้นเป็นอย่างไร ผู้เขียนต้องการที่จะสื่ออะไรกับผู้อ่าน การอ่านจับใจความที่ได้ผลดีจะส่งผลให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการเรียน การฝึกฝนการอ่านจับใจความอยู่เสมอจะทำให้ผู้อ่าน อ่านหนังสือเป็น นอกจากนี้ วรณิณี จอมกลาง (2557), เพียงดาว ไชยสาร และ ปริณ ทนันชัยบุตร (2560) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความมีความสำคัญต่อคนทุกคนเพราะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ถึงแม้ว่านักเรียนจะสามารถอ่านหนังสือได้ แต่พบได้ว่านักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน และไม่ชอบอ่าน ซึ่งสาเหตุหลัก ๆ อาจจะมาจากการที่นักเรียนได้รับข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งสื่อต่าง ๆ เหล่านี้มีความสะดวกสบายต่อการเรียนรู้ และรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว นักเรียนจึงให้ความสนใจมากกว่า จึงทำให้นักเรียนสูญเสียเวลาที่จะอ่านหนังสือไป และท้ายที่สุดคือนักเรียนขาดการปลูกฝังนิสัยด้านการอ่าน อันส่งผลให้เกิดปัญหาที่เกี่ยวกับการอ่านในลำดับต่อมา คือ นักเรียนส่วนมากประสบปัญหาการอ่านจับใจความ เนื่องจากอ่านหนังสือแล้วไม่เข้าใจ ไม่สามารถที่จะสรุปหรือจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

นอกจากนี้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ และการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ พบว่า ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยค่อนข้างต่ำ และไม่ค่อยประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องได้รับการแก้ไขและการพัฒนาอย่างเร่งด่วนอีกทั้งผลการวิจัยของ ศศิกาญจน์ ชีณอม (2553) และพัชราวรรณ จันสม (2560) ยังระบุว่า นักเรียนมีความสามารถและความชำนาญในการอ่านภาษาอังกฤษโดยรวมอยู่ระดับต่ำ ถึงแม้ว่านักเรียน

ส่วนใหญ่จะเริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ประถมมาแล้วก็ตาม นักเรียนส่วนใหญ่ก็ยังไม่สามารถที่จะจับใจความสำคัญ บอกรายละเอียด และตีความของเรื่องที่อ่านได้ ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะฟังไม่เข้าใจ พูดไม่เข้าใจ อ่านไม่ออก เขียนไม่เป็น และไม่ชอบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชฎา ทับเทศ (2556) ซึ่งมีสาเหตุมาจากนักเรียนไม่มีประสบการณ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ ขาดทักษะ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ไม่มีพื้นฐานด้านคำศัพท์ โครงสร้างของเรื่องที่อ่าน และมองไม่เห็นภาพรวมของการอ่านแต่ละครั้ง และบางครั้งเนื้อหาที่อ่านอาจมีความยากเกินไปกับความสามารถของนักเรียน จนส่งผลให้อ่านแล้วไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นความคิดของตนเองได้ อีกทั้งในบางครั้งเรื่องที่อ่านนั้น เป็นเรื่องที่ไม่น่าสนใจและไม่มีความทันสมัย จึงทำให้นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นที่จะอ่าน ปัญหาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยทำการสอนอยู่ ซึ่งพบว่า นักเรียนใช้เวลาในการอ่านนาน โดยนักเรียนใช้เวลาในการแปลคำศัพท์จากบทอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง และเมื่อนักเรียนอ่านจบ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถตอบคำถาม หรือจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งส่งผลให้คะแนนในการสอบการอ่าน และคะแนนในการประเมินการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำ

จากการที่นักเรียนมีปัญหาด้านการอ่านจับใจความดังกล่าว มีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าหาวิธีการแก้ไขปัญหาการอ่านจับใจความ และได้เสนอวิธีการสอนที่จะนำมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว และเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียนไว้อย่างหลากหลาย เช่น การสอนโดยใช้การเล่านิทาน การสอนโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษา การสอนโดยใช้คำถาม พัฒนาการคิด การสอนอ่านแบบแผนภูมิความหมาย การสอนอ่านแบบ SQ4R เป็นต้น

การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย เป็นวิธีการสอนทักษะการอ่านวิธีหนึ่งซึ่ง นิตยภัทร์ ธาราสุข (2558) ได้ให้ความหมายของการสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิว่า การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายนั้น เป็นเทคนิค การสอนอ่านจับใจความของเรื่อง โดยการให้ผู้อ่านเขียนแผนภูมิความหมายเพื่อแสดงให้เห็นถึงใจความสำคัญและความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่าน มองเห็นขั้นตอนและเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นลำดับซึ่งส่งผลให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น จดจำเรื่องได้นานและเกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่าน โดย สุภรัตน์ สท้านพล (2554) และ วัชชนันท์ เพงสุข (2560) ได้ศึกษาการใช้แผนภูมิความหมายเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้นหลังจากการได้รับการเรียนการสอนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน และนักเรียนมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการเรียนการสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายช่วยให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องได้เข้าใจง่ายขึ้นซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านที่พัฒนามาจากการสอนอ่านแบบ SQ3R ที่โรบินสัน (Robinson) ได้เสนอไว้ และต่อมาในปี 1984 วอลเตอร์ พอค เสนอวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R โดยมีการเพิ่มขั้นตอนบันทึก (Record) หลังจากที่นักเรียนได้อ่านบทอ่าน และเปลี่ยนขั้นตอน การทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์บทอ่าน (Reflect) ซึ่ง กานตติดา แก้วกาม (2559) ได้ให้ความเห็นว่า SQ4R เป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่อ่านได้เร็วขึ้นสามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้ดี อีกทั้ง กมลพร สิบหมู่ และ ศิวพร ภูพันธ์ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนแบบ SQ4R เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการสอนการอ่านซึ่งทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านได้เพราะมีการใช้คำถาม ซึ่งการตั้งคำถามจากการอ่านสามารถทำให้สรุปประเด็นหรือสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย และวิธีการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R ต่างมีความสามารถทางการอ่านที่สูงขึ้น และน่าจะนำมาใช้พัฒนาการอ่านจับใจความในวิชาภาษาอังกฤษได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย และการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R เพื่อพัฒนาความสามารถและทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนที่จะพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R
4. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนระหว่างการใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R
5. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย
6. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R

สมมติฐาน

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายกับใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R แตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. การสอนทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและที่ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R มีทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษแตกต่างกัน
5. การสอนทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
6. การสอนทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ และสามารถนำทักษะการอ่านจับใจความไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น

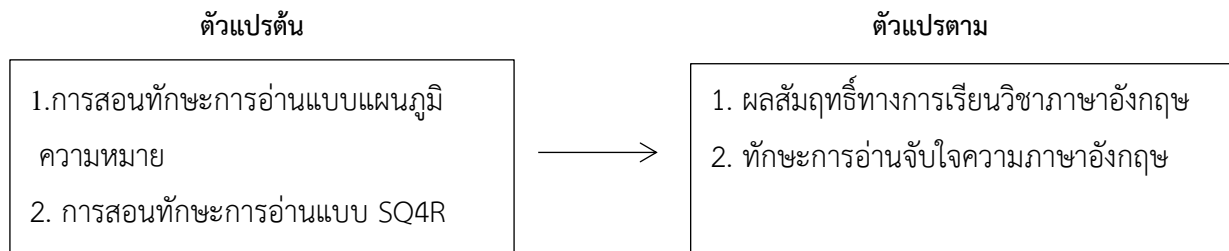
ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 7 โรงเรียน รวมจำนวน 311 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสุเหร่าบ้านไร่ ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนห้องละ 30 คน รวม 60 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง และสุ่มอีกครั้งโดยการจับสลากเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นเนื้อหาที่เหมาะสมและตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งใช้เนื้อหาบทความจำนวน 5 เรื่องดังนี้ 1. The Octopus 2. The Will to Learn 3. Animals from Different Places 4. Fruit from Asia 5. People’s Favorite Foods

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สนใจศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง
2. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวัดความสามารถของผู้เรียนด้านการจับใจความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการทดลอง
4. แบบทดสอบวัดทักษะในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ (Reading test) จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อใช้วัดทักษะในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R
 - 1.1 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา มาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 1.2 คัดเลือกเนื้อหาจากแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนได้ โดยพิจารณาถึงความยากง่าย จำนวนของคำศัพท์ สำนวน และโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และความสามารถของผู้เรียน รวมถึงศึกษาการสอนการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.3 ศึกษาหลักการและวิธีการสอนการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายของ Sinatra และวิธีการสอนการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R ของ Walter Pauk รวมถึงเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.60-1.00 คิดโดยเฉลี่ยค่า IOC อยู่ที่ 0.93

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.60-1.00 คิดโดยเฉลี่ยค่า IOC อยู่ที่ 1.00

2. ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษและแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษ

2.1 ศึกษามาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษและแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษ และสร้างแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

2.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 เก็บไว้ และไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.35-0.70 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.30-0.80 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 จากนั้นคัดข้อสอบที่เหลือ 30 ข้อ โดยเลือกข้อที่ได้ค่าอำนาจจำแนกสูงไปใช้จริง

2.3 นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 เก็บไว้ และไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.10-0.70 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 จากนั้นคัดข้อสอบที่เหลือ 20 ข้อ โดยเลือกข้อที่ได้ค่าอำนาจจำแนกสูงไปใช้จริง

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเลือกแบบใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ของโรงเรียนสุเหร่าบ้านไร่จำนวนนักเรียนห้องละ 30 คน ที่กำลังเรียน วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 5 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

2. สร้างความเข้าใจ ทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการดำเนินการทดลองวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน จุดประสงค์ของการทดลอง และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

3. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre- test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ

4. ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างใช้เนื้อหาและใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R

5. ทำการทดสอบหลังเรียน (Post- test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ

6. ตรวจสอบให้คะแนนการทำแบบทดสอบ และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิ ความหมายและการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R โดยใช้สถิติ T-test แบบ Independent Sample ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนทักษะ การอ่านแบบแผนภูมิ ความหมายและการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R

กลุ่มเป้าหมาย	N	\bar{x}	S.D.	t	sig
แบบแผนภูมิความหมาย	30	16.67	4.35	1.84	.219
แบบ SQ4R	30	14.73	3.72		

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียน ระหว่างการสอน 2 วิธี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคนก่อนและหลังการทดลอง จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน โดยนำคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการทำแบบทดสอบ มาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยของคะแนนจาก แบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติ T-test แบบ Dependent Sample ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิ ความหมาย

ผลการทดสอบ	N	\bar{x}	S.D.	t	sig
ก่อนการทดลอง	30	6.03	1.99	-21.06*	.00
หลังการทดลอง	30	16.67	4.35		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นหลังการทดลองโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิ ความหมายโดยมีค่าเฉลี่ยก่อนทดลองเป็น 6.03 และหลังทดลองเป็น 16.67 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น 10.64 และเมื่อพิจารณา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย ของนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่านักเรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหลังจากการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคนก่อนและหลังการทดลอง จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน โดยนำคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการทำแบบทดสอบ มาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยของคะแนนจาก แบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติ T-test แบบ Dependent Sample ตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R

ผลการทดสอบ	N	\bar{x}	S.D.	t	sig
ก่อนการทดลอง	30	6.37	2.20	-21.40*	.00
หลังการทดลอง	30	14.73	3.72		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากตารางที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นหลังการทดลองโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนทดลองเป็น 6.37 และหลังทดลองเป็น 14.73 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 8.36 และเมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R ของนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่านักเรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นหลังจากการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. เปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของผู้เรียนระหว่างการใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนแต่ละคนก่อนและหลังการทดลองจำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน โดยนำคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการทำแบบทดสอบ มาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติ T-test แบบ Independent Sample ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของผู้เรียนระหว่างการใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R

ผลการทดลอง	N	\bar{x}	S.D.	t	sig
แบบแผนภูมิความหมาย	30	10.43	2.78	.258	.186
แบบ SQ4R	30	10.23	3.21		

จากตารางที่ 4 พบว่า การทดสอบเพื่อวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนระหว่างการสอน 2 วิธีไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R มีผลการทดสอบเพื่อวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. เปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายโดยใช้สถิติ T-test แบบ Dependent Sample ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย

ผลการทดสอบ	N	\bar{x}	S.D.	t	sig
ก่อนการทดลอง	30	4.66	2.13	-15.31*	.00
หลังการทดลอง	30	10.43	2.78		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากตารางที่ 5 พบว่า การทดสอบเพื่อวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง โดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายโดยมีค่าเฉลี่ยก่อนทดลองเป็น 4.66 และหลังทดลองเป็น 10.43 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 5.77 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. เปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R โดยใช้สถิติ T-test แบบ Dependent Sample

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนโดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R

ผลการทดสอบ	N	\bar{x}	S.D.	t	sig
ก่อนการทดลอง	30	4.17	2.43	-15.82*	.00
หลังการทดลอง	30	10.23	3.21		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากตารางที่ 6 พบว่า การทดสอบเพื่อวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง โดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนทดลองเป็น 4.17 และหลังทดลองเป็น 10.23 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 6.06 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายกับใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. การสอนทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและที่ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R มีทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. การสอนทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายกับใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาที่ปรากฏออกมามีผลต่างเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการจัดการเรียนการสอนการอ่านแบบ SQ4R มีเนื้อหาเดียวกัน และมีขั้นตอนแต่วิธีในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่คล้าย ๆ กัน โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย จะมีการเรียนรู้โดยการแยกใจความสำคัญผ่านการทำความเข้าใจความหมายตามแนวคิดของ Sinatra (สุภรัตน์ สท้านพล, 2554 อ้างถึง Sinatra, 1986) และนักเรียนที่ได้รับการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R จะมีการเรียนรู้โดยแยกใจความสำคัญผ่านกระบวนการที่เป็นขั้นตอน 6 ขั้นตอนที่เป็นระบบตามแนวคิดของ Walter Pauk (กานต์ธิดา แก้วกาม, 2556 อ้างถึง Walter Pauk, 1984) ซึ่งการสอนการอ่านทั้งสองรูปแบบต่างมีลักษณะที่คล้ายกันคือ มุ่งเน้นการเรียนรู้โดยการจับใจความสำคัญของบทความภาษาอังกฤษได้อันส่งผลไปสู่การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ดังเช่นงานวิจัยของ ผุสดีพร จันทาใหม่ (2551) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้ผังความสัมพันธ์ของความหมายเพื่อพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้ผังความสัมพันธ์ของความหมาย ผลการวิจัยปรากฏว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ผังความสัมพันธ์ของความหมายเพื่อพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียน เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ และนอกจากนี้พบว่าผลของการใช้ผังความสัมพันธ์ของความหมายทำให้ผลสัมฤทธิ์ของความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนเพิ่มขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้จำนวน 25 % และพิบูลย์ ตัญญูบุตร (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ความคิดเห็นของนักเรียนโดยภาพรวมพึงพอใจมากที่สุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายกับใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาที่ปรากฏออกมามีผลต่างเป็นเพราะ การสอนการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย เป็นการสอนการอ่านจับใจความโดยประยุกต์วิธีการและขั้นตอนในการสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายตามแนวคิดของ Sinatra (สุภรัตน์ สท้านพล, 2554 อ้างถึง Sinatra, 1986) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นระบบ ฝึกให้นักเรียนได้คิด ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและความรู้ ผ่านกระบวนการคิดและกิจกรรม ครูเพียงชี้แนะ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้ตามจุดประสงค์ นักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ได้ร่วมการอภิปรายกลุ่มแล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด เข้าใจสามารถจับใจความสำคัญของบทความที่อ่านได้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นกตล สันธิศิริ (2551) ที่ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านควายวิทยา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ด้วยการสอนโดยใช้แผนภูมิความหมาย กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 36 คน ผลการวิจัย พบว่า 1. ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านควายวิทยา ที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนภูมิความหมายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jaime Leigh Berry (2011) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้แผนผังมโนทัศน์ การตั้งคำถามของนักเรียนและความสัมพันธ์กับการอ่านออกเสียงในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์

ด้วยการใช้แผนผังโน้ตสกินกับการตั้งคำถามและการอ่านออกเสียงที่สามารถช่วยให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าทั้งสองวิธีการสอนมีผลไม่แตกต่างกันแต่การสอนด้วยแผนผังโน้ตสกินช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนมากขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3. จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาที่ปรากฏออกมาดังกล่าวนี้เป็นเพราะ การสอนการอ่านแบบ SQ4R เป็นการสอนการอ่านจับใจความ ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน และเป็นระบบ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม สามารถหาคำตอบ จากสิ่งที่โจทย์ถามได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น มีความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ด้วยตัวนักเรียนเอง นักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญอย่างรวดเร็ว เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ช่วยให้นักเรียนรู้จักการคาดเดาคำถามที่จะพบในแบบทดสอบ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กานต์ธิดา แก้วงาม (2557) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับ วิธีสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 2. ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอน แบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายชล ปิ่นชัยมูล (2555) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมด้วยวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R หลังการสอนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

4. จากการเปรียบเทียบการสอนทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิ ความหมายและที่ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R มีทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ สรุปได้ดังนี้

จากการทำกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนจะพบว่า นักเรียนมีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่เป็นระบบ เป็นขั้น เป็นตอนจากการทำกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนทั้งการสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายที่นักเรียนจะมีการเรียนรู้บทความที่ได้อ่านที่เป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากนักเรียนได้อ่านเรื่องทั้งหมดและสรุปใจความสำคัญ จากนั้นจึงสรุปและ แยกจัดกลุ่มหัวข้อ และแนวคิดที่ได้จากการอ่าน จากนั้นหารายละเอียดมาประกอบและสนับสนุนหัวข้อต่าง ๆ และสรุปสิ่งที่ได้ จากบทความที่ได้อ่าน ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความที่ดีขึ้น อันนำไปสู่การมีทักษะที่ดีในการอ่าน ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน ดังผลงานการวิจัยของ สุภรัตน์ สัทานพล (2554) ที่ได้ศึกษาการใช้ แผนภูมิความหมายเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงขึ้นหลังจากได้รับการเรียนการใช้แผนภูมิ ความหมายเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R พบว่า นักเรียนจะมีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่เป็นระบบเช่นกัน เป็นขั้นเป็นตอนจากการจัดการเรียนการสอนที่ครูนำ การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R จะมีขั้นตอนเริ่มจากการให้นักเรียนได้อ่านอย่างคร่าว ๆ (Survey) เพื่อสำรวจหาใจความ สำคัญของเรื่องที่อ่าน จากนั้นจะเป็นการตั้งคำถาม (Question) โดยเปลี่ยนจากใจความสำคัญของเรื่องเป็นคำถาม จากนั้นให้ นักเรียนได้อ่านบทความซ้ำอีกเพื่อหาคำตอบโดยละเอียด (Read) แล้วให้นักเรียนได้จดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ (Record) ต่อจากนั้นให้นักเรียนได้มีโอกาสในการเล่าเรื่องราวจากข้อมูลที่ได้อ่านบันทึกไว้ผ่านการเขียนหรือพูด (Recite) และขั้นสุดท้าย

คือนักเรียนได้รู้จักการแสดงความคิดเห็นของตนเองจากบทความที่ได้อ่าน ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความที่ดีขึ้น อันนำไปสู่การมีทักษะที่ดีในการอ่านที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐมน วงศ์ทาทอง (2560) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ด้วยเทคนิควิธีสอนอ่านแบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 27 คน ของโรงเรียนวัดใหม่หนองพะอง (ทับทองวิทยาคาร) ตำบลสวนหลวง อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ได้จากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) มีแบบแผนการวิจัยแบบ One Shot Case Study ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ด้วยเทคนิควิธีสอนอ่านแบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลอาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดใหม่หนองพะอง (ทับทองวิทยาคาร) หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้นักเรียนที่ได้รับการสอนทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและที่ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R มีทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

5. จากการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

จากผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนจะเห็นได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายมีทักษะในการอ่านที่ดีขึ้น ดังผลที่ปรากฏหลังทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Attayib Omar (2015) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านโดยใช้แผนผังมโนทัศน์แผนภูมิความหมายด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า การอ่านโดยใช้แผนผังมโนทัศน์แผนภูมิความหมายด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ผลดี และเป็นเทคนิคที่เหมาะสมที่จะนำมาสอนนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของดุขุภี นานาหาร (2553) ที่ได้พัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความคงทนในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ผลสรุปว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้การวัดทักษะของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

6. จากการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

จากผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนจะเห็นได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R มีทักษะในการอ่านที่ดีขึ้น การสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R ผู้วิจัยได้ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทอ่าน เพื่อบรรลุเป้าหมายของการอ่าน ให้นักเรียนได้ปฏิบัติทุกขั้นตอนด้วยตนเอง การให้กำลังใจ การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นกับการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง และนักเรียนได้ตระหนักว่าตนก็สามารถนำวิธีการดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้ จากการสอนดังกล่าว จึงส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านจับใจความที่ดีขึ้นหลังจากการสอน ดังผลที่ปรากฏหลังทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hasibuan (2010) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้รูปแบบ SQ4R และ Accelerate กับความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับ

การสอนโดยใช้รูปแบบของ SQ4R มีความสามารถในการอ่านที่ดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ Accelerate และสอดคล้องกับงานวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุคนธ์-รัตน์ สวัสดิกุล (2553) ที่ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนการอ่านจับใจความด้วยวิธีการ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ชุดการสอนอ่านจับใจความด้วยวิธีการ SQ4R ทำให้ทักษะและความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการใช้ชุดการสอนสูงขึ้นกว่าก่อนใช้ชุดการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อีกทั้งผลการวิจัยของ จิราพร หนูลาย (2550) ที่ได้ศึกษาถึงผลการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโกลีนาห์ จังหวัดพัทลุง พบว่าผลการศึกษาเป็นดังนี้ ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่าก่อนได้รับการสอนและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของ บำเพ็ญ มาตราช (2554) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก็ยังพบผลการวิจัยว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมด้านการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าเกณฑ์เป็นไปตามสมมติฐานและความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการจับใจความอยู่ในระดับมาก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผลการวัดทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้ใช้ทักษะการอ่านแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยผลครั้งนี้พบว่า การสอนทักษะการอ่านโดยใช้แผนภูมิความหมายและการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R ส่งผลโดยตรงต่อนักเรียนทั้งในด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะทางการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถนำกิจกรรมไปใช้ในการเรียนการสอนได้

2. ควรมีการเสริมแรงทางบวก โดยการให้คำชมหรือรางวัล เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน รวมถึงกล้าแสดงออกในห้องเรียน และมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนในห้องเรียนมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ชั้นเรียนเกิดความสนุกสนานและน่าสนใจ

3. ในการจัดการเรียนการสอนควรมีการทบทวนบทเรียน เพื่อเป็นการฝึกวิเคราะห์หิววิจารณ์และแสดงความคิดเห็น ควรแนะนำให้นักเรียนได้วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสมและไม่แสดงความคิดเห็นออกนอกประเด็น โดยครูอาจให้การแนะนำอย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการวิจัยนี้ไปศึกษาวิจัยกับกลุ่มผู้เรียนในระดับชั้นอื่น ๆ
2. ควรมีการนำรูปแบบงานวิจัยนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาอื่นเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการอ่านจับใจความ

เอกสารอ้างอิง

- กมลพร สิบหมู่ และ ศิวะพร ภูพันธ์. (2562). การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค SQ4R เพื่อเพิ่มผลลัพธ์การอ่านจับใจความนักเรียน : การวิเคราะห์ทอภิมาน. วารสารการวัดผลการศึกษา. 36 (100). 150-159.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กานต์ธิดา แก้วกาม. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอนแบบปกติ. Veridian E-Journal, Silpakorn University. 7 (3). 43-56.
- จิราพร หนูलय. (2551). ผลการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโละหาร จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ณฐมน วงศ์ทาทอง. (2560). การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจด้วยเทคนิควิธีสอนอ่านแบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร. 9 (26). 223-236.
- ดุขฎี นานาหาร. (2553). การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความคงทนในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิตยภัทร์ ธาราสุข. (2558). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลวิธีสตาร์ทและแผนภูมิความหมาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดไทร (ลินศึกษาลัย). Veridian E-Journal. Silpakorn University. 8 (2). 655-668.
- นภดล สันธิศิริ. (2551). การศึกษาความเข้าใจ และเจตคติในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการสอนโดยใช้แผนภูมิความหมาย. ปริญญาโทครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- พัชรารวรรณ จันสม. (2560). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ทักษะในการเขียนภาษาอังกฤษและ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนแบบ เอส คิว โฟร์อาร์ (SQ4R) และ เค ดับเบิ้ลยู แอลพลัส (KWL-Plus). วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 14 (1). 257-270.
- พิบูลย์ ตัญญบุตร. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบSQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 8 (1). 312-327.
- พิมพ์ศาศ เลี่ยมพรมราช. (2558). การพัฒนาทักษะการอ่านเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษแบบ Times Readings และการศึกษาพฤติกรรมโดยใช้กราฟศึกษาพัฒนาการทักษะการอ่านด้วยการประเมินด้วยตนเอง กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน. วารสารการวัดผล การศึกษา. 32 (91). 58-69.
- เพียงดาว ไชยสาร และ ปริณ ทนันทชัยบุตร. (2560). การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อ ความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ DR-TA ร่วมกับแผนภูมิความหมาย. วารสารศึกษาศาสตร์ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. 11 (4). 88-97.
- ผุสดีพร จันตาใหม่. (2551). การใช้กิจกรรมผังความสัมพันธ์ทางความหมายเพื่อพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- รัชฎา ทับเทศ. (2556). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษตามแนวการสอนแบบอิงประสบการณ์ทางภาษาเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทางการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 28 (1). 122-133.
- โรงเรียนสุเหร่าบ้านไร่ (2553). หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2553. สมุทรปราการ: ม.ป.ท.
- วรัญญิตย์ จอมกลาง. (2557). การศึกษาความสามารถอ่านจับใจความเนื้อหาเชิงเปรียบเทียบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จากการสอนโดยใช้แผนผังเวนน์ร่วมกับวิธีการสอนแบบอุปนัย. ปรินญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชานันท์ เฟ่งสุข. (2560). การศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับผังความคิดในวิชาภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ และเจตคติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 4 (3). 72-79.
- ศศิภาญจน์ ซีนอม. (2553). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา(รูปแบบที่1)ที่ใช้สื่อการสอนซึ่งเน้นวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการสอนเดิม. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 11 (1). 132-143.
- สายชล ปิ่นชัยมูล. (2555). การพัฒนาชุดกิจกรรมด้วยวิธีสอนอ่านแบบ SQ4R เพื่อสร้างเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาครุศาสตร์มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุภรัตน์ สท้านพล. (2554). การใช้แผนภูมิความหมายเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำลี รักสุทธี. (2553). คู่มือแก้ปัญหาการสอน การอ่านและการเขียนให้ได้ผลดี. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาการศึกษา.
- อัจฉรา ประดิษฐ์. (2550). ขวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- Attayib Omar (2015). Improving reading comprehension by computer-based concept maps: a case study of ESP students at Umm-Algura University. British journal of education 3.
- Jaime Leigh Berry (2011). The Effects of Concept Mapping and Questioning on Students' Organization and Retention of Science Knowledge While Using Interactive Read- Alouds. Texas A & M University.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ
โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning

The study of learning achievement and analytical thinking skill in Thai language for
students in international schools by using integration learning management theory and
big 5 learning

จารุดา จันทรแก้ว¹ ธนินาฏ ณ สุonthorn² ชุตินา วัฒนาศรี³

Jaruda Jankaew¹ Thaneenart Na-Soonthorn² Chutima Wattanakeeree³

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Master degree of Education in Master of Education (Curriculum and Learning Management),

Accepted by The College of Philosophy and Education, Saint John's University

E-mail: jaruda.jankaew@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำวิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

College of Philosophy and Education, Saint John's University E-mail: medtanee@stjohn.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำวิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

College of Philosophy and Education, Saint John's University E-mail: chvata@rpu.ac.th

Received: April 17, 2020; Revised: February 9, 2021; Accepted: February 19, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ 1.) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning 2.) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ 3.) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning 4.) ทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยระหว่างการเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning 5.) ทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยก่อนและหลังเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ 6.) ทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยก่อนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นเกรด 8 จำนวน 2 กลุ่มรวม 20 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียน Wells International School (Onnut Campus) เขตพระโขนง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ 2.) แผนการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning 3.) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย 4.) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ และสถิติทดสอบ t – test independent และ t – test dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1.) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2.) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4.) การนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5.) การนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบบูรณาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6.) การนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบ Big 5 Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ทักษะการคิดวิเคราะห์, การเรียนรู้แบบบูรณาการ, การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning

Abstract

This research is experimental research aims to compare 1) Learning achievement between learning by using Integration Learning Management Theory and Big 5 Learning. 2) Learning achievement before and after learning by using Integration Learning Management Theory. 3) Learning achievement before and after learning by using Big 5 Learning. 4) Analytical thinking skill in Thai subject between learnings by using Integration Learning Management Theory and Big 5 Learning. 5) Analytical thinking skill in Thai subject before and after learning by using Integration Learning Management Theory. 6) Analytical thinking skill in Thai subject before and after learning by using Big 5 Learning. There were 2 sample groups of Grade 8 students, consisting of 2 groups totaling 20 people in the first semester of academic year 2019 at Wells International School (Onnut Campus), Prakanong District, Bangkok, which were acquired by using the method of Multi-Stage Random Sampling. The research instruments were 1) Thai language lesson plans using Integration Learning Management Theory. 2) Thai language lesson plans using Big 5 Learning. 3) Thai language achievement test. 4) An analytical thinking skill in Thai language test. Statistics used in data analysis were arithmetic mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), reliability of the test, t-test dependent and t-test independent.

The result of the research were 1) The learning achievement by using Integration Learning Management Theory and Big 5 Learning was not significant. 2) The learning achievement by using Integration Learning Management Theory after learning was higher than before learning, which was significance at the .05 level. 3) The learning achievement by using big 5 Learning after learning was higher than before learning, which was significance at the .05 level. 4) Applying of analytical thinking skill in Thai language in Integration Learning Management Theory and Big 5 Learning was not significant. 5) Applying of analytical thinking skill in Thai language in Integration Learning Management Theory after learning was higher than before learning, which was significance at the .05 level 6) Applying of analytical thinking skill in Thai language in Big 5 Learning after learning was higher than before learning, which was significance at the .05 level.

Keywords: Learning Achievement, Analytical thinking skill, Integration Learning Management Theory, Big 5 Learning

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนนานาชาติเป็นสถานศึกษาที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในประเทศไทย ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งในการเปิดโอกาสให้เด็กไทยได้รับการพัฒนาและฝึกฝนทางด้านภาษา วิธีคิด ฝึกปฏิบัติจริง รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ปัจจุบันเด็กไทยได้เข้าศึกษาในโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น แต่ประสบปัญหาทางการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย เพราะสืบเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียนนานาชาตินั้นใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักและใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงเกิดปัญหาการเรียนรู้อันหลายด้าน ทำให้นักเรียนขาดพื้นฐานทางความคิดในการใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย การสื่อสารด้วยภาษาไทย ความเข้าใจในวิถีชีวิต และค่านิยมไทย รวมไปถึงการปลูกฝังมารยาทความเป็นไทย จึงเกิดเป็นเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย

การเรียนรู้อาษาและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกพื้นฐานทักษะทางด้านความคิดที่จะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ห้มุมมองในแง่มุมต่าง ๆ อย่างรอบด้าน เพื่อให้เกิดความคิดที่เป็นระบบ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความจำเป็นในยุคปัจจุบัน ซึ่งทักษะการคิดวิเคราะห์จะช่วยให้เชื่อมโยงความรู้เนื้อหาในภาษาไทยไปสู่สื่อกลางการเรียนรู้อันสอดคล้องกับวัฒนธรรมความเป็นไทยอันเป็นเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตในสังคมไทยและนำไปใช้ในวิถีชีวิตจริงได้ ครูผู้สอนจึงควรมีการฝึกฝนให้นักเรียนใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ในวิชาที่เรียนเป็นประจำ ดังคำกล่าวของ พันทิพา เย็นญา (2562) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต้องมีลักษณะเป็นบุคคลที่มีทักษะการสังเกตซึ่งนำไปสู่การจำแนกอย่างมีหลักเกณฑ์และสามารถประมวลความรู้ที่นั้น เพื่อการเรียงลำดับและจัดกลุ่มของลักษณะที่เข้ากลุ่มกันตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ โดยการใช้หลักเหตุและผลโดยอาศัยการคิดเชิงตรรกะเพื่อเป็นแนวทางการนำไปใช้อย่างมีหลักการคิดที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ ธมมวรรณ นวลโย (2562) ที่ว่า ลักษณะการคิดวิเคราะห์จะต้องฝึกฝนทำบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ จนทำให้เกิดการกระทำนั้นถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความคาดหวังและสมหวัง เมื่อผู้เรียนเกิดความสุข ประสบผลสำเร็จในการเรียน ผู้เรียนจะมีเจตคติตามมาและจะแสดงออกมาทางด้านพฤติกรรมมากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการเรียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาตินั้น จึงต้องมีการเรียนรู้อันสอดคล้องกับสาระเนื้อหาที่น่าสนใจเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนุกในการเรียน มีความสำเร็จ และสามารถประเมินผลเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้ด้วย ผลการศึกษาของ กรณังพงษ์ พัฒนปกรณ์พงษ์ (2552) ที่พบว่า ภาษาไทยมีความสำคัญในฐานะภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ที่เสริมสร้างความเป็นชาติและเสริมสร้างความเป็นไทย ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาไทยต้องจัดการศึกษาในทุกระดับเพื่อมุ่งหวังตามความสำคัญ การเรียนการสอนภาษาไทยนอกจากกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ผู้สอนจึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถในการประเมินการเรียนรู้ว่าประสบความสำเร็จและผลสัมฤทธิ์เพียงใด และเป็นเครื่องสะท้อนประสิทธิภาพการสอนเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป จึงกล่าวได้ว่าผลสัมฤทธิ์นั้นเป็นผลสะท้อนถึงความสามารถและทักษะทางการเรียนของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อการเรียนของผู้สอน

จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning เพื่อนำมาแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ โดยการเรียนรู้แบบบูรณาการนั้น John Dewey (1969: 180) นักปรัชญาทางการศึกษาชาวอเมริกา ได้อธิบายเกี่ยวกับการบูรณาการว่า โรงเรียนจำเป็นต้องจัดให้มีการสอนแบบบูรณาการ (Integrate Curriculum) หรือการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยไม่เน้นการเรียนเป็นรายวิชา รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของมนุษย์นั้นจะผสมผสานกัน มิได้แยกออกเป็นส่วน ๆ ทั้งนี้ มนุษย์จำเป็นต้องใช้ทักษะหลากหลายด้านที่ได้จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ รวมทั้งในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ไม่ว่าจะปัญหาง่าย ๆ หรือซับซ้อนเพียงใด อีกทั้ง ยูริคา คำปวน (2560:27) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบูรณาการ: เส้นทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า การพัฒนาทักษะสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องให้ผู้เรียนได้เรียนและฝึกทักษะที่หลากหลายผ่านการเรียนการสอนโดยการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) โดยครูผู้สอนทำหน้าที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อให้ได้ฝึกทักษะและเรียนรู้ซึมซับทักษะหลาย ๆ ด้าน ในกิจกรรมเดียวกัน ดังนั้น การจัดการศึกษาที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้ควรจะเป็นการสอนโดยใช้หัวข้อเรื่องเป็นตัวตั้ง กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ แล้วจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ซึ่งเรียก

การเรียนรู้แบบนี้ว่า “การเรียนรู้แบบบูรณาการ” ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุดารัตน์ ยอดมงคล (2560) ที่พบว่า ในสังคมการเรียนรู้ (Learning Based Socially) หรือในยุคปฏิรูปการเรียนรู้เน้นการสอนแบบบูรณาการเป็นการผสมผสาน ประสบการณ์เรียนรู้ต่าง ๆ ที่นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและทางการสอนจะช่วยฝึกให้ผู้เรียนรู้จักนำความรู้ไปผสมผสานกัน ฝึกให้รู้จักใช้เหตุผลและเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning เป็นแนวทางการเรียนรู้แบบ 5 ขั้นตอน มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ ได้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนเกิดศักยภาพทางการคิดวิเคราะห์ ซึ่งตรงตาม วัตถุประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ (2555) ที่ว่าการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและศักยภาพความเป็นสากล คือบุคคลที่มีคุณภาพ มีทักษะในการค้นคว้า แสวงหาความรู้ และมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะชีวิต ร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี จะต้องมีการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น โดยมีกระบวนการสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่เรียกว่า “Big 5 Learning” ผลการศึกษาของ สุภาณี เล็งศรี (2561) ที่พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มี คุณภาพ มีทักษะในการค้นคว้าแสวงหาความรู้และมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สามารถ สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีทักษะชีวิตร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี เน้นฝึกฝนให้ผู้เรียนตั้งคำถาม เพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกอยากเรียน เห็นคุณค่าความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งที่เรียน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจและทำการศึกษางานวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ ภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติโดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้กับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการเรียนรู้ภาษาไทยได้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างการใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning
4. ทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยระหว่างการใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning
5. ทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ
6. ทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning

สมมติฐาน

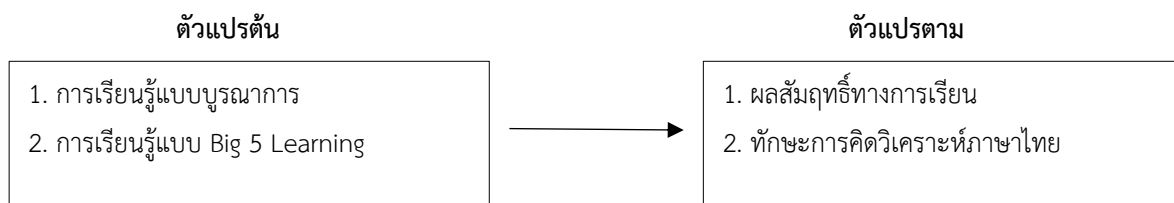
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. การนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning มีทักษะ การคิดวิเคราะห์แตกต่างกัน
5. การนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบบูรณาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
6. การนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบ Big 5 Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนโรงเรียนนานาชาติในเครือ ISAT เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนที่มีสัญชาติไทยในระดับชั้นเกรด 8 จำนวน 169 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนโรงเรียนนานาชาติที่มีสัญชาติไทยในระดับชั้นเกรด 8 จำนวน 2 กลุ่มรวม 20 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียน Wells International School เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาโดยการสุ่มกลุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) และสุ่มอีกครั้งโดยการจับสลากเพื่อกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ กลุ่มทดลองที่ 1 นักเรียนไทย ชั้นเกรด 8A จำนวน 10 คน ใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ และกลุ่มทดลองที่ 2 นักเรียนไทย ชั้นเกรด 8B จำนวน 10 คน ใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ระหว่างเดือนสิงหาคม – กันยายน ของปีการศึกษา 2562 จำนวน 20 ชั่วโมง
4. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นเนื้อหาในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง กลอนบทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก มีขอบเขตเนื้อหาประกอบไปด้วย (1) ลักษณะคำประพันธ์ และฉันทลักษณ์บทร้อยกรอง (2) การอ่านเว้นวรรคตอนบทร้อยกรอง การอ่านตีความ และจับใจความเรื่อง (3) วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตสังคมไทย (4) การใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ตามกลวิธีการแต่งวรรณกรรมประเภทวรรณคดีไทย และ (5) การใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ในการนำเสนอข้อคิดเห็น ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง และนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ประโยชน์กับตนเองและชุมชนได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สนใจศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยสำหรับนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติโดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง กลอนบทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 10 ชั่วโมง
2. แผนการเรียนรู้แบบ Big 5 Learning เรื่อง กลอนบทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 10 ชั่วโมง
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง กลอนบทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 30 ข้อ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเรียน
4. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย เรื่อง กลอนบทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนารายณ์ปราบนนทก แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 30 ข้อ เพื่อวัดทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเรียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทย สำหรับโรงเรียนนานาชาติ

1.2 คัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับความสามารถในระดับชั้นของนักเรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning

1.3 นำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจพิจารณาความความถูกต้องเหมาะสม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.60–1.00 โดยเฉลี่ยได้ค่า IOC เท่ากับ 0.97

1.4 นำแผนการเรียนรู้แบบ Big 5 Learning ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจพิจารณาความความถูกต้องเหมาะสม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.60–1.00 IOC โดยเฉลี่ยได้ค่า IOC เท่ากับ 0.98

2. ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย

2.1 ศึกษาสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย และเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย เป็นปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 เก็บไว้ และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.38–0.79 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25–0.75 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 จากนั้นคัดเลือกข้อสอบให้เหลือ 30 ข้อ โดยเลือกข้อที่เรียงลำดับอำนาจจำแนกสูงนำไปใช้จริง

2.3 นำแบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 เก็บไว้ และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.33–0.75 ค่าอำนาจจำแนกที่ 0.27–0.78 และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 จากนั้นคัดเลือกข้อสอบให้เหลือ 30 ข้อ โดยเลือกข้อที่เรียงลำดับอำนาจจำแนกสูงนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเลือกแบบใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม 2 ห้องเรียน คือ นักเรียนเกรด 8A และเกรด 8B ของโรงเรียน Wells International School (Onnut Campus) ที่กำลังเรียนวิชาภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 1 ปี 2562

2. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. ผู้วิจัยแนะนำขั้นตอนและแจ้งจุดประสงค์ เพื่อสร้างความเข้าใจให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการสอนเป็นไปตามแผนการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ใช้เวลาในการเรียนรู้เท่ากัน แต่ใช้วิธีการเรียนรู้แตกต่างกันดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 นักเรียนไทยเกรด 8A ได้รับการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ

กลุ่มทดลองที่ 2 นักเรียนไทยเกรด 8B ได้รับการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ Big 5 Learning

4. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ตามแผนการเรียนรู้ที่วางไว้

5. เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ตามกำหนดจึงทำการทดสอบหลังเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย จากนั้นตรวจให้คะแนนแบบทดสอบและนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning โดยใช้สถิติ t – test Independent sample พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 กับการเรียนรู้แบบ Big 5 Learning ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนรู้แบบบูรณาการและการเรียนรู้แบบ Big 5 Learning

กลุ่มตัวอย่าง	N	K	\bar{X}	S.D.	t	sig
กลุ่มทดลองที่ 1	10	30	21.60	5.70	-7.5	.313
กลุ่มทดลองที่ 2	10	30	23.20	3.61		

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้สถิติ t – test dependent sample พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ผลการทดสอบ	N	K	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	10	30	12.40	4.33	6.24	.000
หลังเรียน	10	30	21.60	5.70		

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning โดยใช้สถิติ t – test dependent sample พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการเรียนรู้แบบ Big 5 Learning

ผลการทดสอบ	N	K	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	10	30	11.90	3.70	7.58	.000
หลังเรียน	10	30	23.20	3.61		

4. การเปรียบเทียบการนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning โดยใช้สถิติ t – test Independent sample พบว่านักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยหลังได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 กับการเรียนรู้แบบ Big 5 Learning ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลเปรียบเทียบการนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning

กลุ่มตัวอย่าง	N	K	\bar{X}	S.D.	t	sig
กลุ่มทดลองที่ 1	10	30	19.90	4.23	-1.01	.757
กลุ่มทดลองที่ 2	10	30	21.80	4.21		

5. การเปรียบเทียบการนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบบูรณาการก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t – test dependent sample พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบบูรณาการก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการทดสอบ	N	K	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	10	30	10.40	2.88	11.22	.000
หลังเรียน	10	30	19.90	4.23		

6. การเปรียบเทียบการนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบ Big 5 Learning ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ t – test dependent sample พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning

ผลการทดสอบ	N	K	\bar{X}	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	10	30	11.10	2.69	8.02	.000
หลังเรียน	10	30	21.80	4.21		

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย สำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 learning มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้ การเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานหลากหลายวิชา เนื้อหาที่เรียนในวิชาหนึ่งสามารถช่วยเสริมความเข้าใจในอีกวิชา ทำให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้อย่างลึกซึ้งที่คงทน ทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ใหม่ สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง โดยสำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (2540) ได้กล่าวว่า การบูรณาการระหว่างวิชาเป็นการรวมศาสตร์ตั้งแต่สองสาขาขึ้นไปภายใต้หัวข้อเดียวกัน เป็นการเรียนรู้โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในศาสตร์หรือความรู้ในวิชาต่าง ๆ มากกว่า 1 วิชา เพื่อแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเชื่อมโยงความรู้และทักษะวิชาต่าง ๆ จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง ไม่ใช่เพียงผิวเผินและมีลักษณะใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการงานวิจัยของ อุษาสระสันเทียะ (2561:57) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง เปิดประตูสู่อาเซียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์

ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.68) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารมณี เกตุภูวณซ์ (2561:155) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยวิธีการสืบเสาะหาความรู้กับวิธีใช้สถานการณ์จำลอง เรื่องแรงดันที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคำเหมือดแก้ว อำเภอวิภาวดี จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนโดยวิธีการสอนแบบบูรณาการสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning เป็นการเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะชีวิต โดยเน้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ด้วยตนเอง เรียนรู้การร่วมมือ การค้นคว้า และพัฒนาความสามารถทางด้านต่าง ๆ โดยครูจะเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียน โดย วิจารย์ พานิช (2555:15-16) กล่าวว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยให้นักเรียนเรียนรู้จากการลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง ดังนั้น การเรียนรู้ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าของศิษย์ โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัสยา อิตินานันท์ (2562:71) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับการใช้ข้อมูลท้องถิ่นและงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เรื่องชีวิตพืชพื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสูงกว่าก่อนใช้ และหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้เป็นการนำเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับวิชาที่เรียน จึงเป็นการเชื่อมโยงความรู้ของแต่ละศาสตร์วิชาเพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการเชื่อมโยงกันเป็นลำดับขั้นทำให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้และได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าวของ ภิญญา วงษ์ทอง (2562:94) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ STEAM Education ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าเรียน โดยมีผลคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนร้อยละ 38.05 (SD=4.85) และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนร้อยละ 74.92 (SD=4.71) มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .60 และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60 คิดเป็นร้อยละ 84.37 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จาริพร ผลมูล (2558:1) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการแบบ STEAM สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 : ภูมิศึกษา ชุมชนวังตะกอก จังหวัดชุมพร พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 65) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ระดับดี (เฉลี่ย 3.51) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีหน่วยการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 81.65/78.33 ตามเกณฑ์ 80/80

3. จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจาก การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning เป็นการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเชื่อมโยงกับทักษะในด้านต่าง ๆ ภายใต้การค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีผู้เรียนเป็นผู้กระทำและสร้างความรู้ในการเรียนรู้ของตน ซึ่ง ญัฐศิษฐ์ ศรีสมบุรณ์ (2560:46) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (5 STEPS) ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง กระบุงสายไหลประทีป 1,000 ดวง จังหวัดตาก พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (5 STEPS) ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโดยรวมเฉลี่ย 4.32 ซึ่งหมายถึงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4. จากการนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ดังนี้ การเรียนรู้แบบบูรณาการ ตามหลักการของ Lardizabal (1970:148-149) ได้สรุปไว้ว่า ควรทำความเข้าใจในการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยให้นักเรียนมีความสำคัญมากกว่าเนื้อหา เน้นการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งการเรียนรู้แบบบูรณาการใช้ระยะเวลาในการทำกิจกรรมไม่ควรเป็นกิจกรรมแบบสั้น ๆ ที่เสร็จภายในเวลาเรียนเพียงครั้งเดียว ดังนั้น กิจกรรมควรเน้นถึงความสนใจของนักเรียนเป็นหลัก และใช้กิจกรรมแบบกลุ่ม มีการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน ที่สำคัญต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนด้วย และกิจกรรมการเรียนควรจะเป็นปัญหาในชีวิตจริง เพื่อทำให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เป็นระบบระเบียบและเป็นกระบวนการมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เครือวัลย์ มาลาศรี (2561:127-128) ที่ศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ การสังเกต การบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อคำนวณค่าความคงทน พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักศึกษาทุกคนมีทักษะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มมากขึ้น อาจเป็นเพราะกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนได้พัฒนากระบวนการคิดและทักษะหลายด้านให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเต็มตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning เป็นรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกระบวนการเรียนรู้ตามความสนใจ ความชอบ และความถนัดของแต่ละบุคคล ซึ่งเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนในยุคปัจจุบัน โดยครูเป็นผู้จัดกิจกรรมและให้คำแนะนำเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนอย่างมีกระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษณุะ กันธิยะ (2559:137) ที่ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ในภาพรวมในระดับดี และนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น อยู่ในระดับมาก โดยความพึงพอใจอันดับแรกเท่ากัน 3 รายการ คือ นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้ นักเรียนสามารถตัดสินใจโดยใช้เหตุผล และนักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ได้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.57 รองลงมาได้ค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าตอบในการแสดงความคิดเห็นได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และอันดับสุดท้าย คือ กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35

5. จากการนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบบูรณาการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก การศึกษาการเรียนรู้แบบบูรณาการนั้นมีส่วนก่อให้เกิดการจัดระบบกระบวนการ คิดในการเรียนรู้เป็นหมวดหมู่ แยกองค์ประกอบย่อยและดึงความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องนำมาบูรณาการเข้าด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุติพร อศวโสวรรณ (2556:81) ที่ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิสรา อริยะเดชซ์ (2561:198) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้บูรณาการหลักไตรสิกขา เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องอาหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียน ($\bar{x} = 7.82$, S.D. = 0.76) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.82)

6. จากการนำทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยไปใช้ในการเรียนรู้แบบ Big 5 Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก การเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ผู้เรียนทุกคนต้องให้อิสระตนเองในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ตลอดชีวิตเพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการและทักษะด้านต่าง ๆ รวมถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ที่มีเหตุผล และสอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบ Big 5 Learning ของ กนกวรรณ ขอบทอง (2559:1) ที่ศึกษาการศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (Big 5 Learning) ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (Big 5 Learning) ร้อยละ 82.76 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 78.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning มีกระบวนการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกัน แต่ที่แตกต่างกัน คือ การเรียนรู้แบบบูรณาการนั้นเป็นการรวมศาสตร์วิชาต่าง ๆ เข้ามาจัดการเรียนรู้ร่วมกับวิชาที่เรียน โดยครูเป็นผู้เชื่อมโยงความรู้ และนำการบูรณาการนั้นมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความสนุกสนานและสร้างสรรค์ให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน ส่วนการเรียนรู้แบบ Big 5 Learning เป็นการจัดการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้แนะแนวทาง บอกจุดมุ่งหมาย และขั้นตอนให้นักเรียนเป็นผู้ทำการค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง นักเรียนจะเป็นผู้นำข้อมูลและความรู้จากสาขาวิชาต่าง ๆ มาแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีครูคอยให้คำแนะนำและกระตุ้นในการทำกิจกรรม ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการจัดการเรียนรู้ ครูจึงควรมีการวางแผน มีจุดมุ่งหมาย และมีขั้นตอนในการสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning สามารถนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมกันได้ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และบูรณาการความรู้ได้ด้วยตนเองจากการตั้งคำถาม หาข้อมูล นำเสนอ สรุป และนำไปเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งแก้ปัญหาจากการทำงานร่วมกันได้ โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะหรือเสนอกิจกรรมจากศาสตร์วิชาอื่นเข้ามาสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผลงาน นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงและมีประสิทธิภาพ

3. การเรียนรู้แบบบูรณาการและ Big 5 Learning ควรจะเน้นการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ดังนั้น จึงเป็นการฝึกลงมือปฏิบัติการทำงานร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้การเข้าสังคม การสื่อสารระหว่างกัน และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นการเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสังคมได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการเรียนรู้ในการวิจัยนี้ไปวิจัยกับกลุ่มผู้เรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ระดับ Primary และ High school

2. ควรนำรูปแบบงานวิจัยนี้ไปใช้ในเนื้อหาการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาและวิจัยการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้น่าสนใจยิ่งขึ้น เช่น การเรียนรู้ 7 ขั้น (7E), การเรียนรู้แบบ PLB หรือ Active Learning เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ขอบทอง. (2559). การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา โดยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น (Big 5 Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 10 (4). 1-5
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กรณ์พงศ์ พัฒนปกรณ์พงษ์. (2562). แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทย : การประเมินตามสภาพจริง. วารสาร การวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 34 (95). 29-38
- เครือวัลย์ มาลาศรี. (2561). ทักษะการคิดวิเคราะห์ การสังเกต การบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ Critical Thinking Observation Skill to Integrate in The Learning Management. วารสารสถาบันวิจัยพิมลธรรม. 5 (2). 119-130
- จารีพร ผลมูล. (2558). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการแบบ STEAM สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 : กรณีศึกษา ชุมชนวังตะกอก จังหวัดชุมพร. วารสารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 3 (2). 1-15
- จตุพร อัสวโสรธรณ. (2556). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดคอน สแตคตวิสต์ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วารสาร มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. 5 (3). 81-95
- ชนิสรา อริยะเดชซ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้บูรณาการหลักไตรสิกขา เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่องอาหารสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 7 (2). 188 - 203
- ธมลวรรณ นวลโย. (2562). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. วารสารการวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทาง การศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 36 (100). 160-173
- ปารมี เกตุวงษ์. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยวิธีการสืบเสาะหาความรู้กับวิธีใช้สถานการณ์จำลอง เรื่อง แรงดันที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคำเหมือดแก้วบำเพ็ญวิทยา จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. 11 (2). 155-170
- พันทิพา เย็นญา. (2562). ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6. วารสารการวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 36 (99). 28-40
- พิชญะ กันธิยะ. (2559). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น วิชาวิทยาศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารบัณฑิตวิจัย. 7 (2). 137-152
- ภิญโญ วงษ์ทอง. (2562). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ STEAM Education ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความพึงใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารหน่วยวิจัย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้. 10 (1). 94-112
- มัสยา อิตินานันท์. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น ร่วมกับการใช้ข้อมูลท้องถิ่น และงานสวน พฤษศาสตร์โรงเรียน เรื่องชีวิตพืชพื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนโรงเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารราชพฤกษ์. 17 (3). 63-74
- ยุวธิดา คำปวน. (2560). การบูรณาการ: เส้นทางแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา. 8 (1). 25-38

- ณัฐศิษฐ์ ศรีสมบูรณ์. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (5 STEPS) ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง กระทั่งสายไหลประทีป 1,000 ดวง จังหวัดตาก. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. 7 (1). 45-54
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- สุภารัตน์ ยอดมงคล. (2560). รูปแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบองค์รวมเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิชา สังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้. 10 (2). 19-25
- สุภาณี เส็งศรี. (2561). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการเรียนรู้ QSCCS ร่วมกับการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน เพื่อส่งเสริมความสามารถการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร. 20 (4). 253-265
- สำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ (2540). รวมบทความ บทเรียน: นวัตกรรมจากโครงการ: โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน 2540.
- อุษา สระสันเทียะ. (2561). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง เปิดประตูสู่อาเซียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. วารสารงานวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 6 (10). 57-64
- John Dewey. (1969). philosophy, Education, and Reflective Thinking. In Thomas O. Buford Toward a Philosophy of Education. pp 180-183
- Lardizabal, S.A., et al. (1970). Methods and Principles of Teaching. Quezon City: Alemar-Phoenix.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน และทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL PLus

The study of reading and analytical thinking skill achievement in thai subject for grade 5 student taught by using Murdoch intergrated approach and KWL Plus technique

ศิริรัตน์ พุทธิโชติ¹ ธনীนาฏ ณ สุนทร² ชุตินาฏ วัฒนะศิริ³

Sirirat Putthachot¹ Thaneenart Na-Soonthorn² Chutima Wattanakeeree³

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Master degree of Education in Master of Education (Curriculum and Learning Management),

College of Philosophy and Education, Saint John's University E-mail: srpond2554@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำวิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

College of Philosophy and Education, Saint John's University E-mail: medtanee@stjohn.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำวิทยาลัยปรัชญาและการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

College of Philosophy and Education, Saint John's University E-mail: chvata@rpu.ac.th

Received: November 14, 2020; Revised: February 9, 2021; Accepted: February 23, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Pretest - Posttest Two Group Design โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาไทยจากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus 2) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาไทยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอกซ์ 3) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาไทยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus 4) ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยจากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus 5) ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอกซ์ 6) ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ (ศุภพิพัฒน์รังสรรค์) อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 60 คน จาก 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน และทักษะการคิดวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ และสถิติทดสอบ t – test independent และ t – test dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาไทย จากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ 2) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาไทย หลังการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอกซ์ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาไทย

หลังการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย จากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 5) ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6) ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดย การใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ด้านการอ่าน, ทักษะการคิดวิเคราะห์), การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์ การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus

Abstract

This research is an experimental research with the Pretest - Posttest Two Group Design research plan. The objectives of this research were 1) To compare the reading skill achievement of grade 5 students between using Murdoch Integrated Approach and KWL-Plus Technique in teaching 2) To compare the reading skill before and after using Murdoch Integrated Approach in teaching 3) To compare the reading skill achievement before and after using KWL Plus Technique in teaching 4) To compare the analytical thinking skill achievement between using Murdoch Integrated Approach and KWL Plus Technique in teaching 5) To compare the analytical thinking skill achievement before and after using Murdoch Integrated Approach in teaching and 6) To compare the analytical thinking skill achievement before and after using KWL Plus Technique in teaching. The target group for this research was the Grade 5 students in the first semester of academic year 2019 at Anubanchumchonbangbo (Supphapipatrungsan) School, Bangbo, Samut Prakan Province. There were 60 students from 2 classrooms selected by using the simple random sampling (using classrooms as the unit to take a random). The research tools included 1) lesson plans 2) assessing the reading skill and the analytical thinking skill. The data were analyzed in terms of arithmetic average \bar{X} standard deviation (S.D.), validity and reliability and t-test independent.

The results showed that 1) The reading skill achievement in Thai subject of grade 5 students between using Murdoch Integrated Approach and KWL Plus Technique in teaching were not significant. 2) The reading skill achievement in Thai subject after using Murdoch Integrated Approach in teaching was higher than before learning, which was statistical significance at the .05 level. 3) The reading skill achievement in Thai subject after using KWL Plus Technique in teaching was higher than before learning, which was statistical significance at the .05 level. 4) The analytical thinking skill achievement in Thai subject of grade 5 students between using Murdoch Integrated Approach and KWL Plus Technique in teaching were different, statistical significance at the .05 level. 5) The analytical thinking skill achievement in Thai subject after using Murdoch Integrated Approach in teaching was higher than before learning, which was statistical significance at the .05 level. and 6) The analytical thinking skill achievement in Thai subject after using KWL-Plus Technique in teaching was higher than before learning, which was statistical significance at the .05 level

Key Word: Achievement, Murdoch Integrated Approach teaching, KWL Plus Technique

ความเป็นมา

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้า และพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว จนกลายมาเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิตของคนในสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการสื่อสาร ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมให้ความสนใจและใช้ประโยชน์กันอย่างแพร่หลาย เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งทางด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ เป็นต้น แม้ว่าเทคโนโลยีจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งและเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่าผู้รับสารหรือคนในสังคมจะมีความเข้าใจในข่าวสารที่ได้รับอย่างถูกต้องเสมอไป จึงต้องอาศัยกระบวนการที่มีความสำคัญและจำเป็นในการรับรู้ เข้าใจต่อข่าวสารต่าง ๆ เหล่านั้น นั่นคือการอ่าน เพราะการอ่านคือเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาชีวิตทำให้เกิดความรู้ ผึกสมองให้คิดให้เข้าใจในข้อมูลข่าวสารและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต สุขนิรันดร์ บัณฑิตนันทกุล (2558:60) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต และการที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ผู้รับสารรับรู้ เข้าใจเรื่องที่อ่าน สามารถนำสาระความรู้ที่ได้นั้นมาพัฒนา ปรับตนเองให้เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พุทธศักราช 2553) ได้มีการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 23 และมาตรา 24 โดยให้สถาบันการศึกษาจัดการศึกษาที่เน้นความสำคัญในด้านความรู้และทักษะการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง ผึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์เอาความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผึกปฏิบัติจริง ให้เด็กทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เน้นการผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้ลงตัวสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียน รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ที่เล็งเห็นความสำคัญของการอ่าน ได้มีการกำหนดให้วิชาภาษาไทย เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งที่มีเนื้อหาสาระทั้งหมด 5 สาระ และกำหนดให้ทักษะการอ่านเป็นเนื้อหาสาระที่ 1 มาตรฐานที่ ท 1.1 คือให้นักเรียนใช้ กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต โดยกำหนดเนื้อหาให้นักเรียนอ่านจับใจความและคิดวิเคราะห์จากสื่อต่าง ๆ เช่น เรื่องสั้น ๆ เรื่องเล่าจากประสบการณ์ นิทาน โฆษณา งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน สารคดีและบันเทิงคดี (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2551: 13) สืบเนื่องจากการอ่านนั่นเอง ก่อนจะนำข้อมูลข่าวสารจากสื่อไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้รับสารต้องนำข้อมูลเหล่านั้นมาผ่านกระบวนการคิด นั่นคือการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นกระบวนการคิดที่มีความซับซ้อน ต้องอาศัยการจำแนก แยกแยะ องค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูล เรื่องราว และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เพื่อหาความเป็นจริงหรือความสำคัญของข้อมูล เรื่องราว เหตุการณ์ ข่าวสารนั้น ๆ โดยต้องอาศัยการฝึกฝนและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ทำให้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนในยุคปัจจุบัน จึงควรเน้นการพัฒนาการคิดวิเคราะห์

แม้ว่าในด้านการศึกษาคงให้ความสำคัญและมุ่งเน้นด้านการอ่าน และส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในการจัดการเรียนรู้ แต่ก็ยังมีนักเรียนบางส่วนที่มีความสามารถด้านการอ่านที่ยังไม่แตกฉาน อ่านได้แต่จับใจความไม่ได้ เชื่อมโยงไม่ถูกต้องจนคิดวิเคราะห์ไม่แม่นยำ ฉะนั้นเพื่อให้คุณภาพของผู้เรียนดียิ่งขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนหรือหากวิธีการสอนที่จะพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนในด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ ให้มีศักยภาพที่ดียิ่งขึ้น พันทิพา เย็นญา (2562:31) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์สามารถพัฒนาได้ โดยใช้เทคนิคหรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย รูปแบบ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างงานวิจัยที่ได้นำเทคนิคต่าง ๆ มาพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน ซึ่งทักษะการคิดวิเคราะห์ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เอง แต่ควรจะต้องได้รับการเรียนรู้และการฝึกฝน เพราะ การคิดวิเคราะห์เป็นเทคนิคการคิดขั้นสูง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนด้านการอ่านและทักษะการคิดวิเคราะห์แบบต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่าวิธีการสอนการอ่านที่เหมาะสมและส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้และมีความน่าสนใจ คือวิธีการสอนแบบเมอร์ดอร์ช (Murdorck) เพราะเป็นการสอนโดยยึดหลักจิตภาษาศาสตร์ (psycholinguistic) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะ

ต่าง ๆ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนควบคู่กัน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาและดำเนินการจัดกิจกรรมด้วยตนเองตามกระบวนการ บทบาทของครูผู้สอนเปลี่ยนไปเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ไม่ได้เป็นผู้สอนเพียงอย่างเดียว การสอนอ่านโดยวิธีการสอนของเมอร์ดอกซ์ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าทำให้ความสามารถในการอ่านของนักเรียนสูงขึ้น เช่น ผลงานการวิจัยของสุนารี เขียรธรรมา (2549:31) เพียงฤทัย เทพอักษร (2557:20) ชุตินา ปาสมนต์ (2558:46) อรพัทธ์ ศิริแสง (2558:864) และอาเส้า สาหม (2559:198) ศึกษาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนที่ใช้วิธีสอนอ่านแบบเมอร์ดอกซ์พบว่า ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสอนอ่านแบบเมอร์ดอกซ์สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสอนอ่านแบบเมอร์ดอกซ์ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

นอกจากยังมีการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus เป็นการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านควบคู่การส่งเสริมด้านการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่นักเรียน โดยใช้คำถามจากพื้นฐานความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียน (ขั้น K) เมื่ออ่านแล้วนักเรียนต้องการรู้อะไร โดยใช้คำถามตอบตามเรื่องที่อ่าน (ขั้น W) จากเรื่องที่อ่านนักเรียนได้เรียนรู้อะไร (ขั้น L) นักเรียนสามารถสรุปความรู้ ข้อคิดจากการอ่านผ่านทักษะการพูดหรือการเขียน (ขั้น Plus) ได้มีผู้สนใจและค้นคว้าการจัด

การเรียนรู้แบบ KWL Plus เพื่อแก้ปัญหการอ่านและการคิดวิเคราะห์ได้ผลสำเร็จที่ดี เช่น บรรจง แสงนภาพรรณ (2557:448.) วิมลนาฏ วิฑูรากร (2560:182) ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยการประยุกต์เทคนิคการสอน KWL Plus พบว่าหลังจากการจัดการเรียนรู้ โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคการสอน KWL Plus สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคการสอน KWL Plus อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยการประยุกต์เทคนิคการสอน KWL Plus ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจินดารัตน์ ฉัตรสอน (2560 : 141) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึก ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึกหลังเรียนด้วยแบบฝึกสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากการศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถแก้ปัญหา ส่งเสริมพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน และทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ของเมอร์ดอกซ์และการสอนแบบ KWL Plus

วัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบ

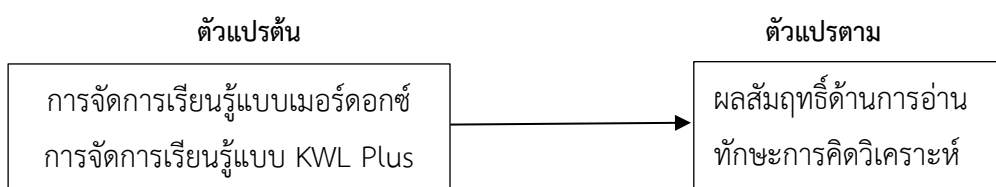
1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
4. การคิดวิเคราะห์จากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
5. ทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
6. ทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านหลังการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้
3. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านหลังการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้
4. ทักษะการคิดวิเคราะห์จากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แตกต่างกัน
5. ทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้
6. ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ (ศุภทิพัฒน์รังสรรค์) อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 7 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 262 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 ห้องเรียนจาก 7 ห้องเรียน ผู้วิจัยเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จำนวนนักเรียนที่ได้ 60 คน จากนั้นใช้วิธีการจับฉลากได้ 2 ห้องเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบเมอร์ดอกซ์ และกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบ KWL Plus แต่ละกลุ่มทดลองมีนักเรียนจำนวน 30 คน
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยเลือกเรื่องประเภทบทความ เรื่องสั้น นิทาน สารคดี ข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญ ในสาระที่ 1 มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและนิสัยรักการอ่าน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กรอบแนวคิดงานวิจัย**เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

1. แผนการเรียนรู้ด้านการอ่าน และทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 10 ชั่วโมง
2. แผนการเรียนรู้ด้านการอ่าน และทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 10 ชั่วโมง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน วิชาภาษาไทย แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวัดความสามารถของผู้เรียนด้านการอ่านของกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการทดลอง

4. แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งก่อนและหลังการทดลอง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างแผนการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์และแบบ KWL Plus

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สารที่ 1 การอ่าน และศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลชุมชนบางบ่อ (ศุภพิพัฒน์รังสรรค์) กลุ่มสาระภาษาไทย รวมทั้งศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์และแบบ KWL Plus

1.2 คัดเลือกบทอ่านให้เหมาะสมและตรงกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คือ บทความเรื่องสั้น นิทาน จากนั้นกำหนดสาระการเรียนรู้และระยะเวลาในการทดลอง

1.3 จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์ แล้วนำเสนอแผนการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.80-1.00 โดยเฉลี่ยได้ค่า IOC เท่ากับ 0.96

1.4 จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus แล้วนำเสนอแผนการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.80-1.00 โดยเฉลี่ยได้ค่า IOC เท่ากับ 0.96

2. ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย

2.1 ศึกษาสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น จุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาไทยและเอกสารเกี่ยวกับการวัดประเมินผล วิธีการสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน วิชาภาษาไทยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 แล้วนำแบบทดสอบไป Try Out กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและเป็นกลุ่มที่ได้รับความรู้และประสบการณ์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อหาค่าความยากง่าย อำนาจจำแนก และหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอยู่ระหว่าง 0.43-0.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.30-0.75 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.81 จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีระดับอำนาจจำแนกสูง ให้เหลือข้อสอบ 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้จริง

2.3 นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 แล้วนำแบบทดสอบไป Try Out กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและเป็นกลุ่มที่ได้รับความรู้และประสบการณ์ในระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อหาค่าความยากง่าย อำนาจจำแนก และหาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์อยู่ระหว่าง 0.46-0.77 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25-0.63 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.80 จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีระดับอำนาจจำแนกสูง ให้เหลือข้อสอบ 30 ข้อ เพื่อนำไปใช้จริง

การดำเนินการทดลอง

1. ขั้นตอนทดลอง คือการเลือกรูปแบบการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีแบบแผนการวิจัยแบบ Pretest – Posttest Two Group Design

2. ขั้นตอนการทดลอง คือการสอนตามแบบวิจัยเชิงทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

2.1 แบ่งกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม มา 2 ห้องเรียน จาก 7 ห้องเรียน กลุ่มที่ 1 มีนักเรียนจำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้แบบเมอริตดอกซ์และกลุ่มที่ 2 มีจำนวนนักเรียน 30 คน เป็นกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus

2.2 สร้างความเข้าใจ ทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการดำเนินการทดลองวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน จุดประสงค์ของการทดลอง และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

2.3 ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบ ก่อนเรียนวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน และทักษะการคิดวิเคราะห์

2.4 จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นทั้ง 2 รูปแบบ คือ การจัดการเรียนรู้แบบเมอริตดอกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้ง 2 กลุ่ม

2.5 ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับก่อนการจัดการเรียน วัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและทักษะการคิดวิเคราะห์

3. ขั้นหลังการทดลอง ตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและทักษะการคิดวิเคราะห์ แล้วนำคะแนน Pretest และคะแนน Posttest ของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย จากการจัดการเรียนรู้แบบเมอริตดอกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการทดสอบด้วยสถิติ t-test Independent Sample

การจัดการเรียนรู้	N	X	\bar{X}	S.D.	T	Sig.
แบบเมอริตดอกซ์	30	30	22.27	2.89	0.31	0.80
แบบ KWL Plus	30	30	22.00	3.65		

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย จากการจัดการเรียนรู้แบบเมอริตดอกซ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย จากการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอริตดอกซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการทดสอบด้วยสถิติ t-test dependent Sample

ผลการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนการจัดการเรียนรู้	30	19.13	3.05	7.27	0.00
หลังการจัดการเรียนรู้	30	22.27	2.89		

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอริตดอกซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการทดสอบด้วยสถิติ t-test dependent Sample

ผลการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนการจัดการเรียนรู้	30	18.93	3.87	7.70	0.00
หลังการจัดการเรียนรู้	30	22.00	3.65		

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย หลังการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย จากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการทดสอบด้วยสถิติ t-test Independent Sample

การจัดการเรียนรู้	N	X	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
แบบเมอร์ดอกซ์	30	30	22.17	2.36	1.36	0.02
แบบ KWL Plus	30	30	21.17	3.26		

จากตารางที่ 4 พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์ และทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย จากการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการทดสอบด้วยสถิติ t-test dependent Sample

ผลการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนการจัดการเรียนรู้	30	19.93	2.87	11.31	0.00
หลังการจัดการเรียนรู้	30	22.33	2.50		

จากตารางที่ 5 พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ดอกซ์ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการทดสอบด้วยสถิติ t-test dependent Sample

ผลการทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	T	Sig.
ก่อนการจัดการเรียนรู้	30	18.63	3.78	9.69	0.00
หลังการจัดการเรียนรู้	30	21.17	3.26		

จากตารางที่ 6 พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทย จากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอคซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอคซ์และแบบ KWL Plus เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้นักเรียนศึกษา ผึกฝนและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่คอยให้คำชี้แนะเมื่อเกิดปัญหาและดูแลให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมไปตามลำดับขั้นตามรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอคซ์ มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้น1. การถามนำ ใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ คาดเดาเรื่องราวที่จะเกิดขึ้นในการอ่าน ขั้น2. การหาความหมายของคำศัพท์ ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมในการเรียนรู้คำศัพท์ หลากหลายวิธี เช่น การแสดงความคิดเห็น การค้นหาจากพจนานุกรม ขั้น3. การอ่านเนื้อเรื่อง นักเรียนอ่านบทความแล้วตอบคำถาม เพื่อหาความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงของคำ ประโยค ขั้น4. การทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่อง เป็นการให้นักเรียนตอบคำถามปลายเปิด ขั้น5. การถ่ายโอนข้อมูล นักเรียนทำงานกลุ่ม อภิปรายเรื่องที่อ่านเพิ่มเติม ขั้น6. การทำแบบฝึกหัดต่อชิ้นส่วนประโยค และเรียงโครงสร้างอนุเฉท เป็นการเรียงลำดับเหตุการณ์ ลำดับความสำคัญ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ขั้น7. การประเมินผลและแก้ไข จัดเป็นกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความน่าจะเป็นของเรื่องอย่างมีเหตุผล และตรวจ แก้ไข ปรับปรุง จะเห็นว่าในการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอคซ์มีการผสมผสานทักษะทางภาษาไว้ในแต่ละขั้นของกิจกรรม ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและให้ความสนใจในกิจกรรม ไม่เกิดความเบื่อหน่าย ทำให้นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านที่ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นราธิป เอกสินธุ์ (2557:464) ที่ศึกษาความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามแนวการสอนอ่านของเมอร์ตอคซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลที่ได้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยต่อกิจกรรมตามแนวการสอนของเมอร์ตอคซ์อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ชมัยภรณ์ บัวระบัดทอง (2558:67) ที่ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ตอคซ์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในภาษาอังกฤษระหว่างเรียนร้อยละ 82.39 และหลังเรียนร้อยละ 81.03 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus เป็นการเรียนรู้จากความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่นักเรียนมีมาผสมผสานกับความรู้ใหม่มีขั้นตอนดังนี้ ขั้นเตรียมการอ่าน K นักเรียนรู้อะไร จะเป็นการระดมสมอง นำความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียนมาบันทึกในช่อง K ขั้น W นักเรียนต้องการรู้อะไร เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งคำถามในสิ่งที่ต้องการรู้ จึงเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออก สร้างแรงจูงใจในการอ่านจับใจความ ขั้น L นักเรียนได้เรียนรู้อะไร เป็นการทบทวนความรู้ที่นักเรียนได้เรียนรู้มาด้วยคำถามที่ครูตั้งขึ้นก่อนจะนำไปเขียนสรุปความในขั้น P ัญญาลักษณ์ สังข์แก้ว (2552:43) จากที่ผู้วิจัยได้ทำการทดลอง กลุ่มนักเรียนที่จัดการเรียนรู้อยู่แบบ KWL Plus มีนักเรียนบางส่วนที่มีความรู้หรือจดจำความหมายของคำศัพท์บางคำที่ผิดเพี้ยน ส่งผลให้การอ่าน การตีความ และความเข้าใจที่คาดเคลื่อน ขณะที่กลุ่มนักเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอคซ์ได้มีการศึกษา ค้นคว้า ทำความเข้าใจคำศัพท์ ทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่าน ตรงกับ เสาวนีย์ ธนะสาร (2553:55) กล่าวว่า การทำความเข้าใจคำศัพท์ จะช่วยปูพื้นฐานในการอ่าน ทำให้นักเรียนได้อย่างมากและจะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านในอนาคตต่อไป ทำให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านแตกต่างกัน

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาไทย หลังการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอคซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ตอคซ์ มีขั้นตอนกิจกรรมที่ชัดเจนเพื่อให้นักเรียนคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น ค้นคว้าได้ โดยเฉพาะจุดเด่น ของการจัดการเรียนรู้นี้ คือการรู้จักคำ ความหมายของคำที่มีส่วนส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน สุนันทา สมใจ (2556:7-8) ได้กล่าวว่า การที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านได้ดี ต้องมีพื้นฐานมาจากความรู้เกี่ยวกับ ตัวภาษา การเข้าใจความหมายของคำ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความเข้าใจในการอ่าน เข้าใจประโยค

เข้าใจเรื่องราว ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์เดิมมาผสมผสานความคิดของผู้อ่านเอง จึงจะทำให้ประสบความสำเร็จในการอ่าน และตรงกับแนวคิดของ Harris และ Sipay (1979 อ้างใน สุรบดินทร์ ประสารทรัพย์ :175) กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจนั้น ต้องอาศัยความสามารถหลายอย่างรวมกัน แต่คำศัพท์มีส่วนอย่างมากต่อความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน สอดคล้องกับผลงานวิจัย เสาวนีย์ ธนะสาร (2553:105) ศึกษาความสามารถ อ่านจับใจความและความสนใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน จากการสอนอ่านตามแนวการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ พบว่าความสามารถอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน หลังการสอนอ่าน ตามแนวการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์อยู่ในระดับดีและสูงขึ้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จันทิมา มะเกลี้ยง (2561:120) ศึกษารูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทาง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยรูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้ วิธีบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทาง มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ร่วมกับเทคนิค ห้องเรียนกลับทาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาไทย หลังการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน โดยมีขั้นตอนของกิจกรรมที่ชัดเจน เน้นให้นักเรียน ได้อ่านเรื่องเข้าไปซ้ำมาหลายครั้ง ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจและจดจำเรื่องได้ดียิ่งขึ้น วัชรวิ แก้วสาระ (2556:91) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วย KWL Plus ที่เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้นักเรียนทุกคน มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง ได้ฝึก ความคิดอย่างอิสระ ส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มที่ประกอบไปด้วยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลาง และต่ำ ได้ช่วยเหลือกัน เป็นการทบทวนความรู้เดิมของตัวเอง ด้วยการฝึกฝนซ้ำ ๆ ในแต่ละขั้นตอน ช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจ ในการแสดงพฤติกรรม ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมาย และมีความสุขกับการเรียน เพราะผู้เรียนได้มีโอกาส แลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการอภิปราย เพื่อระดมความคิด นำเสนอผลงานต่อเพื่อน ๆ ในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนได้แสดงออก ตามความสามารถ ได้พัฒนาทักษะทางสมอง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จีรนนท์ พูลสวัสดิ์ (2556 : 24) พบว่า ความสามารถอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับหูตึง หลังการสอนอ่านแบบ KWL Plus สูงขึ้น และสอดคล้องกับ ไกรสร ชาญฮวด (2553:15) พบว่า ทักษะการอ่านจับใจความของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 77.50 และจำนวนนักเรียนที่ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

4. ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย จากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ต็อกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ต็อกซ์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus อยู่ 1.40 แม้ว่าทั้งการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ต็อกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมเป็นขั้นตอนอย่างชัดเจน ให้นักเรียนเรียนรู้จากคำถาม และหาคำตอบด้วยการผสมผสาน ความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่ได้ ในขณะที่อ่าน และมีการอภิปรายเพิ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีการฝึกสรุปความและ นำเสนอผลการเรียนรู้ที่มีความคล้ายคลึงกัน แต่ในการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ต็อกซ์มีการเน้นย้ำเรื่องการเข้าใจความหมาย ของคำศัพท์ที่ยากจากเรื่องที่จะอ่านโดยมีครูคอยช่วยแนะนำ และแก้ไขความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับคำที่นักเรียนรู้อยู่ ก่อนแล้วให้ถูกต้องก่อนเริ่มต้นอ่านเนื้อเรื่อง สอดคล้องกับความคิดเห็นของ Widdowson (1985 : 82-86 อ้างใน อรพัทธ ศิริแสง 2558:873) ที่ว่าเราต้องพยายามขจัดปัญหา และอุปสรรคในการที่จะสกัดกั้นไม่ให้ผู้เรียนเข้าใจบทอ่าน เช่น คำ หรือวลี ที่ยาก ๆ วิธีการอย่างหนึ่งที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ นั่นก็คือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งเหล่านั้นก่อนการอ่านซึ่งจะได้นำความรู้ที่

ไปใช้แก้ปัญหาในการอ่านได้ และสอดคล้องกับ Harris and Sipay (1979 อ้างใน สุรบดินทร์ ประสารทรัพย์ 2561:181) ที่กล่าวว่า การอ่านให้เกิดความเข้าใจนั้น ต้องอาศัยความสามารถหลาย ๆ อย่างรวมกันไม่เฉพาะแต่รู้ความหมายเพียงอย่างเดียว แต่คำศัพท์มีส่วนอย่างมากต่อความเข้าใจในการอ่าน แสดงให้เห็นว่าการเข้าใจความหมายของคำศัพท์ เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการอ่าน ขั้นตอนในการอ่านที่สำคัญอีกประการ คือการตั้งคำถามที่ใช้ในการค้นหาคำตอบของเรื่องที่อ่าน ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus มีวิธีการที่ต่างกัน คือในการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์ ในขั้นของการตอบคำถาม ครูเป็นผู้เตรียมคำถามแทรกไว้ให้นักเรียนหาคำตอบขณะที่อ่านเรื่อง แต่ในการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus เป็นการตั้งคำถามตามความต้องการที่จะรู้ของนักเรียนเอง ซึ่งอาจจะไม่ครอบคลุมหรือไม่ตรงประเด็นสำคัญของเรื่อง ส่งผลให้ในขั้นตอนต่อไปไม่ชัดเจนหรือตกประเด็นสำคัญไปได้ จนอาจเกิดเป็นความล้มเหลวในการอ่าน จากความต่างในวิธีการของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมทั้งการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus อาจเป็นปัจจัยทำให้ทักษะการคิดวิเคราะห์ของทั้ง 2 แบบแตกต่างกัน

5. ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์ นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์ เป็นวิธีการสอนอ่านที่บูรณาการร่วมกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ กวีนา ศิลารวม (2560:2) พบว่า หลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์แล้ว นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.58 คิดเป็นร้อยละ 72.90 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 37 คนคิดเป็นร้อยละ 74.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ขึ้นไป และมีคะแนนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.72 คิดเป็น ร้อยละ 75.73 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 36 คน คิดเป็นร้อยละ 72.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 70 ขึ้นไป

6. ทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการอ่าน โดยกระบวนการทำความเข้าใจตนเอง มีการวางแผน ตั้งจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง และมีการจัดระบบข้อมูล เริ่มจาก นักเรียนรู้อะไรมา (ขั้น K) จากนั้นไปสู่ขั้นตั้งคำถามในสิ่งที่คาดหวังว่าจะได้จากการอ่าน (ขั้น W) ขั้นบันทึกความรู้ บันทึกสิ่งที่ได้จากการอ่าน (ขั้น L) ในขั้นนี้นักเรียนจะรู้จักประสงค์ในการอ่าน เข้าใจเรื่องราวได้ชัดเจน อัจฉรา แสงทับทิม (2558:846) กล่าวว่า การจดบันทึกทำให้นักเรียนพิจารณาความรู้ ความเข้าใจของตนเองว่าเป็นไปตามที่นักเรียนได้ทำนายไว้หรือไม่ และสรุปความคิดรวบยอดหลังการอ่าน และเพื่อให้ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านของนักเรียนเป็นที่เข้าใจอย่างถ่องแท้และคงทน ต้องอาศัยการนำเสนอออกมาให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ผ่านวิธีการต่าง ๆ เช่น การพูดรายงาน การเขียนแผนผังความคิด (ขั้น P) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีริชฌา ทันใจชน (2552 : 77-120) พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL PLUS แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านการจำแนกรายละเอียดของเนื้อหาอยู่ในระดับสูง และ มนภรณ์ ใจรู้ออบ (2551: บทคัดย่อ) พบว่าผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL Plus มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ จากการได้รับการจัดการเรียนรู้ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus ทำให้นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์ที่ดี

ข้อเสนอแนะ**ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้**

1. การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus มีการจัดกิจกรรมหลายขั้นตอน ครูผู้สอนจึงควรศึกษาขั้นตอนแต่ละขั้นให้เข้าใจ แล้วนำไปอธิบายนักเรียนให้รู้จักรูปแบบ การจัดการเรียนรู้และเข้าใจขั้นตอนของรูปแบบนั้น ๆ ก่อนเริ่มกิจกรรม
2. การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ช่วยกันแสดงความคิดเห็นในแต่ละขั้นตอน รู้จักในการอยู่ร่วมกัน และครูควรกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนได้มีบทบาท แสดงความสามารถของตน
3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus ในขั้น W (want) เป็นขั้นที่นักเรียนจะบอกสิ่งที่คาดหวังว่าจะได้รับจากการอ่าน โดยการตั้งคำถาม แต่ยังมีนักเรียนบางคน บางกลุ่มไม่สามารถตั้งคำถามได้ถูกต้องหรือไม่ตรงประเด็น ครูผู้สอนควรให้ความรู้เรื่องการตั้งคำถามเพิ่มเติมให้กับนักเรียน
4. เนื้อเรื่องที่นำมาใช้ในการศึกษา ควรเป็นเนื้อหาที่ทันสมัย เหมาะสมกับวัยของนักเรียน หรือตรงกับความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้ครูผู้สอนอาจให้นักเรียนร่วมกันเสนอความคิดเห็น
5. ครูควรกำหนดระยะเวลาในการทำการเรียนการสอนให้เหมาะสม ในการเรียนการสอนแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ควรมีระยะห่างกัน ควรจัดเป็นคาบคู่ที่ต่อเนื่องกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยในทักษะอื่น เช่น การฟัง การพูด โดยการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus
2. ควรมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus ในสาระการเรียนรู้อื่น เช่น สาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม
3. ควรมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านและทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus กับการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ เช่น SQ4R , หมวก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กวีนา ศิลารวม (2560). “การศึกษาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิคบูรณาการของ Murdoch ร่วมกับการใช้แผนผังความคิด”. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 11 (1). 1-11
- ไกรสร ชายฮวด (2553). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 4 (3). 15-23.
- จันทิมา มะเกลี้ยง (2561). “รูปแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์กับเทคนิคห้องเรียนกลับทางสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2”. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 10 (1). 119-128.
- จินดารัตน์ ฉัตรสอน (2560). “การศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคKWL ร่วมกับแบบฝึก”. วารสาร มจร.สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 6 (1). 141-151

- จิรนนท์ พูลสวัสดิ์ (2556). “การศึกษาความสามารถอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับหูตึง จากการสอนอ่านด้วยวิธี KWL Plus”.วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขาสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์). 5 (10). 24-27
- ชัยภรณ์ บัวระบัดทอง (2558). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ใช้วิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 9 (1). 67-78.
- ชุดิมา ป่าสนธ์ (2558).การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการใช่วิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์ตอกซ์ (MIA) ร่วมกับเทคนิคการอ่าน KWL Plus”. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 9 (4). 45-53
- ธัญญาลักษณ์ สังข์แก้ว (2552). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยวิธี KWL Plus และวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรัชมา ทันใจชน (2552). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเขียนแผนความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL Plus. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- นราธิป เอกสินธุ์ (2557). การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ โดยใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวการสอนอ่านของเมอร์ตอกซ์.วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ). 7 (3). 464-477
- บรรจง แสงนภาวรณ (2557). “การพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคการสอน KWL Plus”. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ). 7 (2). 448-460.
- พันทิพา เย็นญา (2562). ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารการวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 36 (99). 28-40.
- เพียงฤทัย เทพอักษร(2557). “การศึกษาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์ตอกซ์”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย ราชภัฏสงขลา. 7 (2). 20-30
- มนภรณ์ ใจรอบรู้ (2551). การพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL Plus. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรี้ แก้วสาระ (2556). ผลของ KWL Plus ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการรับรู้ความสามารถ ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนสองภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ . 5 (2). 83-94.
- วิมลนาฏ วิฑูรางกูร (2560). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ BBL กับแบบ KWL PLUS”. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 23 (ฉบับพิเศษ). 182-193
- สุชนินธ์ บัณฑิตนันทกุล (2558).ประสพการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ กับการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 16 (1). 59-67.

- สุนารี เขียรธรรณา (2549). การพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธี MIA .สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนันทา สมใจ (2556). การพัฒนาแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านภาษาไทย. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 30 (88). 1-11.
- สุรบดินทร์ ประสารทรัพย์ (2561). ผลการใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์คอกซ์ (MIA) ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 11 (2). 175-186
- เสาวนีย์ ณะสาร (2553). การศึกษาความสามารถอ่านจับใจความและความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน จากการสอนอ่านตามแนวการสอน แบบบูรณาการของเมอร์คอกซ์. ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวนีย์ ณะสาร (2555). “การศึกษาความสามารถอ่านจับใจความและความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน จากการสอนอ่านตามแนวการสอน แบบบูรณาการของเมอร์คอกซ์”. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 15. 105-116..
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต 2 (2561). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) สืบค้นจาก <http://www.spn2.go.th/samutprakan2>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551). เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช2551 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อรพัทธ์ ศิริแสง (2558). “การศึกษาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้วิธีการสอนอ่านแบบ MIA”. Veridian E-Journal Silapakorn University: ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 8 (3). 864-879.
- อัจฉรา แสงทับทิม (2558). การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการสอนอ่าน KWL PLUS ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- อาเสื้อ สาหม (2559). “การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของเมอร์คอกซ์ (MIA) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาความสามารถ ในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3”. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี. 12 (4). 190-200.

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

Development of a logic model for social academic services project evaluation in economic

อารีรัตน์ ลาวน้อย¹ กาญจนา ตระกูลวรกุล² เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ³

Areerat Laanoi¹ Kanjana Trakoonvorakun² Kaityios Kuldejchaichan³

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

Student at Srinakharinwirot University. Master of Science (Evaluation Methodology)

Educational and Psychological Test Bureau

Corresponding author, E-Mail: areerat@g.swu.ac.th

² อาจารย์ ดร. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Lecturer, Ph.D., Educational and Psychological Test Bureau, Srinakharinwirot University

Email: kanjanatr@g.swu.ac.th

³ อาจารย์ ดร. สาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

Lecturer, Ph.D., Master of Science Program in Health Science Education,

Siriraj Hospital, Mahidol University E-Mail: kaityios6637@gmail.com

Received: May 28, 2020; Revised: June 14, 2020; Accepted: February 16, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โดยศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ กระบวนการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ มีการกำหนดขอบเขตการวิจัยโดยคัดเลือกโครงการที่มีการดำเนินการมาแล้วเป็นระยะเวลา 3 ปี คือ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ และระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบปลายเปิด แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะในภาพรวมมีองค์ประกอบความเหมาะสมในระดับมากที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้า 3 องค์ประกอบ ด้านกิจกรรม 3 องค์ประกอบ ด้านผลผลิต 3 องค์ประกอบ ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น 3 องค์ประกอบ ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง 3 องค์ประกอบ ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ 3 องค์ประกอบ ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา 1 องค์ประกอบ ด้านปัจจัยภายนอก 1 องค์ประกอบ และด้านข้อตกลงเบื้องต้น 1 องค์ประกอบ

คำสำคัญ: การพัฒนาโมเดล, โมเดลเชิงตรรกะ, โครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

Abstract

The objectives of this research are to develop a logic model for social academic services project evaluation in economics by studying the factors affecting success and the activities of the project. The scope of research is the project that was implemented for three years, namely the Organic Mushroom Farming Project and the processing, according to the guidelines of the sufficiency economy guidelines. The research methodology was divided into two phases. Phase One developed a logic model. Phase Two checked the appropriateness of the model components. The research instruments included and open-ended structured interview form, the focus group form and the questionnaire to check the appropriateness of the logic model components. The data analyses were mean, standard deviation and descriptive data. The results of the research were as follows: The development of a logic model, which was suitable overall at the highest level. The logic model consists of nine components. The three input components, the three activities components, the three components of the output, the three components of short-term outcomes, the three components of intermediate-term outcomes, the three components of long-term outcomes, including impact, one component of the situation, one component of the external factors and another component is the assumption.

Keywords: development of a model, Logic Model Development, Academic Services Project Evaluation in Economic

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ที่ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันและการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนา และลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างศักยภาพ เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น สู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่โดยสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีการดำเนินงานที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น และ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ประกอบกับเป็นหน่วยงานที่ความเชี่ยวชาญด้านวิชาการ เป็นแหล่งรวมทรัพยากรบุคคลและองค์ความรู้ทั้งด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยดำเนินงานพันธกิจ 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและการบริการวิชาการแก่สังคม และสังคม โดยเน้นการบูรณาการร่วมกัน มหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของศักยภาพในหน่วยงานที่สามารถทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนช่วยพัฒนาชุมชนและสังคม โดยใช้องค์ความรู้ด้านวิชาการบูรณาการร่วมกันภายในมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชนและสังคม รวมถึงขับเคลื่อนนำร่องการปฏิรูปสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดเป็นรูปธรรมและพัฒนาสู่

มหาวิทยาลัยต้นแบบ “มหาวิทยาลัยรับใช้สังคม” ที่นำร่องในด้านการนำองค์ความรู้ที่ช่วยเหลือสังคม สามารถสร้างเครือข่ายในพื้นที่ชุมชนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม ทั้งนี้มหาวิทยาลัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยรับใช้สังคม มีการกำหนดอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย “การบริการวิชาการแก่สังคมและสังคมอย่างมีส่วนร่วม เพื่อความยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ 1 มหาวิทยาลัย 1 จังหวัด”

จากการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของส่วนกิจการเพื่อสังคมที่ผ่านมายังไม่พบการติดตามประเมินผลระยะยาวหลังสิ้นสุดโครงการ (long-term summative evaluation) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของโครงการ ทั้งนี้หากไม่มีการประเมินจะทำให้ขาดสารสนเทศในการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากการบริการวิชาการแก่สังคม ผู้วิจัยจึงเลือกโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นโครงการต้นแบบในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมอีกหลายโครงการ ว่าการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการ และสามารถสนองตอบความต้องการของชุมชนหรือไม่ เมื่อการดำเนินการไปแล้วบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร หรือมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการอย่างไร จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงประเมินโครงการนี้ เพราะการประเมินจะช่วยให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจคุณค่าของโครงการว่าควรขยายผลโครงการต่อ รวมทั้งมีประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงแผน แผนงานและโครงการ

จากงานวิจัยของ ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์ (2559) ศึกษาการนำทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงและตัวแบบตรรกะเพื่อการปรับตัวด้านภูมิอากาศมาใช้ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น มีพบว่า การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงและตัวแบบตรรกะเข้าด้วยกัน เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการวางแผนพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นขององค์การการพัฒนาในประเทศไทย ทั้งองค์การนอกภาครัฐและองค์การภาครัฐในระดับท้องถิ่น ได้แก่ องค์การพัฒนาเอกชนและองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไรหรือองค์การสาธารณะประโยชน์ รวมทั้งองค์การภาครัฐในระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ทางด้าน Lisa Jaegers และคณะ (2014) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมโมเดลเชิงตรรกะและการวางแผนการประเมินสำหรับโครงการมีส่วนร่วมทางการศาสตร์ในการก่อสร้าง เพื่อหาเป้าหมายสำหรับการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน หาความสัมพันธ์ของขั้นตอนในกระบวนการทำงานสำหรับหาแนวทางแก้ไข พบว่า โมเดลเชิงตรรกะเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับใช้ในการอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของโปรแกรม การประเมินกระบวนการในการวัดที่ช่วยส่งผลต่อการตัดสินใจและสามารถบอกถึงความต้องการในการเปลี่ยนแปลงโปรแกรม เพื่อให้การประเมินผลสรุปของโปรแกรมมีประสิทธิภาพ

จากสาระที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทางด้านเศรษฐกิจ โดยนำโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นต้นแบบในการพัฒนาโมเดลเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมอีกหลายโครงการ ว่าการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการ และสามารถสนองตอบความต้องการของชุมชนหรือไม่ เมื่อดำเนินการไปแล้วบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร หรือมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการอย่างไร ซึ่งผลงานวิจัยนี้จะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิตและผลลัพธ์ ได้สารสนเทศจากโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการประเมินผลโครงการอื่น ๆ ของส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่อไป

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

ขอบเขตของการวิจัย

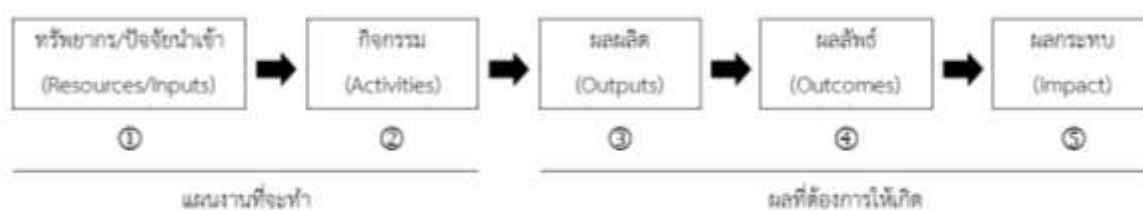
การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านเศรษฐกิจ การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า (input) กิจกรรม (activity) ผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcome) และผลกระทบ (Impact) ของโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านเศรษฐกิจ ของส่วนกิจการเพื่อสังคม เหนือในการคัดเลือกโครงการที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เป็นโครงการที่มีการดำเนินโครงการมาแล้วเป็นระยะเวลา 3 ปีต่อเนื่อง คือ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ช่วงระยะเวลา 3 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2561 ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการดำเนินโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ปี พ.ศ. 2559 – 2561)

ปีที่	โครงการย่อย	วัตถุประสงค์	ผลที่ได้รับ
1 (2559)	การอบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดเบื้องต้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถนำวัสดุภายในท้องถิ่นมาประยุกต์สร้างโรงเพาะเห็ดได้ 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ดรวมถึงสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตก้อนเห็ดเองได้ 4. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ 5. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนและสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตอบสนองความต้องการของชุมชนในการสร้างอาชีพ 2. ผู้เข้าร่วมสามารถนำวัสดุภายในท้องถิ่นมาประยุกต์สร้างโรงเพาะเห็ดได้ 3. ผู้เข้าร่วมสามารถดูแลรักษาก้อนเห็ด รวมถึงสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี 4. ผู้เข้าร่วมมีความรู้สามารถผลิตก้อนเห็ดเองได้ 5. ผู้เข้าร่วมสามารถหาตลาดขายเห็ดสดและผลิตภัณฑ์สามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนและสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6. ผู้เข้าร่วมตระหนักถึงผลเสียในการใช้ยาฆ่าแมลงต่อผู้บริโภค
2 (2560)	การอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตก้อนเห็ดและการแปรรูป	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตก้อนเห็ดได้อย่างถูกวิธี 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ด 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดแนวคิดในการนำเห็ดสดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้ 4. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตก้อนเห็ดได้อย่างถูกวิธี ลดการปนเปื้อนเชื้อรา ช่วยลดต้นทุนของเกษตรกรผู้เพาะเห็ด 2. ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ด 3. ผู้เข้าร่วมสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จากการนำเห็ดสดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้ 4. ผู้เข้าร่วมสามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. ผู้เข้าร่วมสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี
3 (2561)	การอบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ในการดูแลรักษาก้อนเห็ดให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดแนวคิดในการแปรรูปเห็ดเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถทำปุ๋ยหมักจากก้อนเห็ดเก่าอย่างถูกวิธี 4. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. เพื่อพัฒนาเป็นชุมชนที่มีศักยภาพพร้อมเป็นชุมชนต้นแบบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เข้าร่วมสามารถดูแลรักษาก้อนเห็ดให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ช่วยลดต้นทุนการผลิตก้อนเห็ดของเกษตรกรผู้เพาะเห็ด 2. ความรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักช่วยให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่ประกอบด้วยธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรองที่พืชต้องการ ช่วยปรับปรุงดินที่เสื่อมคุณภาพจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เป็นเวลานาน 3. ผู้เข้าร่วมสามารถลดปริมาณขยะจากก้อนเห็ดเก่าในชุมชนรวมถึงเศษใบไม้ เศษวัชพืช เศษผักและเปลือกผลไม้ช่วยลดภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการเผาขยะ 4. ผู้เข้าร่วมสามารถเพิ่มรายได้จากการขายเห็ดสดหรือผลิตภัณฑ์แปรรูปเห็ดสามารถลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมีจากการทำปุ๋ยหมักใช้เองหรือแลกเปลี่ยนในชุมชน

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับโมเดลเชิงตรรกะ

การประเมินโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ (logic model evaluation) มีการใช้อย่างกว้างขวางในสาขาทางด้านสุขภาพของชุมชน และเริ่มใช้แพร่หลายเพิ่มขึ้นในสาขาอื่น การใช้โมเดลเชิงตรรกะ เป็นพื้นฐานกระบวนการประเมิน ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบสำหรับนำไปใช้ในการวางแผนการประเมิน ทั้งนี้ Ellen Tylor-Powell & Ellen Henert (2008) ให้นิยามโมเดลเชิงตรรกะหลายความหมาย เช่น theory of change, model of change, programme action, conceptual mapping หรือ outcome mapping ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการนำโมเดลไปใช้ โมเดลเชิงตรรกะเป็นการแสดงแผนภาพให้เห็นว่าต้องดำเนินการอะไรบ้างในแผนงานและโครงการ และเมื่อดำเนินการแล้วจะได้ผลสัมฤทธิ์ (ผลผลิตและผลลัพธ์) อะไรบ้าง โดยความสัมพันธ์ต่างๆ เหล่านี้เป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ถ้าแผนงานและโครงการเป็นไปตามที่วางแผนไว้แล้วจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ จึงกล่าวได้ว่า logic model เป็นแกนหลักในเรื่องของการวางแผนและการประเมินผล ศิริชัย กาญจนวาสิ (2552) กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ เป็นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยนำเข้า (inputs) และกระบวนการ (process) ที่สามารถนำไปสู่ผลผลิต (products) และผลที่ตามมา อันรวมกันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง W.K. Kellogg Foundation (2017) กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ เป็นระบบและแผนภาพที่แสดงและสร้างความเข้าใจของความสัมพันธ์ของทรัพยากรที่มีอยู่ กิจกรรมที่วางแผน และผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

ภาพ 1 โมเดลเชิงตรรกะแบบพื้นฐาน ที่มา: สุวิมล ว่องวานิช (2559)

W.K. Kellogg Foundation (2017) ได้เสนอองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) ประกอบด้วย

1. ทรัพยากร/ปัจจัยนำเข้า (resources/inputs) ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ องค์กร กิจกรรม/โปรแกรม ทรัพยากรต่าง ๆ กลยุทธ์และนโยบาย

2. กลยุทธ์หรือกิจกรรม (strategies or activities) ได้แก่ กระบวนการ เครื่องมือ เทคโนโลยีและการกระทำที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ โดยตัวแทรกแซงเหล่านี้จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

3. ผลผลิต (outputs) เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรม อาจรวมถึงเป้าหมายเกิดขึ้นจากโปรแกรมหรือกิจกรรม และปัจจัยนำเข้า และนำไปสู่การเกิดผลลัพธ์ ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะเกิดขึ้นตามระยะเวลาดังนี้

3.1 ผลลัพธ์ระยะสั้น (immediate outcomes or short-term outcomes) คือ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทันทีที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทันทีที่เสร็จสิ้นจากการดำเนินกิจกรรม/โปรแกรม ปกติจะอยู่ในระยะเวลา 1-2 ปี ซึ่งผลที่เกิดขึ้นตามแผนที่กำหนดไว้

3.2 ผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate outcomes) เป็นการทบทวนผลที่เกิดจากผลลัพธ์ระยะสั้น การเปลี่ยนแปลงหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้น ภายหลังจากการดำเนินกิจกรรม ในช่วงระยะเวลา 1-2 ปีของผลลัพธ์ระยะสั้น

3.3 ผลลัพธ์ระยะยาว หรือบางครั้งเรียกว่า ผลกระทบ (long-term outcomes: impacts) เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงภายหลังจากการดำเนินกิจกรรม/โปรแกรม เช่น สภาพสังคมดีขึ้น อัตราการป่วยลดลง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) ประกอบด้วย ทรัพยากร/ปัจจัยนำเข้า (resources/inputs) กลยุทธ์หรือกิจกรรม (strategies or activities) ผลผลิต (outputs) ผลลัพธ์ระยะสั้น (immediate

outcomes or short-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate outcomes) ผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes : impacts)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ และผู้วิจัยกำหนดในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลงานวิจัย ได้แก่

1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชน จำนวน 3 ท่าน
2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการ ด้านการประเมินผล ได้แก่ อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการ และนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการ จำนวน 3 ท่าน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการและด้านการประเมินผล สาขาวิศวะและประเมินผลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี ได้แก่ อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานด้านการบริหารโครงการ ผู้บริหารโครงการ และนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการ จำนวน 5 ท่าน

ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ ผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการและด้านการประเมินผล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการ และนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการ จำนวน 5 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบปลายเปิดเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบปลายเปิดเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการจัดสนทนากลุ่ม (focus group) ด้านความเหมาะสมของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
3. แบบตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

การตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ด้านความสอดคล้อง ความถูกต้องเหมาะสม ความชัดเจน และความครบถ้วนของรายการองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

การปรับปรุงแบบสอบถามความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีการดำเนินการในระยษะที่ 1 โดยการประสานงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการและด้านการประเมินผลโครงการ และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนัดหมายเพื่อจัดการสนทนากลุ่ม (focus group) และในระยษะที่ 2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานและทำหนังสือขอความร่วมมือในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ ที่ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยดำเนินการติดตามประสานงานทางโทรศัพท์ และเดินทางไปพบด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

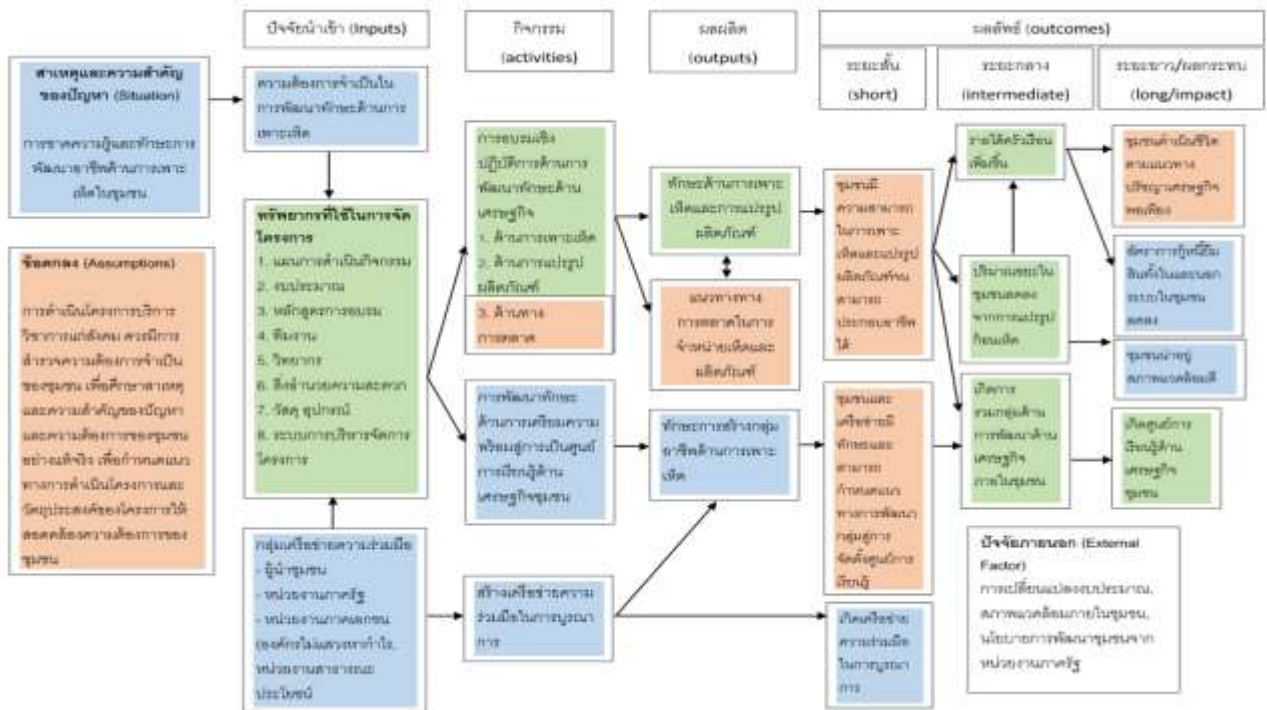
1. ใช้เทคนิคการบรรยายเชิงพรรณนาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์
2. ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดังภาพ 2

ภาพ 2 โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2. ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคม โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.460) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านที่มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดคือ โมเดลเชิงตรรกะครอบคลุมถึงสาระสำคัญของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.547) ส่วนด้านอื่น ๆ มีระดับความเหมาะสมเท่ากันทั้งหมดคือ โมเดลเชิงตรรกะมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.836) ความเพียงพอของข้อมูลในโมเดลเชิงตรรกะ ความสมเหตุสมผลของโมเดลเชิงตรรกะ และภาษาที่ใช้ในโมเดลเชิงตรรกะมีความชัดเจน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.447)

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.415) ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.432) กิจกรรม (activities) ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.434) ผลผลิต (outputs) ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.447) ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.447) ผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate-term outcomes) ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.447) ผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.418) ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situations) ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.547) ด้านปัจจัยภายนอก (external factors) ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.547) และด้านข้อตกลง (assumptions) ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.547)

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบหลักของโมเดลเชิงตรรกะที่ได้จากงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) กิจกรรม (activities) ผลผลิต (outputs) ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes : impact) ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situations) ด้านปัจจัยภายนอก (external factors) และด้านข้อตกลง (assumptions) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยทำการศึกษาครอบคลุมทุกด้านสอดคล้องกับ W.K. Kellogg Foundation (2017) ที่มีการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะด้านการประเมินผลลัพธ์ ประกอบด้วย 3 ระยะด้วยกัน ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes : impact) ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศด้านการประเมินที่ครอบคลุมมากที่สุด ประกอบกับผู้วิจัยทำการการศึกษาตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจเพื่อเป็นแนวทางการประเมินโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) ประกอบด้วย ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิตา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ (2561) ที่กล่าวว่า การสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้สามารถวางแผนได้ ชุมชนควรเริ่มดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเด็นใดก่อนที่จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการ ได้แก่ แผนการดำเนินกิจกรรม งบประมาณที่เพียงพอ หลักสูตรการอบรม ทีมงานวิทยากร สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์ ระบบการบริหารจัดการ และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดโครงการ

ด้านกิจกรรม (activities) ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ ด้านการเพาะเห็ด และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดการทางการตลาด การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ ด้านเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการบูรณาการ ซึ่งสังเกตได้ว่า การสร้างเครือข่ายเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากเทียบเท่ากับกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ ด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่เป็นกิจกรรมหลักของวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ ฐากร ชัยสถาพร (2560) ที่กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายทางสังคม เป็นการสร้างเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพซึ่งกันและกัน เป็นการรวมกลุ่มของคนที่มีอาชีพเดียวกัน สภาพปัญหาเดียวกันที่รวมตัวเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน แบ่งหน้าที่งาน กระจายอำนาจให้แก่สมาชิก และมีนักการเมืองเข้ามาช่วยประสานงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ให้มาช่วยเพิ่มพูนความรู้และในการสร้างเครือข่ายทางสังคม ร่วมกันแก้ปัญหา และขับเคลื่อนเครือข่ายทางสังคมไปด้วยกัน

ด้านผลผลิต (outputs) ประกอบด้วย ผู้เข้าร่วมอบรมจะมีทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ทักษะทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ และทักษะการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช (2559) ที่กล่าวว่า ผลผลิตเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงของกิจกรรมในโครงการและอาจรวมถึงประเภทระดับ และเป้าหมายของบริการที่ต้องการจัดให้โดยโปรแกรม และ ศิริชัย กาญจนาวาสี (2562) ที่กล่าวว่า ผลผลิตเป็นผลที่เกิดขึ้นทันทีจากการดำเนินงาน (initial or immediate outputs) หรือผลเบื้องต้น ผลผลิตเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงอันเนื่องมาจากกิจกรรมหรือการปฏิบัติงาน

ด้านผลลัพธ์ (outcomes) ได้แก่

ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ประกอบด้วย ชุมชนมีความสามารถในการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้ ชุมชนและเครือข่ายมีทักษะและสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และเกิดเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการในการบริหารจัดการกิจกรรมภายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ W.K. Kellogg Foundation (2017) กล่าวว่า ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) จะสามารถประเมินผลได้เมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการในช่วงระยะเวลา 1 – 3 ปี

ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate-term outcomes) ประกอบด้วย ชุมชนจะมีรายได้ครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นจากการประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ปริมาณขยะในชุมชนลดลง เนื่องจากชุมชนมีทักษะการบริหารจัดการก่อนเห็ดแก่และสามารถแปรรูปเป็นปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในการเกษตร และเป็นช่วยลดต้นทุนปุ๋ยได้อีกหนึ่งทางหนึ่ง และเกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ โรจนา ธรรมจินดา และคณะ (2560) กล่าวว่า เมื่อชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เกิดการรวมกลุ่ม การจัดตั้งกลุ่มธุรกิจทำให้สมาชิกสามารถดำเนินการธุรกิจร่วมกันทำ ประโยชน์ทำให้พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทางด้านจำหน่ายสินค้าที่ได้ราคาที่เป็นธรรมมากขึ้น และ W.K. Kellogg Foundation (2017) กล่าวว่า ผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate-term outcomes) จะสามารถประเมินผลได้เมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการในช่วงระยะเวลา 4 - 6 ปี

ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes : impact) ประกอบด้วย ชุมชนดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่า อัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบในชุมชนลดลง ชุมชนน่าอยู่ สภาพแวดล้อมดี จากการลดปริมาณขยะที่เกิดจากก้อนเห็ดแก่ และเกิดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ด้านเศรษฐกิจชุมชน ผลจากการมีทักษะอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปครบวงจรที่ยั่งยืนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้บุคคลทั่วไปได้ จากการสังเกต ด้านชุมชนดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีระดับคะแนนต่ำกว่าด้านอื่น มีระดับคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.836) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประเมินผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ อาจจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาานมากกว่าผลลัพธ์ระยะสั้นและผลลัพธ์ระยะกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช (2559) ที่กล่าวว่า ผลกระทบเป็นการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังให้เกิดขึ้นหรือไม่คาดหวังให้เกิดขึ้นโดยพื้นฐานที่ปรากฏในองค์กร ชุมชน หรือระบบ ซึ่งเป็นผลของกิจกรรมภายในโปรแกรมภายในระยะเวลา 7 – 10 ปี

ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) ประกอบด้วย การขาดทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ด ในชุมชนเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ชยานันท์ โคสุวรรณ สุนทร คำนวน และธัญญ์รัศม์ ทองคำ (2560) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ปัญหา และแสวงหาความรู้ เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลในการเลือกหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมที่สุด

ด้านปัจจัยภายนอก (External factor) ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สภาพแวดล้อมภายในชุมชน นโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ เป็นปัจจัยภายนอกที่โครงการไม่สามารถบริหารจัดการและควบคุมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล พึ่งทอง (2557) กล่าวว่า ปัจจัยภายนอก เป็นสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปที่ไม่สามารถควบคุมได้ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีขอบเขตกว้าง และมีผลกระทบต่อการบริหาร ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคม การแข่งขัน สภาพแวดล้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการเมืองและกฎหมาย เป็นต้น

ด้านข้อตกลง (Assumptions) ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาวิวัฒน์ (2561) กล่าวว่า การสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถวางแผนได้ว่าชุมชนควรจะเริ่มดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นประเด็นใดก่อน ตามความต้องการของชุมชนที่จะแก้ไขปัญหา นั้น ซึ่งเมื่อชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาได้ก็จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง โดยความเข้มแข็งของชุมชนนั้นสามารถวัดได้จากการที่ชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การนำโมเดลไปปฏิบัติควรมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโครงการ ความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ของโครงการ/กิจกรรม และสอดคล้องกับนโยบายหรือแนวทางการปฏิบัติตามเป้าหมายของแต่ละโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้

2. โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจในการเป็นแนวทางในการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการด้านอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาตัวชี้วัด/ตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ เพื่อกำหนดกรอบการประเมินผลโครงการเพื่อสะท้อนถึงความสำเร็จของการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ

2. ควรมีการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่หลากหลาย

3. ควบคู่กันเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษ และการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยการนำโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจเป็นแนวทางการในการประเมินผลการดำเนินการของโครงการ

เอกสารอ้างอิง

- ชยานันท์ โคสุวรรณ์ สุนทร คำนวน และธัญญรัตน์ ทองคำ. (2560). การพัฒนาเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วารสารการวัดผลการศึกษา. 34 (96). 30-44.
- นฤมล พึ่งทอง. (2557). ปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับการส่งออกของอุตสาหกรรมยางรถยนต์จากประเทศไทย. (ปริญญาโทพนธ์มหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ภาวิตา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์. (2561). งานวิจัยท้องถิ่นเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า. 32 (2). 152-161.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) เล่มที่ 135 ตอนที่ 82ก. กรุงเทพฯ.
- โรจนา ธรรมจินดา และคณะ. (2560). การพัฒนารูปแบบธุรกิจชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา กลุ่มผักปลอดสารบ้านดอนสถานอำเภอป่า จังหัดน่าน. Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences). 10 (4). 98-107.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2562). ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์. (2559). การนำทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงและตัวแบบตรรกะเพื่อการปรับตัวด้านภูมิอากาศมาใช้ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น. วารสารการบริหารท้องถิ่น. 9 (1). 41-58.
- สุวิมล ว่องวานิช (2559). วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา: จุดประกายความคิดใหม่. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดไอคอน พรินติ้ง.
- Ellen Tylor-Powell & Ellen Henert. (2008). Developing a logic model: Teaching and training guide. สืบค้นจาก <https://fyi.extension.wisc.edu/programdevelopment/files/2016/03/>
- Lisa Jaegers et al. (2014). Development of a Program Logic Model and Evaluation Plan for a Participatory Ergonomics Intervention in Construction. American Journal of industrial medicine. (57). 351-361.
- W.K. Kellogg Foundation (U.S.). (2017). The Step-by-Step Guide to Evaluation: How to become Savvy Evaluation consumers. USA: W.K. Kellogg Foundation.

การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมิน
คุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่

Development of the responsive meta-evaluation checklist for new surveyor
in hospital survey visit

นวลพรรณ สูงสมสกุล¹ อัจศรา ประเสริฐสิน² เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ³

Nualpan Soongsomsakul¹ Ujsara Prasertsin² Kaityios Kuldejchaichan³

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

Student at Srinakharinwirot University. Master of Science (Evaluation Methodology)

Educational and Psychological Test Bureau

Corresponding author, E-Mail: nualpan@ha.or.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Assistant Professor, Ph.D., Educational and Psychological Test Bureau, Srinakharinwirot University

Email: ubib_p@hotmail.com

³ อาจารย์ ดร. สาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

Lecturer, Ph.D., Master of Science Program in Health Science Education,

Siriraj Hospital, Mahidol University E-Mail: kaityios6637@gmail.com

Received: July 16, 2020; Revised: July 30, 2020; Accepted: April 1, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ (1) เพื่อพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ (2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนองการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลที่สร้างขึ้น เครื่องมือที่ใช้การวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบตรวจสอบรายการ และประเด็นการสนทนากลุ่ม ตัวอย่างวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มคนในองค์กร และกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของเคนดอลล์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงพยาบาล ผู้จัดการศูนย์พัฒนาคุณภาพของโรงพยาบาล ผู้อำนวยการของสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล หัวหน้าสำนักประเมินและรับรองของสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล ครูฝึกผู้เยี่ยมสำรวจ/หัวหน้าทีมเยี่ยมสำรวจ และได้รับรู้ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังที่มีต่อผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ กระบวนการตรวจเยี่ยมสำรวจคุณภาพโรงพยาบาล และการปรับปรุงการเยี่ยมสำรวจ องค์ประกอบที่สำคัญของแบบตรวจสอบรายการ มี 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านลักษณะของผู้ตรวจเยี่ยม ด้านกระบวนการตรวจเยี่ยม และด้านจรรยาบรรณของ

ผู้เยี่ยมชมสำรวจ (2) คุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนอง พบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ทุกข้อรายการทั้ง 3 มาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน รวมทุกมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์ดี

คำสำคัญ: การประเมินอภิमान, แบบตรวจสอบรายการประเมิน, การตรวจเยี่ยมโรงพยาบาล, การประเมินคุณภาพ, ผู้เยี่ยมชมสำรวจใหม่, การประเมินอภิमानแบบตอบสนอง

Abstract

The objectives of this research were as follows: (1) to develop a meta-evaluation checklist for hospital visits and quality assessment using Responsive Meta-Evaluation (RME); and (2) to inspect the developed meta-evaluation checklist for hospital visits and quality assessment using Responsive Meta-Evaluation (RME). The instruments were interview form, meta-evaluation checklist and focus group issues. Samples are executives, head officer, and operational groups. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and Kendall's Coefficient of Concordance (W). The results summarized as follows: (1) Development of a responsive meta-evaluation checklist for the new surveyor's hospital visits and quality assessment checklist by identifying stakeholders and their needs, the stakeholders of hospital visits and quality assessment included hospital administrators, Hospital Accreditation Center managers, the Healthcare Accreditation Institute Director, the Chief of the HA Bureau of Assessment and Accreditation, inspector trainers, and the heads of inspection teams; the results of hospital visits and the inspection showed that the stakeholders provided information about their expectations of new surveyors, visits, inspection process and the improvement of the inspection process. There are 3 elements of Responsive meta-evaluation checklist form: characteristics of inspector, visiting process and ethics of inspector. (2) The quality of a meta-evaluation checklist found that the content validity criteria passed all criteria, all 3 standards. Inter-Rater Reliability, All standards are good

Keyword: Meta-Evaluation, Evaluation checklist, Hospital visits, Quality assessment, New Surveyor, Responsive meta-evaluation

บทนำ

สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) หรือ สรพ. เป็นหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินระบบงานและการรับรองคุณภาพของโรงพยาบาลตามมาตรฐาน Healthcare Accreditation หรือ HA เน้นสร้างการเรียนรู้กับโรงพยาบาลเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องตระหนักในความสำเร็จและโอกาสพัฒนา (สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล, 2550) และทำให้องค์กรเกิดการเรียนรู้ มีการประเมินและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยภายใต้การดำเนินการของสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล, 2552) การตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล ต้องอาศัยกระบวนการประเมินที่สามารถอธิบายมูลค่า และนำไปสู่การตัดสินใจ ในการประเมินนั้น ซึ่งค่านึงว่า ผลของการประเมินนั้น มีความเหมาะสมกับเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดขึ้น และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพงานประเมินและนักประเมินให้เป็นประโยชน์ต่อไป ตามที่นักวิชาการด้านการประเมินของไทย (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, นางลักษณ์ วิรัชชัย, 2547; สุวิมล ว่องวาณิช, 2548; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการประเมินอภิमान นอกจากนี้ผู้เยี่ยมชมสำรวจใหม่ที่อยู่ระหว่างการสั่งสมประสบการณ์และความสามารถ ครูฝึกผู้เยี่ยมชมสำรวจจึงจำเป็นต้องอาศัยแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानในการประเมินคุณภาพจากการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล ดังที่ Scriven (Scriven, 2011

อ้างอิงใน กนกวรรณ คงอภีรักษ์, 2548; สมพงษ์ ปันพูน, 2548) ได้กำหนดแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमान (The Meta Evaluation Checklist: MEC) เป็นรายการองค์ประกอบของคุณสมบัติ ลักษณะ เกณฑ์ กระบวนการหรือมิติที่แยกพิจารณา เป็นจุดตรวจสอบ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมั่นใจและได้เสนอแนะว่าในเรื่องการประเมินเพื่อปรับปรุงหรือตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการจะทำการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) และควรที่จะใช้นักประเมินมืออาชีพในการดำเนินการประเมินนั้น ควรจะแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคนให้ชัดเจน รวมทั้งควรจะได้มีการปรึกษาหารือกันระหว่างนักประเมินกับผู้ดำเนินงานในโครงการด้วย อีกทั้งแบบตรวจสอบรายการประเมินเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง นำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมของการประเมิน และทราบประเด็นที่ต้องปรับปรุงในขั้นตอนดำเนินงานต่าง ๆ กระบวนการ (ดังนั้น การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประเมินได้ถึงคุณภาพของสิ่งที่ประเมิน ซึ่ง Scriven (1999) Migotsky and Stake (2001) อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2550) ได้สรุปตรงกันว่า การประเมินอภิमानทำให้ได้สารสนเทศสำคัญ 2 ประเภท คือ ผลการวิเคราะห์วิธีวิทยาการประเมินที่ใช้อยู่เน้นว่ามีความเหมาะสมเพียงพอน้อยเพียงใด และผลการวิเคราะห์ตัดสินใจว่าผลที่ได้จากการประเมินเป็นอย่างไร ต้องมีการพัฒนาอย่างไร สารสนเทศทั้ง 2 ประเภทจึงเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาปรับปรุงกระบวนการประเมินและเพื่อใช้ผู้เยี่ยมสำรวจเพื่อการประเมินทราบจุดแข็ง จุดอ่อน และจุดที่ต้องพัฒนาตนเอง และการพัฒนาการประเมินได้ในอนาคต (Judge, Bono, Ero, & Locke, 2005 cite in Sturges and Howley (2016)) และการเสริมพลังให้ผู้เยี่ยมสำรวจมุ่งฝึกฝนอย่างมุ่งมั่นเพื่อประยุกต์ใช้ในการประเมินคุณภาพบริบทต่าง ๆ ต่อไป และส่งเสริมให้เป็นที่ผู้ประเมินและผู้เรียนรู้ในการพัฒนาด้วยมุมมองเชิงบวก (อาภากร สุปัญญา, 2558) สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) คำนึงถึงสารสนเทศต่าง ๆ ที่ทำให้กระบวนการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล โรงพยาบาลได้พัฒนาแต่ยังไม่สามารถใช้เครื่องมือการประเมินมีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้ต้องศึกษาเพื่อการพัฒนาเครื่องมือด้วยการประเมินอภิमान

จากงานวิจัยของ อำนาจพร ทองศรี (2558) ได้ทำการพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินตนเองเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่ออำนวยความสะดวกในประเมินตนเองเพื่อการพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ ได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของสารสนเทศที่ได้รับจากการประเมินของนักเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งการดำเนินการของงานวิจัยนี้ ได้ดำเนินการควบคู่กับการช่วยเหลือของครูด้วย

กรณพงศ์ พัฒนปกรณ์พงษ์ (2561) ได้ศึกษาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमान โดยประยุกต์แบบประเมินของ Stufflebeam and Social Impact (2012) ฉบับใหม่มาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยของไทย โดยใช้ให้ความสำคัญกับการประเมินที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยนำแบบตรวจสอบรายการประเมินมาประเมินอภิमानงานประเมินหลักสูตรมาคัดเลือกงานประเมินที่มีคุณภาพก่อนและนำมาสังเคราะห์การประเมิน (Evaluation Synthesis) เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เพิ่มขึ้น

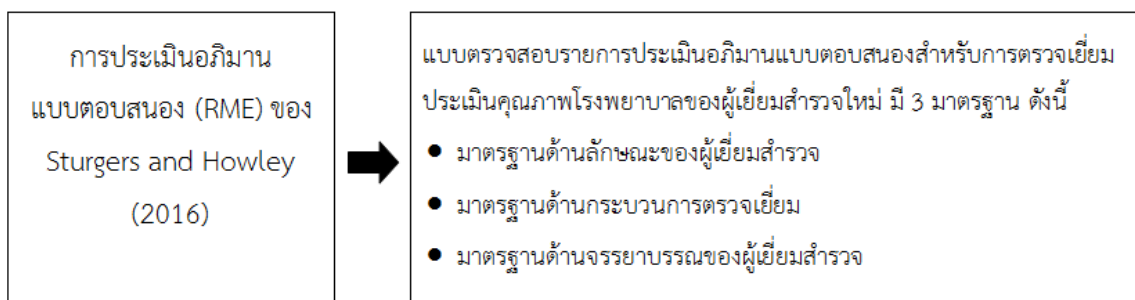
สถาบันฯ ให้ความสำคัญทั้งกระบวนการฝึกอบรมผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ กระบวนการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล และการสรุปผลการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล แต่กระบวนการพัฒนา ผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ยังไม่ได้ใช้เครื่องมือการประเมินมีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้ต้องศึกษาเพื่อการพัฒนาเครื่องมือ การประเมินอภิमानแบบตอบสนอง (Responsive Meta Evaluation หรือ RME) เป็นแนวคิดของ Sturges and Howley (2016) เน้นให้สะท้อนความต้องการจากการรับฟังเสียงจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือประเมินโดยบุคคลที่สาม เพื่อลดผลประโยชน์ทับซ้อนที่จากได้จากการประเมินโดยบุคคลภายใน และการต่อต้านเมื่อได้รับการประเมินจากบุคคลภายนอก และเพื่อเป็นการสร้างความสามารถของนักประเมิน และการเพิ่มคุณภาพของการประเมิน และประโยชน์จากประสิทธิภาพการประเมินและการเกิดความขัดแย้งน้อยที่สุด ซึ่งการประเมินอภิमानแบบตอบสนองยังสนับสนุนแนวคิดการประเมินเชิงก้าวหน้า (Formative Evaluation) ส่งผลให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการออกแบบ ติความ วินิจฉัย ระบุประเด็นสำคัญ และการวางแผนในอนาคต (Abma, 2006 cited in Sturges & Howley, 2016) แต่จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยยังสืบค้นไม่พบการประเมินอภิमानแบบตอบสนอง (Responsive Meta-Evaluation) ในบริบทดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัย ซึ่งสนใจที่จะพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกสำหรับการฝึกผู้เยี่ยมสำรวจกลุ่มใหม่ และนอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความรู้ใหม่ทางด้านการ

ประเมิน สำหรับนักวิชาการด้านการประเมินไปเป็นตัวอย่างของการประยุกต์ใช้การประเมินอภิมานแบบตอบสนองกับบริบทของการตรวจเยี่ยมประเมินโรงพยาบาล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ที่สร้างขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะตามขั้นตอนของแนวคิดการประเมินอภิมานแบบตอบสนองของ Sturgers and Howley (2016) ดังนี้

ระยะที่ 1 การกำหนดตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ 1.1) การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและรับรู้ความต้องการเกี่ยวข้องกับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ และพิจารณาถึงบทบาทการมีส่วนร่วมงานวิจัยของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น 1.2) การสำรวจนิยามจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าคาดหวังต่อผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ องค์กรประกอบสำคัญของกระบวนการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล และมีความต้องการจะปรับปรุงการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล ตัวอย่างการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์กรมหาชน) ครูฝึกเยี่ยมสำรวจ และผู้เยี่ยมสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในระยะที่ 1 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 พัฒนาแบบตรวจสอบรายการ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ 2.1) การกำหนดมาตรฐานการประเมินและการตั้งเป้าหมายเชิงสำรวจโดยวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ที่ได้ในระยะที่ 1 2.2) การสร้างและนำไปใช้ในการประเมินอภิมานแบบตอบสนอง เป็นการนำมาตรฐานการประเมินที่ได้รับเพื่อนำมาจัดทำแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมาน กำหนดองค์ประกอบ หมวดหมู่ และเรียงลำดับสำหรับของข้อรายการตรวจสอบ รวมถึงการตรวจสอบคุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมาน โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตัวอย่างการวิจัยระยะที่ 2 คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล 3 คน และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในระยะที่ 2 ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่า Index of Item-objective Congruence: IOC ด้วยค่าเฉลี่ย

ระยะที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนอง แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อย

3.1) การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินอภิमान เป็นการทดลองใช้แบบประเมินอภิमानโดยครูผู้ฝึกเยี่ยมสำรวจ ใช้ประเมินผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ระหว่างตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลขนาดเล็กจำนวน 3 แห่ง และขนาดใหญ่จำนวน 3 แห่ง และรับฟังข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้มีส่วนได้เสีย 3.2) การวิเคราะห์และรายงานข้อค้นพบ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมสำรวจและกับฟังเสียงสะท้อนวิเคราะห์กำหนดเป็นจุดแข็ง จุดอ่อนจากการประเมินและข้อเสนอแนะต่อการประเมินอภิमान 3.3) การอำนวยความสะดวกเวทีพูดคุย และตกลงร่วมกัน เป็นการจัดเวทีสนทนากลุ่มระหว่างผู้ประเมินอภิमानกับผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้ในการปรับปรุงมาตรฐานและแบบตรวจสอบรายการ ตัวอย่างการวิจัยระยะที่ 3 คือ ครูผู้ฝึกเยี่ยมสำรวจ จำนวน 6 คน และผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในระยะที่ 3 ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนอง แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์โครงสร้างและประเด็นการสนทนากลุ่ม และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 4 การทบทวนและปรับปรุงการประเมินอภิमान เป็นปรับปรุงมาตรฐานการประเมินอภิमानและจุดตรวจสอบรายการประเมินอภิमानจากข้อมูลที่ได้รับ ทำให้เกิดการพัฒนามาตรฐานการประเมินอภิमानและได้แบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानที่มีคุณภาพ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ และ ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่

1.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระบุว่า พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียของการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงพยาบาล ผู้จัดการศูนย์พัฒนาคุณภาพของโรงพยาบาล ผู้อำนวยการของสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล หัวหน้าสำนักประเมินและรับรองของสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล ครูฝึกผู้เยี่ยมสำรวจ หัวหน้าทีมเยี่ยมสำรวจ และมีความคาดหวังต่อผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ คือ ต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมและผ่านการอบรมพัฒนาคุณภาพ มีประสบการณ์การพัฒนาคุณภาพมากกว่า 10 ปี สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับระบบสุขภาพและระบบคุณภาพที่ทันสมัย มีความน่าเชื่อถือ ให้โรงพยาบาลไว้วางใจในผลการประเมิน รู้จักกว้างตัว และเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่นได้ ในส่วนกระบวนการตรวจเยี่ยมสำรวจคุณภาพโรงพยาบาล และการปรับปรุงการเยี่ยมสำรวจ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเสนอความคิดเห็นว่า ควรมีขั้นตอนก่อนการเยี่ยมสำรวจเป็นการเตรียมตัวของผู้เยี่ยมสำรวจในการหาข้อมูลของโรงพยาบาล ระหว่างการเยี่ยมสำรวจ เป็นการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ ให้ข้อเสนอแนะ และหลังการเยี่ยมสำรวจ ขั้นตอนที่น่าจะปรับปรุงให้กระบวนการตรวจเยี่ยมมีคุณภาพคือ การให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากที่จะให้ผู้ตรวจเยี่ยมสำรวจใหม่จัดทำข้อเสนอแนะที่เป็นรูปธรรมภายใต้บริบทของโรงพยาบาล

1.2 ผลการกำหนดมาตรฐานการประเมินและการตั้งเป้าหมาย พบว่า มาตรฐานการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณลักษณะของผู้เยี่ยมสำรวจ มาตรฐานด้านกระบวนการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล และมาตรฐานด้านจรรยาบรรณของผู้เยี่ยมสำรวจ โดยสรุปนิยามดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 มาตรฐานการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล

มาตรฐาน	นิยาม
1. ด้านลักษณะของผู้เยี่ยมสำรวจ	คุณสมบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เยี่ยมสำรวจ คือ การวางตัวในระหว่างการเยี่ยมสำรวจ การแสดงความคิดเห็น และการสร้างความน่าเชื่อถือของผู้เยี่ยมสำรวจ ตลอดจนสมรรถนะของผู้เยี่ยมสำรวจ ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นเชิงบวก มีประโยชน์ ทักทายการให้คำปรึกษา การรับรู้สถานการณ์ และการสังเกต
2. ด้านกระบวนการตรวจเยี่ยม	การดำเนินการตรวจเยี่ยมสำรวจคุณภาพโรงพยาบาล ประกอบด้วย การเตรียมการตรวจเยี่ยม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล การจัดทำและให้ข้อเสนอแนะ และการจัดทำรายงานการประเมิน
3. ด้านจรรยาบรรณของผู้เยี่ยมสำรวจ	การรักษาความลับของการสำรวจ ไม่เผยแพร่ข้อมูลของโรงพยาบาล ไม่แสดงท่าทีเชิงลบ การตัดสินผลการประเมินจากข้อมูลองค์รวม และไม่บิดเบือนข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับผลการประเมินของผู้เยี่ยมสำรวจ

1.3 ผลสร้างและนำไปใช้ในการประเมินอภิमानแบบตอบสนอง จากการพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ พบว่า การกำหนดองค์ประกอบ จัดหมวดหมู่รายละเอียด และเรียงลำดับของข้อรายการตรวจสอบ จุดตรวจสอบละ 5-10 ข้อรายการ ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีการกำหนดตามมาตรฐานย่อยและข้อรายการ ในมาตรฐานการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล ได้แก่ มาตรฐานด้านลักษณะของผู้เยี่ยมสำรวจ ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 3 ข้อ และจำนวนข้อรายการ 20 ข้อ มาตรฐานด้านกระบวนการตรวจเยี่ยม ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 5 ข้อ จำนวนข้อรายการ 25 ข้อ และมาตรฐานด้านจรรยาบรรณของผู้เยี่ยมสำรวจ ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 1 ข้อ และจำนวนข้อรายการ 5 ข้อ มีเกณฑ์การประเมินในแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนองในมาตรฐานหลักและมาตรฐานย่อยเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ดี (Good) พอใช้ (Fair) ควรปรับปรุง (Poor) ดังตัวอย่างแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนองตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวอย่างแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่

1.มาตรฐานด้านลักษณะของผู้เยี่ยมสำรวจ ควรมีการประเมิน ดังนี้
1.1 คุณสมบัติของผู้เยี่ยมสำรวจ
☐ จบปริญญาตรีด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ
☐ มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี
☐ มีความรู้เกี่ยวกับระบบสุขภาพและระบบคุณภาพที่ทันสมัย
☐ มีบุคลิกภาพที่ดี
☐ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
☐ 4-5 ดี ☐ 2-3 พอใช้ ☐ 0-1 ควรปรับปรุง
1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เยี่ยมสำรวจ (1)
☐ มีความรู้สึกที่ดีต่อระบบคุณภาพ
☐ มีความอดทนการเผชิญกับปัญหาในการตรวจเยี่ยม
☐ มีความเชื่อใจและไว้วางใจกับโรงพยาบาล

☐ มีความเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างกันของโรงพยาบาล	
☐ รู้จักกาลเทศะในการวางตัว	
☐ 4-5 ดี ☐ 2-3 พอใช้ ☐ 0-1 ควรปรับปรุง	
1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เยี่ยมสำรวจ (2)	
☐ แสดงออกถึงความเป็นผู้ให้ในทุก ๆ สถานการณ์	
☐ แสดงความคิดเห็นแบบไม่ตัดสิน	
☐ ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนต่อโรงพยาบาลที่เข้าตรวจเยี่ยม	
☐ ต้องเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้เกี่ยวข้อง	
☐ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น	
☐ 4-5 ดี ☐ 2-3 พอใช้ ☐ 0-1 ควรปรับปรุง	
1.3 สมรรถนะของผู้เยี่ยมสำรวจ	
☐ มีการแสดงความคิดเห็นเชิงบวก	
☐ มีการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์	
☐ มีทักษะการเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา	
☐ สามารถรับรู้สถานการณ์ผิดปกติและแก้ไขได้โดยทันที	
☐ เป็นคนช่างสังเกต	
☐ 4-5 ดี ☐ 2-3 พอใช้ ☐ 0-1 ควรปรับปรุง	
การให้คะแนนการประเมิน มาตรฐานด้านลักษณะของผู้เยี่ยมสำรวจ จำนวนข้อ ระดับดี _____ x 2 = _____ จำนวนข้อ ระดับพอใช้ _____ x 1 = _____ รวมคะแนน = _____	ความแข็งแกร่งในการประเมิน มาตรฐานด้านลักษณะของผู้เยี่ยมสำรวจ ☐ 6 (75%) ถึง 8 ดี ☐ 4 (50%) ถึง 5 พอใช้ ☐ 0 (0%) ถึง 3 ควรปรับปรุง (คะแนนรวม) ÷ 8 x 100 = _____

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล

2.1 ผลการตรวจสอบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาค่า Index of Item-objective Congruence: IOC พบว่า คุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานแบบตอบสนอง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80- .00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ในการพิจารณาทุกข้อรายการทั้ง 3 มาตรฐาน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเนื้อหา

มาตรฐานการประเมินอภิमान	จำนวน มาตรฐานย่อย	จำนวน รายการ	ค่า IOC
1. ด้านลักษณะของผู้เยี่ยมสำรวจ	3	20	0.80-1.00
2. ด้านกระบวนการตรวจเยี่ยม	5	25	0.80-1.00
3. ด้านจรรยาบรรณของผู้เยี่ยมสำรวจ	1	5	0.80-1.00
รวม	9	50	0.80-1.00

2.2 ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน ผู้วิจัยทดลองใช้ในโรงพยาบาลจำนวน 6 แห่งประกอบด้วย โรงพยาบาลขนาดเล็กที่มีขนาดเตียงที่ให้บริการไม่เกิน 120 เตียง จำนวน 3 โรงพยาบาล โรงพยาบาลขนาดใหญ่ที่มีขนาดเตียงที่ให้บริการมากกว่า 120 เตียงขึ้นไป จำนวน 3 โรงพยาบาล โดยในการลงพื้นที่แต่ละครั้ง ครูฝึกผู้เยี่ยมสำรวจ 1 คน จะใช้เครื่องมือแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानแบบตอบสนองกับผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ 1 คน ซึ่งระดับคุณภาพของผลการประเมินการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลทั้ง 6 โรงพยาบาล ผลที่ได้รับรายละเอียดดังตารางที่ 4 และตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 4 ระดับคุณภาพของผลการประเมินอภิमानแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลขนาดเล็ก จำนวน 3 โรงพยาบาล

มาตรฐานการประเมิน	ระดับคุณภาพ			ความ แข็งแกร่ง
	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	
1. มาตรฐานด้านลักษณะของผู้เยี่ยมสำรวจ				ดี
1.1 คุณสมบัติของผู้เยี่ยมสำรวจ	3 (100.00)	-	-	(86.67)
1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (1)	3 (100.00)	-	-	
1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (2)	2 (66.67)	1(33.33)	-	
1.4 สมรรถนะของผู้เยี่ยมสำรวจ	2 (66.67)	1(33.33)	-	
2.มาตรฐานด้านกระบวนการตรวจเยี่ยม				พอใช้
2.1 การเตรียมการตรวจเยี่ยม	3 (100.00)	-	-	(50.00)
2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	1(33.33)	2 (66.67)	-	
2.3 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล	1(33.33)	2 (66.67)	-	
2.4 การจัดทำและให้ข้อเสนอแนะ	1(33.33)	1(33.33)	1(33.33)	
2.5 การจัดทำรายงานการประเมิน	-	2 (66.67)	1(33.33)	
3. มาตรฐานด้านจรรยาบรรณของผู้เยี่ยมสำรวจ	3 (100.00)			ดี
				(100.00)
รวมทุกมาตรฐาน				ดี (78.89)

ตารางที่ 5 ระดับคุณภาพของผลการประเมินอภิธานสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงพยาบาล

มาตรฐานการประเมิน	ระดับคุณภาพ			ความ แข็งแกร่ง
	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	
1. มาตรฐานด้านลักษณะของผู้เยี่ยมสำรวจ				ดี
1.1 คุณสมบัติของผู้เยี่ยมสำรวจ	3 (100.00)	-	-	(86.67)
1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (1)	3 (100.00)	-	-	
1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (2)	2 (66.67)	1(33.33)	-	
1.4 สมรรถนะของผู้เยี่ยมสำรวจ	2 (66.67)	1(33.33)	-	
2.มาตรฐานด้านกระบวนการตรวจเยี่ยม				ควร ปรับปรุง
2.1 การเตรียมการตรวจเยี่ยม	3 (100.00)	-	-	(45.33)
2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	1(33.33)	2 (66.67)	-	
2.3 การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล	1(33.33)	2 (66.67)	-	
2.4 การจัดทำและให้ข้อเสนอแนะ	-	2 (66.67)	1(33.33)	
2.5 การจัดทำรายงานการประเมิน	-	-	3 (100.00)	
3. มาตรฐานด้านจรรยาบรรณของผู้เยี่ยมสำรวจ	3 (100.00)			ดี (100.00)
รวมทุกมาตรฐาน				ดี (78.89)

เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของเคนดอลล์ พบว่า มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.667 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปว่ามีความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน

3. ผลจากการสนทนากลุ่มระหว่างครูฝึกผู้เยี่ยมสำรวจและผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ เพื่อวิเคราะห์ประเด็นจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาสำคัญของแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิธานแบบตอบสนอง พบว่า ข้อแข็ง คือ ทำให้ผู้เยี่ยมสำรวจใหม่พัฒนาตนเองและเป็นมิตรกับผู้ใช้งาน จุดที่ควรพัฒนา การชี้เกณฑ์ให้ทราบก่อนการประเมิน การสร้างคู่มือการใช้งานเพิ่มเติมและเพิ่มจำนวนข้อรายการประเมิน คือ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลวิเคราะห์ประเด็นจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาสำคัญ

จุดแข็ง	จุดที่ควรพัฒนา
<p>1. ทำให้ผู้เยี่ยมสำรวจใหม่พัฒนาตนเอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบประเมินทำให้รู้ว่าผู้เยี่ยมสำรวจของการเขียนข้อเสนอแนะและการเขียนรายงาน - มีคะแนนให้เห็นว่าควรปรับปรุงมาตรฐานใด และพฤติกรรมไหนบ้าง ซึ่งช่วยปรับการฝึกหัดของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ 	<p>1. การชี้เกณฑ์ให้ทราบก่อนการประเมิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - หากนำแบบประเมินนี้มาใช้ควรทำความเข้าใจกับผู้ตรวจเยี่ยมสำรวจใหม่ด้วยว่าจะมีประเด็นในการประเมินแบบนี้เพื่อผู้เยี่ยมสำรวจใหม่จะได้นำข้อมูลไปพัฒนาด้านตนเอง <p>2. สร้างคู่มือการใช้งาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ถ้าจะพัฒนาครั้งต่อไป ควรมีตัวอย่างกรณีศึกษาที่นำเครื่องมือไปใช้ เช่น คู่มือการใช้แบบตรวจสอบรายการ รวมถึงการใช้ผลการประเมินอภิธานด้วย

จุดแข็ง	จุดที่ควรพัฒนา
<p>- สามารถเห็นจุดแข็ง จุดอ่อนของทีมผู้ตรวจเยี่ยมสำรวจใหม่ เป็นการคัดกรองความสามารถของผู้สำรวจใหม่ได้อีกครั้ง</p> <p>- ครูฝึกมีรายการตรวจสอบที่เป็นประเด็นเดียวกัน และสามารถนำมาวิพากษ์ร่วมกันได้</p> <p>2. เป็นมิตรกับผู้ใช้งาน</p> <p>- ข้อคำถามเข้าใจง่าย นำไปใช้ได้จริง ใช้งานได้ง่าย</p> <p>- ใช้เวลาไม่นานในการสังเกต</p> <p>- รูปแบบการให้คะแนนมีความชัดเจน</p>	<p>3. เพิ่มจำนวนข้อรายการประเมิน</p> <p>- แบบประเมินถือว่าการเริ่มต้นที่ดีน่าจะมีข้อคำถามเพิ่มขึ้น จะได้ละเอียด และผู้ตรวจเยี่ยมใหม่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น</p> <p>- อยากให้ขยายแบบประเมินฉบับยาวขึ้นโดยใช้มาตรฐานเดิม เพียงแค่เพิ่มรายการตรวจสอบที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมตามความสามารถของผู้ฝึกตรวจเยี่ยมใหม่</p> <p>- อาจปรับข้อรายการให้ละเอียดขึ้น ยากขึ้นเพื่อไปใช้กับผู้ตรวจเยี่ยมในระดับที่สูงขึ้น</p>

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยสรุปเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ (1) ผลการพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ และ (2) ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ รายละเอียด ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ พบว่า การประเมินอภิมานการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาล ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านลักษณะของผู้เยี่ยมสำรวจ ด้านกระบวนการตรวจเยี่ยม และด้านจรรยาบรรณของผู้ตรวจเยี่ยม มีรายละเอียดของข้อรายการดังนี้

มาตรฐานด้านคุณลักษณะของผู้เยี่ยมสำรวจ ประกอบด้วย จุดตรวจสอบย่อย 3 จุด ได้แก่ คุณสมบัติของผู้เยี่ยมสำรวจ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เยี่ยมสำรวจ และสมรรถนะของผู้เยี่ยมสำรวจ และกำหนดจำนวนข้อรายการ 20 ข้อ

มาตรฐานด้านกระบวนการตรวจเยี่ยม ประกอบด้วย จุดตรวจสอบย่อย 5 จุด ได้แก่ การเตรียมการตรวจเยี่ยม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล การจัดทำและให้ข้อเสนอแนะ และการจัดทำรายงานการประเมิน และกำหนดจำนวนข้อรายการ 25 ข้อ

มาตรฐานด้านจรรยาบรรณของผู้เยี่ยมสำรวจ ประกอบด้วย จุดตรวจสอบย่อย 1 จุด ได้แก่ จรรยาบรรณของผู้เยี่ยมสำรวจ และกำหนดจำนวนข้อรายการ 5 ข้อ

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ พบว่า แบบตรวจสอบรายการประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 9 จุดตรวจสอบย่อย จำนวน 50 ข้อ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากการหาค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 สรุปว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ทุกข้อรายการทั้ง 3 มาตรฐาน มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของเคนดอลล์ มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.667 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปว่ามีความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน รวมทุกมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์ดี มาตรฐานด้านกระบวนการตรวจเยี่ยม ควรทบทวนข้อการให้ข้อเสนอแนะและจัดทำรายการประเมิน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดเด่นของงานวิจัยนี้ คือ การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ ซึ่งทำให้ได้แบบตรวจสอบรายการที่มีคุณภาพ สามารถ

นำไปใช้ประเมินคุณภาพโรงพยาบาลได้จริง ตลอดจนการตอบสนองได้ตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้วิจัยขอเสนออภิปรายผล ดังนี้

1. ความเหมาะสมของการกำหนดมาตรฐานการประเมินอภิมานการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลสำหรับมาตรฐานการประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยนี้ใช้สำหรับผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ มาตรฐานจึงมีความละเอียดน้อยกว่าผู้เยี่ยมสำรวจในขั้นต่อไป ซึ่งมาตรฐานนี้ได้มาจากการสังเคราะห์กระบวนการตรวจเยี่ยมของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้มีมาตรฐานที่จำนวนเหมาะสมกับการนำไปใช้งานได้จริง และรูปแบบการประเมินตามแบบตรวจสอบรายการสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam (2012) ที่มีการกำหนดมาตรฐานการประเมินอภิมานเป็น 5 มาตรฐาน และมีการกำหนดมาตรฐานย่อย 30 มาตรฐาน ซึ่งในงานวิจัยนี้ มีการกำหนดมาตรฐานการประเมินอภิมานเป็น 3 มาตรฐาน และมีมาตรฐานย่อยประกอบด้วย 9 มาตรฐาน และมีจุดตรวจสอบย่อย จำนวน 50 ข้อ

2. คุณภาพของแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ พบว่า ความตรงเชิงเนื้อหาจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมิน โดยค่า Index of Item-objective Congruence : IOC ตั้งแต่ 0.80 – 1.00 และความเที่ยงระหว่างผู้เชี่ยวชาญ (ครูฝึกผู้เยี่ยมสำรวจ) 3 ท่าน อยู่ในระดับที่น่าเชื่อถือ ($W = 0.667$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่ควรพิจารณาหรือวิจัยต่อยอด คือ การกำหนดให้มีการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ โดยการใช้การประเมินอภิมานด้วยเครื่องมือที่พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับการพัฒนาผู้เยี่ยมสำรวจใหม่

3. ผลสำเร็จของการใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ ผลการวิจัยนี้ทำให้เห็นว่าการพัฒนาแบบตอบสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ได้จริง โดยเห็นได้ชัดจากการศึกษาจุดแข็งจุดอ่อนของในการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ทั้งในโรงพยาบาลขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ดังนั้น เพื่อให้แบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานมีประโยชน์ยิ่งขึ้น น่าจะมีการพัฒนาต่อยอดแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานเพิ่ม คือ การศึกษามาตรฐานและการกำหนดข้อรายการประเมินอภิมานในกลุ่มผู้ตรวจเยี่ยมประเมินในระดับที่สูงขึ้น เช่น พัฒนามาตรฐานและแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานในกลุ่มหัวหน้าทีมผู้เยี่ยมสำรวจ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การนำแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ เพื่อให้การประเมินเกิดการพัฒนาและการเรียนรู้ ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพของผู้ตรวจเยี่ยมสำรวจใหม่ ผู้ประเมินอภิมานควรให้รายการตรวจสอบกับผู้รับการประเมินล่วงหน้าก่อน เพื่อเป็นการเตรียมตัวการทำงานของผู้ตรวจเยี่ยมสำรวจใหม่ เนื่องจากแบบตรวจสอบรายการไม่เพียงแต่ใช้ประเมินยังใช้เป็นแนวทางในการทำงานอีกด้วย

2. ก่อนการใช้แบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลทุกครั้ง ผู้ประเมินควรศึกษาคำอธิบายการใช้แบบประเมินและข้อรายการให้ถี่เสียก่อน และควรมีการชี้แจงการใช้แบบตรวจสอบรายการให้ผู้เยี่ยมสำรวจใหม่ทราบ นอกจากนี้การใช้แบบตรวจสอบรายการเพื่อให้มีประสิทธิภาพควรมีการตรวจสอบระหว่างทีมผู้ประเมินในการให้คะแนน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาต่อยอดแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิमानสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลสำหรับผู้เยี่ยมชมสำรวจใหม่ ไปใช้กับผู้ตรวจเยี่ยมประเมินในระดับที่สูงขึ้น
2. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของผู้ตรวจเยี่ยมสำรวจใหม่โดยใช้การประเมินอภิमानด้วยเครื่องมือที่พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับการพัฒนาหลักสูตรการอบรมผู้ตรวจเยี่ยมสำรวจใหม่
3. ควรวิจัยแยกกรณีศึกษาตามขนาดโรงพยาบาลเกี่ยวกับผลการประเมินการตรวจเยี่ยมคุณภาพโรงพยาบาลของผู้เยี่ยมชมสำรวจใหม่ โดยการเปรียบเทียบคุณภาพตามมาตรฐานแต่ละด้าน และวิจัยวิธีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์
4. ควรทบทวน และการปรับการประเมินอภิमानแบบตอบสนอง แผนการ RME ต้องได้รับการยอมรับเพื่อให้มีการทบทวนและนำไปสู่การปรับปรุงตลอดเวลา ควรนำข้อมูลป้อนกลับจากผู้มีส่วนได้เสีย มาใช้ในการประเมิน RME เพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อนที่จะดำเนินการใช้การประเมินอภิमानต่อไป ในการปรับเกณฑ์การประเมินแต่ละครั้ง จะขึ้นอยู่กับโครงการและกลุ่มที่ไปเก็บข้อมูล นอกจากนี้หากมีการทบทวน RME โดยเทคนิคต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โดย SWOT analysis การทบทวนจะช่วยในการกำหนดประเด็นใหม่ ๆ ของโครงการและการประเมิน

เอกสารอ้างอิง

- กรมพงศ์ พัฒนปรกรณ์พงษ์. (2561). *แนวทางการประเมินหลักสูตร ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยประยุกต์ใช้การประเมินอภิमानและสังเคราะห์การประเมิน*. ปริญญาโท วท.ม. (สาขาวิทยาการการประเมิน). กรุงเทพฯ; บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล. (2550). *HA UPDATE 2007. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ "Humanized Healthcare.. คืบหัวใจ ให้ระบบสุขภาพ" 13 – 16 มีนาคม 2550 ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี* : บริษัทหนังสือตีวัน จำกัด
- สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน). (2559). *คู่มือผู้เยี่ยมชมสำรวจ*. นนทบุรี
- อำนวยการ ทองศรี (2558). *การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินตนเองเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- Abma, T.A. (2006). *The Practice and Politics of Responsive Evaluation*. American Journal of Evaluation. 27 (1). 31-43
- Stufflebeam, D.L. and Social Impact (2012). *Program Evaluations Metaevaluation Checklist (Based on The Program Evaluation Standards)*. (Online). Available: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/pnady797.pdf
- Sturges Keith M. and Howley, C. (2016). *Responsive Meta-Evaluation: A Participatory Approach to Enhancing Evaluation Quality*. American Journal of Evaluation, v38 n1 p126-137 Mar 2017

การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความตั้งใจที่จะซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ผ่านโซเชียลมีเดียโดยใช้วิธีแบบคอนติบิวชัน

Program theory development for purchasing the cosmetics premium brand intention through social media by using contribution method

วรพร พิพัฒน์¹ กาญจนา ตระกูลวรกุล² ปิยพงษ์ คล้ายคลึง³

Woraporn Pipath¹ Kanjana Trakoonvorakun² Piyapork Kuaikleng³

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิทยาการการประเมิน สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

Student at Srinakharinwirot University. Master of Science (Evaluation Methodology) Educational and Psychological Test Bureau

Corresponding author, E-mail: worswu@gmail.com

^{2,3} อาจารย์ ดร. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Lecturer, Ph.D., Educational and Psychological Test Bureau, Srinakharinwirot University

Email: kanjanatr@g.swu.ac.th, Email: piyapongk@g.swu.ac.th

Received: June 15, 2020; Revised: June 25, 2020; Accepted: February 26, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความตั้งใจที่จะซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ผ่านโซเชียลมีเดียโดยใช้วิธีแบบคอนติบิวชัน วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดสภาพปัญหา ใช้การสัมภาษณ์พนักงานที่ใช้เครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ที่เป็นผู้หญิงวัยเริ่มทำงานช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 10 คน เพื่อร่างทฤษฎีโปรแกรม ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาทฤษฎีเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยง เป็นการคาดคะเน โมเดลเชิงตรรกะหรือทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้โครงการเกิดผลลัพธ์ตามต้องการ มีการระบุปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาใช้ร่วมกับข้อมูลจากการวิเคราะห์ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง โดยร่างโมเดลการกระทำ (action model) และโมเดลการเปลี่ยนแปลง (change model) กำหนดสมมติฐาน if...then ตามแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง เก็บจากการสอบถามด้วยแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ตัวแทรกแซง (intervention) ตัวกำหนด (determinant) ผลผลิต (outcome) กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ศึกษาจากร่างทฤษฎีโปรแกรมการประเมินความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ผ่านโซเชียลมีเดีย สร้างข้อคำถามจากนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 มีความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.55 – 0.94 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้หญิงวัยเริ่มทำงาน อายุ 21-30 ปี ย่านธุรกิจใจในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สาทร, สีลม และโอศก ที่เคยใช้เครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 4 การประเมินคุณลักษณะและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เป็นการประเมินทฤษฎีโปรแกรมที่สร้างขึ้นโดยใช้วิธีคอนติบิวชัน ขั้นตอนนี้พิจารณาความสมเหตุสมผลของสมมติฐานที่สร้างขึ้น ความน่าเชื่อถือ ตลอดจนรูปแบบของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และพิจารณาจุดอ่อนของทฤษฎี

โปรแกรม โดยพิจารณาจากผลการประเมินตามสมมติฐานว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ขั้นตอนที่ 5 การหาหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม โดยการสัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงจากหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความแกร่ง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ผ่านโซเชียลมีเดีย โดยใช้วิธีแบบคอนติบิวชัน ประกอบด้วย ตัวแทรกแซง 1 ตัว คือ การโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดีย ตัวกำหนด 4 ตัว ได้แก่ การรับรู้คุณค่า ความไว้วางใจสินค้า ทศนคติต่อตราสินค้า ภาพลักษณ์ตราสินค้า และผลลัพธ์ คือ ความตั้งใจซื้อ

คำสำคัญ: การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม การประเมินด้วยวิธีแบบคอนติบิวชัน การรับรู้คุณค่าความไว้วางใจสินค้า เครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ การโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดีย

Abstract

The objective of this research was to develop a program theory for purchasing intentions on premium brand cosmetics through social media and using the contribution method. This research had six steps, as follows. Step 1: to identify the problem by interviewing 10 working women aged 21-30, who used premium brand cosmetics and drafted the program theory. Step 2: to develop a theory of change, the risk and the identification of external factors were supposed to predict a model to produce the desired results. The data were collected by interviews and data on change theory. To determine the hypothesis if ... then according to the theory base. Step 3: Data collection based on empirical evidence to examine the developed change theory: interventions, determinants, outcomes and operational definitions. The data were collected by questionnaire (5 rating scale, Likert scale) with 25 items and the IOC values were between 0.67-1.00 and the reliability was between 0.55-0.94. The samples consisted of 400 working women, aged 21-30 years and purchased premium brand cosmetics in Bangkok Business District (Sathorn, Silom and Asoke). The data was analyzed by mean and standard deviation. Step 4: to evaluate of the characteristics and results by considering the reasonableness, the credibility, the format of the results and the weaknesses of the hypothesis. Step 5: to identify more evidence by interviewing three experts. Step 6: to improve the strengthened program theory from empirical evidence. The results of the research were program theory on purchasing intentions on premium cosmetics brands through social media using the contribution method, including one intervention (social media advertising), four determinants (value recognition, product trust, brand attitudes and brand image) and one outcome (purchasing).

Keyword: development program theory, contribution evaluation method, Social media advertising, the value recognition and the product trust

บทนำ

เครื่องสำอางมีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้หญิงเป็นอย่างมาก ผู้หญิงหลาย ๆ คน แต่งหน้าเป็นประจำ จนเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้หญิง โดยเครื่องสำอางที่ได้รับความนิยมจากผู้หญิงที่มีกำลังซื้อในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็น “พรีเมียมแบรนด์” ประเภทสีสันทันที่มีราคาสูงกว่าท้องตลาดทั่วไปและได้รับการจัดอันดับจาก Euromonitor (2016) เช่น Artistry, Chanel, Estee Lauder, Lancome, Shiseido, M.A.C, Bobbi Brown ภัณฑิรา สุขสมนรินทร์ (2558) นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจและสังคมทำให้ผู้หญิงยุคใหม่เป็นผู้หญิงทำงาน (Working Women) มีค่านิยม

ในการเสริมความงามมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้เครื่องสำอางเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพเฉพาะตัวให้ดูดีน่ามอง สร้างความมั่นใจในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และเสริมสร้างภาพลักษณ์ของตนเองให้ได้รับการยอมรับจากสังคมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเริ่มทำงาน (First jobber) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนผ่านของช่วงอายุจากวัยเรียนเข้าสู่วัยเริ่มทำงานหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งผู้หญิงในกลุ่มนี้ยังเป็นวัยที่เริ่มมีรายได้เป็นของตนเองและมีอำนาจในการซื้ออย่างแท้จริง ภัณฑิรา สุขสมนรินทร์ (2558)

ข้อมูลจาก Euromonitor (2016) ระบุว่า มูลค่าตลาดผลิตภัณฑ์ความงามและผลิตภัณฑ์ดูแลร่างกาย (Beauty and Personal Care) ของประเทศไทยในปี 2551-2557 มีมูลค่าตลาดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งตลาดพรีเมียมแบรนด์และตลาดระดับแมส โดยพบว่าในปี 2557 มีมูลค่าตลาดพรีเมียมแบรนด์อยู่ที่ 27,716.40 ล้านบาท ปี 2558-2559 มูลค่าตลาดมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปี 2559 มีมูลค่าตลาดพรีเมียมแบรนด์เพิ่มขึ้นที่ 31,355.60 ล้านบาท ดังนั้น จึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากพิจารณาประเภทของเครื่องสำอางโดยการเปรียบเทียบสัดส่วนของแมสแบรนด์และพรีเมียมแบรนด์จะพบว่า แมสแบรนด์มีสัดส่วนยอดขายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสวนทางกับเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์กลับมีสัดส่วนยอดขายน้อยลงทุกปี ซึ่งเป็นปัญหาทางธุรกิจที่ผู้ประกอบการเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ ต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการรับรู้ตราสินค้าของผู้บริโภค เพื่อสามารถเพิ่มยอดขายให้สูงขึ้น ด้วยวิธีการทางการตลาดต่าง ๆ ในการจูงใจให้ผู้บริโภคมีความสนใจในตราสินค้า เพื่อนำไปสู่ความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์เพิ่มมากขึ้น

การโฆษณาสินค้ากับผู้หญิงในการใช้เครื่องสำอางในปัจจุบัน นอกจากจะผ่านทางโฆษณาทีวีและป้ายโฆษณาขนาดใหญ่แล้ว เมื่อโลกมีเทคโนโลยีที่เจริญมากขึ้น สื่อสังคมออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย (social media) จึงเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลงานวิจัยของ เรณูภา คุ่มทรัพย์ศิริ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้ตราสินค้าเครื่องสำอางของผู้หญิงวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ผ่านนวัตกรรมส่งผลต่อการรับรู้ตราสินค้าเครื่องสำอางของผู้หญิงวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ปิยะชาติ อิศรภักดี (2559) เสนอแนะว่า ผู้บริโภคในยุคการตลาด 4.0 ไม่ได้เป็นเพียงผู้รับสารฝ่ายเดียว จึงต้องมีเทคโนโลยีในการส่งเสริมการตลาดเพิ่มมากขึ้น ซึ่งรวมถึงเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า สังคมออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย (Social Media) ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการแสดงออกในด้านความคิดเห็น รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีต่อผลิตภัณฑ์และบริการ จนเกิดเป็นเครือข่ายทางสังคมของผู้บริโภค ทางช่องการสื่อสารที่เข้ามาตอบสนอง ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook), ยูทูบ (Youtube) และ ทวิตเตอร์ (Twitter) จะเห็นได้ว่า จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบการนำแนวคิดการประเมินมาออกแบบการรับรู้ตราสินค้า ซึ่งแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based evaluation) เป็นแนวคิดทางการประเมินโดยเน้นบทบาทของวิธีการและมีเป้าหมายในการจัดหาข้อมูลที่น่ามาใช้ในการออกแบบการปรับปรุงและการนำไปใช้ของโปรแกรม (Chen, 1990) ซึ่งมีความเหมาะสมในการพัฒนาและออกแบบโปรแกรมสำหรับการประเมินความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคผ่านโซเชียลมีเดีย ดังกล่าว

การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานต้องอาศัยการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมในการประเมิน ดังนั้น วิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมที่เหมาะสมจะช่วยให้ได้ทฤษฎีโปรแกรมที่มีความเพียงพอวิธีการหนึ่ง Erica Wimbush, Steve Montage and Tamara Mulherin (2012) เสนอคือ วิธีแบบคอนติบิวชัน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดสภาพปัญหา (2) การพัฒนาทฤษฎีเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยง (3) การเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (4) การประเมินคุณลักษณะและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (5) การหาหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติม และ (6) การปรับปรุงจากหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความแกร่ง จากการศึกษาวิจัยของ Koleros และคณะ (2020) ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงกรอบบทบาท: วิธีปฏิบัติในการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับการแทรกแซงในระบบที่ซับซ้อน ได้อธิบายถึงการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับการประเมินผลโครงการที่มีความซับซ้อน และเป็นแนวปฏิบัติและการนำไปใช้ว่าการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับการประเมินผลจะอำนวยความสะดวกและสามารถเปลี่ยนแปลงการประเมินได้ตามสถานการณ์ โดยที่ มยุรี เสือคำราม (2558) ได้ศึกษาการพัฒนากรอบการประเมินศักยภาพงานวิจัยโดยใช้แนวคิด

การประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐานเชิงบูรณาการ มีการนำทฤษฎีโปรแกรมมาใช้ในการออกแบบการประเมินที่ประกอบด้วยทฤษฎีที่ใช้เป็นฐาน ได้แก่ ทฤษฎี 2 ปัจจัย ทฤษฎีความต้องการจำเป็น ทฤษฎีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้ทฤษฎีระบบ และทฤษฎีทุนมนุษย์ มาออกแบบตัวแทรกแซง อธิบายกลไกการทำงานของตัวแทรกแซง และออกแบบการประเมิน และประเมินผลโครงการเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับองค์กร และเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ช่วยพัฒนาศาสตร์ด้านการประเมิน Brand และคณะ (2019) ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างทฤษฎีโปรแกรมเพื่อพัฒนาตัวแทรกแซงให้มีการปรับเปลี่ยนขนาดได้มากขึ้น กรณีศึกษา การประเมินกระบวนการเชิงความเป็นจริงก่อนการทดลองการใช้จริงแบบเต็มรูปแบบ พบว่าการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับแนวทางการวิจัยทางการแพทย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของตัวแทรกแซงที่ซับซ้อน ก่อนจะดำเนินการประเมินอย่างเต็มรูปแบบผ่านความเข้าใจที่เกี่ยวกับทฤษฎีพื้นฐานและการประเมินกระบวนการเชิงโครงสร้างความสำเร็จของการแทรกแซงนั้นขึ้นอยู่กับขอบเขตที่มันเข้ากันได้หรือขัดแย้งด้วยข้อกำหนดที่มีอยู่และสามารถถ่ายโอนไปยังบริบทใหม่ได้สำเร็จ การแทรกแซงด้วยทฤษฎีโปรแกรมพื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการทำงานเพื่อใครและภายใต้สถานการณ์ใดจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับการทำงาน

จากการศึกษาการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน และสภาพของการเปลี่ยนแปลงทางการตลาดของเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ที่กล่าวมาในข้างต้น การนำแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน วิธีคอนติบิวชันมาใช้ในการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมเป็นวิธีการประเมินแบบใหม่จากการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมแบบเดิม ทำให้ได้แนวทางการประเมินในรูปแบบใหม่ที่เกี่ยวข้อง และทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ทางการตลาด ซึ่งผลการวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาเพื่อประเมินสำหรับการศึกษาและสุขภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความตั้งใจที่จะซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ผ่านโซเชียลมีเดียโดยใช้วิธีแบบคอนติบิวชัน อันจะเป็นประโยชน์ทางธุรกิจและผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องสำอางตลอดจนเป็นแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานสำหรับธุรกิจประเภทอื่นและการศึกษาด้านอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ การโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดียโดยใช้วิธีแบบคอนติบิวชัน

ความมุ่งหมายการวิจัย

เพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ การโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดียโดยใช้วิธีแบบคอนติบิวชัน

แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีโปรแกรมแบบคอนติบิวชัน

นักประเมินพัฒนาแนวคิดทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based approaches) ใช้ในการประเมินโครงการทางสังคมเป็นจำนวนมากจึงเกิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory-based evaluation) ซึ่งมาจากหลายแนวคิด เช่น ทฤษฎีโปรแกรม (program theory) ทฤษฎีแรงขับ (theory driven) โมเดลเชิงตรรกะ (logic models) เป็นต้น แต่ยังมีความเหมือนที่ร่วมกันของแนวคิดคือ เป็นโครงสร้างใหม่ของโมเดลเชิงสาเหตุบนฐานของความหลากหลายในแหล่งข้อมูล เพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการแทรกแซง (intervention) หรือโครงการ (program) ที่ได้รับความสนใจอันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ (output) และมีผลกระทบ (outcomes) ตามมา Stame (2004)

ทฤษฎีโปรแกรม (program theory) มีองค์ประกอบของโมเดลการดำเนินงานที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ 1) โมเดลการกระทำ (action model) เป็นการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ สมเหตุสมผล สอดคล้องกับบริบทสภาพแวดล้อม โดยพิจารณาถึงองค์กร/หน่วยงาน หน่วยงานสนับสนุน ผู้ดำเนินงาน ทรัพยากร/แผนการดำเนินงาน ประชากร เป้าหมาย

การดำเนินแผนงาน/โครงการอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี และ 2) โมเดลการเปลี่ยนแปลง (change model) เป็นการสร้างกระบวนการเชิงสาเหตุของการเกิดกลไกการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมเพื่อทำให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมาย มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ การใช้ปัจจัยจัดกระทำ (intervention) ก่อให้เกิดตัวกระทำ/กลไกการเปลี่ยนแปลง (determinants) และการทำให้เกิดผลลัพธ์ (outcomes) ที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2562)

วิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมแบบคอนติบิวชันประกอบด้วย 6 ขั้นตอน Erica Wimbush, Steve Montage and Tamara Mulherin (2012) ได้แก่

1. การกำหนดสภาพปัญหา การกำหนดสภาพของปัญหาของโครงการ โดยใช้คำถามว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ เป็นการหากล่องดำที่นักประเมินไม่ได้ให้ความสนใจ จากนั้นตั้งคำถามว่า ปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ผลลัพธ์มีความสำคัญและเกิดขึ้นจริงมากน้อยเพียงใด ตัวแทรกแซงใดที่มีบทบาทสำคัญให้เกิดผลลัพธ์ เงื่อนไขอะไรบ้างที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ

2. การพัฒนาทฤษฎีเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยง ขั้นตอนนี้เป็นการคาดคะเนโมเดลเชิงตรรกะหรือทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้โครงการเกิดผลลัพธ์ตามต้องการ มีการระบุปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ การพัฒนาทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงอยู่บนฐานบริบทของโครงการ ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการตั้งสมมติฐานที่ทำให้เกิดผลลัพธ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนแรกของการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาตรวจสอบทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ผลผลิตผลลัพธ์ และผลกระทบ หลักฐานเชิงประจักษ์ต้องสามารถวัดและประเมินผลได้อยู่บนพื้นฐานสมมติฐานและความเสี่ยง มีความแกร่งซึ่งหมายความว่าหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ดีสามารถยอมรับได้

4. การประเมินคุณลักษณะและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินทฤษฎีโปรแกรมที่สร้างขึ้นโดยใช้วิธีคอนติบิวชัน ขั้นตอนนี้พิจารณาความสมเหตุสมผลของสมมติฐาน ที่สร้างขึ้น ความน่าเชื่อถือ ตลอดจนรูปแบบของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และพิจารณาจุดอ่อนของทฤษฎีโปรแกรม

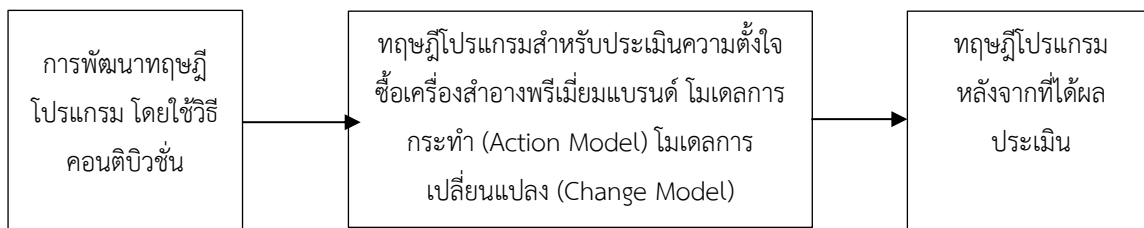
5. การหาหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติม ขั้นตอนนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เช่น จากการสำรวจ การตรวจเยี่ยม การสนทนากลุ่ม การใช้ข้อมูลทางสถิติ และการสังเคราะห์หลักฐานเชิงประจักษ์ จากการวิจัยและประเมินผล

6. การปรับปรุงจากหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความแกร่ง ขั้นตอนนี้เป็นการปรับทฤษฎีโปรแกรมจากข้อมูลเชิงประจักษ์ใหม่เพื่อให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความแข็งแกร่งและมีความเป็นไปได้

จากการศึกษาสาระที่เกี่ยวกับการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม สามารถสรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างวิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมแบบเดิมกับวิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมแบบคอนติบิวชัน พบว่า วิธีแบบคอนติบิวชันมีการเพิ่มขึ้นขั้นตอนการหาหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติมและปรับปรุงจากหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความแข็งแกร่งและมีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมเป็นกระบวนการสำคัญสำหรับการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ซึ่งวิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมมีหลายวิธี วิธีที่ช่วยให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความเหมาะสมกับบริบท คือวิธีการคอนติบิวชัน ซึ่งวิธีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมด้วยวิธีนี้ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดสภาพปัญหา ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาทฤษฎีเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยง ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนที่ 4 การประเมินคุณลักษณะ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ขั้นตอนที่ 5 การหาหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติม และ ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงจากหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความแกร่ง Erica Wimbush, Steve Montage and Tamara Mulherin (2012) ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ การโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดียโดยใช้วิธีแบบคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยนำเสนอขั้นตอนการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดสภาพปัญหา

การกำหนดสภาพปัญหา การกำหนดสภาพของปัญหา เป็นการหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ เป็นการหาค่าที่นักประเมินไม่ได้ให้ความสนใจ

ขั้นตอนนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้หญิงที่ใช้เครื่องสำอางพรีเมียมที่เป็นผู้หญิงวัยเริ่มทำงานช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 10 คน เนื่องจากกลุ่มนี้เป็นกลุ่มเริ่มมีกำลังซื้อและสนใจการใช้เครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ ภัณฑิรา สุขสมนรินทร์ (2558)

เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ (1) เป็นผู้หญิงวัยเริ่มทำงานช่วงอายุ 21-30ปี (2) เคยใช้เครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ และ (3) มีรายได้ต่อเดือนไม่ต่ำกว่า 20,000 บาท เกณฑ์การแบ่งเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ ใช้ตามเกณฑ์ของ Euromonitor (2016) ประกอบด้วย 26 แบรนด์ ดังตารางที่ 1

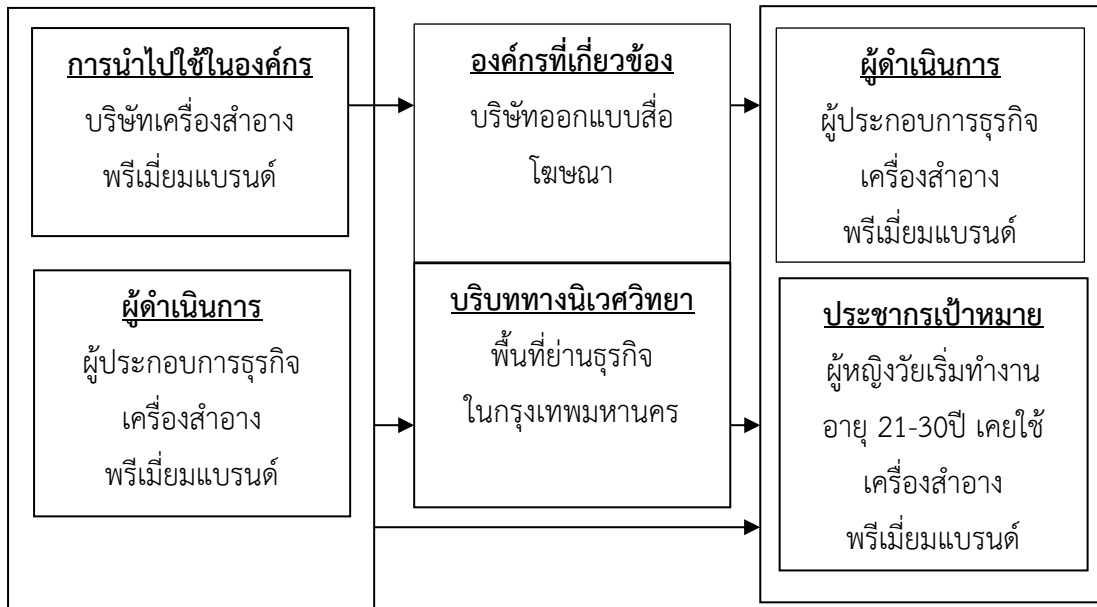
ตารางที่ 1 เครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ ใช้ตามเกณฑ์ของ Euromonitor (2016)

1. Artistry	2. Shiseido	3. Mac	4. Bobbi Brown
5. Christian Dior	6. Estee Lauder	7. Lancôme	8. Clinique
9. chanel	10. Nars	11. Shu Uemura	12. Kanebo
13. Anna Sui	14. Sisley	15. Yves Saint Laurent	16. Clarins
17. La Mer	18. Kose	19. IPSA	20. SK-II
21. Guerlain	22. Biotherm	23. Cle de Peau Beaute	24. Elizabeth Arden
25. Givenchy	26. Stila		

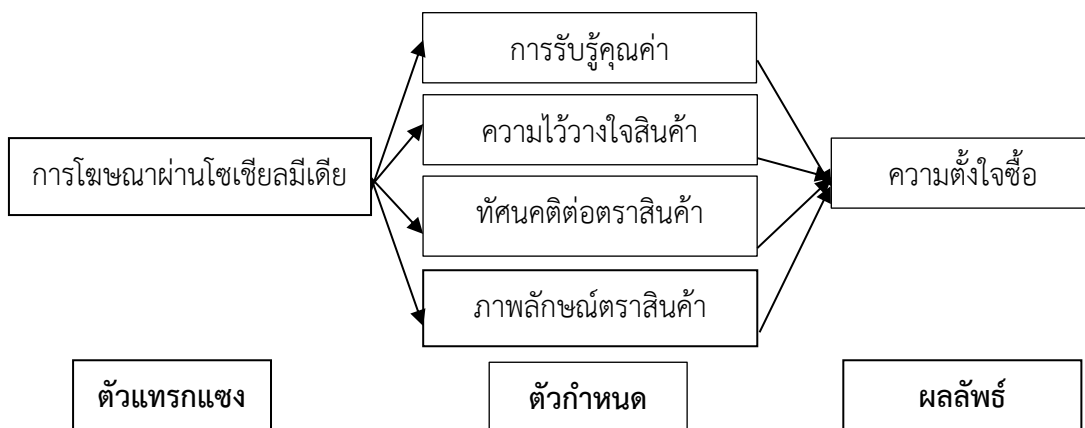
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาทฤษฎีเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยง

ขั้นตอนนี้เป็นการคาดคะเนโมเดลเชิงตรรกะหรือทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้โครงการเกิดผลลัพธ์ตามต้องการ มีกระบวนการปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ การพัฒนาทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการตั้งสมมติฐานที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ ซึ่งขั้นตอนนี้จะนำร่างทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาใช้ร่วมกับข้อมูลจากการวิเคราะห์ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง โดยร่างโมเดลการกระทำ (action model) และโมเดลการเปลี่ยนแปลง (change model) ทั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้ระบุประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสื่อสังคมมีเดียแบบเดิม เช่น การโฆษณาทางหนังสือพิมพ์ ป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นใบปลิว และทางวิทยุ โดยที่ผู้วิจัยเน้นประเด็นเกี่ยวกับโซเชียลมีเดียเท่านั้น

จากการศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้จัดทำร่างโมเดลการกระทำ (action model) ดังภาพที่ 2 และโมเดลการเปลี่ยนแปลง (change model) ดังภาพ 3 ดังนี้

ภาพ 2 ร่างโมเดลการกระทำของทฤษฎีโปรแกรมประเมินความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ การโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดีย

ภาพ 3 ร่างโมเดลการเปลี่ยนแปลงของทฤษฎีโปรแกรมประเมินความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ การโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดีย

เมื่อคาดคะเนโมเดลเชิงตรรกะได้เป็นร่างโมเดลการกระทำ (action model) และโมเดลการเปลี่ยนแปลง (change model) จากภาพ 2 และ 3 สามารถกำหนดสมมติฐาน if...then ตามแนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานได้ดังนี้

1. ถ้าการโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดีย ทำให้ผู้หญิงวัยเริ่มทำงานรับรู้คุณค่าเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ ผู้หญิงวัยเริ่มทำงานก็จะเกิดความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์
2. ถ้าการโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดีย ทำให้ผู้หญิงวัยเริ่มทำงานไว้วางใจสินค้าเครื่องสำอาง พรีเมียมแบรนด์ ผู้หญิงวัยเริ่มทำงานก็จะเกิดความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์
3. ถ้าการโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดีย ทำให้ผู้หญิงวัยเริ่มทำงานเกิดทัศนคติต่อตราสินค้า ผู้หญิงวัยเริ่มทำงานก็จะเกิดความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์

4. ถ้าการโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดีย ทำให้ผู้หญิงวัยเริ่มทำงานมีภาพลักษณ์ตราสินค้า ผู้หญิงวัยเริ่มทำงานก็จะเกิดความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง

กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ศึกษาจากร่างทฤษฎีโปรแกรมการประเมินความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ผ่านโซเชียลมีเดีย

สร้างและพัฒนาแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) การโฆษณาผ่านโซเชียลมีเดีย (3) ความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างตราสินค้า และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจเครื่องสำอาง 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมิน มีประสบการณ์ทำงานด้านการประเมินมากกว่า 3 ปี จำนวน 2 ท่าน ได้แบบสอบถามที่มีค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ที่ 0.97 และหาค่าความเที่ยง (Reliability) ได้ 0.92 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ได้คุณภาพตามเกณฑ์ของ คิริชัย กาญจนวาสี (2548) โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับภาษาของข้อคำถาม จากนั้นนำไปทดลองใช้ (try out) กับผู้หญิงวัยเริ่มทำงานอายุ 21-30 ปี เคยใช้เครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตามตัวบ่งชี้ โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient : α) ของ Cronbach (1990) พบว่ามีค่าระหว่าง 0.55 - 0.94 และมีค่าอำนาจจำแนก (Corrected-item-total correlation) อยู่ระหว่าง 0.47 - 0.90

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้หญิงวัยเริ่มทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร อายุระหว่าง 21 - 30 ปี เนื่องจากกลุ่มนี้เป็นกลุ่มเริ่มมีกำลังซื้อ และสนใจในการใช้เครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ เคยซื้อเครื่องสำอาง พรีเมียมแบรนด์ โดยตัวแปรที่ศึกษาคือ ความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ จำนวน 400 คน ตามตารางสำเร็จรูปของ Yamane, Taro (1967) และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในย่านธุรกิจกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สาทร 125 คน สีลม 125 คน อโศก 150 คน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินคุณลักษณะและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

วิธีการประเมินมีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) โดยมี 3 ระดับดังนี้

ระดับดี หมายถึง ค่าเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามระหว่าง 3.67-5.00

ระดับพอใช้ หมายถึง ค่าเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามระหว่าง 2.34-3.66

ระดับควรปรับปรุง หมายถึง ค่าเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามระหว่าง 1.00-2.33

เกณฑ์การตัดสิน Erica Wimbush, Steve Montage and Tamara Mulherin (2012) ในการตัดสินการประเมินทฤษฎีโปรแกรมใช้เกณฑ์การตัดสิน ตัวแทรกแซง ตัวกำหนด และผลลัพธ์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์การตัดสินตัวแทรกแซง ตัวกำหนด และผลลัพธ์ Erica Wimbush, Steve Montage and Tamara Mulherin (2012)

ตัวแทรกแซง (การโฆษณาผ่าน โซเชียลมีเดีย)	ตัวกำหนด (การรับรู้คุณค่า)	ผลลัพธ์ (ความตั้งใจซื้อ)	เกณฑ์การตัดสิน
ดี	ดี	ดี	ใช้ได้
ดี	ดี	พอใช้/ปรับปรุง	ตัดทิ้ง
ดี	พอใช้/ปรับปรุง	พอใช้/ปรับปรุง	ใช้ได้
พอใช้/ปรับปรุง	ดี	ดี	ใช้ได้
พอใช้/ปรับปรุง	พอใช้/ปรับปรุง	ดี	ตัดทิ้ง
พอใช้/ปรับปรุง	พอใช้/ปรับปรุง	พอใช้/ปรับปรุง	ใช้ได้

ขั้นตอนที่ 5 การหาหลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มเติม

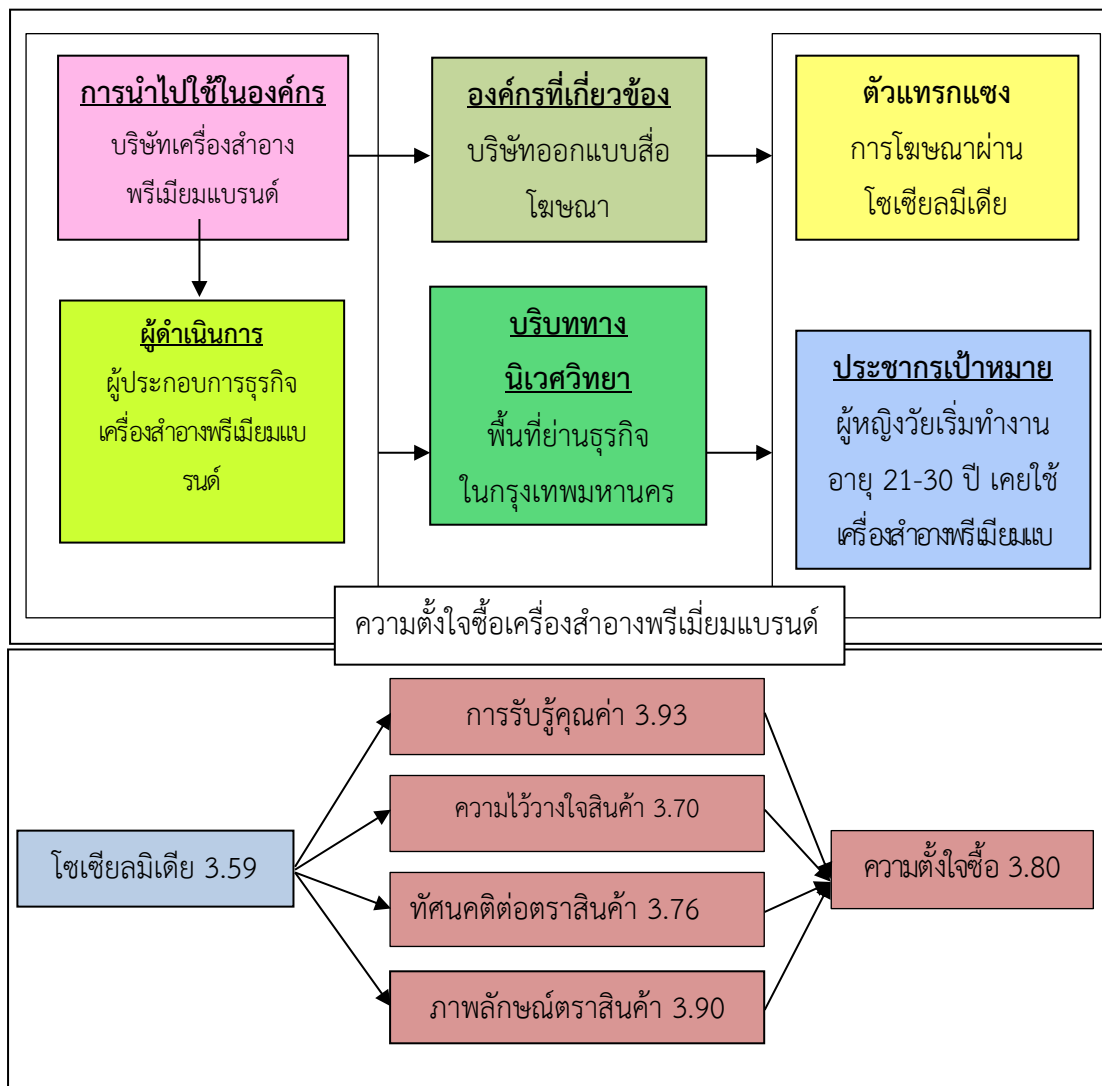
ขั้นตอนนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม โดยการสัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างตราสินค้า จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมิน จำนวน 1 คน เกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ (1) จบปริญญาเอกในสาขาที่เกี่ยวข้อง (2) มีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ปี และ (3) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวข้องกับการประกอบการธุรกิจ ซึ่งประเด็นการสัมภาษณ์มีดังนี้

ประเด็นสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ท่านคิดว่า ทฤษฎีโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีความเพียงพอที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์คือความตั้งใจในการซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์หรือไม่ หากไม่เพียงพอควรเพิ่มเติมกิจกรรมหรือตัวแปรอะไรบ้าง
2. ท่านคิดว่า ทฤษฎีโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจการพัฒนาการสร้างตราสินค้าหรือไม่ อย่างไร หากนำไปใช้ไม่ได้จริงควรเพิ่มหรือลดกิจกรรมหรือตัวแปรอะไรบ้าง
3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับทฤษฎีโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงจากหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความแกร่ง

ขั้นตอนนี้เป็นการปรับทฤษฎีโปรแกรมจากข้อมูลเชิงประจักษ์ใหม่เพื่อให้ทฤษฎีโปรแกรมมีความแข็งแกร่งและมีความเป็นไปได้ โดยนำโมเดลที่ได้จากแบบสอบถาม และการประเมินคุณลักษณะในขั้นตอนที่ 4 มาปรับปรุงจนได้เป็นทฤษฎีโปรแกรมที่สมบูรณ์ ดังแสดงภาพ 4

ภาพ 4 ทฤษฎีโปรแกรมสำหรับการประเมินความตั้งใจที่จะซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ผ่านโซเซียลมีเดียโดยใช้วิธีแบบคอนติบิวชัน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการพิจารณา ตัวแทรกแซง, ตัวกำหนด และผลลัพธ์ ในทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ การโฆษณาผ่านโซเซียลมีเดีย โดยใช้วิธีแบบคอนติบิวชัน ตัวแทรกแซง 1 ตัว ได้แก่ การโฆษณาผ่านโซเซียลมีเดีย พบว่า ช่องทางที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ บิวตี้บล็อกเกอร์ รองลงมาได้แก่ รีวิวในอินเทอร์เน็ต ยูทูบ อินสตาแกรม และโฆษณาตามเว็บไซต์ต่าง ๆ เป็นลำดับน้อยที่สุด จากผลดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐานทัศน์ ชมพูพล (2554) และปิยะชาติ อิศรภักดี (2559) ที่พบว่า ผู้หญิงส่วนใหญ่รับรู้คุณค่าผ่านการสาธิตการใช้เครื่องสำอางผ่านสื่อออนไลน์ และตัดสินใจซื้อจากข่าวสารดังกล่าว เพราะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้ ตลอดจนความคิดเห็นต่อสินค้านั้น เมื่อพิจารณาตัวกำหนด จะพบว่า การรับรู้คุณค่า (ค่าเฉลี่ย 3.93) และภาพลักษณ์ตราสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.90) ซึ่งสูงกว่าความไว้วางใจและทัศนคติต่อตราสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.70 และ 3.76) ซึ่งสอดคล้องกับ Gounaris, Dimitriadis & Stathakopoulos (2010) ที่พบว่า ผู้บริโภคจะต้องเกิดการรับรู้คุณค่า และรู้จักภาพลักษณ์ของตราสินค้านั้นก่อน จึงจะตัดสินใจในการซื้อได้ โดยการรับรู้ที่เกิดขึ้นจะทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจได้ว่าสินค้านั้นเป็นแบรนด์ใดมีคุณภาพเหมาะสม สามารถตอบสนองความต้องการของ

ผู้ซื้อได้หรือไม่ จากตราสินค้าซึ่งในที่นี้คือ ตราสินค้าที่เป็นพรีเมียมแบรนด์ ตามเกณฑ์ของ Euromonitor (2016) โดยผู้บริโภครับรู้ถึงคุณภาพ และราคาที่แตกต่างกันระหว่างเครื่องสำอางระดับแมสแบรนด์ จึงเกิดความไว้วางใจถึงคุณภาพ และมีทัศนคติที่ดีต่อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ สอดคล้องกับ Weiss (2007) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีโปรแกรมสามารถเป็นการเริ่มต้นที่ดี เน้นผลลัพธ์มากกว่ากิจกรรม หรือโปรแกรมและนโยบายที่ถูกประเมิน และ Kolesros และคณะ (2020) และ John Mayne (2015) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีโปรแกรมจะอธิบายโดยใช้เส้นทางผลกระทบเชิงสาเหตุที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังจากการแทรกแซงไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติระดับนักแสดง (ทฤษฎีการกระทำ) และเส้นทางที่เป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลงระดับระบบและภาวะฉุกเฉิน ผลลัพธ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงระดับนักแสดงหลายคน (ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง)

ผลการวิจัยในข้อนี้สามารถนำมาเป็นข้อมูลที่ดี ทั้งในเรื่องของการพัฒนารูปแบบการประเมินโดยใช้ทฤษฎีโปรแกรมด้วยวิธีคอนติบิวชัน ในการพิจารณา ตัวแทรกแซง ตัวกำหนด และผลลัพธ์ที่คาดหวัง และแนวทางในการสร้างรูปแบบการโฆษณาเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ เพื่อปรับแผนกลยุทธ์ในการเพิ่มยอดขายให้ได้ โดยช่องทางที่ควรเร่งโฆษณามากที่สุด คือ บิวตี้บล็อกเกอร์ และรีวิวกินอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ควรเร่งการสร้างภาพลักษณ์ของตราสินค้าให้ผู้บริโภคจำได้ และรับรู้ว่าเป็นสินค้าแบรนด์คุณภาพ เพราะเป็นตัวกำหนดที่มีค่าเฉลี่ยสูง และส่งผลต่อความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ของผู้บริโภคกลุ่มหลักคือ ผู้หญิงวัยเริ่มทำงานอายุ 21-30 ปี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ทฤษฎีโปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแสดงให้เห็นถึงกลไกการทำงานที่ทำให้เกิด ความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ ตลอดจนการตรวจสอบความเหมาะสมของทฤษฎีโปรแกรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ควรนำทฤษฎีโปรแกรมการประเมินความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ ผ่านโซเชียลมีเดียโดยใช้วิธีแบบคอนติบิวชัน มาใช้ในการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศ สำหรับประเมินความตั้งใจซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์
2. จากผลการวิจัยพบว่า ช่องทาง Beauty Blogger เป็นช่องทางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ รีวิวกินอินเทอร์เน็ต อินสตราแกรม และยูทูบ ซึ่งเป็นช่องทางที่ส่งผลให้เกิด การรับรู้คุณค่า ความไว้วางใจสินค้า ทัศนคติต่อตราสินค้า ภาพลักษณ์ตราสินค้า อันนำไปสู่ความตั้งใจซื้อ ด้วยเหตุนี้ควรเน้นช่องทางดังกล่าวในการโฆษณาเพื่อเป็นการส่งเสริมความตั้งใจซื้อ
3. จากผลการวิจัยพบว่า การโฆษณาทางโซเชียลมีเดียตามช่องทางต่าง ๆ ทำให้เกิดตัวกำหนด การรับรู้คุณค่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ภาพลักษณ์ตราสินค้า ทัศนคติต่อตราสินค้า และความไว้วางใจสินค้า ตามลำดับ ซึ่งเห็นได้ว่า เป็นตัวกำหนดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดใน 4 ตัวนี้ ดังนั้น ผู้ประกอบการควรเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความไว้วางใจสินค้า เช่น โฆษณาผ่าน Beauty Blogger เน้นสร้างให้ผู้ซื้อเกิดความไว้วางใจสินค้า ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย จึงต้องใช้กลวิธี และการนำเสนอที่น่าเชื่อถือ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรม โดยใช้วิธีแบบคอนติบิวชัน สำหรับทางการตลาด ควรมีการพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับการประเมินทางเลือกอื่น ๆ เช่น ด้านการศึกษา หรือ ด้านสุขภาพ เพราะวิธีแบบคอนติบิวชันในแต่ละขั้นตอนมีความเป็นขั้นตอน สมเหตุสมผล ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมที่จะทำได้ผลลัพธ์ และได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น
2. การวิจัยครั้งต่อไป การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมด้วยวิธีแบบคอนติบิวชัน ขั้นตอนการวิเคราะห์เอกสาร อาจใช้สถิติทดสอบมาเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของความสัมพันธ์ของทฤษฎีโปรแกรม เช่น การวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model) เพื่อให้ทฤษฎีโปรแกรมสามารถใช้ได้ในวงกว้าง

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยะชาติ อิศรภักดี. (2559). Branding 4.0 กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ภัณฑิรา สุขสมนรินทร์. (2558). การศึกษาความพึงพอใจในการซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ของวัยเริ่มทำงาน. การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริการธุรกิจมหาบัณฑิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เรณูภา คัมทรัพย์ศิริ. (2559). การรับรู้ด้านนวัตกรรมและการใช้กลุ่มบุคคลมีชื่อเสียงส่งผลต่อความไว้วางใจในตราสินค้าเครื่องสำอางไทยของผู้หญิงในทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2562). ทฤษฎีการประเมิน พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chen, H. T. (1990). Theory-driven evaluations. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Euromonitor. (2016). Colour Cosmetics in Thailand. Retrieved from <https://www.euromonitor.com/colour-cosmetics-in-thailand/report>
- Erica Wimbush, Steve Montague & Tamara Mulherin (2012). Applications of contribution analysis to outcome planning and impact evaluation. Evaluation. 18. 310-329.
- Stame, N. (2004). Theory-based evaluation and varieties of complexity. Evaluation. 10. 58-76.
- Weiss, C. H. (2007). Theory-based evaluation: Past, present, and future. New Directions for Evaluation. 114. 68-81.

การสำรวจความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน

The explore of demand to study master of science Program in Evaluation Methodology

ทรงเกียรติ เถนว่อง¹ สุภาพร เทียมบุญประเสริฐ² เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ³Tirongkheat Tanwong¹ Supaporn Tiamboonprasert² Kaittiyos Kuldejchaichan³^{1,2} นักวิชาการศึกษา

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Educational and Psychological Test Bureau, Srinakharinwirot University

E-Mail: throngkh@g.swu.ac.th และ supapornpo@g.swu.ac.th

³ อาจารย์ ดร. สาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

Lecturer, Ph.D., Master of Science Program in Health Science Education,

Siriraj Hospital, Mahidol University E-Mail: kaittiyos6637@gmail.com

Received: December 28, 2020; Revised: January 21, 2020; Accepted: May 5, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน ของพนักงานเอกชนและพนักงานราชการ และ (2) เพื่อต้องการศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมินของนิสิตที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นปีสุดท้าย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research methodology) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างจำนวน 842 คน ประกอบด้วยพนักงาน 413 คน และนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย 429 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ และร้อยละ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ พนักงานและนิสิตที่กำลังเรียนอยู่ชั้นปีสุดท้าย มีความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรฯ เหมือนกันคือ แผนการเรียนแบบที่ 2 จบการศึกษาภายใน 2 ปี โดยปีที่ 1 ภาคต้น เรียน 4 รายวิชาเพื่อเพิ่มความรู้ประสบการณ์และความเข้าใจ ภาคปลาย เรียน 5 รายวิชา เพื่อเพิ่มความรู้ประสบการณ์และความเข้าใจและการทำโครงร่างทำปริญญานิพนธ์ปีที่ 2 ภาคต้น เรียน 1 รายวิชา พร้อมกับสอบโครงร่างทำปริญญานิพนธ์ ภาคปลายเก็บข้อมูลและการทำปริญญานิพนธ์ให้สมบูรณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (พนักงานค่าเฉลี่ย 3.95 และนิสิตค่าเฉลี่ย 3.77) รองลงมา ได้แก่ แผนการเรียนแบบที่ 4 จบการศึกษาภายใน 2 ปี มีแผนการเรียนแบบที่ 2 แต่เป็นการเรียนออนไลน์ และแผนการเรียนแบบที่ 1 จบการศึกษาภายใน 1 ปี โดยปีที่ 1 ภาคต้นเรียน 1-2 รายวิชาพร้อมกับการทำโครงร่างทำปริญญานิพนธ์ภาคปลายเก็บข้อมูลวิจัยและสอบปริญญานิพนธ์ (พนักงานค่าเฉลี่ย 3.82 และนิสิตค่าเฉลี่ย 3.75) ส่วนในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการศึกษาต่อของพนักงานและนิสิตที่กำลังเรียนอยู่ชั้นปีสุดท้าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเหมือนกันคือ อาจารย์ผู้สอนที่มีทักษะในการสอนสนุก (พนักงานค่าเฉลี่ย 4.16 และนิสิตค่าเฉลี่ย 4.25) ปัจจัยรองลงมาที่พนักงานเลือกคือ การได้เรียนและฝึกทำงานวิจัยกับอาจารย์ในระดับประเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.90) และการได้เรียนและไปทำงานในต่างประเทศ (การฝึกปฏิบัติขณะศึกษา) (ค่าเฉลี่ย 3.75) ส่วนปัจจัยรองลงมาที่นิสิตเลือกคือ การได้เรียนและไปทำงานวิจัยในต่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 4.07) และมีรุ่นพี่เครือข่ายหลังสำเร็จการศึกษา (ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน) (ค่าเฉลี่ย 4.06)

คำสำคัญ: หลักสูตรวิทยาการการประเมิน, ความต้องการ และความต้องการศึกษาต่อ

Abstract

The purposes of this research were; 1) To Study the needs to further study in the Master of Science Program in Evaluation Methodology of private and government employees and (2) To Study the needs to further study in the Master of Science Program in Evaluation Methodology of students studying in the final year. This study applied research methodology by collected data using questionnaires with a sample of 842 people consisting of 413 employees and 429 final year students. The data used for analysis in this study contain mean, standard deviation, frequency and percentage values. And the research resulted can be summarized as followed;

Employees and students studying in the final year required to further study the Master of Science Program in Evaluation Methodology as followed; Study Plan 2: Graduation will be within 2 years, where in the first educational year in the beginning semester, learnt 4 subjects to increase knowledge, experience, and understanding. In the ending semesters, learnt 5 subjects to increase knowledge, experience, and understanding, and for outlining the dissertation proposal. In year 2, in the beginning semester, learnt 1 subject with attending the examination for the thesis outlining. In the final semester, collected data and completed the thesis. This plan obtained the most average score (employees mean were 3.82 and students mean were 3.75).

The factor affecting employees and students decision making of staff with the highest score were instructors had teaching skills in and had joyful teaching techniques (employees mean were 4.16 and students mean were 4.25). Followed by the factor that employees related to the chance in studying and practicing research with a national famous professor the lecturer (mean 3.90) and the chance in learning and internship abroad with famous companies (mean 3.75). The factor that students related to the chance in studying and practicing research abroad (mean 4.07) and having a network of the seniors after graduation (Career advancement) (mean 4.06).

Keywords: Science Program in Evaluation Methodology, Needs and Needs for further education

บทนำ

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมินหลังจากปิดปรับปรุงหลักสูตร ได้เปิดรับนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาปี พ.ศ. 2555 และพบปัญหาเช่นเดียวกับทุกมหาวิทยาลัย คือ มีจำนวนนิสิตเข้าศึกษาน้อยกว่าเป้าหมายที่คาดหวัง ปี พ.ศ. 2558 - 2560 มีนิสิตลงทะเบียนเฉลี่ย 8 คน จากเป้าหมายที่ตั้งไว้จำนวน 25 คน โดยในปี พ.ศ. 2558 มีนิสิตลงทะเบียนเรียน 9 คน ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 7 คน และ ปี พ.ศ. 2560 จำนวน 9 คน ตามลำดับจากฐานข้อมูลส่วนใหญ่ทำงานเป็นครูในโรงเรียน ร้อยละ 47 (11 คน จากนิสิตทั้งหมด 24 คน) ทำงานในหน่วยงานราชการ ได้แก่ นักวิชาการศึกษา ร้อยละ 33 (8 คน) ทหาร ร้อยละ 5 (1 คน) ทำงานในภาคเอกชนและธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 10 (2 คน) ศึกษาอย่างเดียว ร้อยละ 5 (1 คน) ปัจจุบันมีบัณฑิตที่เข้าศึกษา ปี พ.ศ. 2558 สำเร็จการศึกษาจำนวน 8 คน นอกจากนี้ หลักสูตรฯ มีการเก็บข้อมูลความพึงพอใจและไม่พึงพอใจกับนิสิตปัจจุบันทุกภาคการศึกษา แต่ยังคงขาดข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการของลูกค้ำหรือผู้เข้าเรียนศึกษาต่อ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีปัจจัยค่อนข้างหลากหลายที่ส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อของบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจในการศึกษา เหตุผลส่วนตัว ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ภาพลักษณ์ของสถาบัน ปัจจัยทางสังคม

และบุคคลที่เกี่ยวข้อง (จุฑามาศ ชูจินดา และคณะ, 2555) โชติ แยม์แสง (2552) พบว่า ช่วงเวลาในการเรียนการสอน ค่าใช้จ่ายหน่วยกิต และชื่อเสียงของสถาบัน ส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อของบุคคล ในขณะที่ กาญจนา สมมิตร และคณะ (2554) พบว่า การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและการมีหลักสูตรที่หลากหลาย ส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อของบุคคล

จากการศึกษาในข้างต้น จะพบว่า ความต้องการในการศึกษาต่อของบุคคลมีความแตกต่างกันไปในแต่ละหลักสูตร ดังนั้น หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน จึงจำเป็นที่จะต้องสำรวจข้อมูลดังกล่าว ซึ่งถือเป็นข้อมูลสำคัญในการปรับกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์และกลยุทธ์ด้านอื่นของหลักสูตรฯ ให้สามารถสนองตอบกับความต้องการของตลาดการศึกษาต่อรวมถึงความต้องการของลูกค้าที่จะเข้าศึกษาต่อ ซึ่งเป็นผู้รับบริการของหลักสูตรฯ โดยตรง

นอกจากนี้ ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยชั้นนำในระดับประเทศและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีการนำเกณฑ์ในการพัฒนาคุณภาพทั้ง TQA และ AUN-QA มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาตนเอง ซึ่งหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน จำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงให้หลักสูตรฯ มีคุณภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับเกณฑ์ในการพัฒนาคุณภาพดังกล่าว จากการประชุมการจัดการความรู้ (KM) เพื่อเตรียมปรับหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน ให้ได้มาตรฐานเข้าสู่เกณฑ์ในการพัฒนาคุณภาพทั้ง TQA และ AUN-QA ภายในสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา ได้ขอเสนอแนะจากวิทยากรในเรื่อง หลักสูตรฯ ควรมีการสำรวจความต้องการศึกษาของลูกค้าเพื่อเป็นฐานในการนำเสนอแนะจากวิทยากรในเรื่อง หลักสูตรฯ โดยควรทำวิจัยเพื่อสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตรฯ รวมถึงผู้ใช้บริการหลักสูตรฯ ลูกค้า ตลาดการศึกษาและความต้องการศึกษาต่อของนิสิตบุคคลทำงาน พนักงานต่าง ๆ ทั้งรัฐบาลและเอกชน เพื่อนำมาวิเคราะห์และสร้างแผนในการพัฒนาหลักสูตรฯ รวมถึงแผนกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์และกลยุทธ์ด้านอื่นของหลักสูตรฯ ให้เป็นเชิงรุกมากขึ้น เพื่อให้สามารถสนองตอบกับความต้องการของตลาดการศึกษาและลูกค้า ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับคู่แข่งคู่เทียบของหลักสูตรฯ เพื่อสร้างโอกาสและความความได้เปรียบให้เกิดขึ้นแก่หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน

จากความสำคัญข้างต้น การวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้าหรือผู้รับบริการของหลักสูตรฯ โดยตรง เพื่อสำรวจความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน เพื่อใช้เป็นสารสนเทศที่สำคัญในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงานและมีคุณภาพได้มาตรฐานตามเกณฑ์ในการพัฒนาคุณภาพทั้ง TQA และ AUN-QA

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมินของพนักงานเอกชนและพนักงานราชการ
2. เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมินของนิสิตที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นปีสุดท้าย

ความต้องการศึกษาต่อของบุคคล

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นเสมือนแหล่งความรู้ที่จะเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อใช้เป็นปัจจัยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ บุคคลทั่วไปจึงให้ความสำคัญแก่การศึกษา โดยมีแนวคิดที่ว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ได้ดีกว่า ดังนั้น บุคคลทั่วไปจึงพยายามที่จะศึกษาให้ถึงระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งมุ่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ ซึ่งปัจจุบันการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมีผู้นิยมเข้าศึกษาต่อมากขึ้น เนื่องจากระบบการศึกษาในประเทศไทยมีการขยายตัวมากขึ้น ค่านิยมในสังคม แรงจูงใจส่วนบุคคลและแรงจูงใจจากครอบครัว เป็นต้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อของบุคคล ได้แก่ โชติ แยม์แสง (2552), วิญญู วีรียงกูร (2557), ณัฏชา สุวรรณวงศ์ (2560) และ จุฑามาศ ชูจินดา และคณะ (2556) สรุปได้ว่า แรงจูงใจที่ทำให้บุคคลต้องการเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา มีแรงจูงใจที่หลากหลาย ส่วนใหญ่เกิดจากแรงจูงใจในภายนอก ได้แก่ 1) ความต้องการความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานในอนาคต 2) ความต้องการเงินเดือน ค่าจ้างที่สูงขึ้น 3) ความต้องการอาชีพที่มั่นคง 4) ความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม มีชื่อเสียง 5) ค่านิยมในสังคม และ 6) พ่อแม่ต้องการให้เรียน อาจารย์แนะนำ หรือ มีเพื่อนชักชวน

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์งานวิจัยของ ธาวุฒิ ปลื้มสำราญ (2552), โชติ แยม์แสง (2552) และ กาญจนา สมมิตร และคณะ (2554) สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกเรียนต่อในแต่ละหลักสูตร มีดังนี้ 1) หลักสูตร (Curriculum) เป็นปัจจัยแรกที่สุดที่ผู้เรียนให้ความสำคัญมากที่สุดใน การตัดสินใจเรียน 2) ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของสถาบัน (Institution Reputation and Credibility) 3) คุณภาพ (Instructors) 4) รูปแบบการเรียนการสอน (Teaching Format) ได้แก่ เป็นการเรียนการสอนในเวลาทำการ (Full Time) หรือนอกเวลาในช่วงเย็นหรือเสาร์อาทิตย์ (Part Time), เวลาเรียนตลอดหลักสูตร, การทำปริญญานิพนธ์ (Thesis) หรือว่าเป็นการค้นคว้าอิสระ (Independent Study) ผู้เรียนส่วนมากจะเลือกเรียนในหลักสูตรที่เป็นการค้นคว้าอิสระมากกว่า, เรียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ส่วนมากเลือกเรียนหลักสูตรภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ, การใช้สื่อการเรียนการสอน ส่วนมากมักชอบการรับฟังบรรยาย, หนังสือและเอกสารประกอบการสอนเป็นภาษาไทยหรืออังกฤษ ผู้เรียนส่วนมากยังต้องการเรียนด้วยหนังสือและเอกสารประกอบการสอนส่วนใหญ่เป็นภาษาไทย, การมอบหมายรายงานหรือนำเสนออภิปรายในชั้นเรียน ผู้เรียนส่วนมากไม่ชอบรูปแบบการเรียนการสอนที่มีการนำเสนอและการอภิปรายในชั้นเรียน 5) ค่าใช้จ่ายในการศึกษา (Tuition Fee) 6) ความสะดวกในการเดินทาง (Convenience of Transportation) และ 7) วิธีการที่ใช้ในการสอบคัดเลือก (Selection)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อของผู้เรียน ได้แก่ จุฑามาศ ชูจินดา และคณะ (2555) ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ในเขตจังหวัดนนทบุรีพบว่า แรงจูงใจในการศึกษาต่อของผู้เรียนชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกัน, ผู้เรียนเกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.00 – 4.00 มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ, บิดาและมารดาที่มีการศึกษาสูงทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจต่ำในการศึกษาต่อ, บิดาที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จะส่งผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อสูงกว่าอาชีพค้าขาย แต่ไม่มีความแตกต่างระหว่างอาชีพของมารดา และครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อสูงกว่าครอบครัวรายได้สูง

ศศิธร บุรณ์เจริญ (2560) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรระดับปริญญาโทของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้แก่ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการปฏิบัติงานจริง ได้ค่าคะแนนสูงสุดเฉลี่ย 4.56 ตามด้วยปัจจัยด้านบุคลากร โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนซึ่งมีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.54) และปัจจัยด้านความเชื่อถือของสถาบัน (ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50) ผลการวิเคราะห์ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ภูมิลำเนา อาชีพบิดาและมารดา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว หลักสูตรและสาขาวิชาที่กำลังศึกษาและเกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา ดังนั้น ปัจจัยความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาอาจารย์จึงสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้สมัครเลือกเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร

นอกจากนี้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการศึกษาต่อ ได้แก่ วิญญู วีรียงกูร (2557) พบว่า บัณฑิตมีความต้องการด้านทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน คือ บุคลากรที่ถ่ายทอดความรู้ มีความรู้ ความสามารถตรงตามสาขา ด้านการจัดการเรียนการสอนประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุด คือ ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษา

ดูงานในกลุ่มประเทศอาเซียน ด้านผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอนพบว่า คือ นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ ภาคธุรกิจในระดับประเทศในกลุ่มอาเซียน ด้านอาชีพที่นักศึกษาสนใจหลังจากจบการศึกษามากที่สุด คือหัวหน้าในองค์กรภาคเอกชนของไทยระดับท้องถิ่นในประเทศและระหว่างประเทศ รองลงมาคือ อาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และเจ้าของบริษัท หรือธุรกิจส่วนตัวตลอดจนหัวหน้างานในองค์กรภาคเอกชนของชาวต่างประเทศในประเทศไทย ส่วน ความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตจากคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ในด้านทักษะวิชาชีพ ได้แก่ มีภาวะผู้นำและรู้จักการวางตัวที่เหมาะสม ด้านความสามารถทั่วไปคือ รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้านคุณธรรม จริยธรรม คือ ความซื่อสัตย์ด้านบุคลิกภาพ คือ ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ โชติ แยมแสง (2552) และ ธาตุมิ ปลื้มสำราญ (2552) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นอันดับ 1 คือ ค่าใช้จ่าย รองลงมาคือ ชื่อเสียงของสถาบัน และมาตรฐานของหลักสูตร ส่วนวิธีการเรียนการสอน ต้องการศึกษแบบเข้มข้นเรียนปกติ นอกจากนี้ เหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อของบัณฑิต ได้แก่ ความก้าวหน้าในอาชีพ สถาบันที่ต้องการศึกษา สนใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยของรัฐมากกว่ามหาวิทยาลัยของเอกชน ส่วนใหญ่เลือกเรียนจากทางอินเตอร์เน็ต รองลงมา คือ การบอกกล่าวจากเพื่อน วันเวลาที่ต้องการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ช่วงเวลาการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมที่สุด คือในวันเสาร์ เวลา 09.00 – 12.00 น. ค่าหน่วยกิต กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ระดับปริญญาเอกควรมีค่าหน่วยกิตละ 9,000 บาท ส่วนระดับปริญญาโทหน่วยกิตละ 2,500 บาท และระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตหน่วยกิตละ 1,000 บาท ส่วนใหญ่มีความสนใจในหลักสูตรที่มีการจัดอบรมระยะสั้นเพื่อสะสมหน่วยกิต แล้วนำไปเทียบโอนในหลักสูตรปกติ และแนะนำให้หลักสูตรควรมีการปรับปรุงการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยมีรายละเอียดในเรื่องค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรและการให้ทุนต่าง ๆ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยได้จัดให้อยู่แล้ว เพื่อให้ผู้สนใจทราบข้อมูลค่าใช้จ่ายในการศึกษา ควรปรับปรุงช่องทางการประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย โดยปรับปรุงเว็บไซต์ให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงสะดวกและน่าสนใจที่จะเข้าชม ควรสร้างเจตคติที่ดีของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัย โดยให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นและประทับใจในการให้บริการและการให้คำปรึกษา แนะนำ เรื่องการเรียน การค้นคว้า การจัดทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

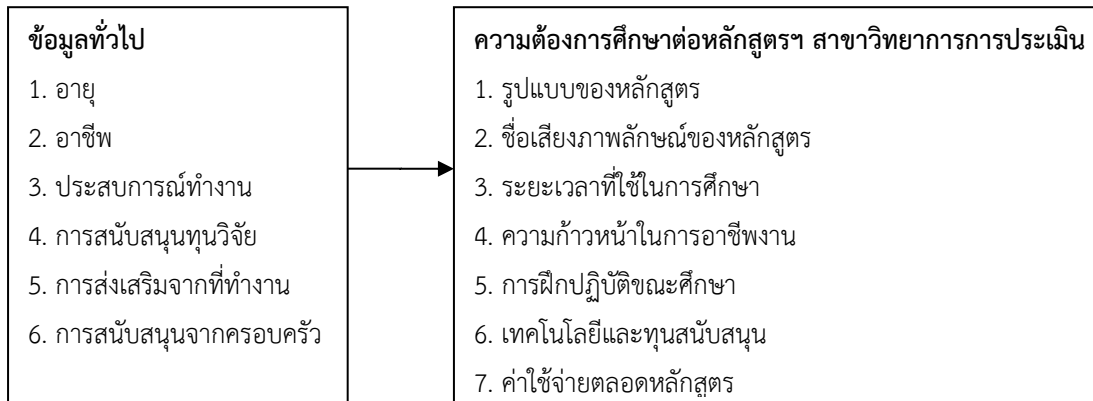
กาญจนา สมมิตร และคณะ (2552) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่เลือกศึกษาต่อหลักสูตรนานาชาติ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบกับการเรียนการสอน การวิจัย การเปิดหลักสูตรที่หลากหลายให้เลือกเรียน การบริการและการจัดสวัสดิการที่ดีสำหรับนักศึกษา และมหาวิทยาลัยมีแหล่งศึกษาค้นคว้าที่มีความพร้อมและนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้สืบค้นข้อมูล การสนับสนุนทุนการศึกษา และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนต่อ คือ ตัวนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 43.63 และผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 33.19

Temple (2009) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นของนักเรียน ใช้วิธีการศึกษาโดยกินระยะเวลากว่า 2 ปี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนไม่เรียนต่อ ได้แก่ ขาดการสนับสนุน คำแนะนำ และความรู้ ข้อมูลเรื่องการสมัครเข้าเรียนวิทยาลัย นักเรียนต้องการเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาระดับสูงขึ้นแต่ขาดการแนะนำจากอาจารย์ การที่มีอาจารย์ที่มีความรู้และสามารถให้คำแนะนำในการเข้าเรียนต่อในหลักสูตรหรือวิทยาลัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นมากที่ทำให้นักเรียนตัดสินใจเรียนต่อ

Greene, Zugelder, Warren, & L'Esperance (2020) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงคุณภาพโปรแกรมการศึกษาต่อ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลในการศึกษาต่อ ได้แก่ การกระตุ้นของครูโดยการลงทะเบียนเรียนทางออนไลน์ รัฐมีเงินทุนสนับสนุน นักเรียนได้รับการประเมินเชิงปริมาณในตอนท้ายของโปรแกรม และการที่ครูมีการให้คำปรึกษาและติดตามผลการเรียน ปัจจัยด้านโปรแกรม ได้แก่ ระยะเวลาในการจัดโปรแกรมการเรียน หลักสูตรมีช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงได้ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในการให้คำปรึกษา มีทรัพยากรและเครื่องมือในการเรียนรู้ และครูควรได้รับการพัฒนาในการจัดการศึกษาที่เป็นรูปแบบของการศึกษาทางไกลต่าง ๆ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการศึกษาต่อ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ ลูกค่านีออนาคตของหลักสูตรฯ ซึ่งในการกำหนดตัวอย่างการวิจัย ใช้การเลือกตัวอย่าง จากลูกค่านีออนาคตของหลักสูตรฯ ได้แก่ นิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4-5 ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน และ พนักงานราชการและเอกชน ซึ่งไม่สามารถระบุจำนวนที่แน่นอนของประชากรได้ จึงใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane, 1973) กรณีประชากรที่นับจำนวนได้ไม่แน่นอน (Infinite population) หรือ ขนาดประชากรเป็น infinity ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % เมื่อความคลาดเคลื่อน (E) เป็น $\pm 5\%$ ได้ตัวอย่างจำนวน 400 คน ได้ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 นิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4-5 จำนวน 400 คน และกลุ่มที่ 2 พนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ 400 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกลุ่มที่ 1 นิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4-5 รวม 400 คน จากมหาวิทยาลัยของรัฐบาลในกรุงเทพฯ 100 คน และ ต่างจังหวัด 100 คน จากมหาวิทยาลัยของเอกชนในกรุงเทพฯ 100 คน และ ต่างจังหวัด 100 คน และกลุ่มที่ 2 พนักงานในหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 400 คน จากหน่วยงานราชการในกรุงเทพฯ 100 คน และ ต่างจังหวัด 100 คน และหน่วยงานเอกชนในกรุงเทพฯ 100 คน และ ต่างจังหวัด 100 คน รวมทั้งหมด 2 กลุ่ม จำนวน 800 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างใช้เก็บข้อมูล

ลูกค่านี	รัฐบาล		เอกชน		รวม
	ในกรุงเทพฯ	ต่างจังหวัด	ในกรุงเทพฯ	ต่างจังหวัด	
1. นิสิตนักศึกษา	100	100	100	100	400
2. พนักงาน	100	100	100	100	400

จากการศึกษาอัตราตอบกลับขั้นต่ำของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ที่ทำให้การประมาณค่าไม่ลำเอียงพบว่า อัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 70 (วิภา บำเรอจิตร, 2542) ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไป ส่งแบบสอบถามไปยังหน่วยงานที่ต้องการเก็บข้อมูลในกลุ่มพนักงาน นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ในสังกัดรัฐบาลและเอกชน กลุ่มตัวอย่างที่เก็บแบบสอบถาม จำนวนที่ละ 150 ฉบับ รวม 1,200 ฉบับ ได้ข้อมูลแบบสอบถามที่ตอบกลับมา จำนวน 842 ฉบับ ประกอบด้วย พนักงาน 413 ฉบับ และนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย 429 ฉบับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม

กลุ่ม	สังกัด	จำนวนส่ง	จำนวนได้รับคืน	ร้อยละการตอบกลับ
นิสิตนักศึกษา	รัฐบาล	150	105	70.00
ในกรุงเทพฯ	เอกชน	150	107	71.33
นิสิตนักศึกษา	รัฐบาล	150	109	72.67
ต่างจังหวัด	เอกชน	150	108	72.00
พนักงาน	รัฐบาล	150	105	70.00
ในกรุงเทพฯ	เอกชน	150	103	68.67
พนักงาน	รัฐบาล	150	102	68.00
ต่างจังหวัด	เอกชน	150	103	68.67
รวม (ฉบับ)		1,200	842	70.17

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง รายงานการวิจัย การเขียนข้อคำถามสำหรับการสอบถามความคิดเห็นและเขียนข้อคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นตามมิติการประเมินต่าง ๆ สร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนจากการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ระดับความคิดเห็น เห็นด้วย มากที่สุด 5 คะแนน

ระดับความคิดเห็น เห็นด้วย น้อยที่สุด 1 คะแนน

2. สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรม (specification table) นำนิยามปฏิบัติการที่กำหนดขึ้น มากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด เกณฑ์การประเมิน จำนวนข้อคำถาม และเขียนคำถามที่จะพัฒนาเป็นแบบสอบถาม จากนั้นตรวจสอบคุณภาพความตรงของเนื้อหาและข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และหลักสูตรสาขาวิชาวิทยาการการประเมิน พิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ และข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC : index of item-objective congruence) กำหนดค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาต่ำสุดที่ยอมรับได้ต้องมากกว่า 0.50 และได้ค่า IOC ของข้อคำถามทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ปรับปรุงและนำไปทดลองใช้กับนิสิตและพนักงานที่ไม่ใช่ตัวอย่างวิจัย 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามตามตัวบ่งชี้ โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า มีค่ารายข้อระหว่าง 0.91-0.97 มีค่าอำนาจจำแนก (corrected item-total correlation) อยู่ระหว่าง 0.52 -0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย และพนักงานประจำ และติดตามแบบสอบถามกลับคืนเพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเกณฑ์ในการแปลความหมายทั้งด้านภาพรวม และรายตัวบ่งชี้ โดยใช้คุณสมบัติเรื่องความต่อเนื่องของคะแนนไว้เป็นแนวเทียบผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) โดยมี 3 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67 – 5.00 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34 – 3.66 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 2.33 หมายถึง ผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง

สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีการให้ผู้ตอบแบบสอบถาม 2 กลุ่ม รวม 842 คน ได้แก่ กลุ่มพนักงานและกลุ่มนักศึกษา พบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม เป็นชายและหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่กำลังศึกษาชั้นปีสุดท้าย (ร้อยละ 51.00) รองลงมาคือปริญญาตรี (ร้อยละ 28.10) และปริญญาโท (ร้อยละ 19.70) ส่วนใหญ่ทำงานในบริษัทเอกชน (ร้อยละ 45.50) และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 6 ปี (ร้อยละ 59.60) ส่วนใหญ่มีการสนับสนุนจากครอบครัว (ร้อยละ 63.20) กลุ่มที่อยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นชายร้อยละ 45.10 เป็นหญิง ร้อยละ 52.60 กลุ่มที่อยู่ต่างจังหวัดเป็นชายร้อยละ 54.90 และเป็นหญิง ร้อยละ 47.40 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 842 คน

ภูมิหลัง	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ						
พนักงาน	150	48.70	263	49.30	413	49.00
นักศึกษา	158	51.30	271	50.70	429	51.00
ระดับการศึกษาสูงสุด						
กำลังศึกษาชั้นปีสุดท้าย	158	51.30	271	50.70	429	51.00
ปริญญาตรี	91	29.50	146	27.30	237	28.10
ปริญญาโท	54	17.50	112	21.00	166	19.70
ปริญญาเอก	5	1.60	5	0.90	10	1.20
อาชีพ						
ราชการ	74	49.30	109	41.40	183	44.30
รัฐวิสาหกิจ	8	5.30	16	6.10	24	5.80
เอกชน	57	38.00	131	49.80	188	45.50
อาชีพอิสระ	11	7.30	7	2.70	18	4.40
ประสบการณ์ทำงาน						
น้อยกว่า 1 ปี	4	2.70	17	6.50	21	5.10
1-3 ปี	28	18.70	41	15.60	69	16.70
4-6 ปี	12	8.00	65	24.70	77	18.60
มากกว่า 6 ปี	106	70.70	140	53.20	246	59.60
การสนับสนุนจากครอบครัว						
ไม่มี	71	47.30	81	30.80	152	36.80
มี	79	52.70	182	69.20	261	63.20
หน่วยงาน						
รัฐบาล	169	54.90	252	47.20	421	50.00
เอกชน	139	45.10	253	52.80	421	50.00
ที่ตั้ง						
กทม.	139	45.10	281	52.60	420	49.90
ต่างจังหวัด	169	54.90	253	47.40	422	50.10

ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการการประเมิน

1. พนักงานต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการการประเมิน ดังนี้

1.1 แผนการเรียนแบบที่ 2 จบการศึกษาภายใน 2 ปี โดยปีที่ 1 ภาคต้นเรียน 4 รายวิชาเพื่อเพิ่มความรู้ ประสบการณ์และความเข้าใจ ภาคปลายเรียน 5 รายวิชา เพื่อเพิ่มความรู้ ประสบการณ์และความเข้าใจ และการทำโครงร่างทำปฏิญานิพนธ์ ปีที่ 2 ภาคต้นเรียน 1 รายวิชาพร้อมกับสอบโครงร่างทำปฏิญานิพนธ์ ภาคปลายเก็บข้อมูลและการทำปฏิญานิพนธ์ให้สมบูรณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ แผนการเรียนแบบที่ 4 จบการศึกษาภายใน 2 ปี โดยมีแผนการเรียนแบบที่ 2 แต่เป็นการเรียนออนไลน์ และแผนการเรียนแบบที่ 1 จบการศึกษาภายใน 1 ปี โดยปีที่ 1 ภาคต้นเรียน 1-2 รายวิชาพร้อมกับการทำโครงร่างทำปฏิญานิพนธ์ภาคปลายเก็บข้อมูลวิจัยและสอบปฏิญานิพนธ์

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการศึกษาต่อของพนักงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์ผู้สอนที่มีทักษะในการสอน สอนสนุกรองลงมาได้แก่ การได้เรียนและฝึกทำงานวิจัยกับอาจารย์ในระดับประเทศชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย และมีรุ่นพี่เครือข่ายหลังสำเร็จการศึกษา (ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน)

2. นิสิตที่กำลังเรียนอยู่ชั้นปีสุดท้ายต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการการประเมิน ดังนี้

2.1 แผนการเรียนแบบที่ 2 จบการศึกษาภายใน 2 ปี โดยปีที่ 1 ภาคต้นเรียน 4 รายวิชาเพื่อเพิ่มความรู้ ประสบการณ์และความเข้าใจ ภาคปลายเรียน 5 รายวิชา เพื่อเพิ่มความรู้ ประสบการณ์และความเข้าใจและการทำโครงร่างทำปฏิญานิพนธ์ ปีที่ 2 ภาคต้นเรียน 1 รายวิชาพร้อมกับสอบโครงร่างทำปฏิญานิพนธ์ ภาคปลายเก็บข้อมูลและการทำปฏิญานิพนธ์ให้สมบูรณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ แผนการเรียนแบบที่ 4 จบการศึกษาภายใน 2 ปีมีแผนการเรียนแบบที่ 2 แต่เป็นการเรียนออนไลน์ และแผนการเรียนแบบที่ 5 จบการศึกษาภายใน 2 ปีครึ่ง มีแผนการเรียนแบบที่ 2 แต่เพิ่มอีก 1 ภาคการศึกษาในการฝึกงานกับบริษัท

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจการศึกษาต่อของพนักงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์ผู้สอนที่มีทักษะในการสอน สอนสนุกรองลงมา ได้แก่ การได้เรียนและไปทำงานวิจัยในต่างประเทศ มีรุ่นพี่เครือข่ายหลังสำเร็จการศึกษา (ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน) และการได้เรียนและฝึกทำงานวิจัยกับบริษัทชั้นนำ

ผลการประเมินแผนการเรียนจำแนกตามสภาพ โดยแยกตามกลุ่มพนักงานและกลุ่มนักศึกษา พบว่าแผนที่เลือกเป็นอันดับ 1 ของทั้ง 2 กลุ่ม คือแผนการเรียนแบบที่ 2 จบการศึกษาภายใน 2 ปี โดยปีที่ 1 ภาคต้นเรียน 4 รายวิชา เพื่อเพิ่มความรู้ ประสบการณ์ และความเข้าใจ ภาคปลายเรียน 5 รายวิชาเพื่อเพิ่มความรู้ ประสบการณ์ และความเข้าใจ และการทำโครงร่างทำปฏิญานิพนธ์ ปีที่ 2 ภาคต้นเรียน 1 รายวิชาพร้อมกับสอบโครงร่างทำปฏิญานิพนธ์ ภาคปลายเก็บข้อมูลและการทำปฏิญานิพนธ์ให้สมบูรณ์ พนักงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 นักศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 อันดับที่ 2 แผนการเรียนแบบที่ 4 จบการศึกษาภายใน 2 ปี มีแผนการเรียนแบบที่ 2 แต่เป็นการเรียนออนไลน์ พนักงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 นักศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 อันดับที่ 3 และ 4 ของทั้งสองกลุ่มสลับกัน อันดับสุดท้ายที่เหมือนกันคือแผนการเรียนแบบที่ 3 จบการศึกษาภายใน 5 ปี โดยปีที่ 1- ปีที่ 3 เน้นการเรียนแบบเก็บหน่วยกิตรายวิชาแบบออนไลน์ 10 รายวิชา ปีที่ 4 - ปีที่ 5 พัฒนา สอบ และทำปฏิญานิพนธ์ให้สมบูรณ์ พนักงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 นักศึกษามีค่าเฉลี่ย 3.22 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แผนการเรียนรู้จำแนกตามสถานภาพ

แผนการเรียนรู้	พนักงาน			นักศึกษา		
	N	Mean	SD	N	Mean	SD
1.แผนการเรียนรู้แบบที่ 1 จบการศึกษาภายใน 1 ปี โดยปีที่ 1 ภาคต้นเรียน 1-2 รายวิชาพร้อมกับการทำโครงร่างทำปริญญานิพนธ์ ภาคปลายเก็บข้อมูลวิจัยและสอบปริญญานิพนธ์	413	3.75	1.05	429	3.62	0.89
2.แผนการเรียนรู้แบบที่ 2 จบการศึกษาภายใน 2 ปี โดยปีที่ 1 ภาคต้นเรียน 4 รายวิชาเพื่อเพิ่มความรู้ประสบการณ์และความเข้าใจ ภาคปลายเรียน 5 รายวิชาเพื่อเพิ่มความรู้ประสบการณ์และความเข้าใจและการทำโครงร่างทำปริญญานิพนธ์ปีที่ 2 ภาคต้นเรียน 1 รายวิชาพร้อมกับการสอบโครงร่างทำปริญญานิพนธ์ ภาคปลายเก็บข้อมูลและการทำปริญญานิพนธ์ให้สมบูรณ์	413	3.95	0.92	429	3.77	0.85
3.แผนการเรียนรู้แบบที่ 3 จบการศึกษาภายใน 5 ปี โดยปีที่ 1- ปีที่ 3 เน้นการเรียนแบบเก็บหน่วยกิตรายวิชาแบบออนไลน์ 10 รายวิชาปีที่ 4 - ปีที่ 5 พัฒนา สอบและทำปริญญานิพนธ์ให้สมบูรณ์	413	2.84	1.28	429	3.22	1.04
4.แผนการเรียนรู้แบบที่ 4 จบการศึกษาภายใน 2 ปี มีแผนการเรียนรู้แบบที่ 2 แต่เป็นการเรียนออนไลน์	413	3.82	1.05	429	3.75	0.91
5.แผนการเรียนรู้แบบที่ 5 จบการศึกษาภายใน 2 ปีครึ่ง มีแผนการเรียนรู้แบบที่ 2 แต่เพิ่มอีก 1 ภาคการศึกษาในการฝึกงานกับบริษัท	413	3.25	1.20	429	3.69	1.00

ผลการประเมินปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อจำแนกตามสถานภาพ โดยแยกตามกลุ่มพนักงานและกลุ่มนักศึกษา พบว่าปัจจัยที่เลือกเป็นอันดับ 1 ของกลุ่มพนักงาน คือ อาจารย์ผู้สอนที่มีทักษะในการสอน สอนสนุก มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.16 อันดับที่ 2 การได้เรียนและฝึกทำงานวิจัยกับอาจารย์ในระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.90 อันดับที่ 3 ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.89 และอันดับสุดท้ายอาจารย์ผู้สอนที่มีผลงานทางวิชาการจำนวนมาก มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.55 ปัจจัยที่เลือกเป็นอันดับ 1 ของกลุ่มนักศึกษาคือ อาจารย์ผู้สอนที่มีทักษะในการสอน สอนสนุก มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.25 อันดับที่ 2 การได้เรียนและไปทำงานวิจัยในต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.07 อันดับที่ 3 มีรุ่นพี่เครือข่ายหลังสำเร็จการศึกษา (ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.06 และอันดับสุดท้ายอาจารย์ผู้สอนที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.63 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อจำแนกตามสถานภาพ

ปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ	พนักงาน			นักศึกษา		
	N	Mean	SD	N	Mean	SD
1. ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	413	3.89	0.89	429	3.73	0.96
2. ชื่อเสียงของคณะหรือสำนัก	413	3.84	0.95	429	3.75	0.96
3. อาจารย์ผู้สอนที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม	413	3.69	0.88	429	3.63	1.01
4. อาจารย์ผู้สอนที่มีผลงานทางวิชาการจำนวนมาก	413	3.55	0.96	429	3.66	0.95
5. อาจารย์ผู้สอนที่มีทักษะในการสอน สอนสนุก	413	4.16	1.04	429	4.25	0.82
6. มีรุ่นพี่เครือข่ายหลังสำเร็จการศึกษา (ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน)	413	3.84	1.11	429	4.06	0.89
7. การได้เรียนและฝึกทำงานวิจัยกับอาจารย์ในระดับประเทศ	413	3.90	1.04	429	3.99	0.93
8. การได้เรียนและฝึกทำงานวิจัยกับบริษัทชั้นนำ	413	3.82	1.11	429	4.04	0.91
9. การได้เรียนและไปทำงานวิจัยในต่างประเทศ	413	3.77	1.15	429	4.07	0.93
10. การได้เรียนและไปทำงานในต่างประเทศ (การฝึกปฏิบัติขณะศึกษา)	413	3.75	1.13	429	4.02	0.96

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปรายดังนี้

พนักงานและนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายมีความต้องการศึกษาต่อแผนการเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แผนการเรียนเดียวกันคือ แผนการเรียนที่ 2 จบการศึกษาภายใน 2 ปี โดยปีที่ 1 ภาคต้นเรียน 4 รายวิชาเพื่อเพิ่มความรู้ประสบการณ์และความเข้าใจภาคปลายเรียน 5 รายวิชาเพื่อเพิ่มความรู้ประสบการณ์และความเข้าใจและการทำโครงร่างทำปริญญานิพนธ์ ปีที่ 2 ภาคต้นเรียน 1 รายวิชาพร้อมกับสอบโครงร่างทำปริญญานิพนธ์ ภาคปลายเก็บข้อมูลและการทำปริญญานิพนธ์ให้สมบูรณ์ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการการประเมินที่วางระบบการเรียนให้สามารถจบการศึกษาภายใน 2 ปี พร้อมกับการทำปริญญานิพนธ์ให้สำเร็จ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจึงควรมุ่งผลการวิจัยดังกล่าวไปพิจารณาและออกแบบแผนการเรียนให้สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของหลักสูตร

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ พบว่า ทั้งพนักงานและนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนที่มีทักษะในการสอน สอนสนุก เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ รองลงมา ได้แก่ มีรุ่นพี่เครือข่ายหลังสำเร็จการศึกษา (ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน) การได้เรียนและฝึกทำงานวิจัยกับอาจารย์ในระดับประเทศ การได้เรียนและฝึกทำงานวิจัยกับบริษัทชั้นนำ การได้เรียนและไปทำงานวิจัยในต่างประเทศ การได้เรียนและไปทำงานในต่างประเทศ (การฝึกปฏิบัติขณะศึกษา) ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยชื่อเสียงของคณะหรือสำนัก อาจารย์ผู้สอนที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม และอาจารย์ผู้สอนที่มีผลงานทางวิชาการจำนวนมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิญญู วีรยางกูร (2557) พบว่าความต้องการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ด้านทรัพยากรการจัดการเรียนการสอนคือบุคลากรที่ถ่ายทอดความรู้ มีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาด้านการจัดการเรียนการสอน ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดคือ ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาดูงานในกลุ่มประเทศอาเซียน ด้านผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า คือนักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการภาคธุรกิจในระดับประเทศ ในกลุ่มอาเซียนด้านอาชีพที่นักศึกษาสนใจหลังจากจบการศึกษามากที่สุด คือ หัวหน้าในองค์กรภาคเอกชนของไทยระดับท้องถิ่นประเทศและระหว่างประเทศรองลงมา คือ อาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการและเจ้าของบริษัทหรือธุรกิจส่วนตัว ตลอดจนหัวหน้างานในองค์กรภาคเอกชนของชาวต่างประเทศในประเทศไทย

ชาวุฒิ ปลื้มสำราญ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและเพื่อศึกษารูปแบบหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) ของคณะพลศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สนใจศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้สนใจศึกษาคือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะพลศึกษา ปีการศึกษา 2550 ประกอบด้วยมหาบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา และสาขาวิชาการจัดการนันทนาการจำนวนทั้งสิ้น 96 คน โดยใช้แบบสอบถามสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความต้องการด้านรูปแบบหลักสูตรโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 51.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าต้องการจัดการศึกษาหลักสูตร กศ.ด. โดยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้วยระบบการสอนบรรยายในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 69.79 และพบว่าต้องการที่จะให้มีการจัดการศึกษาโดยมีการสอนร่วมกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศและต้องการที่จะให้มีการจัดการศึกษาทางกีฬาโดยเฉพาะ

2. ความต้องการด้านโครงสร้างหลักสูตรโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 65.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าโครงสร้างหลักสูตร กศ.ด. ที่ต้องการให้เปิดสอนปีการศึกษา 2553 โดยมีปริญญานิพนธ์ 36 หน่วยกิต หมวดวิชาแกน 7 หน่วยกิต หมวดวิชาเอก 6 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือก 3 หน่วยกิต รวม 52 หน่วยกิต จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 71.88 และพบว่ามีความต้องการเลือกรายวิชาตามความสนใจของผู้เรียน และคณะสามารถจัดหาบุคลากร

มาสอนได้มีการทำปริญญานิพนธ์ 36 หน่วยกิต ต้องการที่จะให้มีหลักสูตรเป็นภาษาอังกฤษ และต้องการที่จะให้มีการจัดหลักสูตรทางกีฬาโดยเฉพาะ

3. ความต้องการด้านการบริหารหลักสูตรโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความต้องการให้จัดการศึกษาในวันเสาร์ – อาทิตย์ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 57.29 และพบว่า การคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต้องการวิธีการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาตามความสนใจเฉพาะทางหรือความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เช่น ความสามารถด้านกีฬา ความต้องการเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อการศึกษา ต้องการให้มีการพิจารณาทุนการศึกษา ในขณะที่เรียนต้องการให้มีทุนสนับสนุนสำหรับการทำวิจัย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการการประเมิน ควรนำแผนการสอนแบบที่ 2 จบการศึกษาภายใน 2 ปี โดยปีที่ 1 ภาคต้นเรียน 4 รายวิชาเพื่อเพิ่มความรู้ ประสบการณ์และความเข้าใจ ภาคปลายเรียน 5 รายวิชาเพื่อเพิ่มความรู้ ประสบการณ์และความเข้าใจ และการทำโครงร่างทำปริญญานิพนธ์ ปีที่ 2 ภาคต้นเรียน 1 รายวิชา พร้อมกับสอบโครงร่างทำปริญญานิพนธ์ ภาคปลายเก็บข้อมูลและการทำปริญญานิพนธ์ให้สมบูรณ์ มาพิจารณากับการวางระบบการออกแบบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา ตลอดจนการจัดให้มีการทำปริญญานิพนธ์ให้นิสิตสามารถจบการศึกษาภายใน 2 ปี ตามเป้าหมายของหลักสูตร

2. จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการของพนักงานและนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายเริ่มมีความต้องการเรียนแบบออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการการประเมิน อาจจะมีเนื้อหาที่สามารถเข้าเรียนออนไลน์ เพื่อให้ นิสิตศึกษาเนื้อหาล่วงหน้าและนำผลที่นิสิตศึกษามาอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน เช่น Flipp Classroom การเรียนผ่าน YouTube การเรียนผ่าน google classroom เป็นต้น

3. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อของทั้งพนักงานและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย คือ ทักษะการสอนของอาจารย์ สอนสนุก ดังนั้น คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรนำสารสนเทศดังกล่าว ไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ให้มีความน่าสนใจตรงกับความต้องการของพนักงานและนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย จนเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประชาสัมพันธ์และเป็นข้อความในสื่อประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายยังมีความสนใจทำวิจัยในต่างประเทศและบริษัทชั้นนำ จึงน่าจะส่งเสริมให้มีในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรและนำไปประชาสัมพันธ์ด้วย

4. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อคือ การฝึกปฏิบัติหรือการจัดการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมหรือประสบการณ์ตรงร่วมกับอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมในระดับชาติ ที่เป็นแหล่งทุนวิจัยของอาจารย์ การมีโอกาสเข้าร่วมทำกิจกรรมหรือการวิจัยในระดับชาติ ดังนั้น คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรพิจารณาทบทวนกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้มีการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่จะเข้ามาศึกษาต่อ เพื่อให้สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอน และค้นหาเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างจากหลักสูตรอื่น

2. ควรวิจัยเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายให้สามารถเพิ่มจำนวนผู้เข้ามาศึกษา ทั้งนี้ควรทดลองเปรียบเทียบผลของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลาย ตลอดจนการเก็บข้อมูลเชิงลึกจากผู้เข้ามาศึกษาในการเข้าถึงช่องทางประชาสัมพันธ์

3. ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการกิจกรรมจากสถานการณ์จริง การฝึกปฏิบัติงานวิจัยและประเมินในสถานการณ์จริง ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ให้เกิดคุณค่าแก่สังคม

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สมมิตร และคณะ. (2552). *ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในหลักสูตรนานาชาติของนักเรียนในจังหวัดเชียงใหม่*. ทนสนับสนุนการวิจัย. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, เชียงใหม่.
- จุฑามาศ ชูจินดา, กิตติยานภลัย ภูตระกูล และณภัทร โขครนินกุล. (2555). *แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ในเขตจังหวัดนนทบุรี*. นนทบุรี: วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- โชติ แยมแสง. (2552). *การสำรวจความสนใจและต้องการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตร สาขาการจัดการการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์*.
- ณัชชา สุวรรณวงศ์. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการการศึกษา 2560*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- ธาวุฒิ ปลื้มสำราญ. (2552). *ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิตคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิญญู วีระยางกูร. (2557). *การศึกษาความต้องการและความคาดหวังต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (นานาชาติ) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ 3 การบูรณาการงานวิจัยไทยเชื่อมโยงกับเครือข่ายสังคมอาเซียน.
- วิภา บำเรอจิตร. (2542). *อัตราการตอบกลับขั้นต่ำของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ซึ่งตอบด้วยความจริงใจที่ทำให้ตัวประมาณค่าไม่ลำเอียง*. ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร บุรณ์เจริญ. (2560). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรระดับปริญญาโทของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. วารสาร Mahidol R2R e-Journal. 4 (2): กรกฎาคม – ธันวาคม 2560. Retrieve April 25, 2020 from <http://doi.org/10.14456/jmu.2017.27>
- Greene, C., Zugelder, B. S., Warren, L. L., & L'Esperance, M. (2020). What Factors Influence Motivation for Graduate Education? *Critical Questions in Education*. 11 (1). Winter: 21-37.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper & Row.
- Temple, S. L. (2009). *"Factors that Influence Students' Desires to Attend Higher Education"*. Seton Hall University Dissertations and Theses (ETDs). Retrieve May 1, 2020 from <https://scholarship.shu.edu/dissertations/420>

การศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของ
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน

A Study of The Opinions of Stakeholders on Curriculum Management
of Master of Science Program in Evaluation Methodology

สุภาพร เทียมบุญประเสริฐ¹ ทรงเกียรติ เถนว่อง² กาญจนา ตระกูนวอรกุล³

Supaporn Tiamboonprasert¹ Tirongkheat Tanwong² Kanjana Trakoonvorakun³

^{1,2} นักวิชาการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Educational and Psychological Test Bureau, Srinakharinwirot University

E-Mail: supapornpo@g.swu.ac.th และ throngkh@g.swu.ac.th

³ อาจารย์ ดร. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Lecturer, Ph.D., Educational and Psychological Test Bureau, Srinakharinwirot University

E-Mail: kanjanatr@g.swu.ac.th

Received: December 28, 2020; Revised: January 21, 2020; Accepted: May 11, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจความคิดเห็นและความต้องการของบัณฑิตและนิสิตปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน (2) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อศิษย์เก่าหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 27 คน ประกอบด้วย ศิษย์เก่า 10 คน นิสิตปัจจุบัน 11 คน และผู้ใช้บัณฑิต 6 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

จุดเด่นของหลักสูตรฯ คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายตามความถนัดและความสามารถของอาจารย์ผู้สอน ทำให้นิสิตได้รับความรู้ที่หลากหลาย จึงควรจัดให้มีผู้สอนที่มีความสามารถตรงตามรายวิชา และส่งเสริมให้อาจารย์มีประสบการณ์เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอน ศิษย์เก่าแนะนำว่า ควรเพิ่มวิทยาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินหลากหลายสาขา ทำให้นิสิตมีความรู้ที่กว้างและสามารถนำไปใช้พัฒนางานในหน่วยงานตนเองได้

ด้านการสอนแบบออนไลน์ พบว่า ศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบันมีความเห็นใกล้เคียงกัน คือ ออนไลน์บางรายวิชาบรรยาย ส่วนวิชาที่ต้องทำความเข้าใจยังต้องจัดให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนกับเพื่อนและอาจารย์ในชั้นเรียน วิชาปฏิบัติควรจัดการเรียนการสอนแบบที่เคยดำเนินการอยู่แล้ว ประโยชน์ที่ได้คือ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วและสามารถใช้ทบทวนบทเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ ด้านรูปแบบการกำกับติดตามหรือความก้าวหน้าในการทำปริญญานิพนธ์เป็นจุดเด่นของหลักสูตรฯ ที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ให้สำเร็จตามเป้าหมาย จบการศึกษาได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด กลยุทธ์การติดตามที่สำคัญของอาจารย์ ได้แก่ สื่อสังคมออนไลน์ การให้คำปรึกษารายบุคคลและรูปแบบการติดตามควรแตกต่างกันตามนิสัยความต้องการ และเป้าหมายการเรียนรู้ของนิสิตแต่ละคน ควรมีการทำข้อตกลงร่วมกันถึงแผนการดำเนินการเพื่อกำหนดแผนการกำกับติดตามการทำงานของนิสิต ด้านการปรับปรุงหลักสูตร สิ่งสำคัญอันดับแรกคือ การประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้ได้

จำนวนผู้เรียนตามเป้าหมาย ประชาสัมพันธ์ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย และแสดงจุดเด่นในการพัฒนาให้นิสิตมีคุณภาพ เน้นทักษะการสื่อสารในการทำงาน จัดประสบการณ์ให้นิสิตมีโอกาสนำเสนอผลงานแก่บุคคลภายนอกมากขึ้น

ด้านทักษะที่ควรเพิ่มเติมคือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการทำงาน เพื่อเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานและสังคม ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตมีคุณภาพเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนดคือ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการประเมิน สามารถทำการประเมินโครงการได้ สามารถถ่ายทอดความรู้ทางการประเมินให้บุคคล อื่นได้ (ข้อมูลจากนายจ้าง) การบริหารโครงการ การทำงานอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างสมเหตุสมผล ทักษะ Soft Skill ที่เป็น จุดเด่นของบัณฑิตในหลักสูตรฯ ได้แก่ สามารถทำงานเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์ดี ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และสามารถ ตัดสินใจแก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์ได้ดี ส่วนทักษะสิ่งที่ควรพัฒนาเพิ่มเติมคือ การใช้ภาษาต่างประเทศ และความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยี

คำสำคัญ: หลักสูตรวิทยาการการประเมิน, ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ และการจัดการเรียนการสอน

Abstract

The purposes of this research were; 1) To survey the opinions and the need for teaching and learning of existing graduates and students, graduated of the Master of Science Program in Evaluation Methodology and 2) To evaluate the satisfaction of employers towards the Master of Science Program in Evaluation Methodology. This research was qualitative research made with 27 informants consisting of 10 alumni members, 11 current students, and 6 graduate users. Data was collected using the interview. The data analysis used in the study is content analysis. The research resulted can be summarized as followed;

Highlights of the program consisted of a variety of teaching and learning activities based on the aptitude and ability of the instructors resulting students to gain various knowledge. Therefore, teachers should be had the experience to manage and teach. Alumni recommended that should add speakers who had experience in various fields of evaluation to provide students could use to develop in their work units.

As for online teaching, Alumni and current students had similar opinions. Teaching and learning online for lectures subjects. As for subjects that required understanding must still be discussions with friends and teachers in the classroom. For subjects that needed the practice should be managed according to the course that had already been conducted. In addition, the benefits of online course would be enable rapid learning and learners could be reviewed the lessons consistently. The pattern of overseeing student workloads and dissertation were the highlight of program to helped stimulate learning and works to be achieved according to the goals while students could be graduate within a specific time. The followed-up pattern should be made different for each student. Follow-up strategies were therefore important to teachers whether implemented by using social media, by meetings for individual counseling. As for curriculum improvement, the first important thing is the proactive publicity to allow as many students as possible to attend the study to meet the target of admission, fit the target group and the demonstration of program management that had outstanding features in developing quality students. The curriculum should be show the strength of the development for students to have quality, focused on communication skills in

the workplace and provided experiences for students to have the opportunity to present their work to outsiders.

The skills that should be added in course were using statistics to analysis data, applying of various technologies in the work and for the benefit of society. The results of this research indicated that the graduates had the quality as specified by the program. That is, they have knowledge, ability and assessment skills particularly in evaluating the projects, abled to evaluate the project and also had the ability to transfer knowledge about assessments for others to understand (the information from employers), project management, systematic operation and reasonable thinking. As for soft skills, this was rather an outstanding feature of graduates in this program in which they have the ability to work as a team, a good relationship, ability to adapt to others very effectively as well as being able to make decisions in solving problems in each situation perfectly. However, what should be further developed is to use foreign languages effectively and the ability to apply technology.

Keywords: Science Program in Evaluation Methodology course, stakeholders, satisfaction and dissatisfaction and teaching and learning management

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีส่งผลต่อการใช้ชีวิตและการตัดสินใจของคนในทุกมิติ ด้านการศึกษาก็เช่นกัน จากการศึกษาพบว่า สถิติการลงทะเบียนเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยของประเทศสิงคโปร์และประเทศเยอรมัน ในปี ค.ศ. 2010-2012 มีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ในปี ค.ศ. 2013-2015 มีแนวโน้มลดลง (Ministry of Education Singapore, 2016 และ Education in Germany, 2016) สอดคล้องกับประเทศไทยที่มีแนวโน้มการเข้าศึกษาต่อน้อยลง อันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ อัตราการเกิดลดลง จำนวนมหาวิทยาลัยมีมากเกินไป หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และความก้าวหน้าของการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพแต่ใช้ต้นทุนต่ำกว่า ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด หนึ่งในวิธีการดังกล่าวคือ การออกแบบหลักสูตรในการพัฒนาคนให้มีทักษะความรู้ความสามารถตอบสนองกับปัญหาในการทำงานที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหลักสูตรต้องการ (อานนท์ ศักดิ์วีระชัย, 2559)

การสำรวจความคิดเห็นและความต้องการ ความพึงพอใจ และความไม่พึงพอใจของนิสิต บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต เป็นวิธีหนึ่งในการรับฟังเสียงของลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและแรงงานตลาดในอนาคต อีกทั้งแนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับเกณฑ์ในการพัฒนาคุณภาพทั้ง TQA และ AUN-QA ที่มหาวิทยาลัยชั้นนำเลือกมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งได้มีการศึกษาในเรื่องนี้จากหลักสูตรอื่น ๆ ได้แก่ งานวิจัยของ สุภาณี อินทร์จันทร์ (2555) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ผู้ใช้บัณฑิต ในด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ และด้านทักษะทางปัญญา และทักษะที่ผู้ใช้บัณฑิตต้องการคือ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ การนำความรู้ทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ใช้เหตุผลในการทำงาน สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมการทำงานได้เป็นอย่างดี และมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ พรทิพย์ เต็งเจริญ (2555) และ ผ่องใส ถาวรจักร (2555) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า นายจ้างต้องการ บัณฑิตที่ขยัน สามารถปรับตัวได้ดี ทำงานเป็นทีมได้ ปฏิบัติตามกฎหมาย ใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

นอกเหนือจากข้อมูลในงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้กล่าวมาแล้ว หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาการการประเมินหลังจากปิดปรับปรุงหลักสูตรและได้เปิดรับนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาปี พ.ศ.2558 และพบปัญหา เช่นเดียวกับทุกมหาวิทยาลัยคือ มีจำนวนนิสิตเข้าศึกษาน้อยกว่าเป้าหมายที่คาดหวัง ส่วนใหญ่ผู้เรียนเป็นครูในโรงเรียนและทำงานในหน่วยงานราชการ ที่เหลือทำงานในภาคเอกชนและธุรกิจส่วนตัว และศึกษาอย่างเดียว หลักสูตรมีการเก็บข้อมูล ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจกับนิสิตปัจจุบันทุกภาคการศึกษา แต่ยังคงขาดข้อมูลความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ซึ่งได้แก่ นิสิตปัจจุบัน บัณฑิต นิสิตนักศึกษา พนักงานที่จะเป็นลูกค้าในอนาคต นายจ้าง ในปัจจุบัน และนายจ้างที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของบัณฑิตในอนาคต ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อหลักสูตรในอนาคต

การวิจัยในครั้งนี้จึงต้องการศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของ หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน ได้แก่ บัณฑิตนิสิตปัจจุบัน และประเมินความพึงพอใจของ นายจ้างที่มีต่อศิษย์เก่าเพื่อใช้เป็นสารสนเทศที่สำคัญในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของบัณฑิตและนิสิตปัจจุบันของ หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อศิษย์เก่าหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการ การประเมิน

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในปัจจุบันหรือในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการ การเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความ เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงถึงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนามาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) หรือเครือข่าย P21 ซึ่งได้พัฒนากรอบแนวคิดโดยผสมผสาน องค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้าน การทำงานและการดำเนินชีวิต กรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่าง กว้างขวาง เป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุน การเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อ การเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนการเน้นที่ “สาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ครูเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้คือ ชุมชน การเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities: PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การทำหน้าที่ของครูแต่ละคน

สาระในประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง จรรยาบรรณของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บัณฑิตวิทยาลัยได้ประกาศจรรยาบรรณของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่นิตินิตระดับบัณฑิตศึกษาพึงปฏิบัติ ดังมติที่ประชุมคณะกรรมการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 3/2560 วันที่ 28 มีนาคม 2560 ไว้ 8 ข้อ ดังนี้ 1) มีจิตสำนึกในหน้าที่และสิทธิในการเป็นนิสิตบัณฑิตศึกษา มีวินัยในตนเอง รวมทั้งมีจิตอาสาและมีความรับผิดชอบต่อสังคมภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย 2) พึงเข้าใจรูปแบบและกระบวนการการเรียนรู้ระดับบัณฑิต คำนึงถึงหลักจริยธรรมในการทำวิจัยและจรรยาบรรณทางวิชาการ 3) เคารพต่ออาจารย์ บุคลากรอื่นในมหาวิทยาลัย ภูมิใจในหลักสูตรที่ตนศึกษา รักษาและสร้างชื่อเสียง ทั้งขณะศึกษาและจบการศึกษา 4) มีความกระตือรือร้น ใฝ่หาความรู้ตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาศมรรถนะด้านต่าง ๆ มีทักษะสื่อสารและอัตลักษณ์อื่นตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด 5) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลกพร้อมเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 6) ใช้แรงบันดาลใจในการบริหารจัดการเรียน และการใช้ชีวิตส่วนตนอย่างสมดุล ปฏิบัติตามข้อบังคับฯ ของมหาวิทยาลัยใช้เวลาในการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลสูงสุด 7) ควรดำรงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา คำนึงถึงความรู้ที่ได้รับมากกว่าปริมาณ บูรณาการความรู้เพื่อตนเองและผู้อื่น และ 8) พึงให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเชิงบวก เชิงสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาให้ความสำคัญและร่วมมือเกี่ยวกับการประเมินต่าง ๆ

คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน สำหรับคุณภาพของบัณฑิตที่จบการศึกษา ในปีการศึกษา 2560 ที่ครอบคลุมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัย สืบจากแบบสอบถามจากผู้ใช้นิสิต ผลการสำรวจพบว่า นายจ้างมีความพึงพอใจบัณฑิตในระดับดีทุกประเด็น (ค่าเฉลี่ยมากกว่า 4.50) ยกเว้นด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัย ซึ่งสูงกว่าปีที่ผ่านมาที่ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 4.50 ดังนั้น สรุปได้ว่า หลักสูตรมีการพัฒนาสมรรถนะในด้านต่าง ๆ เพื่อให้บัณฑิตมีความพร้อมสำหรับการออกไปทำงานหลังจากจบการศึกษา และหลักสูตรควรวางแผนพัฒนาด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิต สำหรับการจัดการหลักสูตร ในปีการศึกษา 2562 ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภาณี อินทน์จันทร์ (2555) ศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้นิสิตที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการบินบัณฑิตและหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2555 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันฯ จากผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้นิสิตที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาทำงานอยู่ และใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมโดยการนำการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพมาใช้เก็บข้อมูลร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้นิสิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตฯ ในภาพรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ และด้านทักษะทางปัญญา ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า บัณฑิตฯ มีคุณภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในสายงานด้านอุตสาหกรรมการบิน แต่ในปัจจุบันมีสถาบันหลายแห่งผลิตบุคลากรด้านนี้สู่ตลาดแรงงานเพิ่มมากขึ้นทำให้มีการแข่งขันกันสูง และจุดอ่อนที่พบคือ บัณฑิตฯ มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการ

ทำงานอยู่ในระดับที่น้อยกว่าความคาดหวังของหน่วยงาน ซึ่งผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า บัณฑิตฯ 1) เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่องานเป็นอย่างดี 2) เป็นผู้ที่สามารถนำความรู้ทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น 3) เป็นผู้ที่ใช้เหตุผลในการทำงาน 4) สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมการทำงานได้เป็นอย่างดี และ 5) เป็นผู้ที่ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ พรทิพย์ เต็งเจริญ (2555) และ ผ่องใส ถาวรจักร (2555) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ พร้อมคำถามปลายเปิด ในการเก็บข้อมูล พบว่า นายจ้างให้ข้อเสนอแนะว่าหลักสูตรควรฝึกอบรมบัณฑิตด้านความชัน การปรับตัว การทำงานเป็นทีม การปฏิบัติตามกฎหมาย การใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยจิรเนาว์ ทศศรี (2558) ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการปรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จากนักศึกษา อาจารย์ และผู้ใช้บริการที่เป็นพยาบาล พบว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรที่สำคัญคือ (1) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม 2) ความรู้ 3) ทักษะทางปัญญา 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ นอกจากนี้ยังพบว่า งานวิจัยของ วิญญู วีรยางกูร (2557) ที่ศึกษาความต้องการและความคาดหวังต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏภูเก็ต พบว่า ความคาดหวังต่อหลักสูตรของนิสิตและผู้จ้างในด้านทักษะวิชาชีพ ได้แก่ มีภาวะผู้นำและรู้จักวางตัวให้เหมาะสม ด้านความสามารถทั่วไป คือ รู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้านคุณธรรม จริยธรรม คือ ความซื่อสัตย์ ด้านบุคลิกภาพ คือ ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัจจัยความต้องการในการจัดการเรียนการสอนของบัณฑิต และนิสิตปัจจุบันของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน สืบได้จาก **ปัจจัยนำเข้า** ประกอบด้วย 1) ความรู้ความสามารถของผู้สอน 2) คุณลักษณะนิสัยของผู้สอน 3) รูปแบบของหลักสูตร 4) รายวิชาที่เปิดสอน 5) วิธีการสอน 6) วิธีการประเมินผลรายวิชา **ปัจจัยกระบวนการ** ประกอบด้วย 1) คุณภาพในการสอน 2) ความรู้ทั่วไปและเฉพาะศาสตร์ที่ได้รับ 3) ทักษะทั่วไปและเฉพาะศาสตร์ที่ได้รับ 4) ทศนคติทั่วไปและเฉพาะศาสตร์ที่ได้รับ 5) การตอบสนองต่อเสียงของนิสิต 6) การติดตามเพื่อให้สำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด **ปัจจัยผลผลิต** ประกอบด้วย 1) การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตการทำงาน 2) การนำทักษะไปใช้ในชีวิตการทำงาน 3) วิธีคิดต่อคนรอบข้างในการทำงาน **ในส่วนของความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อศิษย์เก่า** ประเมิน 2 ด้าน ได้แก่ **สมรรถนะของบัณฑิตในมุมมองนายจ้าง** ประกอบด้วย ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต 4 เรื่อง คือ 1) ความรู้ทั่วไปและเฉพาะศาสตร์ที่ปฏิบัติงาน 2) ทักษะทั่วไปและเฉพาะศาสตร์ที่ปฏิบัติงาน 3) วิธีคิดต่อคนรอบข้างในการทำงาน 4) ประสิทธิภาพในการทำงานโดยรวม และ **โอกาสพัฒนาของบัณฑิต** ประกอบด้วย ความคาดหวังต่อบัณฑิตในอนาคต 3 เรื่อง คือ 1) ประเด็นความรู้เฉพาะทางที่จำเป็น 2) ประเด็นทักษะเฉพาะทางที่จำเป็น และ 3) ประเด็นทัศนคติในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและการเลือกตัวอย่างวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อ 1 ประชากร คือ นิสิตปัจจุบันที่กำลังศึกษา ปี 1 และ ปี 2 จำนวน 11 คน และบัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน หลังปรับปรุงหลักสูตร จำนวน 10 คน ประชากรในวัตถุประสงค์ข้อ 2 คือ นายจ้างสายตรงของบัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน หลังปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. 2555 จำนวน 5 คน ในการเลือกตัวอย่างวิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเก็บข้อมูลจาก นิสิตปัจจุบันที่กำลังศึกษา ปี 1 และ ปี 2 และบัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมินหลังปรับปรุงหลักสูตรทุกคน และ นายจ้างสายตรงของบัณฑิตหลังปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. 2555 ในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน ทุกคน

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ศึกษาข้อมูลจากเอกสารตำรา วารสาร บทความทางวิชาการและงานวิจัย ทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับทฤษฎีความต้องการจำเป็น ทฤษฎีความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจ ทักษะในศตวรรษที่ 21 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชาวิทยาการการประเมิน สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยและเครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบ สัมภาษณ์ จากนั้นตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) พิจารณาความสอดคล้อง และความเหมาะสม ของตัวบ่งชี้และข้อคำถามรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC :index of item-objective congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านจัดการเรียนการสอน 2) ผู้เชี่ยวชาญการวัดและประเมินผล และ 3) ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตรสาขาวิชาวิทยาการการประเมิน ซึ่งค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาต่ำสุดที่ยอมรับได้ต้องมากกว่า 0.50 ก่อนนำไปใช้ เก็บข้อมูล ได้แบบสัมภาษณ์ 2 ชุด คือ 1) แบบสัมภาษณ์สำหรับนิสิตปัจจุบันและบัณฑิต มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ระหว่าง 0.67-0.97 และ 1) แบบสัมภาษณ์สำหรับนายจ้างที่มีต่อบัณฑิต มีค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ระหว่าง 0.67-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสัมภาษณ์สำหรับศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และผู้ใช้บัณฑิต จากแบบสัมภาษณ์ที่ได้พัฒนาขึ้น จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล เอกสารและการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการวิเคราะห์แก่นสาระ

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของบัณฑิต

บัณฑิตมีความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) อาจารย์มีความสามารถและความถนัดแตกต่างกันในสาขาที่เชี่ยวชาญ ทำให้การถ่ายทอดความรู้มีความหลากหลายวิธี เนื้อหาวิชาที่มีความหลากหลายส่งผลให้นิสิตเกิดการเรียนรู้อย่างเพียงพอ 2) บัณฑิตมีความมั่นใจในความรู้ที่อาจารย์สอน อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ส่งเสริมศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง ตอบปัญหาในสิ่งที่ผู้เรียนสงสัยได้อย่างชัดเจน 3) คุณลักษณะอาจารย์ที่ตรงกับอุดมคติ ได้แก่ ปรับตัวเข้ากับนิสิตได้ ยุติธรรม รักศิษย์เท่าเทียมกัน มีคุณธรรมจริยธรรม ตั้งใจจัดการเรียนการสอน เอาใจใส่นิสิต สามารถชี้แนะแนวทางที่ชัดเจน ถูกต้อง ติดตามการเรียน สามารถถึงประสบการณ์ของตนมาใช้กับนิสิต และมีความทันสมัย ในขณะที่คุณลักษณะของอาจารย์ ที่ไม่ตรงกับอุดมคติ ได้แก่ เข้มงวดเกินไป ขาดความยุติธรรม ไม่ยอมรับการปรับปรุง ไม่มีความเป็นกันเองและไม่เคยเข้าร่วม กิจกรรมกับนิสิต มอบหมายงานโดยไม่สอน โดยลักษณะอาจารย์ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ ได้แก่ ดูแลนิสิตแบบทางสายกลาง มีความรู้เชี่ยวชาญด้านสาขาวิทยาการการประเมิน สามารถอธิบายได้ชัดเจนและเชื่อมโยงความรู้ทฤษฎีกับการปฏิบัติได้ อดทน ไม่ใช้อารมณ์ส่วนตัว เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นกันเอง เตรียมการสอนล่วงหน้าและติดตามนิสิตอย่างต่อเนื่อง การติดตามงานเหมาะสมสำหรับนิสิตที่มีความรับผิดชอบน้อย การปล่อยอิสระเหมาะสมกับนิสิตที่มีวุฒิภาวะระดับหนึ่ง 4) บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร เนื่องจากสามารถนำความรู้ที่หลากหลายไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง อาจารย์ที่ปรึกษาเอาใจใส่เป็นอย่างดี แต่สิ่งที่ควรพัฒนาคือ ความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหา และบริบทของเนื้อหาวิชาที่ไม่ควร เฉพาะด้านแค่ทางการศึกษา 5) การเพิ่มจำนวนวันเรียนเป็นวันจันทร์ถึงศุกร์หลังเวลา 17.00 น. บัณฑิตเห็นว่ามีความ เหมาะสมหากนิสิตอยู่ใกล้มหาวิทยาลัย แต่ไม่เหมาะสมกับนิสิตที่อยู่ต่างจังหวัดเพราะเดินทางไกล 6) การปรับหลักสูตรเป็น เรียนผ่านระบบออนไลน์เหมาะสมกับบางรายวิชาที่เป็นเนื้อหาเชิงทฤษฎีโดยให้นิสิตศึกษาล่วงหน้า แต่รายวิชาปฏิบัติหรือ ต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้ควรสอนแบบเดิม นอกจากนี้การเรียนแบบออนไลน์จะช่วยให้เกิดความรวดเร็ว ลดการเดินทาง สามารถ เรียนซ้ำได้ ส่วนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ ในเทอมแรกไม่หนักจนเกินไป มีความเหมาะสมแล้ว ตรงกับ ความต้องการแล้ว แต่อาจจัดกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น กำหนดช่วงเวลาให้มีการพบปะพูดคุยกับอาจารย์ เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมาย จัดออนไลน์บางรายวิชา เป็นต้น ในการประเมินการเรียนรู้ บัณฑิตเห็นว่าหลักสูตรได้ดำเนินการเหมาะสม ได้แก่ การประเมินตามสภาพจริง การประเมินรายบุคคล การประเมินการทำงานกลุ่ม การให้ข้อมูลป้อนกลับ การแจ้งวิธีการประเมิน ก่อนเรียน นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้มีการทดสอบก่อนเรียนในบางรายวิชา 7) การนำความรู้จากรายวิชาไปใช้ ขึ้นอยู่กับ

ลักษณะหน่วยงานที่บัณฑิตทำงาน โดยวิชาที่สามารถนำไปใช้ได้จะเป็นรายวิชาภาคปฏิบัติ เช่น การประเมินโครงการ เป็นต้น ส่วนรายวิชาที่ประยุกต์ใช้ในการทำงานได้น้อย ขึ้นอยู่กับลักษณะการทำงานของบัณฑิต เช่น หากทำงานด้านการศึกษาจะไม่สามารถใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการประเมินความเป็นไปได้ วิชาการประเมินบุคลากร เป็นต้น แต่เป็นไปตามความคาดหวังจากการเรียนของบัณฑิต เนื่องจากสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้จริง และได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการถ่ายทอดของอาจารย์ สิ่งที่ต้องการให้พัฒนาคือ ประสบการณ์ของอาจารย์ในบางรายวิชา และการประเมินทางธุรกิจในสถานการณ์จริง 8) ทักษะที่บัณฑิตนำไปใช้ในการทำงาน ได้แก่ การตัดสินใจ การประเมิน การเขียนรายงาน การออกแบบโครงการ การสร้างเครื่องมือ การประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินบุคลากร การประเมินโครงการ การออกแบบเกณฑ์ในการประเมิน การตั้งคำถาม การคิดวิเคราะห์ และการสื่อสาร ส่วนทักษะที่ต้องการเพิ่มเติม ได้แก่ ทักษะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลและการสื่อสาร ซึ่งบัณฑิตได้รับการพัฒนา soft skill จากหลักสูตรฯ ด้านการตัดสินใจ ความมั่นใจ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การปรับเปลี่ยน mind set ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา การทำงานอย่างเป็นระบบ ความซื่อสัตย์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีมารยาททางสังคม ส่งผลให้เกิดประโยชน์ในการทำงานโดยบัณฑิตกล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น มีการสรุปบนพื้นฐานความเป็นจริง ช่วยให้การงานมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความอดทน และมีความพยายาม 9) หลักสูตรฯ มีกระบวนการติดตามที่สามารถสร้างความมั่นใจในการสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด ติดตามต่อเนื่อง ให้คำปรึกษาแม้จบการศึกษาไปแล้ว เต็มใจให้คำปรึกษาและช่วยเหลือได้ทันเวลา เมื่อมีปัญหา ชี้แจงพฤติกรรมการเรียนการสอน การกำหนดระยะเวลาส่งงานอย่างชัดเจน การติดตามงานทั้งในและนอกเวลาเรียน โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ 10) การจัดการและแก้ไขข้อร้องเรียนของหลักสูตรฯ บัณฑิตมีช่องทางหลากหลาย ได้แก่ การสอบถามอาจารย์ การพูดคุยกับอาจารย์ที่สามารถรับฟังได้ การพยายามตั้งสติของตนเอง การกำหนดเป้าหมาย การปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา 11) ลักษณะการทำงานของบัณฑิต บัณฑิตมีความตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย สามารถประเมินโครงการได้อย่างถูกต้องและได้รับการยอมรับ มีความสามารถในการวางแผนการทำงาน สามารถประเมินตนเองได้ และสามารถลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 12) บัณฑิตมีทักษะการทำงานด้านการตัดสินใจ การประเมิน การบริหารโครงการ การวางแผนโครงการ การทำงานที่รวดเร็ว การยอมรับข้อผิดพลาด การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การทำงานอย่างเป็นระบบ การพัฒนาเกณฑ์การประเมิน และมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โดยทักษะที่โดดเด่น ได้แก่ การตัดสินใจและการประเมิน ความรับผิดชอบ ความอดทน ทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การทำงานอย่างเป็นระบบ การคิดเชิงระบบ และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น โดยเพื่อนร่วมงานเห็นว่าบัณฑิตมีความรู้ด้านการประเมินและทักษะการทำงานที่โดดเด่น สื่อสารและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน และมีน้ำใจ

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรฯ ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและยุคดิจิทัล เช่น การประเมินพฤติกรรมจาก big data การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การเพิ่มวิทยากรภายนอกเพื่อประสบการณ์ที่หลากหลาย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนิสิตปัจจุบัน

นิสิตปัจจุบันมีความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) อาจารย์มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่หลากหลายและมีความถนัดแตกต่างกัน เช่น การสร้างเครื่องมือ แนวคิดการประเมิน วิธีการถ่ายทอดความรู้ การออกข้อสอบ ตลอดจนประสบการณ์ทางด้านการประเมิน 2) นิสิตมีความมั่นใจในคุณภาพของอาจารย์ที่สอดคล้องกับรายวิชาที่สอนและหลักสูตรวิทยาการประเมิน มีความสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างชัดเจน และมีความชำนาญทางด้านการประเมิน 3) คุณลักษณะอาจารย์ที่ตรงกับอุดมคติ ได้แก่ มีความจริงใจ เอาใจใส่ทุ่มเทเสียสละเวลาให้ความรู้และคำปรึกษา รับฟังความคิดเห็นของศิษย์ มีความรู้ความสามารถด้านการประเมิน มีเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ได้รับการยกย่องจากหน่วยงานภายนอก ตลอดจนมีความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคุณลักษณะอาจารย์ที่ไม่ตรงกับอุดมคติ ได้แก่ อาจารย์บางคนไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เทคนิคการสอนบางอย่างทำให้เข้าใจเนื้อหายาก ความเป็นหนึ่ง

อันเดียวกันในองค์กร 4) การติดตามงาน นิสิตต้องการให้มีการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง ระยะเวลาอย่างชัดเจนจะช่วยกระตุ้นให้นิสิตมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น แต่บางครั้งต้องการให้มีช่วงเวลาว่างที่เป็นอิสระในการทำงานด้วย 5) ความพึงพอใจต่อหลักสูตรฯ ในภาพรวม นิสิตทั้งหมดพึงพอใจเนื่องจากเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรฯ สามารถนำไปใช้ในการทำงานได้ในอนาคต เกิดการเรียนรู้ใหม่ เช่น การประเมินโครงการ การประกันคุณภาพการศึกษา การสร้างเครื่องมือ และการจัดการเรียนการสอนยังสอดคล้องกับการปฏิบัติด้วย ด้านเวลาเรียน การเรียนเสาร์อาทิตย์เป็นการเพิ่มโอกาสให้กับนิสิตที่มีงานทำแล้ว การเพิ่มจำนวนวันเรียนเป็นวันจันทร์ถึงวันศุกร์หลังเวลา 17.00 น. จึงคิดว่าไม่เหมาะสม ในการสอนผ่านระบบออนไลน์ ควรใช้ในการทบทวนบทเรียน และควรจัดแค่บางรายวิชา ในรายวิชาฝึกปฏิบัติควรสอนในห้องเรียนเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ มีความเหมาะสมแล้ว แต่บางความคิดเห็นเสนอให้ปรับรายวิชาที่มีเนื้อหาออกไปเรียนภาคการศึกษาอื่น และควรเพิ่มให้นิสิตได้มีการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงและมีการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ นอกจากนี้ อาจจัดกิจกรรมที่ผ่อนคลายความเครียดให้กับนิสิต ในการประเมินการเรียนรู้อาจจัดให้หลากหลาย และมีความชัดเจนเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมิน นอกจากนี้ประเมินตามชิ้นงานและผลงานของนิสิต 6) การนำความรู้จากรายวิชาไปใช้นิสิตสามารถนำไปใช้ได้หลากหลายวิชา เช่น วิชาวิจัย การสร้างเครื่องมือ การประเมินโครงการ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ทฤษฎี การประเมิน การวางแผนการประเมิน ในอนาคตนิสิตอาจนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ทั้งทางตรงและทางอ้อม 7) ทักษะที่นิสิตนำไปใช้ในการทำงาน ได้แก่ การประเมิน การวิจัย การสร้างเครื่องมือ ความรอบคอบ การสังเกต การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ทำงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ สามารถประเมินตนเองและการประเมินโครงการได้ ส่วนทักษะที่ต้องเพิ่มเติม ได้แก่ การประเมิน การสร้างกรอบการประเมิน การประเมินในสถานการณ์จริง การประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินบุคลากร ระเบียบวิธีวิจัย ทักษะการใช้เทคโนโลยี ซึ่งหลักสูตรฯ ได้พัฒนา Soft Skill ทำให้นิสิตเป็นคนมีเหตุผล มีคุณลักษณะของผู้ประเมิน รู้จักการสังเกต ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ มีประสบการณ์ชีวิตเพิ่มเติม การวางแผนการทำงาน การคิดอย่างเป็นระบบ ความรับผิดชอบ เจตคติที่ดีต่อการประเมิน มีวินัย อดทน 8) การจัดการและแก้ไขข้อร้องเรียนของหลักสูตร นิสิตสามารถจัดการความเครียดได้ด้วยตนเอง ส่วนใหญ่ยังไม่เคยแจ้งข้อร้องเรียนหากแจ้งข้อร้องเรียนก็จะพูดคุยกับอาจารย์และรุ่นพี่ หากปัญหาใดที่แก้ไม่ได้จะพูดคุยกับเพื่อนร่วมชั้นและอาจารย์ และเขียนคำร้องส่งในกล่องข้อร้องเรียน 9) การทำงานของศิษย์ปัจจุบัน นิสิตเริ่มมีความรู้เกี่ยวกับการประเมิน ได้รับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีความขยัน อดทน และสามารถทำความเข้าใจในงานง่ายขึ้น ทักษะที่โดดเด่นในความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่ดีกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล ความขยัน ความอดทน การทำงานรวดเร็ว ภาษาอังกฤษ และการสื่อสารที่ดี นิสิตได้นำความรู้ไปใช้ในการทำงานต่าง ๆ ได้แก่ การสร้างเครื่องมือ การทำงานเป็นทีม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การรายงานข้อมูล การออกแบบการประเมิน การถ่ายทอดความรู้ด้านการประเมินให้ผู้อื่น

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรฯ ควรปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและมอบหมายภาระงานแต่ละรายวิชาให้เหมาะสม และปรับปรุงการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อศิษย์เก่า

นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตมากและสรุปความคิดเห็นที่มีต่อศิษย์เก่าในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้ 1) ความรู้ความสามารถของบัณฑิต ได้แก่ มีความรู้ด้านการประเมิน การวางแผน การบริหารจัดการ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การวัดและประเมินผลโครงการ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน การวิจัยและพัฒนา การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนความรู้ความสามารถที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม ได้แก่ การสื่อสารภาษาอังกฤษ การใช้เทคโนโลยี การสังเคราะห์งาน การตระหนักในการมีจิตสาธารณะ การตัดสินใจ 2) ด้านการทำงาน บัณฑิตสามารถทำงานได้เป็นที่น่าพอใจ ทำงานดี มีความรับผิดชอบ ทำงานเป็นระบบ ประสานงานกับผู้อื่นได้ดี มีความรอบคอบในการทำงาน มีความรู้ความสามารถช่วยเหลือองค์กรหลายด้าน มีการทำงานเป็นทีม มีความรู้ความสามารถและกระตือรือร้นในการทำงาน มีทักษะ

ที่โดดเด่น ได้แก่ การบริหารจัดการ การคิดอย่างเป็นระบบ การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการปรับตัว ทักษะการสื่อสาร บุคคลรอบข้างให้การยอมรับ เป็นที่รักของเพื่อนร่วมงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี 3) การรับบัณฑิตเข้าทำงาน นายจ้างยินดีรับบัณฑิตเข้าทำงานเนื่องจากหลักสูตรผลิตให้บัณฑิตสามารถทำงานและมีประโยชน์กับองค์กร

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร ได้แก่ 1) ควรส่งเสริมพฤติกรรมดีงามที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและสังคม การสร้างแรงบันดาลใจให้มีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการทำงาน ทักษะคิดเชิงบวกต่อองค์กร 2) ความรู้ด้านการประเมินที่ควรพัฒนา ได้แก่ การประกันคุณภาพในระดับสากล และการประเมินบุคลากร และ 3) ทักษะที่ควรเร่งพัฒนา ได้แก่ สถิติ การวิจัย ทักษะด้านภาษา การบริหารจัดการเวลา การทำงานเป็นทีม ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และทักษะการใช้เทคโนโลยี

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปรายดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอน จุดเด่นของหลักสูตรฯ คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายตามความถนัดและความสามารถของอาจารย์ ทำให้นิสิตได้รับความรู้หลากหลาย จึงควรจัดผู้สอนที่มีความสามารถตรงตามรายวิชาและส่งเสริมให้อาจารย์ที่มีประสบการณ์มาจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ศิษย์เก่าแนะนำว่า ควรเพิ่มวิทยากรที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินหลากหลาย เพื่อความรู้ที่กว้างขึ้นสามารถนำไปใช้พัฒนางานของหน่วยงานตนเองได้ สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ศิษย์เก่าและนิสิตปัจจุบันเห็นว่า ควรจัดบางรายวิชาที่เน้นการบรรยาย ส่วนวิชาที่ต้องทำความเข้าใจควรจัดให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน วิชาปฏิบัติควรสอนแบบที่เคยดำเนินการอยู่แล้ว ซึ่งการจัดการเรียนออนไลน์จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วและใช้บทวนบทเรียนได้

2. การกำกับติดตาม รูปแบบการติดตามภาระงาน/ความก้าวหน้าในการทำปริญญานิพนธ์เป็นสิ่งที่ดี ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย นิสิตจบการศึกษาได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด รูปแบบการติดตามสำหรับนิสิตที่มีวุฒิภาวะสามารถกำกับตนเองได้ การติดตามอาจจะไม่บ่อยนัก แต่กำหนดตารางเวลาให้ชัดเจน บางคนชอบให้ติดตามอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นจุดเด่นของหลักสูตรฯ กลยุทธ์การติดตามจึงเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือการพบและให้คำปรึกษาตามความต้องการของนิสิต ซึ่งบางคนต้องการอิสระในการทำงาน จึงควรมีการปรึกษาเพื่อจะกำหนดแผนการกำกับติดตามงานนิสิต

3. การปรับปรุงหลักสูตร ควรประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้มีจำนวนนิสิตมาเรียนได้ตามเป้าหมาย ประชาสัมพันธ์ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายและแสดงจุดเด่นของหลักสูตรฯ ในการพัฒนาให้นิสิตมีคุณภาพ มีทักษะการสื่อสารในการทำงาน แม้ว่าหลักสูตรฯ จะจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการนำเสนอผลงานก็ตาม แต่ทักษะดังกล่าวต้องอาศัยประสบการณ์หลักสูตรฯ จึงควรจัดให้นิสิตมีโอกาสนำเสนอผลงานกับบุคคลภายนอกมากขึ้น เช่น การลงพื้นที่สัมภาษณ์และเป็นวิทยากรด้านการประเมินร่วมกับอาจารย์ เป็นต้น ทักษะที่ควรเพิ่มเติมคือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ เนื่องจากหน่วยงานต้องการข้อมูลตัดสินใจต่าง ๆ ควรพัฒนาให้นิสิตสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการทำงาน

4. คุณภาพของบัณฑิต บัณฑิตมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด คือ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประเมินโครงการที่เป็นประโยชน์ในการทำงาน สามารถถ่ายทอดความรู้ทางการประเมินแก่บุคคลอื่น การบริหารโครงการการทำงานอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างสมเหตุสมผล (ข้อมูลจากนายจ้าง) ทักษะที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม คือ การใช้ภาษาต่างประเทศและการใช้เทคโนโลยี ทักษะ Soft Skill ที่เป็นจุดเด่นของบัณฑิตในหลักสูตรฯ คือ การทำงานเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับหลักสูตร

1. หลักสูตรฯ ควรพิจารณาสารสนเทศที่ได้จากงานวิจัยนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร โดยนำไปใช้ตามบริบทหรือภูมิหลังของผู้เรียน เช่น การจัดรายวิชาเลือกให้กับผู้เรียนควรให้เหมาะสมกับการนำไปใช้กับที่ทำงาน ผู้เรียนที่เป็นครูอาจารย์ควรได้เลือกเรียนการประเมินหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่มีเป้าหมายทางธุรกิจควรได้เลือกเรียนการประเมินความเป็นไปได้ เป็นต้น

2. หลักสูตรฯ ควรเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการปฏิบัติในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อให้บัณฑิตได้รับประสบการณ์ตรงมากกว่าการเรียนเชิงทฤษฎี โดยอาจจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเข้าร่วมหรือการบูรณาการจัดการเรียนการสอนกับการปฏิบัติการประเมินจริง เช่น โครงการวิจัยของอาจารย์ควรจัดให้นักศึกษามีโอกาสในการเข้าร่วมเก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำเครื่องมือการประเมิน ซึ่งจะเกิดการเรียนรู้และสร้างความมั่นใจให้กับบัณฑิตเป็นอย่างมาก การจัดการเรียนการสอนให้มีการศึกษาดูงานกับหน่วยงานหลากหลายบริบทเพื่อเพิ่มประสบการณ์และยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้สามารถเชื่อมโยงกับการทำงานจริงได้ นอกจากนี้การจัดให้มีวิทยากรมาพูดประสบการณ์เกี่ยวกับการประเมินเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดแรงบันดาลใจและเห็นปัญหาอุปสรรค ตลอดจนแนวทางแก้ไขที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต

3. หลักสูตรฯ ควรสร้างความเข้มแข็งของศิษย์เก่า เพื่อให้ศิษย์เก่ากลับมาส่งเสริมหลักสูตรให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเป็นการพัฒนาความรู้ศิษย์เก่าและการสานสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้องให้เกิดเป็นเครือข่ายของนักประเมินที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาในระดับประเทศ อาจเริ่มต้นจากการเชิญให้ศิษย์เก่ามาเป็นวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้บางหัวข้อที่ศิษย์เก่ามีความเชี่ยวชาญ ตลอดจนการจัดเวลาพบปะศิษย์เก่าหรือช่องทางสื่อออนไลน์ในการติดต่อศิษย์เก่า ข่าวสารทางด้านการประเมินอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) ของการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน โดยรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการที่จะทำให้นักศึกษามีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรฯ

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาทักษะการสื่อสารทางการประเมิน ซึ่งต้องใช้ทักษะการคิดขั้นสูงในการพูดให้ข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์ พูดเพื่อลดความขัดแย้ง และให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามสารสนเทศที่ได้จากการประเมิน

เอกสารอ้างอิง

- จิรเนาว์ ทศศรี. (2558). ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการปรับหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. 7 (3). กันยายน-ธันวาคม 2558. Retrieve Jan 20, 2017 from <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/pnujr/issue/view/5145>
- ผ่องใส ถาวรจักร. (2555). ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2554. วิทยาลัยราชพฤกษ์. Retrieve Jan 20, 2017 from http://www.rpu.ac.th/Library_web/doc/RC_RR/2555_Academic_Pongsai.pdf
- พรทิพย์ เต็งเจริญ. (2555). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2554. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. (2560). รายงานการประเมินตนเองและรายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตร (มคอ.7) ประจำปีการศึกษา 2561. หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560) สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. (2560). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 ประจำปีการศึกษา 2561 หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. (2560). มคอ. 2 หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560). งานหลักสูตรและการเรียนการสอน สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิญญู วีรยางกูร. (2557). การศึกษาความต้องการและความคาดหวังต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (นานาชาติ) มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ 3 การบูรณาการงานวิจัยไทยเชื่อมโยงกับเครือข่ายสังคมอาเซียน.
- สุภาณี อินทน์จันทน์. (2555). ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการบินบัณฑิตและหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต ปีการศึกษา 2555สถาบันการบินพลเรือน. เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 7 ประเทศไทย 30-31 มีนาคม 2558.
- อานนท์ ศักดิ์วีระชัย. (2559). อาจารย์มหาวิทยาลัยไทยต้องปรับตัว พัฒนาตัวเอง และเตรียมตัวทำงาน. ผู้จัดการออนไลน์ Retrieve Jan 25, 2017 from www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9590000129178
- Ministry of Education Singapore. (2016). *Education Statistics Digest 2016*. Management Information Branch, Research and Management Information Division. Retrieve October 9, 2016 from <https://www.moe.gov.sg/docs/default-source/document/publications/education-statistics-digest/esd-2016.pdf>

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

The factors affecting of bullying behavior of lower secondary students

อัสรี อนุตธโต¹ พาสนา จุลรัตน์² นฤมล พระใหญ่³Aussaree Anuthato¹ Pasana Chularut² Narulmon Prayai³¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ME.d. Student at Faculty of Education, Department Research and Development on Human Potentials,

Correspond author, E-mail: t.aussaree@icloud.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Assistant Professor, Ph.D. at Faculty of Education, Department of Guidance and Educational Psychology,

Srinakharinwirot University, E-mail: pasana@yahoo.co.th

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Lecturer, Ph.D. at Faculty of Education, Department of Guidance and Educational Psychology,

Srinakharinwirot University, E-mail: Narulmon@hotmail.com

Received: July 17, 2020; Revised: July 30, 2020; Accepted: February 15, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 452 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบวัดการควบคุมตนเอง แบบวัดความคับข้องใจ แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แบบวัดพฤติกรรมการใช้สื่อ และแบบวัดพฤติกรรมการข่มเหงรังแก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีการแบบนำเข้าทั้งหมด ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคับข้องใจกับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกสูงสุด ($r=0.37$) รองลงมาคือ การควบคุมตนเองกับพฤติกรรมการข่มเหงรังแก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบสูงสุด ($r=0.33$) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัวกับพฤติกรรมการข่มเหงรังแก ($r=-0.17$) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนและพฤติกรรมการใช้สื่อกับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ ($r=-0.15$) ตามลำดับ และ 2) ปัจจัยความคับข้องใจส่งผลต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกสูงสุด ($\beta=0.31$) รองลงมาคือ การควบคุมตนเอง ($\beta=-0.23$) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว ($\beta=-0.19$) และการเห็นคุณค่าในตนเอง ($\beta=-0.15$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัย/พฤติกรรมการข่มเหงรังแก/นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the relationships between factors and bullying behavior lower secondary school students and 2) to factor affecting of bullying behavior lower secondary students. The samples of research were four hundred fifty-two of lower secondary students in schools under the expansion of basic education in Bangkok by multi-stage sample sampling. The research instruments used in this study were self-esteem scale, self-control scale, frustration scale, relationships between students and family member scale, relationships between students and friend scale, behavior on the media scale and bullying behavior scale. The statistical analyses employed were Pearson product-moment correlation coefficient and multiple regression analysis by enter method.

The research results were as follows: 1) The frustration and bullying behavior were in quite very high ($r=0.37$) the factor of each, in descending order as follows: self-control and bullying behavior ($r=-0.33$) relationships between student and family and bullying behavior ($r=-0.17$) relationships between student and friend media behavior and bullying behavior ($r=-0.15$) and 2) the factor affecting of bullying behavior lower secondary students were significantly at a .01 level the factor of each, in descending order as follows: frustration affecting of bullying behavior very high ($\beta=0.31$) self-control ($\beta=-0.23$) relationships between students ($\beta=-0.19$) and family and self-esteem ($\beta=-0.15$).

Keyword: Factors/Bullying Behavior/Lower Secondary Students

บทนำ

พฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนในโรงเรียนกลายเป็นปัญหาระดับโลก (Olweus, 1978) ที่ทุกประเทศจะต้องป้องกันและแก้ไขอย่างเร่งด่วน ผลการสำรวจพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแก พบว่า นักเรียนประเทศญี่ปุ่น มีพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกสูงสุด รองลงมาคือ ประเทศไทย และประเทศอังกฤษ โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกด้วยการทำร้ายจิตใจ การพูดจาล้อเลียน การทำร้ายร่างกาย การริดไถเงิน การแย่งชิงสิ่งของ การกีดกันไม่ให้เข้ากลุ่ม และการข่มเหงรังแกผ่านสื่อออนไลน์ ทั้งการใช้ข้อความ รูปภาพ และวิดีโอ (ซุนินาถ ศักดิ์ทิรกุล, 2557; ชาวไทยพีบีเอส, 2561) และผลการวิจัยของศุภรดา ชุมพาลี และทัศนาว ทวีคุณ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกโดยใช้คำพูดหยาบคายสูงสุด รองลงมาคือ การใช้คำพูดที่ไม่ดี การใช้กำลัง การข่มขู่บังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ การสร้างเรื่องโกหก ปลอ่ยข่าวลือ และการขโมยเงินหรือแย่งของ ทำให้บุคคลมีประสบการณ์ที่ฝังใจ นำไปสู่การมีเรื่องทะเลาะวิวาท การชกต่อยต่บตีผู้อื่น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนหลีกเลี่ยงปัญหา ไม่ยอมไปเรียนหนังสือ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง มีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดอาชญากรรม นำไปสู่การลาออกกลางคัน ทำให้เกิดปัญหาสังคมอีกมากมาย (อุดมศักดิ์ แซ่โจ้ว พลเทพ วิจิตรคุณากร และสาวิตรี อัจฉนาครชัย, 2559; รัชพล สุระจันทร์และศศิธร ปรีชาวุฒิเดช, 2562)

นักวิชาการและนักจิตวิทยาได้กล่าวถึงพฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกได้อย่างน่าสนใจ อาทิ มาสเตอร์ (Master, 2002) กล่าวว่า พฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแก เป็นการแสดงออกที่ต้องการให้ผู้อื่นอยู่ในความกดดัน มีการทำร้ายผู้อื่นทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ ส่วนแซนเดอร์ (Sander & Phye, 2004) กล่าวว่า พฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแกเป็นการแสดงออกด้วยความก้าวร้าว มีการทำร้ายร่างกาย มีการพูดจาหยาบคายต่อผู้อื่น โดยบังคับให้ผู้อื่นทำสิ่งที่บุคคลนั้นไม่เต็มใจ ส่วนปอร์โฮลา การ์ฮูเนน และ ไรวารรา (Porhola, Karhunen, & Raiivaara, 2006) กล่าวว่า พฤติกรรมกรรมการข่มเหงรังแก เป็นการแสดงออกที่คุกคามบุคคลที่มีสถานภาพด้อยกว่าตนเอง ทำให้ได้รับความอับอายโดยทั้งทางคำพูดและการกระทำ ส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บ

ทางร่างกายและจิตใจ โดยบุคคลที่พฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชยในโรงเรียน ย่อมมีแนวโน้มที่จะแสดงความก้าวร้าวและความรุนแรงในอนาคต นำไปสู่การใช้สารเสพติดและมีการกระทำที่ผิดกฎหมาย ก่ออาชญากรรม เป็นปัญหาในสังคมได้ในที่สุด (เกษตรชัย และหิมและอุทิศ สังขรัตน์, 2555) ซึ่งเป็นพฤติกรรมเชิงลบที่มีความก้าวร้าวหรือคุกคามกันในที่โรงเรียนกับเพื่อนที่มีสถานภาพด้อยกว่า ทำให้ได้รับความอับอาย และบาดเจ็บทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจต่อผู้ถูกกระทำ (Porhola Karhunen & Raiivaara, 2006) โดยบุคคลที่มีอำนาจมีความสัมพันธ์ในการคุกคามบุคคลอื่นในลักษณะต่าง ๆ (Hinduja Samer, Datchin W., & Justin, 2012)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชยของนักเรียน เช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง การควบคุมตนเอง ความคับข้องใจ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว และพฤติกรรมการใช้สื่อ ดังแสดงให้เห็นในงานวิจัยของฤทัยชนนี สิทธิชัย และธัญกร ตุดเกื้อ (2560) ที่ศึกษาพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองทำให้บุคคลมีทัศนคติเชิงบวกในการดำเนินชีวิต และในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีทัศนคติเชิงลบในการดำเนินชีวิต การเห็นคุณค่าของตนเองจะต่ำและส่งผลให้เกิดความยุ่งยากในการปรับตัวทางสังคม ขาดความมั่นใจในตนเอง มีความต้องการที่จะทำบางอย่างที่อาจจะไม่ถูกต้องออกมา ส่วนรัศมีแสง หนูแป้นน้อย ทัศนาศ ทวีคุณ และพัชรินทร์ นินทจันทร์ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ความคับข้องใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะ ความคับข้องใจ เป็นอาการทางจิตซึ่งเป็นผลมาจากการที่บุคคลไม่ได้ในสิ่งตนเองคาดหวังหรือสิ่งที่ตนเองที่ต้องการ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมรุนแรง (กันยา สุวรรณแสง, 2535) ส่วนงานวิจัยของฤทัยชนนี สิทธิชัย และธัญกร ตุดเกื้อ (2560) ที่ได้ทำการศึกษาสาเหตุการเกิดพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชยของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการควบคุมตนเองเป็นสาเหตุการเกิดพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชย เนื่องจาก การควบคุมตนเองเป็นการบังคับพฤติกรรมของตนเองภายใต้สถานการณ์ที่กดดันได้ ส่วนทิพย์วรรณ จุฬารัตน์ และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชย ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชย และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัวเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชย และอภิญา เยาวบุตรและคณะ (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชยของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การใช้สื่อที่มีความรุนแรงจะส่งผลต่อพฤติกรรมชมเชยหรือการถูกชมเชยผู้อื่นทางวาจา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งหมดข้างต้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชยของนักเรียนมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย และมักจะเกิดขึ้นกับนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน วิชาแนะแนวมาเป็นเวลาหลายปี ในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตกรุงเทพมหานคร ได้สังเกตเห็นว่า นักเรียนบางส่วนในโรงเรียนมีพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชยเพื่อน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์ครูแนะแนว และครูประจำชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน และจากผลการสัมภาษณ์พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชยเพื่อน มักมีบุคลิกภาพที่ชอบเรียกร้องความสนใจ ต้องการแสดงตนเป็นจุดเด่นในกลุ่มเพื่อน บางคนค่อนข้างมีความมั่นใจในตัวเองสูง ทำให้เพื่อนในท้องเกรงใจ และลักษณะการชมเชยหรือการถูกชมเชยมักเป็นทางด้านวาจา เช่น การล้อชื่อพ่อแม่ ล้อปมด้อย ล้อสีผิว หรือล้อเลียนลักษณะร่างกาย รวมถึงการโพสต์ข้อความหรือรูปภาพเพื่อล้อเลียนหรือประจานให้เพื่อนรู้สึกอับอาย รวมทั้งการเพิกเฉยไม่ยอมให้เพื่อนเข้าร่วมกลุ่ม และในบางครั้งนักเรียนบางคนใช้การกลั่นแกล้งคนอื่น เป็นเครื่องสร้างความสบายใจ หรือเป็นที่ระบายความคับข้องใจของตัวเอง เช่น เมื่อเด็กถูกพี่ที่อายุมากกว่าแกล้งมา หรือถูกพ่อแม่ ผู้ปกครองลงโทษด้วยวิธีรุนแรงจนเกิดความเครียด เลยทำให้เด็กมาแสดงพฤติกรรมรุนแรงกับเพื่อนที่โรงเรียน ฯลฯ

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชมเชยหรือการถูกชมเชยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูล

เบื้องต้นในการวางนโยบาย หรือแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อลดพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

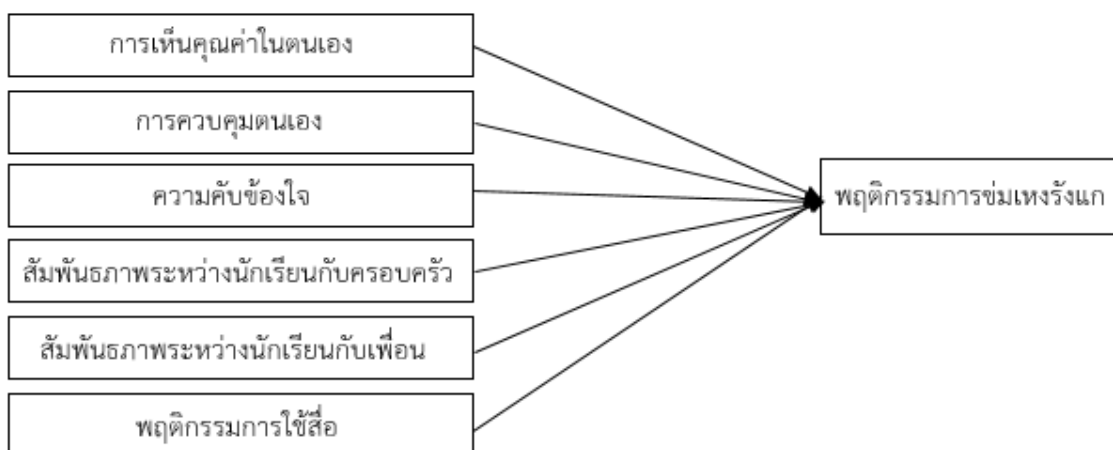
1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สมมติฐานการวิจัย

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง การควบคุมตนเอง ความคับข้องใจ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และพฤติกรรมการใช้สื่อ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. การเห็นคุณค่าในตนเอง การควบคุมตนเอง ความคับข้องใจ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และพฤติกรรมการใช้สื่อ ส่งผลต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การข่มเหงรังแกของนักเรียน โดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเป็นฐานแนวคิด ที่มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างบุคคล สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรม โดยบุคคลมีการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบหรือบุคคลที่มีความใกล้ชิด ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ในการแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบและการเสริมแรงที่มีความแตกต่างกันไป (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2562) ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง (ฤทัยชนนี สิทธิชัยและฉันทยากร ตุดแก้ว, 2560) การควบคุมตนเอง (รัศมีแสงหนูแป้นน้อย ทศนา ทวีคุณ และพัชรินทร์ นินทจันทร์, 2561) ความคับข้องใจ (กัญญา สุวรรณแสง, 2535) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (ทิพย์วรรณ จุฬิรัชนี้กรและคณะ, 2559) และพฤติกรรมการใช้สื่อ (อภิญา เยาวบุตรและคณะ, 2558) ดังภาพ

ภาพ กรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 35,301 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 452 คน ซึ่งมาจากเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970) ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multi-Stages Sample) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยจำแนกโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 38 เขตการปกครอง จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มเขตการปกครองด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากเพื่อสุ่มเขตจำนวน 4 เขต ประกอบด้วย เขตราชเทวี เขตบางบอน เขตสวนหลวง และเขตคลองสาน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากเพื่อสุ่มโรงเรียนจำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนกิงเพชร โรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร โรงเรียนสุเหร่าใหม่ และโรงเรียนวัดทองเพลิง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบวัดการควบคุมตนเอง แบบวัดความคับข้องใจ แบบวัดสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว แบบวัดสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แบบวัดพฤติกรรมการใช้สื่อ และแบบวัดพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแกมีลักษณะเป็นมาตราวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน 4 ระดับ ประกอบด้วย จริงมากที่สุด จริงส่วนใหญ่ จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

1. ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบวัด

2. ผู้วิจัยสร้างแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองตามแนวคิดของคูเปอร์สมิท (Coopersmith, 1984 อ้างถึงใน วิภาพร บุญวงษ์, 2551) แบบวัดการควบคุมตนเองตามแนวคิดของโรเซนบัม (Rosenbaum, 1980) แบบวัดความคับข้องใจตามแนวคิดของจิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์ (2556) แบบวัดสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัวและแบบวัดสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนตามแนวคิดของ ธัญญา คนอยู่ (2547) แบบวัดพฤติกรรมการใช้สื่อตามแนวคิดของ รัชนิกร ทรัพย์ชื่นสุข (2556) และแบบวัดพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแกมีตามแนวคิดของ โบทันและสแตน (Bolton & Stan, 2006) ให้มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยและนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

3. ผู้วิจัยนำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบวัดการควบคุมตนเอง แบบวัดความคับข้องใจ แบบวัดสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว แบบวัดสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แบบวัดพฤติกรรมการใช้สื่อ และแบบวัดพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแกมีไปให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาตามนิยามศัพท์เฉพาะ โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นผู้วิจัยทำการปรับข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีการปรับภาษาในข้อคำถามให้มีความชัดเจนมากขึ้น

4. ผู้วิจัยนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบวัดมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด (n=57)

แบบวัด	k	r	α
แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง	7	0.26-0.58	0.71
แบบวัดการควบคุมตนเอง	5	0.31-0.53	0.66
แบบวัดความคับข้องใจ	6	0.21-0.72	0.80
แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	7	0.43-0.60	0.78
แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว	5	0.44-0.86	0.87
แบบวัดพฤติกรรมการใช้สื่อ	6	0.29-0.57	0.70
แบบวัดพฤติกรรมการชมแข่งวิ่งแก็	6	0.41-0.71	0.83

5. ผู้วิจัยนำแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบวัดการควบคุมตนเอง แบบวัดความคับข้องใจ แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แบบวัดพฤติกรรมการใช้สื่อ และแบบวัดพฤติกรรมการชมแข่งวิ่งแก็ไปทำการเก็บข้อมูลจริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากทางบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตอบแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบวัดการควบคุมตนเอง แบบวัดความคับข้องใจ แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แบบวัดพฤติกรรมการใช้สื่อ และแบบวัดพฤติกรรมการชมแข่งวิ่งแก็

2. ผู้วิจัยทำการเก็บแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบวัดการควบคุมตนเอง แบบวัดความคับข้องใจ แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แบบวัดพฤติกรรมการใช้สื่อ และแบบวัดพฤติกรรมการชมแข่งวิ่งแก็ด้วยตนเองตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ จากนั้นนำแบบวัดทุกฉบับมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัด และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)
2. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Method)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 และเป็นเพศชาย จำนวน 172 คน คิด เป็นร้อยละ 38.10 โดยนักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 รองลงมาคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 40.70 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 16.20 และนักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 51.55 ส่วนโรงเรียนกิงเพชร โรงเรียนสุเหร่าบ้านใหม่ และโรงเรียนวัดทองเพลง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 16.15 ตามลำดับ

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับพฤติกรรมการชมแข่งวิ่งแก็ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำหนัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n=452)

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y
X ₁	1.00						
X ₂	0.27**	1.00					
X ₃	0.00	-0.33**	1.00				
X ₄	-0.50**	0.30**	-0.17**	1.00			
X ₅	-0.39**	0.42**	-0.18*	0.43**	1.00		
X ₆	-0.10*	0.32**	-0.13**	0.22**	0.20**	1.00	
Y	-0.01	-0.33**	0.37**	-0.15**	-0.17**	-0.15**	1.00
M	2.50	2.50	2.21	3.18	2.66	2.66	1.37
SD	0.35	0.48	0.48	0.40	0.39	0.43	0.43

**p<.01 *p<.05

จากตารางที่ 2 พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₄) อยู่ในระดับมาก (M=3.18 SD=0.40) รองลงมา คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว (X₅) พฤติกรรมการใช้สื่อ (X₆) อยู่ในระดับมาก (M=2.66 SD=0.39, 0.43) การเห็นคุณค่าในตนเอง (X₁) และการควบคุมตนเอง (X₂) อยู่ในระดับน้อย (M=2.50 SD=0.35, 0.48) ความคับข้องใจ (X₃) อยู่ในระดับน้อย (M=2.21 SD=0.48) ส่วนพฤติกรรมการกำหนัด (Y) อยู่ในระดับน้อยที่สุด (M=1.37 SD=0.43) ตามลำดับ

ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกำหนัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า ความคับข้องใจ (X₃) กับพฤติกรรมการกำหนัด (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกเท่ากับ 0.37 การควบคุมตนเอง (X₂) กับพฤติกรรมการกำหนัด (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบเท่ากับ -0.33 รองลงมาคือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว (X₅) กับพฤติกรรมการกำหนัด (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกเท่ากับ -0.17 ส่วนสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₄) และพฤติกรรมการใช้สื่อ (X₆) กับพฤติกรรมการกำหนัด (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบเท่ากับ -0.15 ตามลำดับ

3. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกำหนัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกำหนัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n=452)

ตัวแปรปัจจัย	b	SE	β	t	p
(Constant)	2.48	0.35	-	7.17	.00
การเห็นคุณค่าในตนเอง (X ₁)	-0.20	0.06	-0.15	-3.19**	.00
การควบคุมตนเอง (X ₂)	-0.21	0.04	-0.23	-4.76**	.00
ความคับข้องใจ (X ₃)	0.28	0.04	0.31	6.90**	.00
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X ₄)	-0.03	0.06	-0.03	-0.57	.56
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว (X ₅)	-0.22	0.05	-0.19	-4.24**	.00
พฤติกรรมการใช้สื่อ (X ₆)	-0.02	0.04	-0.02	-0.45	.65

R = 0.48 R² = 0.23 R_{adj}² = 0.22 F = 22.92 df = 6, 445 p = .00

**p<.01

จากตารางที่ 3 พบว่า การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F=22.92$ $df=6, 445$ $p=.00$) แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง (X_1) การควบคุมตนเอง (X_2) ความคับข้องใจ (X_3) และปัจจัยสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว (X_5) และพฤติกรรมการใช้สื่อ (X_6) สามารถอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายผลพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแก่นักเรียน (Y) ได้ร้อยละ 22.00

ส่วนค่าน้ำหนักความสำคัญมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความคับข้องใจ (X_3) มีค่าน้ำหนักความสำคัญมาตรฐานเป็นบวกสูงสุดเป็นบวกเท่ากับ 0.31 ส่วนการควบคุมตนเอง (X_2) มีค่าน้ำหนักความสำคัญมาตรฐานลบเท่ากับ -0.23 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว (X_5) มีค่าน้ำหนักความสำคัญมาตรฐานลบเท่ากับ -0.19 ส่วนการเห็นคุณค่าในตนเอง (X_1) มีค่าน้ำหนักความสำคัญมาตรฐานเป็นลบต่ำสุดเท่ากับ -0.15 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_4) และพฤติกรรมการใช้สื่อ (X_6) มีส่งผลต่อพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแก่นักเรียนอย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าน้ำหนักสำคัญมาตรฐานเป็นลบเท่ากับ -0.03 และ -0.02 ตามลำดับ

ดังนั้น การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยการเห็นคุณค่าในตนเอง (X_1) การควบคุมตนเอง (X_2) ความคับข้องใจ (X_3) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว (X_5) และพฤติกรรมการใช้สื่อ (X_6) สามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการถดถอยคะแนนดิบ

$$Y = 2.48 (\text{Constant}) - 0.20 X_1 - 0.21 X_2 + 0.28 X_3 - 0.03 X_4 - 0.22 X_5 - 0.02 X_6$$

สมการถดถอยคะแนนมาตรฐาน

$$ZY = -0.15 X_1 - 0.23 X_2 + 0.31 X_3 - 0.03 X_4 - 0.19 X_5 - 0.02 X_6$$

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ความคับข้องใจ (X_3) กับพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแก่นักเรียน (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกเท่ากับ 0.37 การควบคุมตนเอง (X_2) กับพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแก่นักเรียน (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบเท่ากับ -0.33 รองลงมาคือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว (X_5) กับพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแก่นักเรียน (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกเท่ากับ -0.17 ส่วนสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_4) และพฤติกรรมการใช้สื่อ (X_6) กับพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแก่นักเรียน (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบเท่ากับ -0.15 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลที่น้อยที่สุด ได้แก่ ความคับข้องใจ (X_3) ($\beta=0.31$) การควบคุมตนเอง (X_2) ($\beta=-0.23$) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว (X_5) ($\beta=-0.19$) และการเห็นคุณค่าในตนเอง (X_1) ($\beta=0.15$) ส่วนสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_4) ($\beta=-0.03$) และพฤติกรรมการใช้สื่อ (X_6) ($\beta=-0.02$) ส่งผลอย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยทุกปัจจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายผลพฤติกรรมการชมเชยรางวัลแก่นักเรียนได้ร้อยละ 22.00

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับพฤติกรรมการชมเชยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.1 ความคับข้องใจ (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการชมเชยของนักเรียน แสดงว่านักเรียนที่มีความคับข้องใจมากมีพฤติกรรมการชมเชยแก่เพื่อนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นช่วงวัยที่เข้าสู่วัยรุ่น จึงมีอาการหงุดหงิดและมีการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ได้ง่าย เมื่อนักเรียนไม่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ ไม่ว่าจะมีความบกพร่องทางร่างกาย ทำให้นักเรียนไม่สามารถทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้ สภาพแวดล้อมไม่เป็นไปดังใจที่นักเรียนต้องการ การถูกบังคับให้เรียนในรายวิชาและกิจกรรมที่ตนเองไม่ถนัด การจัดการเรียนการสอนที่หนักเกินไปสำหรับนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่มีเวลาพักผ่อน รวมถึงภาระที่เข้มงวดของโรงเรียน ย่อมทำให้นักเรียนมีความรู้สึกอึดอัดใจและไม่พอใจ ทำให้ไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้นักเรียนระบายความคับข้องใจด้วยการแสดงออกทางพฤติกรรมชมเชยแก่ผู้อื่น ทั้งทางร่างกาย วาจา และสังคม ดังคำกล่าวของ เดิมศักดิ์ คทวนิช (2546) ความคับข้องใจเกิดจากสภาวะทางอารมณ์ที่รู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ กัดกรุ่นใจ และหงุดหงิด เนื่องจากมีอุปสรรคขัดขวางบุคคลไม่ให้บรรลุเป้าหมายได้ ได้แก่ อุปสรรคจากบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวัน และสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่งผลให้บุคคลเกิดความคับข้องใจ และงานวิจัยของ ฤทัยชนนี สิทธิชัย ฉันทยากร ตุดเกื้อ (2560) ได้ทำการศึกษาสาเหตุการเกิดพฤติกรรมการชมเชยแก่คนโลกโซเบอร์ของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ความคับข้องใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการชมเชยแก่คนโซเบอร์ เนื่องจากวัยรุ่นมีความแปรปรวนด้านอารมณ์และความรู้สึก จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการชมเชยแก่คนโซเบอร์เพื่อระบายอารมณ์และความรู้สึกของตนเองออกมา เพื่อลดความคับข้องใจให้น้อยลง

1.2 การควบคุมตนเอง (X_2) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการชมเชยของนักเรียน แสดงว่า นักเรียนที่มีการควบคุมตนเองสูงมีพฤติกรรมการชมเชยแก่เพื่อนต่ำ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนสามารถควบคุมความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำของตนเองได้ เมื่อนักเรียนตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่กดดันหรือสถานการณ์ที่ถูกชมเชยแก่ นักเรียนมีความอดทนอดกลั้น นึกถึงผลกระทบที่ตามมา ส่งผลให้นักเรียนไม่ตอบโต้และไม่รังแกผู้อื่นเพื่อระบายอารมณ์ของตนเอง ดังคำกล่าวของ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2562) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลมีควบคุมตนเองสูง ย่อมมีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดน้อยลงในทางกลับกันถ้าบุคคลมีการควบคุมตนเองต่ำ ย่อมมีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เพิ่มมากขึ้น

1.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว (X_5) มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการชมเชยของนักเรียน แสดงว่า นักเรียนที่สัมพันธภาพกับครอบครัวดีจะมีพฤติกรรมการชมเชยแก่เพื่อนน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนจากครอบครัวทำให้นักเรียนได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัวอย่างเต็มที่ โดยนักเรียนมีการทำกิจกรรมในครอบครัวเป็นประจำ รวมถึงครอบครัวมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจดำเนินชีวิตด้วยตนเอง รวมถึงครอบครัวของนักเรียนมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ซึมซับพฤติกรรมจากครอบครัว ทำให้นักเรียนมีความประพฤติที่เหมาะสม ไม่ชมเชยแก่ผู้อื่น ดังคำกล่าวของ มณฑิรา จารุเพ็ง (2560) ได้กล่าวว่า การที่ครอบครัวและนักเรียนมีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกัน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทุกข้อดีของทุกคนในครอบครัว ทำให้นักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความสนิทสนมกันในครอบครัวมากยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนได้เห็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัว ทำให้นักเรียนปฏิบัติตามครอบครัว

2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชมเชยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ความคับข้องใจ (X_3) ($\beta=0.31$) การควบคุมตนเอง (X_2) ($\beta=-0.16$) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว (X_5) ($\beta=0.20$) และการเห็นคุณค่าในตนเอง (X_1) ($\beta=-0.16$) ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ความคับข้องใจ (X_3) ส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมกรมการชมแห่งรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับหนึ่ง แสดงว่านักเรียนที่มีความคับข้องใจมาก ทำให้มีพฤติกรรมกรมการชมแห่งรังแกเพื่อนมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนที่มีความรู้สึกโกรธหรือรู้สึกรำคาญใจเมื่อมีเสียงดังหรือถูกเพื่อนรบกวน มีความรู้สึกโมโหและโกรธมาก ในเวลาที่ถูกรังแก จะทำให้นักเรียนมีความรู้สึกรับไม่ได้และสีกอึดอัดเหมือนเก็บกด ดังงานวิจัยของ เกษตรชัย และหิม และอุทิศ สังขรัตน์ (2557) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรมการชมแห่งรังแกของเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา จำนวน 1,950 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความคับข้องใจส่งผลต่อพฤติกรรมกรมการชมแห่งรังแกสูงสุด มีค่าน้ำหนักสำคัญเป็นบวกสูงสุดเท่ากับ 1.69

2.2 การควบคุมตนเอง (X_2) ส่งผลทางลบต่อพฤติกรรมกรมการชมแห่งรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับสองแสดงว่านักเรียนที่สามารถควบคุมตนเองได้ ทำให้มีพฤติกรรมกรมการชมแห่งรังแกเพื่อนน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนมีการเรียนรู้ระเบียบ กติกา กฎเกณฑ์ และศีลธรรมทางสังคม ทำให้นักเรียนรับรู้ว่าจะสิ่งไหนถูกและสิ่งไหนผิด ส่งผลให้นักเรียนมีการกำกับตนเองไม่ให้แสดงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกไป ดังคำกล่าวของ เต็มศักดิ์ คทวนิช (2546) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีซูเปอร์อีโก้ ย่อมมีการเรียนรู้กฎระเบียบและข้อบังคับของสังคม ทำให้นักเรียนรับรู้ว่าจะสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ทำให้นักเรียนมีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครอบครัว (X_5) ส่งผลทางลบต่อพฤติกรรมกรมการชมแห่งรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับหนึ่งแสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพทางครอบครัวดี ทำให้มีพฤติกรรมกรมการชมแห่งรังแกเพื่อนน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนจากครอบครัว โดยครอบครัวมีเวลาว่างในการทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนกับครอบครัวและนักเรียนมีความสนิทสนมกัน ทำให้นักเรียนสามารถปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวได้ทุกเรื่อง มีความเอื้ออาทรและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่แน่นแฟ้นมากขึ้น ดังคำกล่าวของ สุวัฒน์ วิบูลย์เศรษฐ์ (2545, 110; 112) ที่กล่าวว่า ครอบครัวที่ให้ความรักความเอาใจใส่บุตรอย่างเต็มที่ มีเวลาดูแลเอาใจใส่การเรียนและการดำเนินชีวิตของบุตรอย่างสม่ำเสมอ มีความเอื้ออาทรและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ย่อมทำให้สัมพันธภาพในครอบครัวมีความแน่นแฟ้นกันมากขึ้น ย่อมทำให้นักเรียนมีความกล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม ดังคำกล่าวของ ศิริรัตน์ แอดสกุล (2553) ได้กล่าวว่า สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกสุดของบุคคล ถ้าบุคคลที่ได้รับการขัดเกลาทางสังคมอย่างเข้มแข็งในวัยเด็ก ย่อมทำให้นักเรียนมีบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะที่มั่นคง อาจแก้ไขและปรับปรุงบุคลิกภาพและคุณลักษณะที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังได้ยาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนรัญชรา ไชยยา บุญเสริม หุตะแพทย์ และสุพร เสียนสลวย (2560) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมการชมแห่งรังแกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า การใช้เวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวและการพูดคุยปรึกษาหารือและตัดสินใจเรื่องสำคัญต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรมการชมแห่งรังแกทางวาจาและพฤติกรรมชมแห่งรังแกทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 การเห็นคุณค่าในตนเอง (X_1) ส่งผลทางลบต่อพฤติกรรมกรมการชมแห่งรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับสามแสดงว่า นักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ทำให้มีพฤติกรรมกรมการชมแห่งรังแกเพื่อนน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะ นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่บวก ไม่หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์หรือคำตำหนิ มีการยอมรับนับถือตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น และกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ย่อมไม่สนใจต่อการถูกชมแห่งรังแกจากผู้อื่น ดังคำกล่าวของ สกล วรเจริญศรี (2558) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ย่อมมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่บวก มีความรู้สึกพอเพียง มั่นคงกับชีวิตไม่หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น มีการยอมรับนับถือตนเอง มีความพึงพอใจต่อตนเอง

ข้อเสนอแนะ**ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้**

ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการชมแข่งรถแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ความคับข้องใจ การควบคุมตนเอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว และการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ได้ดังนี้

1. ครูแนะแนวหรือครูประจำชั้น ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หรือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อลดพฤติกรรมการชมแข่งรถแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยการฝึกหรือพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ดังนี้

1.1 เสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง เพราะนักเรียนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มักมีพฤติกรรมการชมแข่งรถสูง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตรงกับการเรียนรู้ของนักเรียน หากครูมีการเสริมสร้าง การเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ก็จะช่วยให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่บวก มีความรู้สึกพอใจเพียง มั่นคงกับชีวิต ไม่หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น มีการยอมรับนับถือตนเอง และมีความพึงพอใจต่อตนเอง

1.2 เสริมสร้างการกำกับตนเองเพื่อให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง โดยการเสริมทักษะ ให้นักเรียนสามารถควบคุมตนเอง ซึ่งจะทำให้เด็กเรียนรู้ว่าสิ่งไหนถูกและสิ่งไหนผิด และนักเรียนจะได้ไม่แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก หรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกไป

1.3 เสริมสร้างการเผชิญปัญหาและการแก้ไขปัญหา เพราะนักเรียนจะต้องพบกับปัญหาเรื่องการเรียน การเข้า กลุ่มเพื่อน หรือสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถในแก้ปัญหา และ กล้าเผชิญปัญหาโดยไม่หลีกเลี่ยง แสดงพฤติกรรมการชมแข่งรถออกมาแทน

2. ครูแนะแนวหรือครูประจำชั้น ควรนำแบบวัดจากงานวิจัยครั้งนี้ไปใช้ เพื่อคัดกรองพฤติกรรมการชมแข่งรถแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อที่ครูจะได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน อันจะช่วยลด พฤติกรรมการชมแข่งรถแก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ เพื่อลดพฤติกรรมการชมแข่งรถแก่นักเรียน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ และเทคนิค ทางจิตวิทยาที่หลากหลาย เช่น การฝึกอบรมเชิงจิตวิทยา การให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อป้องกันการชมแข่งรถแก่นักเรียน ในโรงเรียน เป็นต้น

2. ควรมีการใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เพิ่มเติม เพื่อจะทำให้เข้าใจตัวแปรที่ศึกษาได้ลึกซึ้ง มากขึ้น เพราะการใช้แบบวัดอาจจะไม่ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งเท่าที่ควร

3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (แบบวัด) ในการวิจัยครั้งนี้ ควรมีการปรับข้อความและภาษาที่ใช้ ให้นักเรียนเข้าใจ แบบวัดได้ง่ายมากกว่านี้ เพราะนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสมักมีความสามารถในการใช้ภาษาที่ยังไม่ถูกต้องมากนัก

เอกสารอ้างอิง

- กันยา สุวรรณแสง. (2535). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น.
- เกษรชัย และหิมและอุทิศ สังขรัตน์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจิต ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และปัจจัยอิทธิพลความรุนแรงกับพฤติกรรมมารังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา. วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์. 4 (2). 65-82.
- เกษรชัย และหิมและอุทิศ สังขรัตน์. (2557). ปัจจัยในการพยากรณ์พฤติกรรมมารังแกของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 54 (1). 227-258.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2556). จิตวิทยาพัฒนาบุคลิกภาพและพฤติกรรมสุขภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชุตินาถ ศักรินทร์กุลและอลิสรา วัชรสินธุ์. (2557, กรกฎาคม-กันยายน). ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 59 (3). 221-230.
- เต็มศักดิ์ คทวนิช. (2546). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ทิพย์วรรณ จุลีรัชนีกรและคณะ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของวัยรุ่น (12-25 ปี) ในตำบลโพไร่หวาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสงขลาครั้งที่ 6 การศึกษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. สงขลา.
- ไทยพีบีเอส. (2561). นักวิชาการชี้ เด็ก"ช้อย-แตกต่าง-กลุ่มชาติพันธุ์" เป้าหมายถูกรังแก. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2563, จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/269851>
- ธัญญา คนอยู่. (2547). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เนรัญชรา ไชยยา บุญเสริม หุตะแพทย์ และสุพร เสียนสลาย. (2560). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมมารังแกของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดลำปาง. การประชุมผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยแห่งชาติ ครั้งที่ 7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มณฑิรา จารุเพ็ง. (2560). จิตวิทยาครอบครัว. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- รักษพล สุระจันทร์และศศิธร ปรีชาวุฒิเดช. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). รูปแบบการเผชิญปัญหาและการรังแกกันในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารการวัดผลการศึกษา. 36 (100). 191.
- รัชนิกร ทรัพย์ชื่นสุข. (2556). การผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ของการรถไฟแห่งประเทศไทย. รายงาน สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์, มหาวิทยาลัยสยาม.
- รัศมีแสง หนูแป้นน้อย ทศนา ทวีคุณ และพัชรินทร์ นินทจันทร์. (2561). การเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมรังแกกันในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต. 32 (3). 13-32.
- วิภาพร บุญวงษ์. (2551). การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเห็นคุณค่าในตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบไฮ/สโคป กับการจัดประสบการณ์แบบปกติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2553). ความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภรดา ชุมพาลีและทัศน ทวีคุณ. (2562, กันยายน-ธันวาคม). พฤติกรรมรังแกกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของจังหวัดหนึ่งในภาคกลาง ประเทศไทย. วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต. 33 (3). 136.
- สกล วรเจริญศรี. (2558). การแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณค่าแห่งตนจากแนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2562). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์. (2545). แนวการศึกษาชุดวิชาจิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา หน่วยที่ 4 บทบาทและสัมพันธภาพในครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อภิญา เยาวบุตรและคณะ. (2558, พฤษภาคม). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการข่มเหงรังแกผู้อื่นวัยรุ่นตอนต้น เขตกรุงเทพมหานคร. วารสารพยาบาล. 29 (2). 71-84.
- อุดมศักดิ์ แซ่โจ้ว พลเทพ วิจิตรคุณากร และสาวิตรี อัมฉางค์กรชัย. (2559). ข้อเท็จจริงและตัวเลข: เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- ฤทัยชนนี สิทธิชัย ฉันทยากร ตุดแก้ว. (2560, มกราคม-เมษายน). พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 28 (1). 94.
- Bolton, J., & Stan, S. (2006). No Room for Bullies : From the Classroom to Cyberspace Teaching Respect Stopping Abuse and Rewarding Kindness. United States: Boys Town Press.
- Hinduja, S.; & Patchin, J.W. (2012). School Climate 2.0: Preventing Cyberbullying and Setting Classroom at a Time. Thousand Oaks. CA: Routledge.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30 (3). 607-610.
- Master, Backline. (2002). Bullying. R.I.C. Publication.
- Olweus. D. (1995). Bullying at school: What we know and what we can do. Cambridge. MA: Blackwell.
- Porhola, Maili; Karhunen, Sanna; & Raiivaara, Sini Tuikka. (2006). Bullying at School and in the Workplace: A Challenge for Communication Research. Annals of the International Communication Association.
- Rosenbaum, M. (1980). Individual differences in self-control behaviors and tolerance of painful stimulation. Journal of Abnormal Psychology. 89 (4). 371-373.
- Sander, Cherele E.; & Phye, Gary D. (2004). Bullying: Implications for the classroom. Elsevier Academic Press.

การศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท
ในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก

The study factor of quality of work life affecting organizational commitment of
employees in plastics manufacturers

ขวัญธิดา พิมพการ¹ กฤษดา ทองทับ² วรณา จำปาทิพย์³

Khwanthida Phimphakarn¹ Krisada Tongtub² Wanna Jumpathip³

¹ อาจารย์ ดร. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ

Lecturer, Ph. D. at Faculty of Nursing, HRH Princess Chulabhorn College of Medical Science

Correspond author, E-mail: khwanthida.phi@pccms.ac.th

² อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ

Lecturer, Faculty of Nursing, HRH Princess Chulabhorn College of Medical Science

E-mail: Krisada.ton@pccms.ac.th

³ อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ

Lecturer, Faculty of Nursing, HRH Princess Chulabhorn College of Medical Science

E-mail: Wanna.jam@pccms.ac.th

Received: February 2, 2021; Revised: February 3, 2021; Accepted: February 21, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เรื่องการศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานที่ทำงานในบริษัทกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ในเขตพื้นที่พระราม 2 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และดัดแปลงจากแบบสอบถามที่มีผู้สร้างมาแล้ว เป็นแนวทาง ความเที่ยงของแบบสอบถามซึ่งผ่านความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และการทดลองใช้ (Try out) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.853 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า

1) การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 263 คน (ร้อยละ 65.75) อายุ 19-35 ปี จำนวน 287 คน (ร้อยละ 71.75) ระดับตำแหน่งงานเป็นพนักงาน จำนวน 379 คน (ร้อยละ 94.75) จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 235 คน (ร้อยละ 58.75) ระยะเวลาการทำงานในองค์กร 2-5 ปี จำนวน 216 คน (ร้อยละ 54.00) รายได้ต่อเดือน 30,001- 40,000 บาท จำนวน 115 คน (ร้อยละ 28.75)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่โดยภาพรวมในปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความคิดเห็นในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด คือ ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน อยู่ในระดับปานกลาง

3) การวิเคราะห์ข้อมูลความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่โดยภาพรวมเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน อยู่ในระดับปานกลาง

4) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก พบว่า

4.1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4.2) ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ในด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม และด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ได้ร้อยละ 41.30

คำสำคัญ: ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร พนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก

Abstract

The purposes of this descriptive research were to study factor of Quality of Work Life affecting organizational commitment of employees in plastics manufacturers. Objective to study the personal factors and the Quality of Work Life factors affecting organizational commitment of employees in plastics manufacturers. 400 subjects were selected by convenience sampling of employees in plastics manufacturers. The researcher created questionnaires from various theories and related research results and adapted from questionnaires, which were created as guidelines. The reliability coefficients of the quality of working life factors scale and the organizational commitment scale were .853, respectively. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Multiple Regression Analysis. The results of this study:

1. Personal factors affecting the organizational commitment of employees in plastics manufacturers; found that, the majority of the sample were 263 men (65.75%), aged 19-35, 287 (71.75%). Employee level of 379 (94.75%), the highest degree of graduate degree, 235 (58.75%). Duration of work in the organization 2-5 years, 216 (54.00%), monthly income 30,001-40,000 baht, 115 (28.75 %)

2. Quality of Work Life affecting the organizational commitment of employees in plastics manufacturers; found that, the majority of the sample group overall Quality of Work Life factor is moderate. When considered individually, it was found that the opinion of each area with the highest average score; the work-life balance is moderate. The area with the lowest average score; the opportunity to develop employees' knowledge and abilities is moderate.

3. The organizational commitment of employees in plastics manufacturers; found that, the majority of the overall sample group is moderate.

4. Personal factor and quality of working life factors can jointly forecast the organizational commitment of employees in plastics manufacturers; found that,

4.1 Personal factors are gender, age, status, position level, education level, length of service and average monthly income. Affecting the organizational commitment of employees in plastics manufacturers, no different Statistically significant at 0.05.

4.2 Quality of Work Life factors; in terms of compensation that are adequate and fair, in collaboration and relationships with other people jointed forecast the organizational commitment of employees in plastics manufacturers by 41.30 %.

Keywords: Quality of Work Life, the organizational commitment, employees in plastics manufacturers

บทนำ

สถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา หรือ COVID-19 ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยหยุดชะงัก ภาคธุรกิจส่วนใหญ่ไม่สามารถรักษายอดขายและกำไรไว้ได้ บางบริษัทอาจมีกำไรลดลงและเงินทุนลดลง ลดพนักงาน ปลดพนักงาน บางบริษัทอาจถึงขั้นหยุดกิจการ ส่วนบริษัทที่มีสภาพคล่องสูงก็สามารถผ่านสถานที่ยากลำบากนี้ไปได้ (ศูนย์ข้อมูลและวิจัยอุตสาหกรรมพลาสติกสถาบันพลาสติก, 2563)

ในขณะที่การดำเนินธุรกิจของบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก กลับไม่ได้รับผลกระทบมากนักซึ่งสะท้อนได้จากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) ในกลุ่มอุตสาหกรรมเม็ดพลาสติกและผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นทุกรายการในเดือนมีนาคม 2563 เกิดจากการผลิตเพื่อตอบสนองทั้งตลาดภายในและภายนอกประเทศเป็นสำคัญ ในอัตรา +13.4% และ +7.0% ตามลำดับ คาดว่าเกิดจากอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นของประเทศจีนที่เริ่มฟื้นตัวในวิกฤตการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 โดยไทยมีการส่งออกเม็ดพลาสติกในประเทศจีนขยายตัวเชิงมูลค่าได้ถึง +16.6% รวมไปถึงการส่งออกผลิตภัณฑ์พลาสติกของไทยที่ขยายตัวที่ตลาดญี่ปุ่น และสหรัฐในอัตรา +14.1% และ +12.6 % ตามลำดับ ด้วยเหตุนี้ ภาพรวมการส่งออกของอุตสาหกรรมพลาสติกไทยในเดือนมีนาคมจึงปรับตัวเพิ่มขึ้นจากเดือนกุมภาพันธ์อย่างเห็นได้ชัด (ศูนย์ข้อมูลและวิจัยอุตสาหกรรมพลาสติกสถาบันพลาสติก, 2563)

ถึงแม้การดำเนินธุรกิจของบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก จะมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง แต่การบริหารงานบุคคลก็ยังพบว่าอัตราการเข้าออกของพนักงานสูงเช่นเดียวกัน ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัยและศึกษาถึงปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ในเขตพื้นที่พระราม 2 เนื่องจากเขตพื้นที่พระราม 2 เป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าวค่อนข้างสูงการเข้าออกของพนักงานจะมีการเคลื่อนไหวสูงมาก แต่หากพนักงานมีความผูกพันต่อองค์กร จะทำให้อัตราการเข้าออกของพนักงานลดลง ซึ่งการที่พนักงานจะมีความผูกพันต่อองค์กร (Organizational commitment) ก็ต่อเมื่อพนักงานมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี (ศูนย์ข้อมูลและวิจัยอุตสาหกรรมพลาสติกสถาบันพลาสติก, 2563)

การทำงานมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์มาก คนหรือบุคลากร ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญเป็นทรัพยากรที่ต้องดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพราะคนมีชีวิต จิตใจ ผู้บริหารจำเป็นต้องดูแลอย่างใกล้ชิดในกระบวนการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน และสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ซึ่ง วอลตัน (Walton, 1973) ได้กล่าวว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ 1) ด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน 4) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน 5) ด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 6) ด้านสิทธิของพนักงานในองค์กร 7) ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และ 8) ด้านความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม การที่พนักงานมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีจะส่งผลให้พนักงานมีความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน

เป็นสิ่งพึงประสงค์ขององค์กรทั่วไป ทั้งภาครัฐและเอกชน หากพนักงานขาดความรู้สึกผูกพันต่อองค์กร ผลที่ตามมาคือ การลาออกของพนักงานเกิดความสูญเสียขององค์กร ทำให้ต้องเสียเวลาในการคัดเลือกและฝึกฝนอบรมพนักงานใหม่

บุชานัน (Buchanan, 1979) กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กรเป็นความรู้สึกที่ได้เป็นพวกเดียวกันกับองค์กร ความผูกพันที่มีต่อเป้าหมายและค่านิยมขององค์กรและการปฏิบัติตามบทบาทของตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร สอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรหทัย จารุทวีผลนุกุล, ธัญวฤณ วัทโล, และ วิลาสินี สุตประเสริฐ (2563) พบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์ทำงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ปัจจัยจิตใจ ได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงาน และด้านความรับผิดชอบ ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 29.0 และ 3) ปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และด้านชีวิตส่วนตัว ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 46 ส่วนการศึกษาของ สุพิชฌาย์ ลิ้มตระกูลไทย และประสพชัย พสุนนท์ (2561) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูคือ ความท้าทายของงาน ความก้าวหน้าของงาน ความยากง่ายของงาน การตอบสนองจากองค์กร และความรู้สึกว่าตนมีความสำคัญในองค์กร

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ซึ่งพนักงานในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติกยังไม่มีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร อีกทั้งความผูกพันต่อองค์กรถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยธำรงรักษาททรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าให้อยู่ในองค์กร สร้างสรรค์งานที่มีคุณภาพเพื่อประโยชน์สูงสุดในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันให้แก่องค์กร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มบริษัทผู้ผลิตพลาสติก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

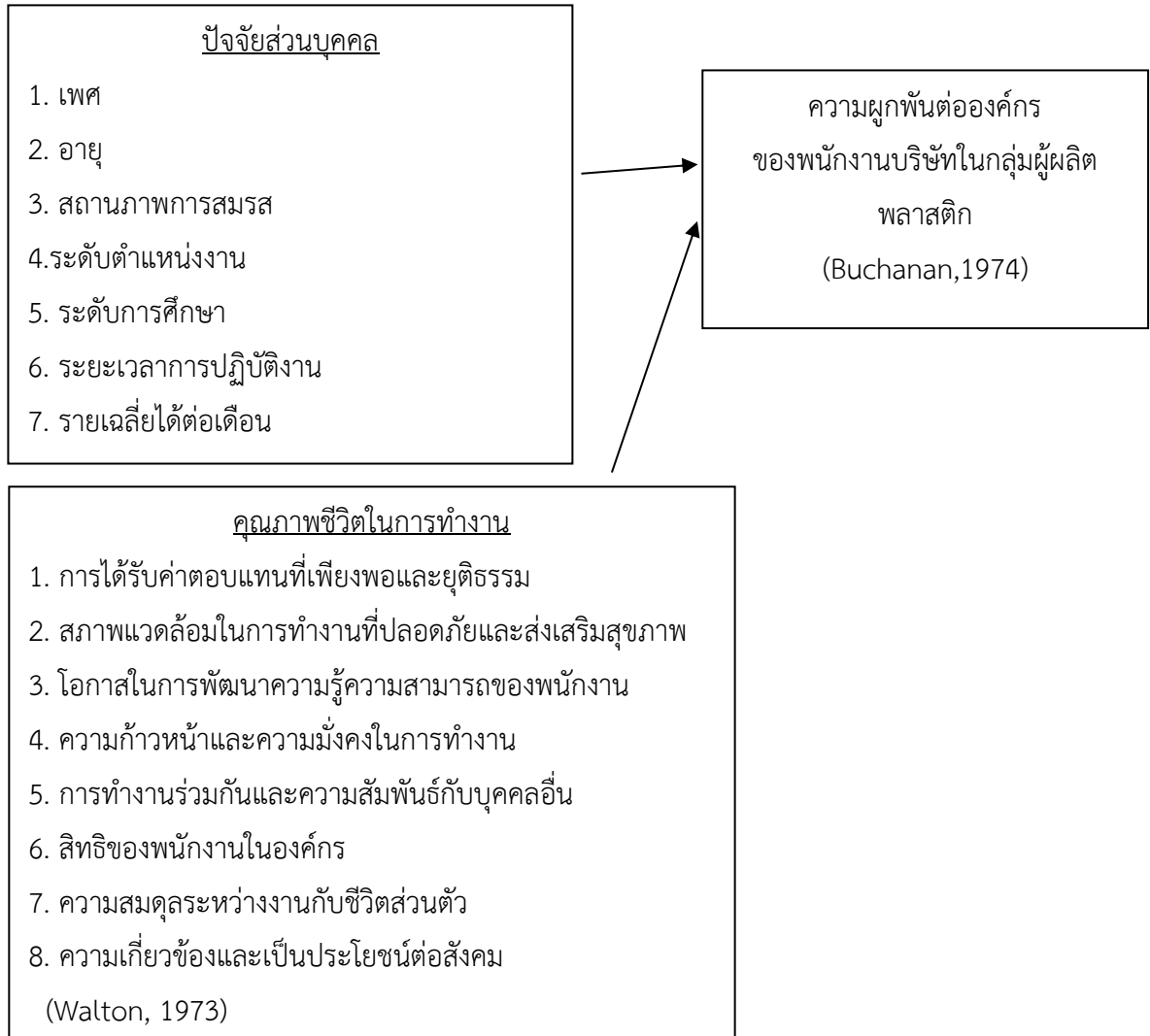
1. ผู้วิจัยได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก
2. ผู้วิจัยได้ทราบความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก
3. ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัจจัยคุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน บริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก แตกต่างกัน
2. ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยใช้คุณภาพชีวิตในการทำงานทั้ง 8 ด้านตามแนวคิดของ Walton (1973) และลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลเป็นตัวแปรอิสระส่วนความผูกพันต่อองค์กรตามแนวคิดของ Buchanan (1974) เป็นตัวแปรตามได้กรอบแนวคิดการวิจัยแสดงดังแผนภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ในเขตพื้นที่พระราม 2

กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดกลุ่มตัวอย่างของโคเชิน (W.G. Cochran, 1963) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างมาจากการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยกำหนดข้อคำถามจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา วัตถุประสงค์

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงจากหลายตัวเลือก รวมข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) ซึ่งมีการแบ่งเกณฑ์พิจารณา 5 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบระดับความคิดเห็นให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ประกอบด้วยปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน 8 ด้าน คือ 1) การได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2) สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) โอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน 4) ความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน 5) การทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 6) สิทธิของพนักงานในองค์กร 7) ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และ 8) ความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ข้อคำถามด้านละ 5 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) ซึ่งมีการแบ่งเกณฑ์พิจารณา 5 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบระดับความคิดเห็นให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข หรือปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติมที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการพัฒนา แก้ไข หรือปรับปรุง เพื่อส่งเสริมให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน และเป็นประโยชน์ต่อบริษัทต่อไป โดยจะเป็นลักษณะข้อคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านดูความสอดคล้องของเนื้อหาแบบสอบถาม และนำมาคำนวณค่าดัชนี IOC ผู้วิจัยจะตัดข้อคำถามที่มีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และทำการปรับปรุงข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ยอมรับให้อยู่ในเกณฑ์ดีขึ้น ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.702

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบใช้ (Try-out) กับพนักงานในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ในเขตพื้นที่พระราม 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ฉบับ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α = Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .853

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลเพื่อใช้ประกอบในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร วิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยคุณภาพชีวิต และความผูกพันต่อองค์กร ใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

2. สถิติเชิงอ้างอิง (Inference Statistics) ได้แก่ การหาความแตกต่างด้วยตัวแปรด้านสถิติ t-test (Independent Sample Test) และ F-test หากพบว่ามีค่าแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ทำการทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่แบบ LSD และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ผลการวิจัยข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 400 คน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 65.75 อายุ 19-35 ปี จำนวน 287คน คิดเป็นร้อยละ 71.75 ระดับตำแหน่งงานเป็นพนักงาน จำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละ 94.75 จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 58.75 ระยะเวลาการทำงานในองค์กร 2-5 ปี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54.00 รายได้ต่อเดือน 30,001- 40,000 บาท จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างในปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน

ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน (ภาพรวม)	รายด้าน			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม	2.70	0.227	ปานกลาง	7
2. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัย	2.71	0.642	ปานกลาง	6
3. ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน	2.69	0.004	ปานกลาง	8
4. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน	2.97	0.256	ปานกลาง	4
5. ด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	3.11	0.115	ปานกลาง	3
6. ด้านสิทธิของพนักงานในองค์กร	3.12	0.227	ปานกลาง	2
7. ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว	3.24	0.217	ปานกลาง	1
8. ด้านความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม	2.79	0.096	ปานกลาง	5
รวม	2.92	0.331	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.1 กลุ่มตัวอย่างในปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่โดยภาพรวมในปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.92, S.D. = 0.331) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความคิดเห็นในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด คือ ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.24, S.D. = 0.217) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 2.69, S.D. = 0.004)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน

ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน	กลุ่มตัวอย่าง			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. เป้าหมายและค่านิยมขององค์กรมีส่วนสำคัญในการสร้างแรงผลักดันให้ท่านทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ	3.51	0.005	มาก	1
2. ท่านรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นบุคลากรขององค์กร	2.65	0.170	ปานกลาง	8
3. ท่านปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อความสำเร็จขององค์กรและความก้าวหน้าของท่าน	2.69	0.020	ปานกลาง	6
4. ท่านเต็มใจที่จะทำงานให้เสร็จแม้จะล่วงเลยเวลาเลิกงานไปแล้วและไม่ได้รับผลตอบแทน	2.72	0.031	ปานกลาง	5
5. ท่านเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร	3.42	0.056	มาก	2
6. ท่านจะทำงานกับองค์กรจนกว่าจะเกษียณอายุเพราะท่านรู้สึกผูกพันกับองค์กรจนไม่คิดลาออกไปทำงานที่อื่น แม้มีโอกาสที่ดี	2.68	0.090	ปานกลาง	7
7. ท่านยินดีหากจะต้องมีการเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อความเหมาะสม	2.81	0.030	ปานกลาง	4
8. องค์กรเป็นหน่วยงานที่ดีที่สุดที่จะเลือกปฏิบัติงานเมื่อเทียบกับหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะงานใกล้เคียงกัน	2.64	0.024	ปานกลาง	9
9. เมื่อมีใครพูดถึงองค์กรที่ท่านทำงานอยู่ในทางเสียหายท่านจะรีบชี้แจงทันที	2.86	0.091	ปานกลาง	3
10. ท่านมีความสุขกับการทำงานในองค์กรมากกว่าสิ่งใด ๆ	2.63	0.076	ปานกลาง	10
รวม	2.86	0.059	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.2 กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่โดยภาพรวมเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.86$, S.D.= 0.059) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความคิดเห็นในแต่ละข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด คือ เป้าหมายและค่านิยมขององค์กรมีส่วนสำคัญในการสร้างแรงผลักดันให้ท่านทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$, S.D.= 0.327) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนน้อยที่สุด คือ ท่านมีความสุขกับการทำงานในองค์กรมากกว่าสิ่งใด ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.63$, S.D.= 0.076)

การทดสอบสมมติฐานตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก พบว่า

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาทำงาน และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก แตกต่างกันไปพบ

เพศของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

อายุของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สถานภาพของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ระดับตำแหน่งงานของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ระดับการศึกษาของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ระยะเวลาการทำงานของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน ด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ด้านสิทธิของพนักงานในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และด้านความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคมที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก

ตารางที่ 4.3: แสดงการทดสอบสมมติฐานปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก

(n=400)

ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน	b	Std. Error	M	t	Sig.	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	1.750	0.27		5.830	0.000*		
1. ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม (X ₁)	0.39	0.02	0.41	5.627	0.000*	0.832	5.432
2. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัย (X ₂)	-0.53	0.05	0.78	1.781	0.076	0.578	1.781
3. ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน (X ₃)	-0.47	0.04	0.47	1.029	0.305	0.447	1.201
4. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน (X ₄)	0.07	0.05	0.27	1.858	0.076	0.535	1.858
5. ด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (X ₅)	0.27	0.03	0.36	2.401	0.001*	0.299	2.401
6. ด้านสิทธิของพนักงานในองค์กร (X ₆)	-0.71	0.03	0.78	1.781	0.076	0.578	1.543
7. ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว (X ₇)	-0.43	0.04	0.43	1.029	0.305	0.447	1.598
8. ด้านความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม (X ₈)	-0.28	0.05	0.45	6.579	0.00	0.562	6.410

R = 0.658, R² = 0.413, Adjusted R² = 0.435, SEE = 0.373, F = 32.324, Sig.=0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท ในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม และด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก เขตพื้นที่พระราม 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านที่มีอิทธิพลต่อของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ในเขตพื้นที่พระราม 2 คือ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม และรองลงมา คือ ด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ตามลำดับ

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ในระดับปานกลาง ($R = 0.658$) มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 41.30 ($R^2 = 0.413$) มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.373 ($SEE = 0.373$) Tolerance มีค่าตั้งแต่ 0.299 ถึง 0.832 และ VIF มีค่าตั้งแต่ 1.201 ถึง 6.410 ซึ่ง Tolerance มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.200 และ VIF มีค่าไม่เกิน 10 แสดงว่าไม่มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (Multicollinearity) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557)

สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ} \quad Y = 1.750 + 0.390x_1 + 0.270x_5$$

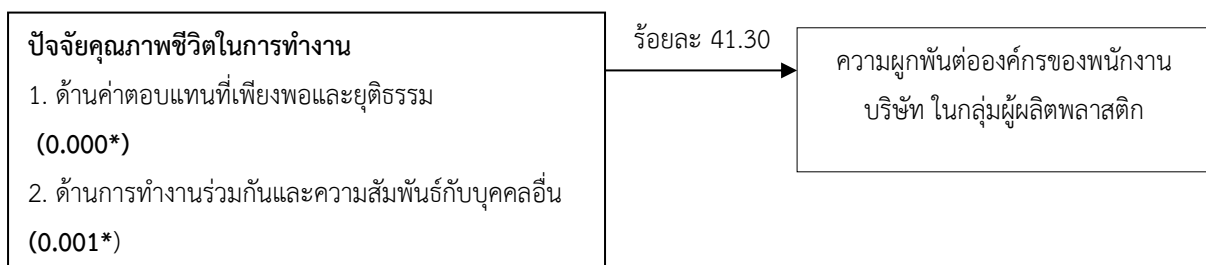
$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน} \quad Zy = 0.41x_1 + 0.36x_5$$

สัญลักษณ์แทนตัวแปร

- X_1 คือ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม
- X_2 คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัย
- X_3 คือ ด้านโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถของพนักงาน
- X_4 คือ ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน
- X_5 คือ ด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
- X_6 คือ ด้านสิทธิของพนักงานในองค์กร
- X_7 คือ ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว
- X_8 คือ ด้านความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม
- Y คือ ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม และด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภาพ 2 ตัวแปรปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ผู้วิจัยอภิปรายผล เรียงตามลำดับการร่วมการทำงานจากมากไปน้อย ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ในด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม และด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก ได้ร้อยละ 41.30

1.1 ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ซึ่งค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม อาจกล่าวได้ว่า รางวัลตอบแทนที่ทางหน่วยงานจ่ายให้แก่พนักงานในองค์กรเพื่อตอบแทนในการงานที่พนักงานได้ทำให้ ค่าจ้างเป็นต้นทุน ที่สำคัญอย่างหนึ่งของการดำเนินธุรกิจ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร นอกจากนี้ ความหมายในด้านผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินสำหรับการใช้สอยของพนักงาน แล้ว ค่าจ้างยังมีผลทางจิตวิทยา และยังเป็นเครื่องแสดงถึงฐานะและการยอมรับทั้งภายในและภายนอกขององค์กรอีกด้วย โดยพนักงานมักจะพยายามเปรียบเทียบสิ่งที่ตนเองได้ อุทิศให้กับงานกับจำนวนเงิน ค่าจ้างที่ตนเองได้รับ รวมทั้งเปรียบเทียบกับค่าจ้างของพนักงานคนอื่นที่ได้รับในการทำงานใน ส่วนอื่น ด้วย การได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรมและเหมาะสมเป็นสิ่งที่ยังพนักงานส่วนใหญ่ต้องการ ทั้งในความเป็นธรรม ในด้านความ คุ่มค่า ความเหมาะสมต่อสิ่งที่ตนได้ทำให้กับงาน ความเป็นธรรมเมื่อเปรียบเทียบกับพนักงานคนอื่นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สุภาวดี ศรีมันตะ (2560) ศึกษาเรื่อง การบริหารค่าตอบแทนที่มี ผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการ สาย งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารค่าตอบแทนทั้งที่เป็นตัวเงิน (เงินเดือน ค่าตอบแทน พิเศษ เงินโบนัสประจำปี สวัสดิการและสิทธิประโยชน์) และไม่เป็น ตัวเงิน (งาน ความก้าวหน้าในสายอาชีพ การยกย่อง ยอมรับ ความภาคภูมิใจในงาน และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน) เป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและมีผลต่อการปฏิบัติงาน ของข้าราชการสายงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1.2 ด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น กล่าวได้ว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ (Maslow, 1943) กล่าวไว้ว่า มนุษย์มี ความต้องการทางสังคมที่จะให้เกิดการยอมรับเป็นสมาชิกในกลุ่มเพื่อน และได้รับความรักจากคนในสังคม โดยเฉพาะ วัฒนธรรมของสังคมไทยที่มีความผูกพันเอื้อเฟื้อระหว่างกันอย่างใกล้ชิด โดยรากฐานของสังคมไทย อยู่ในระบบอุปถัมภ์ ตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบัน (ระบอบราชการไทย, 2557) ทำให้พนักงานให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมาก ลักษณะงาน ที่ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการสองปัจจัยของเฮอริสเบิร์ก (Herzberg, 1959) ซึ่งได้กล่าวว่า ลักษณะของงาน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความพอใจในงาน เป็นปัจจัยจูงใจซึ่งกระตุ้นให้การทำงานมีประสิทธิภาพ 3) สภาพแวดล้อมและ บรรยากาศในการทำงาน เป็นปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ สุขน ทิพย์ทิพากร และประสพชัย พสุนนท์ (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตใน การทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน กรณีศึกษา: สถานประกอบการในจังหวัดนครปฐม พบว่าปัจจัย ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ และ ด้านสภาพแวดล้อมและ บรรยากาศในการทำงาน ปัจจัยทั้ง 3 ด้านมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน และการศึกษาของ นันทิกานต์ เต็มกันทา (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีต่อการสื่อสารของ ผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีต่อบรรยากาศการสื่อสารในองค์กรและ ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาตนเองของผู้ใต้บังคับบัญชา ที่มีต่อการพัฒนาตนเอง ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรม การสื่อสารของผู้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ ในการสื่อสารของผู้บังคับบัญชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 2) บรรยากาศการสื่อสารในองค์กรมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการสื่อสารของผู้บังคับบัญชาอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3) ความพึงพอใจในการสื่อสารของผู้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากสมการถดถอยพหุคูณ จะเห็นได้ว่า สัมประสิทธิ์ของปัจจัยด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรมมีค่ามากที่สุด ซึ่งแสดงว่า ค่าตอบแทน ซึ่งหมายถึง เงิน สวัสดิการและผลประโยชน์อื่น ๆ ที่องค์กรจ่ายให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อตอบแทนการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จูงใจในการปฏิบัติงาน และเป็นการส่งเสริมขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความเป็นอยู่และฐานะทางครอบครัวให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และระบบการจ่ายค่าตอบแทนจึงเป็นบทบาทที่สำคัญในการนำมาซึ่งความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรและต้องทำให้อัตราค่าตอบแทนเสมอภาค โดยการจ่ายค่าตอบแทนอย่างยุติธรรมควรได้รับความยุติธรรมทุกหน่วยงาน เช่น ความเท่าเทียมกับภายนอก ความเท่าเทียมกันภายใน ความเท่าเทียมกันของพนักงาน ความเท่าเทียมกันของทีมงาน ซึ่งความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้นจะเกิดปัญหาทำให้พนักงานเกิดความเสียขวัญกำลังใจ พนักงานอาจลาออกจากงาน เนื่องจากความไม่ยุติธรรม ที่เขารู้สึกว่าไม่ได้รับจากองค์กร องค์กรจะได้รับความเสียหายจากการขาดกำลังแรงงาน หรือขาดพนักงานที่มีคุณภาพ หรือพนักงาน หมดความกระตือรือร้น พนักงานขาดจิตสำนึกไม่คำนึงถึงองค์กร

2. ในด้านปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นปัจจัยที่พนักงานให้ความสำคัญเป็นอันดับที่สอง แสดงให้เห็นว่า พนักงานให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ด้านสังคมเป็นอย่างมาก ดังนั้นการสร้างบรรยากาศในการทำงานให้เกิดความร่วมมือ และสร้างความสามัคคีทั้งระหว่างพนักงานด้วยกัน หรือผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา จะสามารถทำให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญกับการมุ่งคนมากขึ้น หากเน้นการมุ่งงานเพียงอย่างเดียวโดยละเลยความต้องการทางสังคมดังกล่าว จะทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งของพนักงานเพิ่มขึ้นได้ การทำงานร่วมกันเป็นทีม ก่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานผู้บังคับบัญชาและพนักงานร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรและเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาเต็มกำลังความสามารถของตน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีให้เกิดความร่วมมือประสานงานความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดผลตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์ หรืออาจส่งผลกับความผูกพันต่อองค์กรในด้านต่าง ๆ เช่น ภาวะสุขภาพจิต ความเครียด วัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำ เป็นต้น เพื่อให้องค์กรสามารถนำผลการวิจัย มาปรับปรุงการบริหารทรัพยากรบุคคลและองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานยิ่งขึ้น

2. งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพียงช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นควรทำการศึกษาวินิจฉัยอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากความคิดเห็น และความพึงพอใจของพนักงานในด้านต่าง ๆ มีโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงไป อาจส่งผลให้ ความผูกพันต่อองค์กรเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้น การทำวิจัยอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้องค์กรสามารถหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาภายในองค์กรได้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน

3. ควรมีการศึกษาและทำวิจัยกับพนักงานจากโรงงานในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติกรายย่อยเพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลให้ตอบสนองความต้องการของพนักงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2557). การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วย AMOS. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัดสามลดา.
- นันทิกานต์ เต็มกันทา. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของผู้ได้บังคับบัญชาที่มีต่อพฤติกรรมการสื่อสารของผู้บังคับบัญชา บรรยากาศการสื่อสาร และการพัฒนาตนเองของผู้ได้บังคับบัญชา. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พัชรหทัย จารุทวีผลนุกุล, อัญวฤณ วัทโล, และวิลาสณี สุดประเสริฐ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน บริษัท เอสเอสเค โลจิสติกส์ จำกัด. วารสารวิชาการสังคมศาสตร์เครือข่ายวิจัยประชาชื่น. 2 (3). 27-39.
- ศูนย์ข้อมูลและวิจัยอุตสาหกรรมพลาสติกสถาบันพลาสติก. (2563). ภาพรวมอุตสาหกรรมพลาสติกไทยประจำเดือนสิงหาคม 2563. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2563 จาก <https://www.mreport.co.th/news/statistic-and-ranking/365- Thailand-Plastics-Industry-Snapshot-July-2020>.
- สุชน ทิพย์ทิพากร และ ประสพชัย พสุนนท์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน กรณีศึกษา : สถานประกอบการในจังหวัดนครปฐม. วารสารธุรกิจปริทัศน์. 9 (1). 143-158.
- สุพิชฌาย์ ลิ้มตระกูลไทย และประสพชัย พสุนนท์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยศิลปากร (ฉบับภาษาไทย). 11 (1). 37-49.
- สุภาวดี ศรีมันตะ. (2560). การบริหารค่าตอบแทนที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการสายงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ) สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Buchanan, B. (1979). Building Organizational Commitment: The Socialization of Managers in Work Organization. *Administrative Science Quarterly*. 19. 51.
- Herzberg, F (1959). *Federick; Mausner, Bernard; and Synderman, Block the Motivation to Work*. New York: John Willey.
- Maslow. A.A. (1943). *Theory of human motivation*. Psychological Review, New York: McGraw-Hill.
- Walton, R. E. (1973). *Quality of Working Life: What is it?*. Sloan Management Review, 4 (7), 20-23. Cochran, W.G. (1963) *Sampling Techniques*, Wiley, New York.

ผลการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องต่อความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

The effects of Narrative therapy on Academic stress of High school students.

เทอดพงษ์ แต่งไทย¹ เพ็ญนภา กุลนภาดล² ประชา อินัง³Terdpong Tangthai¹ Pennapha Koolnaphadol² Pracha Inang³¹ นิสิตปริญญาโท เอกจิตวิทยาการศึกษา สาขาจิตวิทยาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Student (M.Sc.) Counseling Psychology, Faculty of Education, Burapha University

Corresponding author, E-mail: jojo60920089@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Lecturer, Ed.D. Associate Professor,

Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University

E-mail: drpennapha@yahoo.com

³ อาจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Lecturer, Ph.D. Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University,

E-mail: Pracha@go.buu.ac.th

Received: September 5, 2020; Revised: February 9, 2021; Accepted: February 22, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องต่อความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี ที่มีอายุ 15 – 18 ปี มีผลคะแนนจากแบบวัดความเครียดเชิงวิชาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในระดับมากที่สุดลงมา สมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 20 คน ทำการสุ่มโดยการจับคู่คะแนน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความเครียดเชิงวิชาการ และโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่อง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผู้วิจัยดำเนินการปรึกษารายบุคคล จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที ใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลการทดลอง วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม ทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีบอนเฟอร์โรนี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการต่ำกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความเครียดเชิงวิชาการ, นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย, การปรึกษารายบุคคล, ทฤษฎีเล่าเรื่อง

Abstract

This research aimed to study the effects of narrative therapy on high school students' academic stress from school in Chonburi area whose age between 15-18 years old. The sample comprised of 20 high school students who had point of academic stress test highest score and volunteered to participate in the study. The math pair random sampling method was adopted to assign sample into two groups equally: an experimental group and a control group with 10 high school students. The research materials were the academic stress questionnaire and the interventional program narrative counseling. The intervention was administered individual counseling 10 sessions of 60 minutes. The study was divided into 3 phases: the pre-test phases, the post-test phases and the follow-up phases. The data were analyzed by using repeated measures analysis of variance: one between-subjects variable and one within-subjects variable and tested of pair differences, using Bonferroni Method. The results revealed that the average score of high school students' academic stress in the experimental group were lower than the control groups with statistically significant difference at .05 level when measured in the post-test and follow-up phases. The level of high school students' academic stress, average score, in the experimental group for the post-test and follow-up phases were lower than the pre-test phase statistically significant difference at .05 level.

Keywords: Academic stress, High school student, Individual counseling, Narrative therapy

บทนำ

ความเครียดเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน แต่ที่พบบ่อยในปัจจุบันพบในเด็กอายุ 15-18 ปี หรือช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนับว่าเป็นช่วงวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ เปลี่ยนจากวัยเด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และเป็นช่วงสำคัญที่สุดของชีวิต วัยนี้ต้องพบเจอกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การรับมือชอบ การตัดสินใจ การค้นหาประสบการณ์ ฯลฯ ทำให้เกิดความกดดันทั้งร่างกายและจิตใจ โดยปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นมักพบในโรงเรียน เช่น การเรียน การสอบ การคบเพื่อน การปรับตัว ไม่ได้กับเรื่องราวใหม่ ๆ ในชีวิต (เพ็ญญา กลุณภาค, 2560) ยิ่งไปกว่านั้น แรงกดดันจากพ่อแม่และสังคมที่คาดหวังทำให้วัยรุ่นเผชิญกับปัญหามากมาย อาทิ ปัญหาผลการเรียน การศึกษาต่อ ปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว ปัญหาสังคมต่าง ๆ จึงเกิดความเครียดที่เป็นผลผลิตจากการเรียนซึ่งในที่นี่นิยามว่าเป็นความเครียดเชิงวิชาการ (Academic stress) ตามแนวคิดของ Blanca, Martin, María, and Diemen (2017) ซึ่งความเครียดเชิงวิชาการส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะกับกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง การสอบวัดผล การชิงทุน สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเครียดเชิงวิชาการเป็นอย่างมาก อีกทั้งนักเรียนจะต้องวางแผนเส้นทางอนาคตของตนเองในการเรียนและการทำงานในอนาคต ส่งผลให้นักเรียนต้องจัดการแก้ไขความเครียดให้ได้อย่างเหมาะสม หากไม่สามารถจัดการได้ จะส่งผลให้เกิดความผิดปกติทางร่างกาย เช่น ปวดศีรษะ ท้องผูก เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ เป็นต้น หรืออาการผิดปกติทางด้านจิตใจ เช่น วิตกกังวล หลงลืม ไม่มีสมาธิ หงุดหงิด ซึมเศร้า สิ้นหวัง เป็นต้น (นพพร ปานขาว, 2561) อันจะนำไปสู่ปัญหาทางพฤติกรรม เช่น มีเรื่องขัดแย้งหรือทะเลาะกับผู้อื่น เจ็บขริม ผุดลุกผุดนั่ง ดึงผม กัดเล็บ สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า การใช้สารเสพติด ความเครียดสามารถนำไปสู่ปัญหาทางสุขภาพจิตที่ร้ายแรง และปัญหาการฆ่าตัวตายที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (Liu, 2017)

แนวทางการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จวิธีหนึ่ง ได้แก่ การให้การปรึกษา ซึ่งเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในปัจจุบัน โดยผู้วิจัยคัดสรร การปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่อง (Narrative therapy) (White & Epston, 1990) ที่สามารถให้การช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาได้ทำความเข้าใจและระบายปัญหาออกมาสู่ภายนอกอย่างครบถ้วน ผ่านการลำดับเหตุการณ์ การอุปมาอุปมัย การตั้งชื่อให้กับปัญหา เพื่อให้ผู้รับการปรึกษามองเห็นจุดยืนที่ตนเองมีต่อปัญหา และค้นหาทางเลือกใหม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ

ศึกษา ผลการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องต่อความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้นักเรียนสามารถจัดการกับความเครียดเชิงวิชาการและดำเนินชีวิตอย่างมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีเล่าเรื่องต่อความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีเล่าเรื่องมีความเครียดเชิงวิชาการ ระยะเวลาหลังการทดลอง และ ระยะติดตามผล ต่ำกว่ากลุ่มควบคุม
2. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีเล่าเรื่องมีความเครียดเชิงวิชาการ ระยะเวลาหลังการทดลอง และ ระยะติดตามผล ต่ำกว่าระยะก่อนทดลอง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เข้าร่วมงานวิจัยได้รับการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีเล่าเรื่อง เพื่อลดความเครียดเชิงวิชาการ ทำให้มีการจัดการความเครียดเชิงวิชาการอย่างเหมาะสม
2. ได้โปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีเล่าเรื่อง ที่เป็นนวัตกรรมการศึกษาเพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความเครียดเชิงวิชาการ ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีต่อไป
3. ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับทฤษฎีการศึกษาแบบเล่าเรื่อง ต่อความเครียดเชิงวิชาการ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการให้การช่วยเหลือ การดูแลที่ชัดเจน และจะเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการให้การช่วยเหลือนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. ผลการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางแก่ผู้วิจัยอื่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ นำผลวิจัยไปเป็นแนวทางในการช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีลักษณะของปัญหาใกล้เคียงกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ประกอบด้วย

1. วิธีกร
 - 1.1 การได้รับการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีเล่าเรื่อง
 - 1.2 การไม่ได้รับการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีเล่าเรื่อง
2. ระยะเวลาการทดลอง
 - 2.1 ระยะเวลาก่อนการทดลอง
 - 2.2 ระยะเวลาหลังการทดลอง
 - 2.3 ระยะเวลาติดตามผล

ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ ความเครียดเชิงวิชาการ (Academic stress)

นิยามศัพท์

1. ความเครียดเชิงวิชาการ (Academic stress) หมายถึง สภาวะทางอารมณ์ของนักเรียนที่ตอบสนองต่อความกดดันจากการศึกษา การสอบ การทำงานตามเป้าหมายที่กำหนด ความคาดหวังผู้ปกครอง ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน การตั้งเป้าหมายต่อตนเองในอนาคต ก่อให้เกิดสภาวะอารมณ์ที่ส่งผลต่อสภาพร่างกายและจิตใจ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบซึ่งสามารถวัดได้โดยแบบวัดความเครียดเชิงวิชาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การได้รับวิชาการที่มากเกินไป (Academic Overload) หมายถึง การที่นักเรียนต้องเรียนมากเกินไปกว่าเวลาเรียนตามปกติและเรียนเสริมพิเศษนอกเวลา ต้องเผชิญกับการสอบ การแข่งขัน การเผชิญกับภาระงานที่นอกเหนือจากการเรียน ที่ก่อให้เกิดสภาวะกดดันเกินกว่าที่จะสามารถจัดการได้

องค์ประกอบที่ 2 ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน (Interactions with Classmates) หมายถึง การที่นักเรียนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน สามารถทำงานร่วมกับเพื่อน สามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนได้

องค์ประกอบที่ 3 แรงกดดันจากครอบครัว (Family Pressure) หมายถึง ความคาดหวังจากผู้ปกครอง ญาติ พี่น้องของนักเรียน ในการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อให้ได้ผลการเรียนที่ดีหรือเป็นไปตามที่ครอบครัวกำหนดเป้าหมายไว้

องค์ประกอบที่ 4 มุมมองต่ออนาคต (Future Perspective) หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความคาดหวัง ความสามารถ มุมมองที่นักเรียนมีต่อการเรียน วิชาการและวิชาชีพในอนาคตของตนเอง การกำหนดทิศทาง ความสามารถในการเลือก การตัดสินใจและการยืนยันทางเลือกของตน

2. การปรึกษารายบุคคลทฤษฎีเล่าเรื่อง หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้วยเทคนิคและกระบวนการปรึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สามารถจัดการความเครียดเชิงวิชาการได้อย่างเหมาะสม โดยไม่นำไปสู่ปัญหาทางสุขภาพกายและปัญหาทางสุขภาพจิต การเล่าเรื่องจะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาสามารถถ่ายทอดเรื่องราวของตนเองออกมาเพื่อนำไปสู่การสร้างเรื่องราวใหม่มาแทนที่เรื่องราวเดิม ๆ ที่ยังติดค้างอยู่ เป็นการปรึกษาที่มุ่งเน้นประสบการณ์ ในชีวิตของบุคคล ผู้ให้การปรึกษามีหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้รับการปรึกษาให้สามารถถ่ายทอดเรื่องราวอย่างครบถ้วนส่งเสริมให้บุคคลสามารถพิจารณาตนเองเพื่อค้นพบตนเอง และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองจากเรื่องราวใหม่ที่สร้างขึ้น

3. นักเรียนมัธยมตอนปลาย หมายถึง ชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบการศึกษา อายุ 15 – 18 ปี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง 3 อันดับในจังหวัดชลบุรี ตามเกณฑ์จากการจัดอันดับการวัดผลทางการศึกษา ผลงานจากการแข่งขันวิชาการของระดับภูมิภาค และการแข่งขันวิชาการระดับประเทศ (Sea-Mist, 2016) ผู้วิจัยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นโรงเรียนแห่งหนึ่งใน 3 โรงเรียนนี้ในจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 640 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี ที่ได้มาจากประชากรดังกล่าวข้างต้น มีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ (1) มีอายุระหว่าง 15-18 ปี (2) มีคะแนนเฉลี่ยความเครียดเชิงวิชาการในมากกว่าอันดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 โดยผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัดความเครียดทางวิชาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น (3) มีความสมัครใจเข้าร่วมในการวิจัย และ (4) ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง

ผู้วิจัยคัดเลือกโดยให้ผู้เข้าร่วมวิจัยมีอิสระในการตัดสินใจเข้าร่วม ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 20 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มโดยการจับคู่คะแนน (Match Pair) เข้ากลุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดความเครียดเชิงวิชาการ (Academic stress test) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากกรอบแนวคิดของ García-Ros, Pérez-González and Tomás, (2018) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.832 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง - 1.29 – .56 ได้แบบวัดจำนวน 42 ข้อคำถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) จำนวน 3 ข้อ ซึ่งถามเกี่ยวกับ ระดับชั้นปีการศึกษา เพศ และอายุ

ตอนที่ 2 แบบวัดความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะเป็นการประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 42 ข้อ แบ่งออกเป็นองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การได้รับวิชาการที่มากเกินไป จำนวน 10 ข้อ ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน จำนวน 10 ข้อ แรงกดดันจากครอบครัว จำนวน 11 ข้อ มุมมองต่ออนาคต จำนวน 11 ข้อ

2. โปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องต่อความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีเล่าเรื่องต่อความเครียดเชิงวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบของการปรึกษา จากนั้นจึงสร้างโปรแกรมโดยกำหนดโครงสร้างของเนื้อหา และหาจุดมุ่งหมายของโปรแกรมการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีเล่าเรื่อง และนำมาตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านและนำมาหาคุณภาพโปรแกรม (Content Validity) และไปทดลองใช้ (Try out) หลังจากปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว นำโปรแกรมไปให้การปรึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยมีรายละเอียด การปรึกษาแต่ละครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 ปรุมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ ครั้งที่ 2 การรักษาสัมพันธภาพและการตระหนักถึงความสำคัญของความเครียดเชิงวิชาการ และผลกระทบ ครั้งที่ 3 เรียนรู้และเข้าใจความเครียดเชิงวิชาการของตนเอง ครั้งที่ 4 การลดความเครียด จากการได้รับวิชาการที่มากเกินไป ครั้งที่ 5 การลดความเครียด จากการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน และบุคคลรอบข้าง ครั้งที่ 6 การลดความเครียด จากความคาดหวังจากผู้ปกครอง ครั้งที่ 7 การลดความเครียด จากมุมมองต่ออนาคต ครั้งที่ 8 การจัดการความเครียดเชิงวิชาการให้เหมาะสม ครั้งที่ 9 ประยุกต์ผลการปรึกษากับการใช้ชีวิตประจำวัน ครั้งที่ 10 ประเมินผลและยุติการปรึกษา

วิธีดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยมีกระบวนการดังนี้

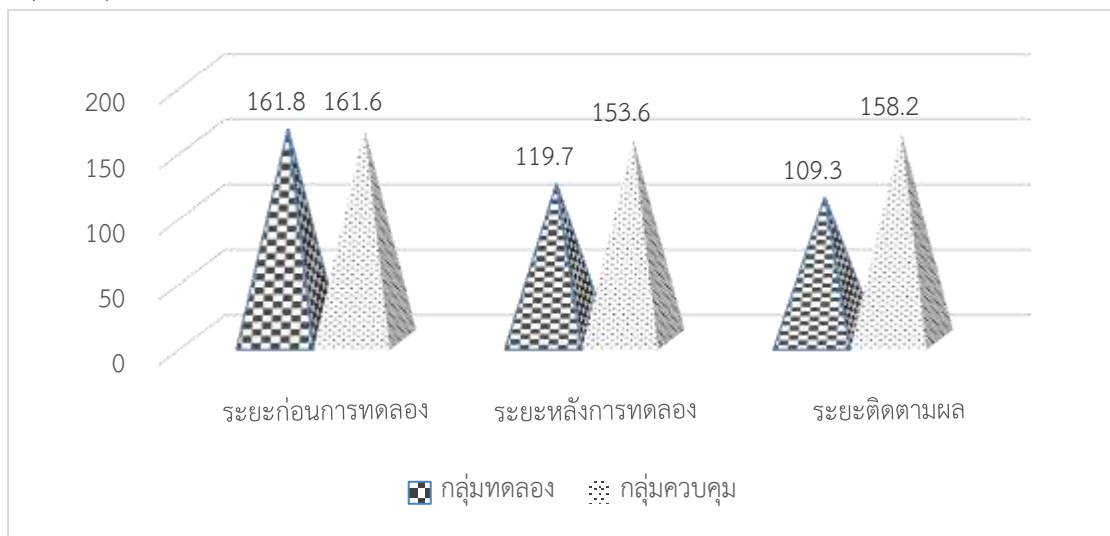
1. ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยขออนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา โดยคำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการเรียบร้อยแล้วจึงดำเนินการทดลองในขั้นตอนต่อไป
2. ผู้วิจัยคัดกรองนักเรียนที่มีความเครียดมากถึงความเครียดสูง จากแบบวัดความเครียดเชิงวิชาการ โดยเรียงคะแนนจากผู้ที่มีความเครียดสูงที่สุดลงมา จำนวน 20 คน
3. ทำการสุ่มโดยการจับคู่คะแนน (Match Pair) จากจำนวน 20 คน โดยใช้คะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนทั้งหมดมาเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย เมื่อเรียงคะแนนเสร็จจัดเข้ากลุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน โดยการจับคู่เป็นรายบุคคล ในกรณีที่นักเรียนมีคะแนนไม่เท่ากัน จัดเข้ากลุ่มให้แต่ละกลุ่มมีคะแนนสูงต่ำเท่ากัน
4. กลุ่มทดลอง เข้าร่วมการปรึกษาจำนวน 10 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมการปรึกษา
5. หลังการทดลอง ทั้งสองกลุ่ม ทำแบบประเมินความเครียดเชิงวิชาการ จากนั้นจึงให้ทำแบบประเมินดังกล่าวอีกในช่วงการติดตามผลเมื่อเวลาผ่านไป 4 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated-measures analysis of variance: One between-subjects variable and one within-subjects variable) (Howell, 2007)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเครียดเชิงวิชาการระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ภาพ 1 แผนภูมิเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ระยะก่อนทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 161.80 กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 161.60 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมเท่ากับ 0.20 ส่วนระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 119.70 กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 153.60 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่ากลุ่มควบคุมเท่ากับ 33.90 และระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 109.30 กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 158.20 โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำกว่ากลุ่มควบคุมเท่ากับ 48.90

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลอง

Source of variation	df	SS	MS	F	p
Between subject	19	17880.60			
Group (G)	1	11371.27	11371.27	31.45*	.000
SS w/in group	18	6509.33	361.63		
Within subject	40	18301.33			
Interval	2	9447.43	9134.03	67.40*	.000
IxG	2	6331.03	6121.01	45.1*	.000
I x SS w/in groups	36	2522.87	135.51		
Total	59	36181.93			

วิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองมีปฏิสัมพันธ์กัน พบว่า ในระยะก่อนการทดลอง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่อง และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษามีค่าเฉลี่ยคะแนนใกล้เคียงกัน แต่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ ในระยะหลังการทดลอง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษา และในระยะติดตามผล ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่ำกว่ากลุ่มควบคุมเช่นกัน

ตอนที่ 3 การทดสอบผลย่อยผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่อง และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษา ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนทดลองระยะหลังทดลองและระยะติดตามผล

	Source of variation	df	SS	MS	F
ระยะก่อนทดลอง	Between groups	1	.20	.20	0.00
	Error	54	9032.20	167.26	
ระยะหลังทดลอง	Between groups	1	5746.05	5746.05	34.35*
	Error	54	9032.20	167.26	
ระยะติดตามผล	Between groups	1	11956.05	11956.05	71.48*
	Error	54	9032.20	167.26	

ปรับค่า df เป็น 32, $F_{.05}(1,32) = 4.15$ ด้วยวิธีการของ Welch-Satterwaite (Howell, 2007, p. 459) * $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า ระยะก่อนการทดลอง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายไม่แตกต่างกัน นั่นคือ ในระยะก่อนการทดลอง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายไม่แตกต่างกัน ในระยะหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในระยะติดตามผล พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเครียดเชิงวิชาการในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของกลุ่มทดลอง

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในการทดลองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่อง

	Source of variation	df	SS	MS	F	p
	Between subjects	9	4923.20			
	Interval	2	15456.07	7728.03	58.68*	.00
	Error	18	2370.60	131.70		
	Total	29	22749.87			

$F_{.05}(2,18) = 3.55$, * $p < .05$

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องในระยะก่อนทดลอง ระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนข้างต้นแสดงว่า ต้องมีระยะเวลาการทดสอบอย่างน้อย 1 คู่ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยดังกล่าวด้วยวิธีของ Bonferroni โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นรายคู่ ระหว่างระยะหลังการทดลองกับระยะก่อนการทดลอง ระยะติดตามผลกับระยะก่อนการทดลอง และระยะติดตามผลกับระยะหลัง การทดลอง แสดงผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่อง โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni

(I)Time	(J)Time	Mean Difference			95% Confidence Interval for Difference	
		(I-J)	Std. Error	Sig.	Lower Bound	Upper Bound
1	2	42.100*	6.466	.000	23.133	61.067
	3	52.500*	6.052	.000	34.747	70.253
2	1	-42.100*	6.466	.000	-61.067	-23.133
	3	10.400*	.763	.000	8.162	12.638
3	1	-52.500*	6.052	.000	-70.253	-34.747
	2	-10.400*	.763	.000	-12.638	-8.162

จากตารางที่ 4 พบว่า ในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการ ในระยะหลังการทดลองและระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการในระยะติดตามผลและระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในการทดลองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่อง

Source of variation	df	SS	MS	F	p
Between subjects	9	1586.13			
Interval	2	322.40	161.20	19.06*	.00
Error	18	152.27	8.46		
Total	29	2060.80			

$F_{.05} (2,18) = 3.55, *p < .05$

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ไม่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องในระยะก่อนทดลอง ระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนข้างต้นแสดงว่า ต้องมีระยะเวลาการทดสอบอย่างน้อย 1 คู่ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยดังกล่าวด้วยวิธีของ Bonferroni โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

คะแนนความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นรายคู่ ระหว่างระยะหลังการทดลองกับระยะก่อนการทดลอง ระยะติดตามผลกับระยะก่อนการทดลอง และระยะติดตามผลกับระยะหลังการทดลอง แสดงผลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่อง โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni

(I)Time	(J)Time	Mean Difference			95% Confidence Interval for Difference	
		(I-J)	Std. Error	Sig.	Lower Bound	Upper Bound
1	2	8.000*	1.528	.002	3.519	12.481
	3	3.400	1.485	.143	-.955	7.755
2	1	-8.000*	1.528	.002	-12.481	-3.519
	3	-4.600*	.733	.000	-6.751	-2.449
3	1	-3.400	1.485	.143	-7.755	.955
	2	4.600*	.733	.000	2.449	6.751

จากตารางที่ 6 พบว่า ในกลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการในระยะหลังการทดลองและระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการในระยะติดตามผลและระยะก่อนการทดลองนั้นไม่แตกต่างกัน

โดยสรุปในภาพรวมจะเห็นได้ว่าเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเครียดเชิงวิชาการพบว่ากลุ่มที่ได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องมีค่าเฉลี่ยความเครียดเชิงวิชาการลดลงต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานข้อ 1 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีเล่าเรื่องมีความเครียดเชิงวิชาการ ระยะหลังการทดลอง และ ระยะติดตามผล ต่ำกว่ากลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า ระยะเวลาหลังการทดลอง และ ระยะเวลาติดตามผล กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการต่ำกว่ากลุ่มควบคุมเท่ากับ 33.90 และ 48.90 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการสูง มีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบของความเครียดเชิงวิชาการด้านลบที่สูง ส่งผลคุกคามต่อนักเรียน ได้แก่ ผลกระทบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อ่อนเพลีย ปวดหัว ปวดท้อง นอนไม่หลับ และผลกระทบทางด้านจิตใจ ได้แก่ ไม่มีสมาธิจดจ่อ ไม่มีแรงจูงใจ สับสน ไม่สามารถตัดสินใจได้ จึงทำให้นักเรียนมีแนวโน้มในการแสดงออกทางพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น เก็บตัว ไม่สนทนาสื่อสาร ทะเลาะเบาะแว้งกับครอบครัวและเพื่อนร่วมชั้นเรียน จากพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการความเครียดที่เกิดขึ้นได้ (สวพร มากคุณ, 2561) การได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องที่สั้น กระชับ ให้มีความสำคัญกับ การจัดการเรื่องราวที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้รับการปรึกษามองเห็นสิ่งที่ปิดกั้นทางเลือกของตนเอง สามารถแยกตัวเองออกจากปัญหา ให้นิยามหรือตั้งชื่อให้กับปัญหา และหาหนทางที่จะจัดการกับปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับตนเองได้ โดยผู้ให้ การปรึกษาทำหน้าที่เสมือนผู้ประพันธ์ร่วม คอยช่วยเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ ให้เป็นเส้นเรื่องเดียวกัน เช่น เหตุการณ์ แต่ละเหตุการณ์เป็นผลมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน การค้นหาความเชื่อที่ขัดขวางทางเลือกที่พึงประสงค์ ค้นหาตัวตนและจุดยืนของตนเองต่อปัญหา และหาหนทางการ

เปลี่ยนแปลงที่จะทำให้ปัญหาลดลงหรือหายไปอย่างถาวร เช่น การตั้งชื่อให้กับปัญหา การใช้ภาษาอุปมาอุปไมย ดังนั้น การปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่อง จึงสามารถช่วยลดความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีความเครียดเชิงวิชาการที่ลดลง ซึ่งเมื่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีความเครียด ที่ลดลง เห็นความสำคัญของการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดการแยกตนเองออกจากปัญหา ส่งผลต่อมุมมองที่ตนเองมีต่อปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อสามารถจัดการแยกตนเองออกจากปัญหาได้ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองและพฤติกรรมที่แสดงออกมาก็เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ผู้วิจัยเริ่มต้นกระบวนการปรึกษาโดยการประเมินระดับการให้ความสำคัญต่อความเครียดที่เกิดขึ้น การรับรู้ถึงผลกระทบที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการความเครียดที่เกิดขึ้น ตรวจสอบความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านต่าง ๆ ความสามารถในการแยกตนเองออกจากปัญหา และความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น

สมมติฐานข้อ 2 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการปรึกษารายบุคคลทฤษฎีเล่าเรื่องมีความเครียดเชิงวิชาการ ระยะหลังการทดลอง และ ระยะติดตาม ต่ำกว่าระยะก่อนทดลอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยความเครียดเชิงวิชาการในระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองเท่ากับ 42.10 และ 52.50 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 อภิปรายได้ว่า ทฤษฎีเล่าเรื่อง จากแนวคิดของ Michael White ซึ่งเน้นการระบายเรื่องราวออกมาอย่างครบถ้วนรอบด้าน มีมุมมองว่าบุคคลมักจะมีเรื่องราวที่ขมอึดไปด้วยปัญหา และปิดกั้นทางเลือกที่พึงประสงค์ของตนเองด้วยการจำกัดความสามารถของตนเอง จึงเน้นการระบายเรื่องราวออกมาอย่างครบถ้วนและร้อยเรียงเรื่องราวเหล่านั้นเข้าด้วยกันเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน นำปัญหาออกสู่ภายนอก กำหนดจุดยืนที่แยกจากกันระหว่างตนเองและปัญหา การที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มทดลองที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความเครียดเชิงวิชาการลดลง ทั้งนี้เพราะเป็นผลมาจากการได้รับการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่อง ตามโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการความเครียดเชิงวิชาการอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. แบบวัดความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สร้างขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้ใดที่สนใจนำแบบวัดไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ควรนำข้อคำถามมาปรับรายละเอียดให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างนั้น ๆ
2. การที่จะนำโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องไปใช้ ควรมีการศึกษาสภาพการณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา ศึกษาหลักการ กระบวนการ และเทคนิคต่าง ๆ ของทฤษฎี และฝึกฝนทักษะให้เกิดความชำนาญ เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. ควรศึกษาวิจัยในประเด็นของการให้การปรึกษาแบบออนไลน์ เนื่องจากสภาวะสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป การแข่งขันที่มีมากขึ้น และสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อผู้รับการปรึกษา ซึ่งการปรึกษาแบบออนไลน์จะช่วยให้ผู้รับการปรึกษาได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที อีกทั้งกระบวนการปรึกษาแบบออนไลน์ช่วยลดความประหม่าและสร้างความรู้สึกปลอดภัยมากขึ้น
4. เนื่องจากผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นนักเรียนทำให้เป็นเรื่องยากในการใช้เวลาที่แต่ละคนมีอยู่อย่างจำกัดในการเข้าร่วมการปรึกษาเต็มเวลา และโปรแกรมการปรึกษามีระยะเวลาในการเข้าร่วมการปรึกษาที่มาก ทำให้รบกวนเวลาในการเรียนหรือการทบทวนบทเรียนได้ ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรเสนอแนะให้ผู้สนใจนำโปรแกรมการปรึกษาทฤษฎีเล่าเรื่องไปปรับประยุกต์ใช้ในงานวิจัยครั้งต่อไปควรทดลองใช้โปรแกรมการปรึกษาระยะสั้น (Brief Therapy)

เอกสารอ้างอิง

- นพพร ปานขาว. (2561). ผลการปรึกษาทฤษฎีเผชิญความจริงต่อการยอมรับ ของภรรยาผู้ป่วยมะเร็งระยะลุกลาม. วารสารการวัดผลการศึกษา. 35 (98). 81-91.
- เพ็ญนภา กุลนภาดล. (2560). การปรึกษาวัยรุ่น Adolescent Counseling (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์.
- สวพร มากคุณ. (2561). ผลการปรึกษากลุ่มทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางต่อการให้อภัยของนักเรียน อาชีวศึกษา. วารสารการวัดผลการศึกษา. 35 (98). 54-67.
- Blanca E, M. d., Martín A, María d. l., & Diemen D. (2017). Academic stress as a predictor of chronic stress in university students. University of Guadalajara, México.
- García-Ros, R., Pérez-González, F., & Tomás, J. M. (2018). Development and Validation of the Questionnaire of Academic Stress in Secondary Education: Structure, Reliability and Nomological Validity. International Journal of Environmental Research and Public Health. 15 (9). 1-14.
- Howell, D. C. (2007). Statistical methods for psychology (6th ed.). Belmont, CA: Thomson Wadsworth.
- Liu, F. (2017). Academic stress and mental health among adolescents in Shenzhen, china. Dissertation for Master of Public Health (Research), Faculty of Health Queensland University of Technology.
- Sea-Mist. (2016, 21 กันยายน). 40 อันดับ โรงเรียนในภาคตะวันออก ประจำปีการศึกษา 2559. <https://campus.campus-star.com/education/20540.html>
- White, M., & Epston, D. (1990). Narrative means to therapeutic ends. New York: W. W. Norton.

การพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย

A Development of Media on Intervention Activity Based for Early Childhood

วิจิตรตา โป๊ะฮง¹ สุพัตรา ฟักอ่อน²Wijitta Pohong¹ Supatta Fak-on²¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Lecturer, Major of Special Education, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University,

E-mail: Wijitta.apeu@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Lecturer, Major of Educational Psychology,

Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University,

E-mail: pupooedu@aru.ac.th

Received: February 17, 2021; Revised: February 23, 2021; Accepted: March 18, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อที่ใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับปฐมวัยชั้นอนุบาล 1 - 2 โรงเรียนวัดบ้านอ้อ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งหมดจำนวน 18 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อนวัตกรรม และผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล จำนวน 8 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานกิจกรรม จำนวน 12 กิจกรรม และแบบบันทึกพฤติกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ประสิทธิภาพ E_1/E_2 และวิเคราะห์ความแตกต่างของพัฒนาการก่อนและหลังการจัดกิจกรรมฯ โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent ผลการวิจัย พบว่า (1) กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.29/85.55 และ (2) นักเรียนมีพัฒนาการหลังการจัดกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสูงขึ้นจากก่อนการจัดกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน เด็กปฐมวัย

Abstract

The purposes of this experimental research were 1) to develop the media using intervention activity based for preschool children at 80/80 criterion standard; and 2) to study the efficiency of media using intervention activity based for preschool children. The population was comprised of 18 preschool children in kindergarten year 2-3, Banaor school, Phak Hai district, Phranakhon Si Ayutthaya province, selected by using a purposive sampling technique. There were 8 key informants who were experts in many dimensions namely the psychology, early childhood education, media innovation, and measurement and evaluation. The research instruments consisted of 1) the 12-intervention activities, and 2) the behavior form. The data

were analyzed by the efficiency criteria (E_1/E_2), and the difference between before and after the learning activity. The statistics was t-test for dependent samples. The research findings were as follows: 1. The intervention activity based for preschool children had efficiency of 86.29/85.55. 2. The students' development from posttest scores was significantly higher than the pretest score at .05 level.

Keyword: Intervention activity based, Preschool children

บทนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันผู้สอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านความคิดและสติปัญญาของเด็กปฐมวัยนั้น ควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า รวมไปถึงการเคลื่อนไหว ทักษะการสื่อสาร และที่สำคัญการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จะพบว่า เป็นการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางด้านอารมณ์ การฟัง และการสัมผัส โดยผ่านการจัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลาย นอกจากนี้ปัจจุบันเด็กปฐมวัยเป็นช่วงที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับการสร้างและส่งเสริมพัฒนาการในแต่ละด้าน ทั้งพัฒนาการทางร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคมและพัฒนาการด้านสติปัญญา อีกทั้งเด็กในระดับปฐมวัยซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือ เด็กในช่วงวัยนี้มีความสนใจในรายละเอียด ชอบสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบซักถามเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ชอบการทดลอง เด็กจึงควรที่จะได้รับวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้กับพัฒนาการตามช่วงวัย (ชลธิศ สมานิติ, 2562: 115) กิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้มีบทบาทในการสร้างสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการนั้น ก็เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของการพัฒนาทางสติปัญญา ที่ควรส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กตั้งแต่วัยเยาว์ และยิ่งไปกว่านั้นถ้าเด็กได้รับสิ่งแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้ในทุก ๆ ด้าน เด็กจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ได้อย่างราบรื่น สำหรับเด็กปฐมวัยในทุก ๆ วันของชีวิตจะเป็นวันของการเรียนรู้ เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เริ่มก้าวเข้าสู่โรงเรียน สังคมแห่งการเรียนรู้ของเด็กเป็นสังคมที่แปลกใหม่ สังคมส่วนใหญ่ทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้น จึงจำเป็นที่เด็กจะต้องเรียนรู้และปรับตัวเพื่อที่จะได้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เด็กในวัยนี้จึงควรที่จะได้รับการกระตุ้นด้วยการจัดกิจกรรมที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดและปัญญาให้มากขึ้น

กิจกรรมที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือ เครื่องมือช่วยสอนที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ที่ครูใช้สอนเด็ก การเลือกใช้สื่อที่มีอยู่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม ทั้งเหมาะสมกับวัยและเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาความรู้ที่ผู้สอนต้องการสื่อได้รวดเร็วและดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดนุชา สลึงค์, ประกอบเกียรติ อัมศิริ, และกานต์ ทองทวี, 2561: 135-136) ที่กล่าวว่า ผู้สอนจำเป็นต้องใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และยังเป็นการฝึกการฟังและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น หรือการแสดงบทบาทสมมติเพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจบทบาทตนเองสำหรับเด็ก กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการจึงเป็นหนึ่งในวิธีที่ช่วยในการสอนเพื่อสามารถพัฒนาเด็กได้ทั้ง 4 ด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของเด็กในช่วงชั้นปฐมวัยช่วงอายุระหว่าง 3-6 ปี ซึ่งอยู่ใน ตรงตามที่ Erikson (Erikson H. Erikson, 1968) นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน ได้กล่าวว่า เด็กในวัยนี้สามารถสร้างจินตนาการของตนเองขึ้นมาได้และมีความคิดริเริ่มเป็นของตนเอง อยากทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง การเล่นและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็กในวัยนี้จึงมีความสำคัญ เนื่องจากเด็กใช้ของเล่นทั้งหลายแทนจินตนาการ เด็กในวัยนี้ต้องการความมีอิสระโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ มีการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดตน เด็กจะชอบซักถามสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองอยากรู้ ชอบที่จะสำรวจสิ่งต่าง ๆ ถ้าเด็กได้รับ การส่งเสริมที่ถูกต้อง คือ ถ้าผู้ปกครองให้เด็กได้คิดหรือแสดงความสามารถที่เด็ก ๆ มี ไม่ว่าจะสำเร็จหรือไม่ก็ตาม จะเป็นการเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก ซึ่งกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการมีในหลากหลายกิจกรรม และทุก ๆ กิจกรรม เด็กจะได้รับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น

พัฒนาการทางร่างกายเด็กจะได้พัฒนาในเรื่องของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก พัฒนาการด้านอารมณ์ เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องการควบคุมอารมณ์ จัดระบบความคิด พัฒนาการด้านสังคม เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องการเข้าสังคมและรวมไปถึงในเรื่องของพัฒนาการด้านสติปัญญา เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องของจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากสำหรับเด็กในทุกช่วงวัย จะเห็นได้ว่าการพัฒนาสื่อกระตุ้นพัฒนาการ สามารถที่จะพัฒนาความพร้อมด้านพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครบทั้ง 4 ด้าน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเลือกศึกษาจากโรงเรียนวัดบ้านอ้อ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และทางโรงเรียนยังขาดในเรื่องของสื่อการจัดการเรียนการสอนที่จะนำไปใช้พัฒนาเด็กได้อย่างสมบูรณ์แบบ เนื่องจากสื่อการสอนของทางโรงเรียนยังไม่มีหลากหลาย และจำนวนบุคลากรยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการพัฒนาเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ (มานิตา เลิศปัญญา, 2562: 575) ที่กล่าวว่า เด็กส่วนใหญ่ยังขาดการพัฒนาทางด้านความคิด และเนื่องจากครูผู้มาจัดกิจกรรมให้กับเด็กระดับปฐมวัยนั้นส่วนมากยังขาดทักษะความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ ที่จะสามารถพัฒนาความคิดของเด็กให้มีพัฒนาการด้านความคิดให้สูงขึ้นได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวจะสามารถช่วยพัฒนาเด็กได้ครบทั้ง 4 ด้านของพัฒนาการ เพื่อที่จะนำผลการศึกษาจากการทดลองไปใช้ประโยชน์และเป็นแนวทางแก่ครูและผู้ปกครอง ในการนำวิธีการนี้ไปใช้จัดกิจกรรมและส่งเสริมเด็กปฐมวัยต่อไป และยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้สื่อให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนนั้น ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีที่ช่วยกระตุ้นให้โรงเรียน ครูผู้สอนและผู้เรียน ใช้สื่อและนวัตกรรมในการส่งเสริม การเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งถ้าผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการสอนแล้ว ก็จะช่วยให้ผู้เรียน มีความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้นตามไปด้วย

วัตถุประสงค์

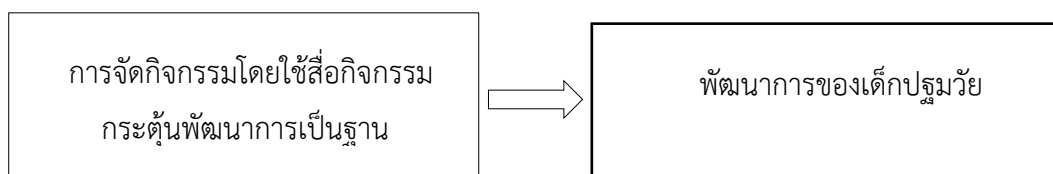
1. เพื่อพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อที่ใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย

สมมติฐานการวิจัย

1. กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยส่งผลให้เด็กเกิดการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์ มีความฉลาดทางอารมณ์ และมีทักษะทางด้านภาษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กระดับปฐมวัยชั้นอนุบาล 1 - 2 รวมทั้งหมดจำนวน 18 คน โรงเรียนวัดบ้านอ้อ อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมของนักเรียนในโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย 2) โปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน จำนวน 12 โปรแกรม และ 3) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมของนักเรียนในโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย ใช้สำหรับสังเกตพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมของนักเรียนระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน ในแต่ละครั้ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกระตุ้นพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมครั้งถัดไป โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

1. โปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน โดยนำทฤษฎีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานประกอบไปด้วย ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาตามแนวคิดของเพียเจต์ และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูรา ในการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน

1.2 พัฒนาโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน โดยยึดนำแนวคิด ทฤษฎี ซึ่งประกอบไปด้วยทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาตามแนวคิดของเพียเจต์ และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura มาเป็นฐานในการใช้พัฒนาโปรแกรม เพื่อที่จะทำให้โปรแกรมมีความสมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

1.3 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการพัฒนาให้ครอบคลุมกับนิยามศัพท์เฉพาะและครอบคลุมจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่ใช้ฝึกในแต่ละครั้ง จำนวน 12 ครั้ง ทดลองทั้งหมด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 50 นาที ในช่วงเวลา 10.00-10.50 น. โดยโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานประกอบด้วย กิจกรรม Colorful Wheel กิจกรรม Line ran animals กิจกรรม กอเอ๋ย...กอไ้ กิจกรรม อะไรเอ๋ย...มีผลอยู่ใต้ดิน กิจกรรม ขอเอ๋ย...ขอไข่ กิจกรรม My Cloth กิจกรรม Fruit Fit For Funny กิจกรรม ตามรอยเท้าสัตว์ กิจกรรม The Face Shop กิจกรรม English Alphabet กิจกรรม My Shape กิจกรรม Little Tree ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีกรอบรายละเอียด 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 จะเป็นชื่อของกิจกรรม ขั้นตอนที่ 2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรม ซึ่งจุดมุ่งหมายมีเพื่อที่จะใช้ในการกำหนดให้เห็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา การเลือกวิธีสอน กิจกรรมการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการทำกิจกรรม จะเป็นการกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมว่าต้องการที่จะให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่านกิจกรรมอย่างไร ขั้นตอนที่ 4 ในส่วนของวัสดุในการทำกิจกรรม เป็นสื่อที่มีความสำคัญ มีการกำหนดขึ้นให้มีความสอดคล้องกับกิจกรรม เพื่อให้ช่วยในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของเด็ก เนื่องจากในทุกขั้นตอนของโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะมีทั้งสื่อ หนังสือ อุปกรณ์ ให้เด็กได้เรียนรู้ ได้สัมผัส จับต้องสิ่งของรอบตัวอย่างหลากหลาย และขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล มีการกำหนดขึ้นเพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์ผลของกิจกรรมที่เด็กได้ทำ

1.4 นำโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ โดยโปรแกรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น นำให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้ทำการตรวจสอบความเหมาะสม สรุปผลโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, $S.D = 0.30$) ผลการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ ต้องมีปรับแก้และเพิ่มเติมในส่วนของโปรแกรม

การการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน ในส่วนของขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม จากเดิมที่ผู้วิจัยเน้นให้เด็กสร้างสมาธิด้วยการหลับตาเพื่อสร้างสมาธิก่อนเริ่มทำกิจกรรม ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าในส่วนของขั้นนำในการเข้าสู่กิจกรรมที่จะใช้กับเด็กในช่วงปฐมวัย ไม่ควรจะเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาธิด้วยการหลับตา เนื่องจากเด็กปฐมวัย เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ฉะนั้นการนำเข้าสู่กิจกรรมควรเน้นให้เด็กได้ตื่นตัวและสนุกสนานด้วยกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับเนื้อหา ในส่วนของสื่อที่ใช้ในการทำกิจกรรม ควรเน้นสื่อที่มีภาพชัดเจนและเป็นสื่อที่เด็กสามารถสัมผัสจับต้องได้จริง ใช้คำสั่งให้ชัดเจนที่เด็กสามารถเข้าใจได้ และจากนั้นนำไปทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้โปรแกรมมีความสมบูรณ์และเหมาะสมมากยิ่งขึ้นและสามารถที่จะนำไปใช้พัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพ

1.5 นำโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กระดับปฐมวัยชั้นอนุบาล 1 - 2 รวมทั้งหมด จำนวน 12 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 การทดสอบประสิทธิภาพรายบุคคล จำนวน 3 คน พบว่ามีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.33/67.77 และครั้งที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพรายบุคคล จำนวน 9 คน พบว่ามีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.44/85.18 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ซัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556:7) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีการและเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

1.6 นำโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนและนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตารางที่ 1 ตัวอย่างโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน

ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	ขั้นตอนการทำกิจกรรม	วัสดุที่ใช้ในการทำกิจกรรม	การประเมินผล
กิจกรรม “Colorful Wheel”	1. เพื่อให้เด็กเรียนสามารถจำแนกสีที่มีความแตกต่างและมีความใกล้เคียงกันได้ จากวงล้อสีที่ครูกำหนดให้ได้ 2. เพื่อฝึกการใช้สายตาจากการสังเกตสิ่งรอบตัว 3. เพื่อให้เด็กเรียนสามารถฝึกการคิดวิเคราะห์และการเปรียบเทียบสีได้	1. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันทบทวนเรื่องสีต่าง ๆ พร้อมให้ความรู้เรื่องศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับสี 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำกิจกรรม Colorful wheel โดยผู้วิจัยแจกวงล้อสีพร้อมตัวหนังสือต่าง ๆ ให้นักเรียนแต่ละคนจับคู่สี โดยการหนีบตัวหนังสือกับวงล้อสีในช่องที่เป็นสีเดียวกัน 3. ให้นักเรียนทำกิจกรรมระบายสีบนจานกระดาษให้ตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษ	1. รูปภาพประกอบการสอน 2. อุปกรณ์วงล้อสีและจานกระดาษ	1. การรู้จักวิธีการเลือกใช้แถบสี หนีบไปที่วงล้อสีเป็นไปตามขั้นตอนการทำของนักเรียน 2. นักเรียนสามารถจำแนกสีที่มีความแตกต่างและมีความใกล้เคียงกันได้ จากวงล้อสีที่ผู้วิจัยกำหนดให้ได้ 3. นักเรียนสามารถบอกความสัมพันธ์ของตำแหน่งวัตถุโดยการจับคู่สี แล้วหนีบตัวหนังสือกับวงล้อสีในช่องที่เป็นสีเดียวกัน 4. นักเรียนสามารถเรียงลำดับของสีแต่ละแถวที่มีลักษณะสีที่เข้มที่สุดไปหาสีที่มีลักษณะเข้มน้อยที่สุดได้

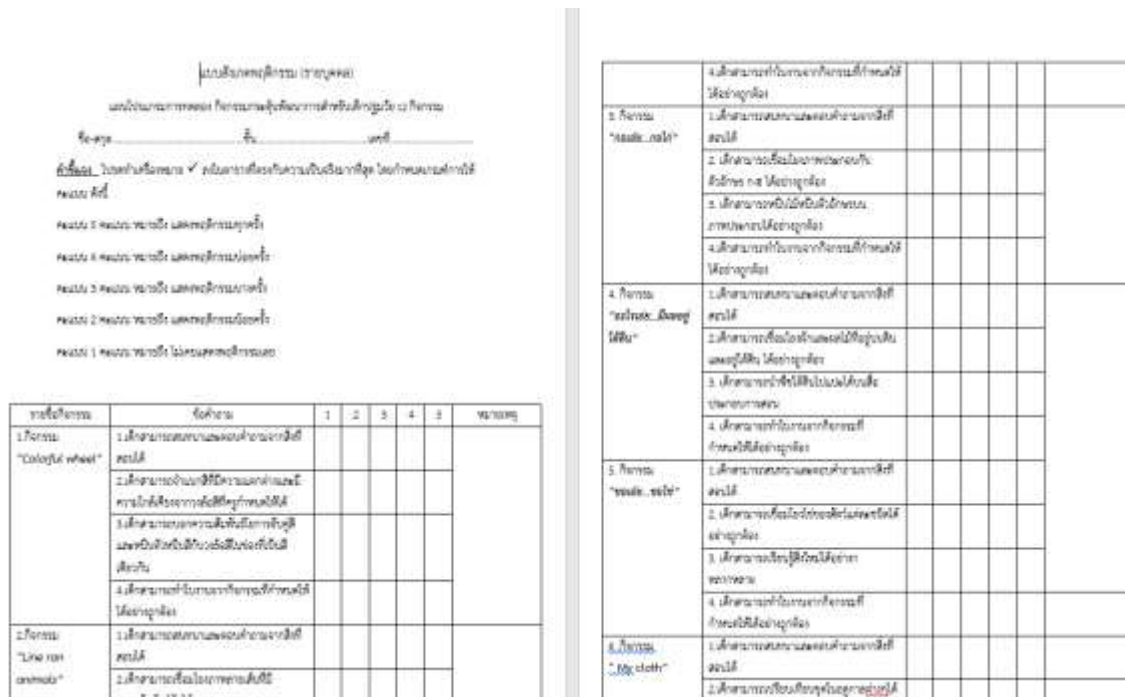
2. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมการพัฒนาสื่อ โดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมเด็กในโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน

2.2 สร้างแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเด็กในโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาและปรับปรุงมาจากแบบบันทึกการสังเกตของ ปรีชา บั้นเกิด (2557: 81) มาปรับใช้เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมเด็กในโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน และนำไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาเนื้อหา ความสอดคล้องและเหมาะสมของจุดมุ่งหมาย การดำเนินกิจกรรม สื่อและการประเมินผล จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Congruence) ซึ่งผลการพิจารณาพบว่า ทุกข้อคำถามมีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป จึงคัดเลือกไว้แล้วนำไปทดลองใช้ต่อไป

2.3 นำแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเด็กในโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักเรียนกับเด็กระดับปฐมวัยชั้นอนุบาล 1 - 2 ที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่น ผลการพิจารณา พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 ซึ่งผ่านเกณฑ์พิจารณา

2.4 นำแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำไปใช้ในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ภาพ 1 ตัวอย่าง แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน

เมื่อผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย และปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบเร่งรัดกับคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ระยะก่อนการจัดกิจกรรมผู้วิจัยได้มีการสร้างความคุ้นเคยกับเด็กซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ก่อนการจัดกิจกรรม เมื่อเด็กเริ่มปรับตัวได้และมีความพร้อมในการทำกิจกรรม ผู้วิจัยจึงให้ กลุ่มตัวอย่างเริ่มทำกิจกรรม

2) ระยะจัดกิจกรรม ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมโดยให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ใช้เวลา วันละ 50 นาที ในช่วงเวลา 10.00-10.50 น. รวมระยะเวลาในการจัดกิจกรรม จำนวน 12 ครั้ง

3) ระยะหลังการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน และผลพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสื่อกิจกรรม โดยใช้สถิติการตรวจสอบประสิทธิภาพ E_1/E_2
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรม โดยใช้สถิติทดสอบ t

แบบ dependent

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย ผลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อโปรแกรมกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย ที่นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพ 80/80 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงประสิทธิภาพของสื่อโปรแกรมกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง (n=18)

รายการ	คะแนน เต็ม	คะแนน รวม	คะแนนเฉลี่ย	ประสิทธิภาพ
คะแนนแบบฝึกกิจกรรม	60	932	51.77	86.29
คะแนนแบบทดสอบหลัง กิจกรรม	30	462	25.66	85.55

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสื่อโปรแกรมกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย มีค่าประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้ ค่าประสิทธิภาพ (E_1) เท่ากับ 86.29 และค่าประสิทธิภาพ (E_2) เท่ากับ 85.55 แสดงว่าสื่อโปรแกรมกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการใช้โปรแกรมกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบผลการใช้โปรแกรมกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัยจากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	t	Sig
ก่อนการจัดกิจกรรม	3.3272	.50543	11.889	.000
หลังการจัดกิจกรรม	1.7222	.20504		

df = 17

จากตารางที่ 3 พบว่า มีค่า t เท่ากับ 11.889 และมีค่าทดสอบนัยสำคัญเท่ากับ 0.00 แสดงว่าหลังการจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า หลังการจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัย มีพัฒนาการสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย มีคุณภาพสามารถนำไปใช้กับเด็กปฐมวัยได้ อีกทั้งสื่อที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นยังช่วยส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการสติปัญญาของเด็กได้โดยผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลาย โดยโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน ที่สร้างขึ้นเด็กจะได้เรียนรู้ทักษะทางภาษา การฟัง การพูด การอ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มลทพร พันธุ์แก้ว (2562:บทคัดย่อ) ที่ได้กล่าวว่า จากการศึกษาพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน พบว่า กิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถที่จะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ตีมากขึ้น เด็กมีความสุขกับการเรียนมากขึ้น เพราะแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีส่วนช่วยในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งตรงตามทฤษฎี Erikson H. Erikson (1968) นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน ได้กล่าวว่า เด็กในวัยนี้สามารถที่จะสร้างจินตนาการของตนเองขึ้นมาได้และมีความคิดริเริ่มเป็นของตนเอง อยากทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เด็กในวัยนี้ต้องการความมีอิสระโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ มีการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดตน เด็กจะชอบซักถามสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองอยากรู้ ชอบที่จะสำรวจสิ่งต่าง ๆ ซึ่งสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์กิจกรรม เป็นเรื่องที่สำคัญในการสร้างการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็ก เช่น การพัฒนาในเรื่องของการสื่อสาร การเข้าสังคมและรวมไปถึงในเรื่องของสติปัญญาช่วยเสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากสำหรับเด็กในทุกช่วงวัย

โปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน ผลของโปรแกรม พบว่าโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือเด็กปฐมวัย มีพัฒนาการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยหลังได้รับสื่อกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สามารถกระตุ้นพัฒนาการของเด็กได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมที่ใช้สื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน ในการจัดโปรแกรมเพื่อที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ทบทวนเนื้อหาความรู้จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ที่สอดแทรกผ่านสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการ ซึ่งสำหรับขั้นการดำเนินกิจกรรมของโปรแกรมจะประกอบไปด้วย ขั้นนำ ขั้นดำเนินกิจกรรม และขั้นสรุปผล โปรแกรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจึงส่งผลทำให้เด็กเกิดความชำนาญ ช่วยพัฒนาเด็กให้คิด ได้วางแผน สังเกต ซึ่งการที่เด็กได้ลงมือทำ จะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่สูงขึ้น อีกทั้งโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน ยังมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) สุรางค์ ไควตระกุล (2554: 253-248) เนื่องจาก สื่อการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งในชีวิตประจำวันเด็ก ๆ เกิดการเรียนรู้จากการเลียนแบบโดยไม่รู้ตัว เด็ก ๆ จะได้เรียนผ่านสื่อ ซึ่งเด็กจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องของแรงจูงใจ การจดจำ และการคิด การเชื่อมโยงให้เกิดขึ้นในใจ และถ่ายทอดออกมาให้คนอื่นรับรู้ได้ โดยกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เด็กจะสามารถมีพัฒนาการที่ดีมากขึ้น ผู้วิจัยจะพัฒนาให้เด็กได้รับความรู้และฝึกทักษะจากกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือปฏิบัติและเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์ที่สัมผัสจับต้องได้จริงอย่างหลากหลายรูปแบบ

โปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน เป็นโปรแกรมที่ใช้สื่อกิจกรรม เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ช่วยสร้างความสนใจของเด็ก เพราะนอกจากจะเป็นการทบทวนในสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากกิจกรรม ยังเป็นการใช้สื่อกิจกรรมฝึกทักษะที่ต้องการจะสอนและเด็กยังได้พัฒนาการทางด้านภาษาได้ดีมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ภัคนันท์ ยอดสิงห์ (2560: บทคัดย่อ) ที่ได้กล่าวว่า สิ่งที่จะช่วยในการเรียนรู้ของเด็กคือสื่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การออกแบบสื่อกิจกรรมการเรียนรู้ประเภทเกมการ์ด ส่งผลให้พัฒนาการทางด้านภาษามีพัฒนาการที่ดีมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้เด็กได้ฝึกกระบวนการพัฒนาทางสติปัญญา การสังเกต และการจดจำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศูนย์ฝึกอบรมและแพทยศาสตรศึกษา (2562: บทคัดย่อ) ที่ได้กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการด้วยโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอายุ 3-5 ปี มีพัฒนาการในภาพรวมดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการทดลอง โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านการคิดและสติปัญญา

จากกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน จะเห็นได้ว่า สื่อกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ สำหรับเด็กได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากในทุกขั้นตอนของโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะมีทั้งสื่อการเรียนรู้ที่เด็กสามารถสัมผัสได้จริง อุปกรณ์การเรียนรู้ที่สามารถกระตุ้นพัฒนาการได้อย่างหลากหลาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชฤดี รุ่ยใหม่ (2556 : บทคัดย่อ) ที่ได้กล่าวว่า สื่อเพลง และบัตรภาพทวิภาษาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านภาษา และทักษะการพูด พบว่า สื่อการเรียนรู้ที่เด็กได้สัมผัสได้จริง ทำให้เด็กมีความเต็มใจที่จะเรียนรู้ และจดจำได้ดีมากยิ่งขึ้น

สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย ยังเป็นช่วงระยะเวลาที่มีความเหมาะสมในการที่จะพัฒนาเด็กให้ได้รับความรู้ได้อย่างหลากหลาย เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาให้เด็กทำกิจกรรม 10.00-10.50 เนื่องจากในช่วงปฐมวัย เด็กสามารถจดจ่อต่อกิจกรรมที่ครูสอนได้ 10-15 นาที และหลังจากเวลาที่เหลือเด็กจะได้พัฒนาตนเองผ่านสื่อกิจกรรมที่ส่งเสริมกระตุ้นพัฒนาการเป็นลำดับขั้น นอกจากนั้นโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการยืดยานแนวคิด ทฤษฎีทางจิตวิทยา ซึ่งประกอบไปด้วยทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาตามแนวคิดของเพียเจต์ และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูรา มาเป็นฐานในการใช้พัฒนาโปรแกรม เพื่อที่จะทำให้โปรแกรมสื่อกิจกรรมมีความสอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็ก และมีความสมบูรณ์ อีกทั้งยังมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เพื่อให้สื่อกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐานของเด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนา สถานศึกษาควรนำรูปแบบการจัดกิจกรรมไปใช้หรือเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการสำหรับเด็กต่อไป
2. การจัดโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน ควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรม โดยจัดสถานที่สำหรับการทำกิจกรรมให้มีการหยิบใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างสะดวกเพียงพอกับความต้องการของเด็ก ไม่มีเสียงดังจากภายนอกเข้ามารบกวนสมาธิของเด็กในระหว่างทำกิจกรรม
3. ก่อนการเริ่มทำกิจกรรม ผู้วิจัยจะต้องมีความมั่นใจว่าตัวเด็ก ว่าเด็กแต่ละคนสามารถที่จะเข้าใจในกระบวนการและวิธีการของกิจกรรมเป็นอย่างดี และหากพบว่าเด็กยังไม่เข้าใจ ผู้วิจัยควรสาธิตให้เด็กดูเป็นตัวอย่างเป็นรายบุคคล เพื่อให้เด็กเข้าใจและปฏิบัติตามกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม
4. ในช่วงของการทำกิจกรรม ผู้วิจัยควรสร้างความคุ้นเคยกับเด็กให้เป็นบรรยากาศของความเป็นกันเอง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กมีความมั่นใจในการทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน ในระดับชั้นอื่น เช่น ชั้นประถมศึกษาตอนต้น หรือในกลุ่มเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาการจัดโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน โดยใช้สื่อประกอบอื่น เช่น สื่อดิจิทัล สื่อสังคมมิติ เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาการจัดโปรแกรมการพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน โดยผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางร่างกายเป็นหลัก เช่น กิจกรรมนันทนาการสำหรับเด็กปฐมวัย หรือกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชลธิศ สมบัติโต. (2562, มกราคม-กุมภาพันธ์). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. 39 (1). 113-129.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556, มกราคม-มิถุนายน). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 5 (1). 7-20.
- ดนูชา สลิ่งศ์, ประกอบเกียรติ อิมศิริ, และ กานต์ ทองทวี. (2561, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาสื่อการสอน เรื่องการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. วารสารวัดผลการศึกษา. 35 (98). 133-149.
- นุชฤดี รุ่ยใหม่. (2556). การพัฒนาทักษะการพูดและการรู้คำศัพท์ของเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยใช้กิจกรรมร้องเพลงและสื่อทวิภาษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ.
- ปรีชา ปั่นเกิด. (2557). การใช้กิจกรรมการเล่นบอลเพื่อพัฒนามิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- ภักดิ์นันท์ ยอดสิงห์. (2560). การออกแบบสื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะด้านความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษของเด็กอายุ 3-6 ปี. ศิลปนิพนธ์. (ศิลปประยุกต์). อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. ถ่ายเอกสาร.
- มลทพร พันธุ์แก้ว. (2562, มกราคม-มิถุนายน). การศึกษาพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน. วารสารครูพิบูล. 7 (1). 97-107.
- มานิตา เลิศปัญญา. (2562, มีนาคม). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ตามทฤษฎีสมองเป็นฐานผสานแนวคิด การใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1. รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6 ประจำปี พ.ศ.2562 “สังคมผู้สูงวัย: โอกาสและความท้าทายของอุดมศึกษา”. วิทยาลัยนครราชสีมา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ศูนย์ฝึกอบรมและแพทยศาสตรศึกษา. (2562). ประสิทธิภาพของโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอายุ 3-5 ปี. ศูนย์ฝึกอบรมและแพทยศาสตรศึกษาศูนย์อนามัยที่ 5 จังหวัดราชบุรี.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2554). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bandura, A. Social foundation of thought and action: A Social cognitive theory. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1968.
- Erikson, E. Identity: Youth, and Crises. New York: Norton, 1968.

การพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

A development of internal school supervision model using coaching supervision
process to enhance the learning management competence of Surasakmontree
School's teachers

บุษกร วิเศษสมบัติ

Budsakorn Wisetsombut

รองผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

Deputy Director of Academic Affair, Surasakmontree School. E-mail: budsakorn_toy@yahoo.com

Received: January 6, 2021; Revised: February 9, 2021; Accepted: February 28, 2021

บทคัดย่อ

การพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เป็นการวิจัยที่ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สสำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และ 3) ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 132 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ แบบประเมินสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายใน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และในการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติทดสอบที (t-test แบบ dependent) แบบ One – Group Pretest – Posttest และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1) ครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีทุกคนมีความสนใจต้องการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณภาพของนักเรียน ใช้การนิเทศภายในของกลุ่มสาระการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตรและให้ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศสามารถชี้แนะการพัฒนาตนเองและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2) รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด แต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องกัน มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) มากกว่า 0.80 แสดงว่า รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

3) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ซึ่งจำแนกรายด้าน เมื่อได้ใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านความสามารถในการประเมินผล และ 4) ด้านความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน และครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.65$)

คำสำคัญ: การนิเทศภายในโรงเรียน, กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ, โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

Abstract

A development of internal school supervision model using coaching supervision process to enhance the learning management competence of Surasakmontree School's teachers is a research and development study. The study method was divided into 3 steps as follows: 1) Survey the current state and demand for a development of internal school supervision model using coaching supervision process to enhance the learning management competence of Surasakmontree School's teachers 2) Create and check the internal school supervision model using coaching supervision process to enhance the learning management competence of Surasakmontree School's teachers and 3) Try out and evaluate the internal school supervision model using coaching supervision process to enhance the learning management competence of Surasakmontree School's teachers. The target group is 132 teachers of Surasakmontree School in the 2019 academic year.

The research instruments consisted of an evaluation form of internal school supervision model using coaching supervision process, an evaluation form of learning management competence and a questionnaire on satisfaction towards internal supervision model using coaching supervision process. Statistics in data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test (dependent, One - Group Pretest – Posttest) for hypothesis testing and qualitative data by using content analysis. The study results were as follows:

1) Surasakmontree School's teachers are interested in developing themselves to gain the ability of learning management for students quality and the coaching supervision process to enhance the learning management competence in accordance with the idea of the researcher who wants to develop the internal school supervision model using coaching supervision process to enhance the learning management competence of Surasakmontree School's teachers.

2) The internal school supervision model using coaching supervision process to enhance the learning management competence of Surasakmontree School's teachers is holistically appropriate with the most level. Each component is in accordance with one another. The content validity index (CVI) is more than 0.80. It shows that internal school supervision model using coaching supervision process to enhance the learning management competence of Surasakmontree School's teachers is suitable and applicable.

3) The learning management competence in each aspect after using the internal school supervision model using coaching supervision process is higher before using the internal school supervision model using coaching supervision model using coaching supervision process at .05 level of significance, and the teachers of Surasakmontree School were satisfied with the internal school supervision model using coaching supervision process to enhance the learning management competence of Surasakmontree School's teachers at the most level (\bar{x} = 4.88, SD = 0.65)

Keywords: Internal school supervision, Coaching supervision process, Surasakmontree School's

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545, หน้า 5) ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพคน ดังปรากฏในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2556 และมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระบุไว้ว่าควรมีการกำหนด เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อการดำรงชีวิตในสังคม อย่างเป็นปกติสุขของนักเรียน โดยมีครูเป็นบุคลากรสำคัญของโรงเรียน ในการพัฒนานักเรียนให้ประสบผลสำเร็จตาม เป้าหมาย และมีฝ่ายบริหารเป็นผู้บริหารจัดการส่งเสริม ให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ หรือสมรรถนะที่พร้อมในการ จัดการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ครูทุกคนจึงควรมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ หรือสมรรถนะในวิชาชีพ ซึ่งนอกจากจะทำให้ตัวของครูเองมี คุณภาพมากขึ้น ยังส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนด้วย (วรภัทร ภูเจริญ, 2541) นอกจากนี้การปฏิรูปปัญหาการศึกษาของไทยที่ เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบันส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากครูผู้สอน ปัญหาที่สำคัญ คือ ครูขาดความสามารถ ทักษะการสอนที่ เพียงพอในการถ่ายทอดแก่ผู้เรียน ขาดความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบ ทั้งยังส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ คุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559, หน้า 1) เพื่อเป็นการสร้างเสริม ประสิทธิภาพของครูให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทางกระทรวงศึกษา ได้กำหนดไว้ให้ครูมีสมรรถนะหลัก ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม และจริยธรรมและ จรรยาบรรณครู ให้ครูมีสมรรถนะตามสายปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน และภาวะผู้นำ (สุไม บิลโบ, 2558, หน้า 5)

สำหรับโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านนักเรียนและครู คือ นักเรียน เป็นคนดี มีความรู้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพเทียบเคียงมาตรฐานสากล เพื่อตอบสนอง วิสัยทัศน์ที่ว่า โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลบนพื้นฐานความ เป็นไทย แต่จากผลการประเมินนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในปีการศึกษา 2561 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ย (GPA) ของนักเรียนตั้งแต่ระดับ 2.0 ขึ้นไป ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า มีเพียง 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ขึ้นไป ซึ่งเป็นไป ตามค่าเป้าหมายที่กำหนด ครูที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะมีการกำหนด เป้าหมายให้เกิดกับผู้เรียนอย่างครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อ พัฒนาสื่อ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน, 2555)

แนวทางแก้ไขปัญหาของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยมีการกำหนดให้ครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้อย่างยิ่งขึ้น ให้สอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียน เนื่องจากมีครูบรรจุใหม่ จำนวนมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากในปีการศึกษา 2560 มีครูบรรจุใหม่ คิดเป็นร้อยละ 20.14 ของครูทั้งโรงเรียน ส่วนปีการศึกษา 2561 มีครูบรรจุใหม่เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 18.06 ของครูทั้งโรงเรียน และแนวโน้มอีก 3 ปี นับตั้งแต่ ปีการศึกษา 2562 จะมีครูบรรจุใหม่แทนครูที่เกษียณอายุราชการ ประมาณเฉลี่ยร้อยละ 15 ต่อปี ซึ่งจะส่งผลให้มีปริมาณจำนวนครูบรรจุใหม่สะสมเพิ่มขึ้นต่อเนื่องและอาจถึงร้อยละ 50 ภายใน 3 ปี ดังนั้น หากโรงเรียนได้วางแผนเพื่อพัฒนา ครูบรรจุใหม่ที่ยังขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งครูที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ให้เท่าทันกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นทั้งของครูและนักเรียน ซึ่งย่อมส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นเป้าหมายสำคัญของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าแนวทางการพัฒนา พบว่า การจัดระบบการนิเทศภายใน จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาครูเพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้และบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา จากการศึกษาในรูปแบบ เทคนิควิธีหรือกระบวนการนิเทศ พบว่า การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เป็นกระบวนการนิเทศที่ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ รวมทั้งเครือข่ายการนิเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนได้อย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน โดยเน้นการทำงานให้ได้ตามเป้าหมายของงานหรือการช่วยให้สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่สู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เป็นเทคนิคการนิเทศที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนา และแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาความรู้ และทักษะในการจัดการเรียนการสอน ประยุกต์ใช้ทักษะความรู้ เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำชี้แนะ (Coach) กับผู้รับคำชี้แนะ (Coachee) มีหลักการสำคัญคือ การเรียนรู้ร่วมกัน การให้ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และการเสริมพลัง (Empowerment) โดยการช่วยให้ครูได้ค้นหาพลังในตัวเอง และเป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครู (สุดารัตน์ สารสว่าง และ อัจฉรา นิชมาภา, 2556; อาฟฟาน เจะเตะ, 2556)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งผลจากการดำเนินการวิจัยนี้จะรู้รูปแบบการนิเทศที่ช่วยชี้แนะ ให้การช่วยเหลือครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นวิธีการที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาครูของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่คุณภาพของนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ ตรงตามเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านนักเรียนและครูของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่ว่า นักเรียนเป็นคนดี มีความรู้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพเทียบเคียงมาตรฐานสากล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
3. เพื่อศึกษาผลการใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีมีความต้องการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ
2. รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีมีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากและแต่ละองค์ประกอบ มีความสอดคล้องเกี่ยวข้องกัน
3. ครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่รับการนิเทศโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด และครูผู้รับการนิเทศแบบให้คำชี้แนะมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) สำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
- 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และ
- 3) ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่จัดการเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 132 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศต่อรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ซึ่งนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) พบว่า ทุกข้อมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วนสายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศต่อรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนเท่ากับ 0.89 ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และในการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติทดสอบที (t-test แบบ dependent) แบบ One – Group Pretest – Posttest และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. การสำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

ผลการสำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการ พบว่า ครูทุกคนมีความสนใจในการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณภาพของนักเรียน ให้เป็นการนิเทศภายในของกลุ่มสาระการเรียนรู้และเป็นแบบกัลยาณมิตร โดยผู้ที่ทำหน้าที่นี้เทศสามารถชี้แนะการพัฒนาตนเองและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2. การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

2.1 การสร้างรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ประกอบด้วยการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ประกอบด้วยการดำเนินงาน คือ 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี 2) สำรวจความต้องการของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยกระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ประกอบด้วยการดำเนินงาน คือ 1) จัดทำร่างรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี 2) ตรวจสอบร่างรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ประกอบด้วย การดำเนินงาน คือ 1) นำรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีไปใช้ 2) ประเมินและวิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนฯ 3) วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะทำให้ ได้ร่างองค์ประกอบและตัวชี้วัดของรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และมีการตรวจสอบพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสมรรถนะที่กำหนดเป็นเป้าหมายของรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน ดังแสดงรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ดังนี้

1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศ แบบให้คำชี้แนะ

2) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

3) เตรียมการก่อนการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบด้วย

3.1) ประชุมคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยกระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ กระบวนการ บทบาทหน้าที่ ระยะเวลาการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ จำนวนผู้รับนิเทศต่อผู้นิเทศ 1 คน พร้อมกำหนดรายชื่อ และปฏิทินการนิเทศครูรายบุคคล

3.2) อบรมผู้นิเทศให้มีความพร้อมในการนิเทศโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ ในการใช้ทักษะการสื่อสาร ด้านการถาม การฟัง การสังเกต การสรุป การดำเนินการนิเทศ การบันทึกการนิเทศตามเครื่องมือการนิเทศที่กำหนด สรุปรายงานการนิเทศ

4) ดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ ประกอบด้วย

4.1) ขึ้นก่อนการให้คำชี้แนะ ผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ทำความเข้าใจร่วมกันว่าเป้าหมายการนิเทศ คือ การเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เพื่อผลต่อคุณภาพของนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และให้ผู้รับการนิเทศสำรวจ ประเมินตนเอง เพื่อทำความเข้าใจสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา

4.2) ขึ้นการให้คำชี้แนะ

4.2.1) ผู้นิเทศ ศึกษา ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ของครูที่รับการนิเทศ

4.2.2) ผู้นิเทศ ให้คำชี้แนะในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้องตามเครื่องมือนิเทศ

4.2.3) ผู้รับการนิเทศ นำคำชี้แนะของผู้นิเทศไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้แล้วนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

4.2.4) ผู้นิเทศ เข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียน ตามวัน เวลาที่กำหนดที่เป็นไปตามประเด็น ที่กำหนดในเครื่องมือนิเทศด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

4.2.5) ผู้รับการนิเทศ สะท้อนการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ปัญหาอุปสรรคที่มี

4.2.6) ผู้นิเทศให้คำชี้แนะแก่ผู้รับการนิเทศ

4.3) ขึ้นสรุปผลการให้คำชี้แนะ ผู้นิเทศ นำข้อมูลที่ได้รับจากการนิเทศไปวางแผนการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครู และมีการติดตามผลการนิเทศ

5) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ประกอบด้วย 5.1) ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 5.2) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ 5.3) ความสามารถในการประเมินผล และ 5.4) ความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน

2.2 การตรวจสอบรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีความสอดคล้องเกี่ยวข้องกัน โดยมีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) มากกว่า 0.80

3. ผลการใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

3.1 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีภายหลังการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะมีระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู	การทดลอง	\bar{X}	SD	t
1. ด้านความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	ก่อนทดลอง	2.85	0.31	159.33*
	หลังการทดลอง	4.80	0.40	
2. ด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้	ก่อนทดลอง	2.84	0.28	88.90*
	หลังการทดลอง	4.73	0.50	
3. ด้านความสามารถในการประเมินผล	ก่อนทดลอง	2.77	0.36	74.21*
	หลังการทดลอง	4.77	0.43	
4. ด้านความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน	ก่อนทดลอง	2.77	0.53	40.31*
	หลังการทดลอง	4.81	0.42	
รวมทุกด้าน	ก่อนทดลอง	2.81	0.30	83.92*
	หลังการทดลอง	4.78	0.43	

3.2 ครูผู้รับการนิเทศแบบให้คำชี้แนะมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี จากการตรวจสอบ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ละองค์ประกอบมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยมีการดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนการพัฒนาที่ชัดเจน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ว่า ผู้วิจัยจะต้องศึกษา แนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบ นำข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ นำข้อมูลมากำหนดโครงสร้างและข้อเสนอของรูปแบบอย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่ผลสรุปเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังของการวิจัย มีการทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริง ประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริง สอดคล้องกับงานของ ชิระวัฒน์ เขี่ยมแสง (2550) และมีการใช้รูปแบบเชิงบรรยาย ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ศิริชัย กาญจนวาสิ (2550)

สำหรับการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการรวมพลังครูและพัฒนาครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) โดยสามารถแก้ปัญหาและทำการนิเทศกันเองได้ (พิสิฐ ทวีกาญจน์, 2552) และผู้นิเทศก็ต้องมีความรู้ในการนิเทศ รัทธาบทบาทหน้าที่ สอดคล้องกับ Beach and Reinhartz (2000) ซึ่งผู้วิจัย ได้นำมาเป็นแนวทางในการจัดทำเป็นองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยที่กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ ได้ประยุกต์จากแนวคิดของ Mink, Owen and Mink (1993) ที่พบว่า การดำเนินการให้คำชี้แนะ แบ่งเป็นขั้นตอนย่อย คือ

1. การเตรียมการ ต้องทำความเข้าใจระหว่างผู้ชี้แนะกับผู้รับการให้คำชี้แนะว่า เป้าหมายคืออะไร ด้วยวิธีการอะไร โดยอยู่ในบรรยากาศความสัมพันธ์ที่ดี
2. การนำเสนอสมรรถภาพที่จะเรียน แต่ละคนมีอัตราในการเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งควรจัดให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. การให้ผู้รับการให้คำชี้แนะได้ฝึกปฏิบัติ โดยการนำความรู้หรือทักษะใหม่ไปใช้
4. การให้ข้อมูลย้อนกลับ
5. การประเมินและติดตามผลทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัย ได้นำไปออกแบบและดำเนินการสร้างเป็นรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีครูเป็นผู้นิเทศกันเอง โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้นิเทศและผ่านการอบรมก่อน ซึ่งรูปแบบการนิเทศภายในที่สร้างขึ้นด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ผ่านการตรวจสอบอย่างเป็นระบบจนได้รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนที่พัฒนาแล้วก่อนนำไปใช้

2. ผลการใช้และประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูที่รับการนิเทศในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และรายคนมีระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าอาจเนื่องมาจากการดำเนินการนิเทศภายใน โดยกระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนที่กำหนดในรูปแบบ การนิเทศภายในที่สร้างขึ้น ซึ่งผู้นิเทศได้รับการอบรมก่อนการนิเทศ เพื่อให้มีความตระหนัก มีเจตคติที่ดี และมีความเข้าใจในการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และได้เรียนรู้ว่าขั้นตอนของกระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะทำอะไร โดยมีการฝึกปฏิบัติในการใช้ทักษะการสื่อสารเพื่อการนิเทศ การใช้แบบประเมินสมรรถนะหรือการบันทึกการนิเทศ ตามเครื่องมือที่กำหนด ที่มีในหลักสูตรการอบรมที่จัดทำขึ้น ตามที่ Beach and Reinhartz (2000) กล่าวถึง บทบาทของผู้นิเทศว่าเป็นบทบาทนักสื่อสารที่เป็นนักสื่อสารที่ดีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านการฟัง และการตอบสนอง สามารถสื่อความคิดข้อมูลสารสนเทศไปสู่ครูได้เป็นอย่างดี เป็นบทบาทที่เลี้ยงที่ควรมีทักษะโดยการใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือครูทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติหน้าที่ การให้ผลสะท้อนกลับ และสนับสนุนครู เพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ที่ประกอบด้วยทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของฝ่ายบริหาร

ในการสนับสนุนให้การดำเนินงานนิเทศการศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่นและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวคิดของ อัญชลี โพธิ์ทอง (2549) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้สนับสนุนการนิเทศใช้เทคนิคการบริหารมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศ ภายในโรงเรียน อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรียังมีการเข้าสังเกตการณ์เทศ หรือสังเกตการสอนตามโอกาสที่มี โดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้า จึงทำให้ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความกระตือรือร้น ใส่ใจในการปฏิบัติหน้าที่การนิเทศของแต่ละคน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดทำตารางการนิเทศที่ชัดเจนทุกคนสามารถรับรู้ว่าจะมีการนิเทศใคร เมื่อใด สถานที่ใด ใครเป็นผู้นิเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่จะนำรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีไปใช้ ควรศึกษารูปแบบหรือวิธีการต่าง ๆ มีการทบทวนและพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการนิเทศการศึกษาในทุกงานและบุคลากรทุกคน โดยการสื่อสารสองทางที่มีโอกาส แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรด้านอื่น ๆ

2. ควรมีการพัฒนาบุคลากรทุกคนให้มีความสามารถในการนิเทศด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เพื่อการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การนิเทศในแต่ละประเด็นและเน้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

ธีระวัฒน์ เยี่ยมแสง. (2550). รูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิสิฐ ทวีกาญจน์. (2552). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านบริหาร). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วรภัทร ภูเจริญ. (2541). แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีดจำกัด.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2556. สืบค้น 22 พฤศจิกายน 2563, จาก

https://drive.google.com/file/d/1mKyU6tkVWl5b6vfwHNEzqkcqVxf_H-m/view

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). กระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. สืบค้น 22 พฤศจิกายน 2563, จาก

https://www.bic.moe.go.th/images/stories/5Porobor._2542pdf.pdf

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน. (2555). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554). สมุทรปราการ: บริษัท ออฟ เซ็ท พลัส จำกัด.
- สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). ปัญหาครู: ปัญหาที่รบกวนการปฏิรูป. สืบค้น 22 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2559/hi2559-091.pdf>
- สุดารัตน์ สารสว่าง และ อัจฉรา นิยมภา. (2556). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุไม บิลไบ. (2558). สมรรถนะ ทักษะและบทบาทของครูไทยในศตวรรษที่ 21. สืบค้น 22 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://drsumaibinbai.files.wordpress.com/2015/11/e0b89ae0b897e0b89ae0b8b2e0b897e0b882e0b8ade0b887e0b884e0b8a3e0b8b9e0b984e0b897e0b8a2e0b983e0b899e0b8a8e0b895e0b8a7e0b8a3e0b8a3e0b8a9.pdf>
- อัญชลี โพธิ์ทอง. (2549). นิเทศการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อาฟฟาน เจเตะ. (2556). เทคนิคการนิเทศ: กระบวนการสอนแนะ (Coaching). จาก http://202.143.161.75/km/research/1258525107_affarn.doc
- Beach, D. M., & Reinhartz, J. (2000). Supervisory Leadership: Focus on Instruction. Boston: Allyn and Bacon.
- Mink, O. G., Owen, K. Q., & Mink, B. P. (1993). Developing high-performance people: The art of coaching. Reading, Massachusetts: Addison-Wesley.

การพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะอาชีพ และเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

A development of a model of educational management for employment affecting learning achievement, vocational skills, and attitude towards careers of Surasakmontree school's student

บุษกร วิเศษสมบัติ

Budsakorn Wisetsombut

รองผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

Deputy Director of Academic Affair, Surasakmontree School. E-mail: budsakorn_toy@yahoo.com

Received: January 6, 2021; Revised: February 6, 2021; Accepted: February 28, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี 3) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี 4) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยผู้ปกครอง และแบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พบว่าสามารถดำเนินการได้โดยดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีแผนการเรียนและรายวิชาเพิ่มเติม ให้รองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพตลอดจนดำเนินการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมหลักสูตรทักษะอาชีพควบคู่ไปกับวิชาสามัญ โดยยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นควรจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้ค้นหาอาชีพตามความต้องการของตนเองและให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การฝึกทักษะอาชีพเบื้องต้น ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรจัดการศึกษาให้ผู้เรียนให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตอย่างมีความหมายและได้รับการฝึกประสบการณ์ทางอาชีพ

2) ผลการพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อโครงสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้านแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบ

การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้านการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และด้านองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี รวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.24$) แสดงว่า รูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้

3) ผลจากการนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีไปใช้ พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,145 คน คิดเป็นร้อยละ 73.40 ภาคเรียนที่ 2 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,023 คน คิดเป็นร้อยละ 52.57 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,212 คน คิดเป็นร้อยละ 51.95 ภาคเรียนที่ 2 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,831 คน คิดเป็นร้อยละ 57.51 ในการประเมินทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 นักเรียนวางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ ด้านที่ 2 นักเรียนทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง ด้านที่ 3 นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และด้านที่ 4 นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.80$)

4) ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, $SD = 0.75$) และผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.91$)

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ, โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

Abstract

A research objectives were to 1) study the current state of educational management for employment of Surasakmontree School 2) develop a model of educational management for employment of Surasakmontree School 3) evaluate a model of educational management for employment of Surasakmontree School 4) study vocational skills learning achievement and attitude towards careers of Surasakmontree School. This study is a research and development (R&D). The study was conducted in the semester 1 and 2 in the academic year of 2019.

The study tools consisted of a questionnaire for opinion on a development of a model of educational management for employment of Surasakmontree School, an evaluation form for suitability and accordance of the model structure of educational management for employment of Surasakmontree School, an evaluation form for vocational skills and attitude towards careers of Surasakmontree School's students, an evaluation form for application of a model of educational management for employment of Surasakmontree School by students' parents and an evaluation form for the application of a model of educational management for employment of Surasakmontree School by students. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and content analysis was used for qualitative data. The results of study were as follows :

1) For the current state of educational management for employment of Surasakmontree School, it was found that it could be performed by improving school's curriculum to have lessons plans and additional courses to serve the competence of study fields and vocational fields including the development of learning process quality, improving vocational skill curriculum together with ordinary subjects based on learners is able to learn and develop himself and the learners are the most important. In the lower secondary level, education should be managed for learners to search for careers according to their own need and be able to learn to practice basic vocational skills. In the upper secondary level, learners should be provided with meaningful educational management about future careers and gain vocational experience training.

2) The result of a development of a model of educational management for employment of Surasakmontree School showed that the mean of the experts' opinion on the structure of a model of educational management for employment of Surasakmontree School in 4 aspects : the background and importance of a model of educational management for employment of Surasakmontree School, basic concept of a development of a model of educational management for employment of Surasakmontree School, the components creation of a model of educational management for employment of Surasakmontree School and the components of a model of educational management for employment of Surasakmontree School was at the most level ($\bar{X} = 4.88$, $SD = 0.24$) in every aspect. It showed that the model of educational management for employment of Surasakmontree School was suitable and applicable.

3) The result of the application of the model of educational management for employment of Surasakmontree School was that 1,145 students from Matthayom Suksa 1 level, semester 1 achieved good grade learning result (higher than grade 3) with the percentage of 73.40 In the semester 2, 1,023 students achieved good grade learning result (higher than grade 3) with the percentage of 52.57 and 1,212 students from Matthayom Suksa 4 level, semester 1 achieved good grade learning result (higher than grade 3) with the percentage of 51.75 In the semester 2, 1,831 students achieved good grade learning result (higher than grade 3) with the percentage of 57.51, For the evaluation of vocational skills and attitude towards careers of the students in 4 aspects : In the first aspect, the students made a plan and carried it out. In the second aspect, the students worked with happiness, and strong intention to improve their work and were proud of their work. In the third aspect, the students could work with other people and in the fourth aspect, the students felt good for honest careers and searched for knowledge about careers in which they were interested, it was holistically found that the students had working skills, loved to work, could work with other people and had good attitude towards honest careers with the most quality level ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.80$)

4) For the result of an evaluation of a model of educational management for employment of Surasakmontree School from stakeholders about the model of educational management for employment, divided into 2 groups : the parents and students, They evaluated in 3 aspects : 1. Construction and model development 2. The application of the model 3. Products of the model. It was founded that the parents' opinion towards the model of educational management for employment of Surasakmontree School in all

3 aspects was holistically at the most quality level (\bar{X} = 4.72, SD = 0.75) and the evaluation result of the students' opinion towards the model of educational management for employment of Surasakmontree School in all 3 aspects was holistically at the most quality level (\bar{X} = 4.83, SD = 0.91)

Keywords: Educational Management for Employment, Surasakmontree School's

บทนำ

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม 2546 ความในตอนหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า ต้องพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอาชีพ ไม่ใช่เพียงแค่ปลูกผัก ถั่ว งา ให้หลานเฝ้า แต่เป็นเรื่องของความ อยู่ดีกินดี ความรู้การศึกษาที่กล่าวว่า ต้องช่วยให้การศึกษาดีขึ้น เพราะถ้าการศึกษาไม่ดี คนไม่สามารถทำงาน การศึกษาต้องได้ในทุกระดับ (สยามรัฐออนไลน์, 2561) กระทรวงศึกษาธิการ ได้น้อมนำพระบรมราโชวาทของในหลวงรัชกาลที่ 9 และพระบรมราโชบายของในหลวงรัชกาลที่ 10 และมอบเป็นนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในการทำงานที่จะใช้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการบริหารการศึกษา มีการบูรณาการและเชื่อมโยงงานในกระทรวงศึกษาธิการ โดยดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฯ โดยกำหนดเป็นแผนการศึกษาชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2559 - 2579) ที่จะดำเนินการ 6 ด้าน คือ 1) ด้านความมั่นคง 2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ด้านการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ 4) ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม 5) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

นอกจากนี้บริบทและสภาพแวดล้อมการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 ยังขับเคลื่อนแผนแม่บทในการพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัยจะได้รับการพัฒนาในทุกมิติ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำ เพื่อให้นักเรียน ได้เลือกฝึกทักษะและสมรรถนะงานให้ค้นพบความถนัดของตนเอง ส่งการตัดสินใจวางเส้นทางการศึกษาต่อ ในการวางแผนเป้าหมายชีวิตที่จะประกอบอาชีพ ซึ่งการตัดสินใจเลือกจะดำเนินการร่วมกับผลการวัดบุคลิกภาพและความถนัด เลือกศึกษาต่อสายอาชีพหรือสายสามัญ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการจัดทางเลือกออกเป็นกลุ่มเป้าหมายชีวิต ตามแผนการเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมตามกลุ่มความถนัดทางสาขาวิชาในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา และแผนการเรียนเฉพาะทางที่เน้นกลุ่มกีฬา กลุ่มอาชีพ และกลุ่มสุนทรียภาพ ส่งเสริมความสามารถพิเศษให้กับนักเรียนให้สามารถเข้าสู่เส้นทางเฉพาะทาง ซึ่งนักเรียนทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจะได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการทำธุรกิจพอเพียงเตรียมทักษะผู้ประกอบการ (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2563)

การจัดทำโครงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการมีงานทำในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่ควรบริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมการจัดหลักสูตรทักษะอาชีพ ควบคู่ไปกับวิชาสามัญที่ต้องเร่งปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีแผนการเรียนและรายวิชาเพิ่มเติมให้รองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพ ตามเส้นทางการศึกษาสู่อาชีพของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1. แนวคิดและหลักการ 2. วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ 3. เนื้อหา 4. กิจกรรมการเรียนการสอน และ 5. การวัดและประเมินผล (Joyce & Weil, 2000) ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถประกอบอาชีพ พึ่งพาตนเองได้ เพื่อเป็นการทำให้ผู้เรียนมีความรู้ พัฒนาทักษะ และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพให้กับผู้เรียน (ศุภโชค ปิยะสันต์, 2558; สายเพ็ญ บุญแก้ว, บรรจง เจริญสุข และ ญาณิศา บุญจิตรี, 2563)

โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เป็นโรงเรียนสหศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้สนองนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีแผนการเรียนและรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อรองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพ ตลอดจนดำเนินการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมหลักสูตรทักษะอาชีพควบคู่ไปกับวิชาสามัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื้อหาสาระ และกิจกรรมควรสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งยึดหลักที่ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีจัดการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ค้นหาอาชีพตามความต้องการของตนเองและมีโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพของงานและการฝึกทักษะอาชีพเบื้องต้น ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการจัดการศึกษาผู้เรียนให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตอย่างมีความหมายและได้รับการฝึกประสบการณ์ทางอาชีพ ตามความพร้อม ความต้องการและบริบทของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีต่อไป

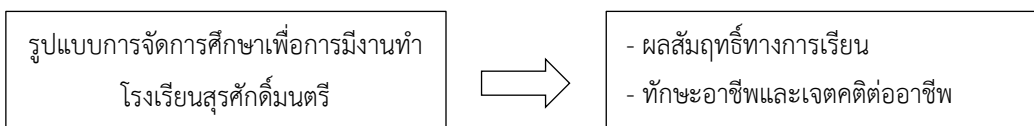
ด้วยหลักการและเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในบทบาทของรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ จึงได้สนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการมีงานทำแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพ เพื่อสามารถต่อยอดไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคตได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
3. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
4. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่ได้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดของ Joyce and Weil (2000) และดำเนินการภายใต้กรอบการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และนำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน รายละเอียดดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ปีการศึกษา 2562 จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครูจำนวน 147 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน นักเรียน จำนวน 2,672 คน และผู้ปกครอง จำนวน 2,672 คน

การศึกษาเอกสาร ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2562 รายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2561 รายงานการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2561 และการสัมภาษณ์บุคคล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครอง ตลอดจนการสังเกตบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการนิเทศการศึกษา 1 คน

แหล่งข้อมูล คือ รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่ได้พัฒนาขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดของ Joyce and Weil (2000) และดำเนินการภายใต้กรอบการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ระยะที่ 3 การนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีไปใช้

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 521 คน และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 501 คน รวม 1,022 คน ที่เรียนรายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เปิดขึ้นตามรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ปีการศึกษา 2562

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี จำนวน 342 คน ที่ได้จากการวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

ระยะที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ปกครองและนักเรียน โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากผู้ปกครองที่ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 228 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2562 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำนวน 189 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยผู้ปกครอง และแบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ในเดือนพฤศจิกายน 2561 ถึง เดือนมกราคม 2562 โดยนำแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ซึ่งนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) พบว่า ทุกข้อของแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยผู้ปกครอง และโดยนักเรียน เท่ากับ 0.85

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สามารถดำเนินการได้โดยดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีแผนการเรียนและรายวิชาเพิ่มเติม ให้รองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพ ตลอดจนดำเนินการพัฒนาคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมหลักสูตรทักษะอาชีพควบคู่ไปกับวิชาสามัญ โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้ค้นหาอาชีพตามความต้องการของตนเองและมีโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพของงานและการฝึกทักษะอาชีพเบื้องต้น ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จัดการศึกษาผู้เรียนควรได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตอย่างมีความหมายและได้รับการฝึกประสบการณ์ทางอาชีพ ตามความพร้อมความต้องการและบริบทของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตามกรอบการบริหารจัดการศึกษาใน 7 โมดูล ประกอบด้วย โมดูลที่ 1 การสำรวจความต้องการของถิ่นฐานในระดับท้องถิ่น โมดูลที่ 2 การจัดทำหน่วยเรียนรู้บูรณาการระดับชั้น (Learning Integration) โมดูลที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ โมดูลที่ 4 การจัดกิจกรรมความถนัดและความสนใจเฉพาะสาขาวิชาชีพ โมดูลที่ 5 การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง โมดูลที่ 6 การพัฒนาสมรรถนะตามสาขาวิชาชีพและจัดทำเส้นทางอาชีพ (Career Path) และโมดูลที่ 7 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีไปใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งได้นำเอาการบริหารจัดการศึกษาใน 7 โมดูล มาพัฒนาให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในลักษณะของการจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบสมรรถนะอาชีพระยะสั้น รูปแบบเตรียมความถนัดเฉพาะทางกลุ่มสาขาวิชาชีพอุดมศึกษา และรูปแบบการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจพอเพียง โดยนำมาพัฒนาขึ้นตามบริบทของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และรูปแบบที่ 2 จัดทำโครงการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรภายใต้กลุ่มบริหารวิชาการ ซึ่งได้มีการกำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษา โดยอาศัยแนวคิดของ Joyce and Well (2000, p. 100) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. แนวคิดและหลักการของรูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3. เนื้อหา 4. กิจกรรมการเรียนการสอน และ 5. การวัดและประเมินผล

จากการประเมินความเหมาะสม/เห็นด้วยกับร่างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อร่างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้านแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ด้านการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และด้านองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี รวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.88, SD = 0.24) ซึ่งจากผลการประเมินข้างต้นแสดงว่าร่างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีความเป็นไปได้เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้

3. ผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีไปใช้ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเพิ่มเติม ปีการศึกษา 2562 ที่เปิดขึ้นตามรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียน

ระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,145 คน คิดเป็นร้อยละ 73.40 ภาคเรียนที่ 2 มีนักเรียนที่ได้รับ ผลการเรียนรู้ระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,023 คน คิดเป็นร้อยละ 52.57 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนรู้ระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,212 คน คิดเป็นร้อยละ 51.95 ภาคเรียน ที่ 2 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนรู้ระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,831 คน คิดเป็นร้อยละ 57.51

ผลการประเมินทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 นักเรียนวางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ ด้านที่ 2 นักเรียนทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง ด้านที่ 3 นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และด้านที่ 4 นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ พบว่าในภาพรวม นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีคุณภาพอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $SD = 0.80$)

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ปกครองและนักเรียน โดยประเมินใน 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การสร้างและพัฒนารูปแบบ ด้านที่ 2 การนำรูปแบบไปใช้ และด้านที่ 3 ผลผลิตของรูปแบบ พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, $SD = 0.75$) และผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, $SD = 0.91$)

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ จึงขอนำมาอภิปราย ในรายละเอียด ดังนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องและนักเรียนต้องการให้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีความคาดหวังให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ การเตรียมความพร้อมกลุ่มความถนัดทางสาขาวิชาและอาชีพในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา การเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ รวมถึงทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และคุณลักษณะสำคัญ ในการประกอบอาชีพ โดยดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้มีแผนการเรียนและรายวิชาเพิ่มเติม ตลอดจน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้รองรับสมรรถนะทางสาขาวิชา และสาขาวิชาชีพ ส่งเสริมหลักสูตรทักษะอาชีพควบคู่ไปกับวิชาสามัญ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเลือกที่จะเรียนตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรตามความจำเป็น และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 18-19) ที่มีการมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และมีประสบการณ์ตรงผ่านแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ ในสาขาอาชีพต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ขนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน (2557, หน้า 100) ที่จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตระหนักและเห็นคุณค่า ในชุมชนของตนเอง โดยมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์การเรียนรู้ อันนำไปสู่การเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

2. ผลการพัฒนาแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่ได้พัฒนาขึ้นตามขั้นตอนการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา โดยนำข้อมูล

ที่ได้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและรูปแบบการจัดการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อทักษะการเรียนรู้ ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ แนวทางการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเตรียมความพร้อมกลุ่มความถนัดทางสาขาวิชาและอาชีพในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษาการขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษา 4.0 เพื่อการมีงานทำ แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับผู้เรียน การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน ผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์และกำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษา โดยอาศัยแนวคิดของ Joyce and Weil (2000, p.100) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ 1. แนวคิดและหลักการของรูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการศึกษา 3. เนื้อหา 4. กิจกรรมการเรียนการสอน และ 5. การวัดและประเมินผล

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ได้ดำเนินการภายใต้กรอบการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ 1. รูปแบบฐานสมรรถนะอาชีพระยะสั้น 2. รูปแบบเตรียมความถนัดเฉพาะทางกลุ่มสาขาวิชาชีพอุดมศึกษา และ 3. รูปแบบการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการทำธุรกิจพอเพียง โดยนำมาออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ใน 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และรูปแบบที่ 2 จัดทำโครงการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรภายใต้ กลุ่มบริหารวิชาการ โดยได้จัดทำโครงการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรรองรับฐานรากของผู้เรียนเป็นกลุ่มความสามารถ ความถนัดและความสนใจ สนองความต้องการและทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 โครงการ 3 กิจกรรม คือ โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ หนึ่งห้องเรียน หนึ่งอาชีพ (One Classroom One Career) โครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน กิจกรรมตลาดนัดการศึกษาและอาชีพ และกิจกรรมโลกกว้างเสริมสร้างประสบการณ์การศึกษาและอาชีพ

ทั้งนี้เพราะรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ ผ่านประสบการณ์ตรง จากการสังเกต และการลงมือปฏิบัติ จนนักเรียนเกิดองค์ความรู้ และสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้ มีการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งจาก ตัวผู้เรียนเอง เพื่อน ครูผู้สอน ประชาชนชาวบ้าน และสถานประกอบการในการประเมินชิ้นงานของผู้เรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นตามรูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีความสอดคล้องกับสภาพชุมชน และความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการวิเคราะห์ ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพตามศักยภาพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 51-52) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ กรรณิกา ภูระหงษ์ (2547, หน้า 24) ที่ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งหมาย เพื่อสำรวจความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยมุ่งเน้นและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

3. ผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีไปใช้ที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พบว่า

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมที่เปิดขึ้นตามรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,145 คน คิดเป็นร้อยละ 73.40 ภาคเรียนที่ 2 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,023 คน คิดเป็นร้อยละ 52.57 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,212 คน คิดเป็นร้อยละ 51.95 ภาคเรียนที่ 2 มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) จำนวน 1,831 คน คิดเป็นร้อยละ

57.51 ซึ่งทั้งสองระดับชั้นจะเห็นได้ว่า มีนักเรียนที่ได้รับผลการเรียนระดับดี (เกรด 3 ขึ้นไป) มากกว่าร้อยละ 50 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า รายวิชาเพิ่มเติมที่เปิดขึ้นตามรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ที่เปิดขึ้นมีความหลากหลาย สอดคล้องกับความถนัด ความต้องการและความสนใจของนักเรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง จากการสังเกตและการลงมือปฏิบัติ จนนักเรียนเกิดองค์ความรู้และสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้ มีการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ วัดและประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งจากตัวผู้เรียนเอง เพื่อนครูผู้สอน ประชาชนชาวบ้าน และสถานประกอบการในการประเมินชิ้นงานของผู้เรียน จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ ด้านทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีพบว่า นักเรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีคุณภาพอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ 1 นักเรียนวางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ มีระดับคุณภาพสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 4 นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ ด้านที่ 2 นักเรียนทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง ตามลำดับ และด้านที่ 3 นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มีระดับคุณภาพน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้จัดโครงการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรรองรับฐานรากของผู้เรียนเป็นกลุ่มความสามารถ ความถนัดและความสนใจ สนองความต้องการและทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น ของกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 โครงการ 3 กิจกรรม คือ โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ หนึ่งห้องเรียน หนึ่งอาชีพ (One Classroom One Career) โครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน กิจกรรมตลาดนัดการศึกษาและอาชีพ และกิจกรรมโลกกว้างเสริมสร้างประสบการณ์การศึกษาและอาชีพ ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมหน้าเสาธง โครงการงาน IS กิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ (Open House) โครงการงานวิทยาศาสตร์ การจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ฯลฯ

การจัดโครงการและกิจกรรมส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยมีทักษะในการวางแผนงาน ดำเนินการ ตรวจสอบ ประเมินผลและมุ่งดำเนินการจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและมีความสุข ความภูมิใจในผลสำเร็จของงานที่ทำ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบและสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่จนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของทีม มีทักษะการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานอย่างเป็นระบบและสำเร็จคล่องตามวัตถุประสงค์ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ส่งเสริมให้นักเรียน ได้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สัมผัสและเรียนรู้อาชีพจากสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวางแผนและตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษา การประกอบอาชีพในอนาคตได้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 8-9)

4. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย (Stakeholders) เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ปกครองและนักเรียน โดยประเมินใน 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การสร้างและพัฒนารูปแบบ ด้านที่ 2 การนำรูปแบบไปใช้ และด้านที่ 3 ผลผลิตของรูปแบบพบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ 2 การนำรูปแบบไปใช้ มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 3 ผลผลิตของรูปแบบ และด้านที่ 1 การสร้างและพัฒนารูปแบบ มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ 2 การนำรูปแบบไปใช้ มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 3 ผลผลิตของรูปแบบ และด้านที่ 1 การสร้างและพัฒนารูปแบบ มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งจากผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อ

การมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน กลุ่มผู้ปกครองเห็นว่า การสร้างและพัฒนาารูปแบบ มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพสูงสุด ส่วนกลุ่มนักเรียน เห็นว่า การนำรูปแบบไปใช้ มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับสูงสุด รูปแบบที่ใช้ในการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ดังกล่าว เน้นไปที่การประเมินปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่ Stufflebeam et al. (1971) ได้เสนอโมเดล CIPP สำหรับการประเมินบริบท (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ของรูปแบบ เพื่อช่วยผู้บริหารรูปแบบในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนรูปแบบ (Planning Decision) การกำหนดโครงสร้างของรูปแบบ (Structuring decisions) การนำรูปแบบไปใช้จริง (Implementing decisions) และการตัดสินใจเกี่ยวกับการทบทวนรูปแบบ (Recycling decisions)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู สามารถนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำไปใช้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีทักษะอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียน ใช้ในการพัฒนาแผนการเรียนในสถานศึกษาต่อไป

2. รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำมีความสำคัญต่อการดำเนินการของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะครู รวมถึงนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4 รูปแบบ คือ 1. รูปแบบฐานสมรรถนะอาชีพระยะสั้น 2. รูปแบบเตรียมความถนัดเฉพาะทางกลุ่มสาขาวิชาชีพอุดมศึกษา 3. รูปแบบทวิศึกษา และ 4. รูปแบบการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการทำธุรกิจพอเพียง มาออกแบบและพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ในรูปแบบอื่น ๆ ตามบริบทของสถานศึกษา

2. ควรมีการนำรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำไปประยุกต์ใช้นักเรียนในระดับอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา ภูระหงษ์. (2547). การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องรักษ์ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). ให้นโยบาย ผอ.สพท.ทั่วประเทศ. สืบค้น 1 ธันวาคม 2563, จาก [https://moe360.blog/2020/01/02/](https://www.moe.go.th/ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2557). การพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์: วัฒมาหาธาตุวรวิหาร จ.เพชรบุรี. ในการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 52. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.</p>
<p>บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2563). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2564. สืบค้น 1 ธันวาคม 2563, จาก <a href=)
- ศุภโชค ปิยะสันต์. (2558). รูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับโรงเรียนในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดารบทเรียนจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 9 (2). 175-189.

- สยามรัฐออนไลน์. (2561). ทรงสร้างประโยชน์สุขสู่ปวงประชา: อาชีวะขยายผลศาสตร์พระราชาสู่คน-ผู้ปกครองวิทยาลัยเทคนิค นครสวรรค์. สืบค้น 1 ธันวาคม 2563, จาก <https://siamrath.co.th/n/38944>
- สายเพ็ญ บุญแก้ว, บรรจง เจริญสุข และ ญาณิศา บุญจิตรี. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. *Journal of MCU Nakhondhat*. 7 (9). 96-110.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). การขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษาไทย 4.0 เพื่อการมีงานทำแห่งศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับนักเรียน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Joyce, B., & Weil, M. (2000). *Model of Teaching* (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Stufflebeam, D. L., & et al. (1971). *Educational Evaluation and Decision – Making*. Itasca, Illinois: Peacock.

ความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

The Need Assessment for Classroom Management Learning of Students
in the Faculty of Education, Kasetsart University

มนัสนันท์ หัตถศักดิ์

Manasanan Hatthasak

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Lecturer, Ph.D, Assistant Professor, Department of Educational Psychology and Guidance, Kasetsart
University. E-mail: hatthasak@gmail.com

Received: March 23, 2021; Revised: April 10, 2021; Accepted: May 5, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียน ประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียน และสังเคราะห์เนื้อหาความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนสำหรับนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม คือ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 90 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ 3 กลุ่มคือ อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาชีพครู นิสิต และครูผู้สอนในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการเลือก แบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เรื่องความต้องการจำเป็น ในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียน และแบบสัมภาษณ์เรื่องความจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ วิเคราะห์ ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น และการสังเคราะห์ ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 3 ด้าน พบว่า ค่า PNI_{modified} อยู่ระหว่าง .231-.301 โดยด้านที่มีระดับความต้องการจำเป็นที่มีคะแนนสูงคือ ด้านครูมีค่าเท่ากับ .301 เมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่าระดับความต้องการจำเป็นที่มีคะแนนสูงคือข้อมีความรู้ในการจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบได้ค่าเท่ากับ .577 รองลงมาคือสามารถสร้างสัญญาที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกติกาที่ร่วมตกลงกันไว้ได้ค่าเท่ากับ .488 และอันดับที่ 3 คือ มีทักษะในการเข้าใจผู้เรียน ได้ค่าเท่ากับ .351 ในภาพรวมเมื่อวิเคราะห์ระดับความต้องการจำเป็น โดยอยู่ระหว่าง .141-.577 และจากการสัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่มจากการสังเคราะห์ข้อมูลพบว่าทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นตรงกันในการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนให้กับนิสิตก่อนที่จะออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม ความมั่นใจ สามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น การจัดการชั้นเรียน นิสิต

Abstract

The objectives of this research were to study the actual condition and the expected condition for learning and classroom management, assess the need for classroom management learning, and synthesize contents regarding the need for classroom management learning of students in the Faculty of Education. A

sample of questionnaire respondents was 90 students in the Faculty of Education in the second semester, academic year 2019, using a simple random sampling method. A sample for interviews consisted of 3 groups: instructors in Teacher Profession courses, students, and teachers in schools at the basic education level, using a purposive sampling method. Research instruments were a 5-point-rating-scale questionnaire concerning the need for classroom management learning, and interview regarding the need for classroom management learning of students in the Faculty of Education. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Priority Needs Index. Data synthesis from questionnaires.

The results of the 3 aspects revealed that PNI_{modified} was in the range of .231-.301. The aspect with the highest need level was teachers at .301. When each item of need levels was analyzed individually, it was found that the highest level was having knowledge to organize various forms of activities at .577, followed by being able to form an agreement, making students follow rules as mutually agreed with instructors at .488, and having student understanding skills at .351. Overall, from the analysis of need levels in the range of .141-.577, and the interview of the 3 groups, it was found that all the 3 groups agreed that classroom management learning should be arranged for students before their professional experience to ensure preparedness, confidence, and competence in real life application.

Keyword: Need, Classroom management, Student

บทนำ

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาตนเอง อย่างมาก เพื่อก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น พร้อมกับการแข่งขันกับนานาประเทศ (รัชดา แสงพุก และ มนัสนันท์ หัตถศักดิ์, 2563) ปัจจัยที่ส่งผลให้ประเทศก้าวทันนานาชาติได้มีหลายประการด้วยกัน แต่ที่ขาดไม่ได้คือการให้การศึกษาแก่คนในชาติ ซึ่ง การศึกษาเปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำทางไปสู่ความสำเร็จในชีวิต โดยการศึกษาจะช่วยให้บุคคลพัฒนาตนเองได้ และเมื่อ บุคคลมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองแล้วก็จะสามารถพัฒนาชาติได้ (วิภาดา กาลกลาง, 2561) ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการพัฒนาคน ในชาติก็คือครู และนิสิตของคณะศึกษาศาสตร์ผู้ที่จะจบการศึกษาออกไปทำหน้าที่ครูในอนาคต มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง เรียนรู้ในความรู้ต่าง ๆ เพื่อไปถ่ายทอดองค์ความรู้เพราะโลกการศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมากในช่วงระยะเวลาที่ ผ่านมา (ทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ, 2563) ในการถ่ายทอดความรู้ต่อผู้เรียนในระดับต่าง ๆ นอกจากวิชาเอกที่นิสิตต้องศึกษาให้มีความ เชี่ยวชาญแล้ว นิสิตยังต้องศึกษาในวิชาชีพครู ซึ่งเป็นรายวิชาที่จะนำไปใช้ เพื่อเติมเต็มและช่วยสนับสนุนให้เป็นครูที่ สมบูรณ์ หนึ่งในหัวข้อที่มีความสำคัญที่นิสิตต้องศึกษาและได้นำไปใช้ทั้งในช่วงฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และนำไปใช้เมื่อนิสิต ออกไปประกอบอาชีพ หัวข้อนั้นคือ การบริหารจัดการชั้นเรียน

การมีการจัดการชั้นเรียนที่ดีนั้นเป็นการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียน ทำให้นำไปสู่การที่ผู้เรียนเกิดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี อีกทั้งยังเป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน นอกจากนี้ยังเป็นส่วนที่สำคัญในการจูงใจ ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะครูที่มีความสามารถในการจัดการชั้นเรียนที่ดี นั้นคือ การที่ครูสามารถ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในชั้นเรียน เข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียน รวมถึงจัดการกับพฤติกรรม ที่ปัญหาของผู้เรียนได้ มีการเสริมสร้างวินัยในชั้นเรียน ตลอดจนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและการพัฒนาทักษะการสอนของครู กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้หมายรวมการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของครูเพื่อให้การสอนมี ประสิทธิภาพด้วย

ความสำคัญของการจัดการชั้นเรียนที่ส่งผลต่อผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วนั้น เพราะฉะนั้นในชั้นเรียนนั้น ให้มีความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ฉะนั้นผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้มากหรือน้อย หรือมีสิ่งใดมารบกวนการเรียนรู้ อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในการเรียน บริบทสภาพแวดล้อม พฤติกรรมของผู้เรียนสิ่งเหล่านี้ ล้วนอาจทำให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น การที่ครูจัดการชั้นเรียนได้ดีจะช่วยส่งเสริมให้การสอนดำเนินไปได้ อย่างราบรื่น เสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงาม และความเป็นระเบียบวินัยแก่ผู้เรียน ส่งเสริมทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ช่วยให้เกิดความเข้าใจในบทเรียนนั้น ๆ ได้อย่างมากขึ้น และง่ายขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในห้องเรียน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในเรื่องการส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมและประเทศชาติต่อไป สิ่งที่สำคัญที่สุด เมื่อการจัดการชั้นเรียนจัดการได้จะทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

ความสำคัญดังได้กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตที่จะไปประกอบอาชีพครู และความสำคัญเรื่อง การจัดการชั้นเรียนนั้น เป็นทักษะที่สำคัญอันหนึ่งที่จะต้องฝึกฝนให้เป็นทักษะที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง ด้วยเหตุนี้การประเมินความต้องการจำเป็นจึงเข้ามาเกี่ยวข้องเพราะจะนำไปสู่ การวางแผนและการพัฒนาทักษะนี้ให้เกิดได้อย่างเป็นรูปธรรม และนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในเรื่อง การจัดการชั้นเรียนให้กับนิสิตได้ถูกต้องตรงกับสิ่งที่นิสิตต้องการ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการสำรวจความต้องการจำเป็นถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ในเรื่องการจัดการชั้นเรียน พร้อมทั้งยังได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาวิชาชีพ นิสิตในระดับปริญญาตรี และอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในเรื่องการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนสำหรับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนสำหรับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์
3. เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนสำหรับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์

ขอบเขตการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรที่ศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ เพศ ชั้นปี
2. ตัวแปรตาม คือ ความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนสำหรับนิสิต

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 งานวิจัยเชิงปริมาณคือจากแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 งานวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การจัดการชั้นเรียนแบ่งเป็นดังนี้

1. ประชากรสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ สำหรับการตอบแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนสำหรับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ คือนิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 900 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 90 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจำนวนร้อยละ 10 ของจำนวนประชากร

2. สำหรับสัมภาษณ์ความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนสำหรับนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ จากบุคคล 3 กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 นิสิตชั้นปีที่ 2-4 คณะศึกษาศาสตร์ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ที่ไม่รวมอยู่ในกลุ่มตัวอย่างของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง กลุ่มที่ 2 ครูในโรงเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานซึ่งมี

ประสบการณ์ในการสอนมาแล้วไม่เกิน 3 ปี จำนวน 4 คนโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มที่ 3 อาจารย์ผู้สอนนิสิตระดับปริญญาตรีในวิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 4 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

การวิจัยครั้งนี้ได้มีการชี้แจงแจ้งนิสิตในการทำแบบสอบถามถึงเรื่องความลับของข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลในภาพรวม และสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ก่อนการสัมภาษณ์ได้มีการชี้แจงเกี่ยวกับงานวิจัยในเบื้องต้นพร้อมทั้งเรื่องการนำเสนอข้อมูลในภาพรวม และการรักษาความลับของข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนสำหรับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ เครื่องมือได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนสำหรับนิสิต ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เครื่องมือได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ คือ การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำไปทดสอบกับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .927

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนสำหรับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มีแบบสัมภาษณ์ 3 ชุด สำหรับบุคคล 3 กลุ่ม คือ สัมภาษณ์นิสิต อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาชีพครู และครูที่อยู่ในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถาม จำนวน 90 ชุด ถึงนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คณะศึกษาศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ เพื่อนำไปตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ได้จำนวนแบบสอบถาม 90 ชุด
3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม คือ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ผู้สอนในรายวิชาชีพครู และ ครูผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อประมวลผลและหาค่าทางสถิติ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ระดับความต้องการจำเป็น สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง การเรียนรู้เรื่อง การจัดการชั้นเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อและโดยภาพรวม
3. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการคาดหวัง การเรียนรู้เรื่องการจัดการชั้นเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ โดยใช้ดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified priority needs index : PNI Modified) เป็นรายข้อและโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน นำผลต่างที่ได้มาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยความต้องการจำเป็น (Priority Need Index: PNI) ใช้สูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) ของนงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) ดังนี้ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI modified) ซึ่งมีสูตรคือ (I-D)/D PNI modified หมายถึง ดัชนีความต้องการจำเป็น I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพจริงในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 สังเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม เพื่อนำเป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาความต้องการจำเป็น

สรุปผลการวิจัย

1. วิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามความต้องการจำเป็นการเรียนรู้เรื่องการจัดการชั้นเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มีดังนี้ ผลจากการศึกษาระดับความต้องการจำเป็นในเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยการใช้แบบสอบถาม สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ชั้นปีที่ 2-4 จำนวน ร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ดังแสดงข้อมูลขอตัวแปรดังต่อไปนี้ เพศของกลุ่มตัวอย่าง เพศหญิง ร้อยละ 54.4 จำนวน 49 คน มากกว่า เพศชาย ร้อยละ 45.6 จำนวน 41 คน ชั้นปีที่ศึกษา ชั้นปีที่ 3 มากที่สุด ร้อยละ 37.8 จำนวน 34 คน น้อยที่สุดคือ ชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 30 จำนวน 27 คน

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียนของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รายด้าน

ความต้องการจำเป็นรายด้าน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง		ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง		PNI modified (I-D/D)	ลำดับ
	D	S.D.	I	S.D.		
ด้านครู	3.229	.291	4.202	.409	.301	1
ด้านการจัดบรรยากาศและความสัมพันธ์ในห้องเรียน	3.540	.334	4.359	.369	.231	3
ด้านการสร้างแรงจูงใจและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน	3.455	.347	4.376	.392	.266	2

จากกรตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านสภาพที่เป็นจริงในเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.229 - 3.540 ดังนี้ ลำดับที่ 1 ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการจัดบรรยากาศและความสัมพันธ์ในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.540 รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.455 และ ลำดับที่ 3 คือ ด้านครู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.229

จากการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวังทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.202-4.376 ดังนี้ ลำดับที่ 1 ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.376 รองลงมา คือ ด้านการจัดบรรยากาศและความสัมพันธ์ในห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.359 และ ลำดับที่ 3 คือ ด้านครู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.202

เมื่อวิเคราะห์ระดับความต้องการจำเป็น โดยวิธีการหา PNI_{modified} โดยทั้ง 3 ด้านพบว่า ค่า PNI_{modified} อยู่ระหว่าง .231 - .301 โดยด้านที่มีระดับความต้องการจำเป็นที่สูง คือ ด้านครูมีค่า PNI_{modified} เท่ากับ .301 ลำดับที่ 2 คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ .266 ลำดับที่ 3 การจัดบรรยากาศและความสัมพันธ์ในห้องเรียน มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ .231

สรุปผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รายข้อ พบว่าวิเคราะห์ระดับความต้องการจำเป็น โดยวิธีการหา PNI_{modified} พบว่าอันดับที่ 1 คือ ข้อความรู้ในการจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบได้ค่าเท่ากับ .577 รองลงมาคือสามารถสร้างสัญญาณให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกติกา

ที่ร่วมตกลงกันไว้ ได้ค่าเท่ากับ .488 และอันดับที่ 3 คือ มีทักษะในการเข้าใจผู้เรียน ได้ค่าเท่ากับ .351 ในภาพรวมเมื่อวิเคราะห์ระดับความต้องการจำเป็น โดยวิธีการหา PNI_{modified} โดยรายข้อพบว่า ค่า PNI_{modified} อยู่ระหว่าง .141-577

2. ผลจากการสังเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ความต้องการจำเป็นในเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มของผู้ให้ข้อมูลมีดังนี้ กลุ่มที่ 1 อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพรู 4 ท่าน กลุ่มที่ 2 นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ 4 ท่าน กลุ่มที่ 3 อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ท่าน

บทสรุปจากการสังเคราะห์การสัมภาษณ์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพรู

จากความเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพรูเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพรู มีความเห็นตรงกันว่า การเป็นครูในโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยเฉพาะทักษะถือว่เป็นสิ่งสำคัญที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์การเรียนรู้ของครูเอง ครูต้องรู้จักผู้เรียน และบริบทที่แวดล้อมผู้เรียน เช่น วัฒนธรรม สังคมในโรงเรียน เป็นต้น เพราะการจัดการชั้นเรียนให้มีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม มีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทางเรียนให้กับผู้เรียน รวมถึงการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน จะทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เกิดพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน จะทำให้เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนกับผู้เรียนมากขึ้น ทำให้การเรียนรู้ในแต่ละครั้งบรรลุเป้าหมายทางการเรียนรู้ตามที่ได้ตั้งไว้

นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพรูให้ความเห็นว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนจะช่วยเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย พร้อมที่จะเรียนรู้ อยากมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้นและกล้าแสดงความคิดเห็น เนื่องจากเกิดสภาพแวดล้อมที่ดีภายในห้องเรียน รวมถึงสภาพการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน อันเกิดจากการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ถูกต้องเหมาะสม

องค์ประกอบที่อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพรูเห็นว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้การบริหารจัดการชั้นเรียนประสบความสำเร็จ คือ บุคลิกภาพของครู สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน การเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล รูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ข้อตกลง วัฒนธรรมของชั้นเรียน การสร้างวินัยในชั้นเรียน ตัวของนักเรียนเอง ครูผู้สอน โดยได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบข้างต้นว่า บุคลิกภาพของครูถือเป็นปัจจัยที่สำคัญโดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากได้พบว่าถ้าครูมีบุคลิกที่นิ่งและค่อนข้างดู จะค่อนข้างควบคุมชั้นเรียนได้ดี จึงเห็นว่าบุคลิกภาพของครูเป็นสิ่งสำคัญ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนจะทำให้ผู้เรียนมีความสุข เมื่อผู้เรียนเกิดความสุขก็จะเรียนรู้ได้เต็มที่ ส่วนความแตกต่างระหว่างบุคคล ถ้าเข้าใจถึงความแตกต่างของผู้เรียน ก็สามารถที่จะจัดการเรียนการสอนให้เหมาะกับความสามารถ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนได้ ทำให้ผู้เรียนก็สามารถเลือกเรียนตามความสนใจของตนเอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรักและความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง ในส่วนครูผู้สอน กระบวนการคิดของครูผู้สอนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน การนำหลักจิตวิทยามาผสมผสานในการจัดการเรียนรู้ และที่สำคัญครูควรมีจิตวิญญาณความเป็นครูและมีใจรักอย่างแท้จริง เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพแก่ผู้เรียน เมื่อผู้เรียนสามารถดีได้ด้วยตนเองจากการสอนของครูจะทำให้การบริหารจัดการชั้นเรียนประสบผลสำเร็จ

อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพรูมีความเห็นตรงกันว่า ควรมีการให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนแก่นิสิตก่อนที่จะออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่การให้ความรู้อย่างเดียว แต่ต้องรวมไปถึงการฝึกทักษะด้วย เช่น การให้นิสิตได้ลองออกแบบการจัดการชั้นเรียนด้วยตนเอง และนำเสนอการจัดชั้นเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นพื้นฐานเบื้องต้นให้นิสิตได้ลองนำไปใช้กับสถานการณ์จริง เพราะนิสิตยังไม่มีประสบการณ์สอนในชั้นเรียน ถ้าเกิดปัญหาขึ้นในชั้นเรียนแล้วนิสิตไม่สามารถจัดการได้ อาจจะทำให้นิสิตไม่มีความสุขในการฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพได้

บทสรุปจากการสังเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์

นิสิตมีความเห็นว่าครูควรมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพราะครูเป็นบุคคลที่จะต้องช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ ทักษะต่าง ๆ และบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้ รวมไปถึงการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน อันจะนำไปสู่การปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขของผู้เรียนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพของครู เนื่องจากการที่ชั้นเรียนมีความเป็นระเบียบ ร้อย มีบรรยากาศที่ดี มีความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างครูกับนักเรียน รวมทั้งครูเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จะทำให้เกิดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่และได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง จนบรรลุเป้าหมายทางการเรียนที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

ในส่วนของความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการบริหารจัดการชั้นเรียนของนิสิตนั้น โดยเข้าใจว่าเป็นการจัดสภาพชั้นเรียนในหน้าเรียน คุุสอะตเป็นระเบียบ มีความปลอดภัย ในส่วนการจัดการความรู้ ก็มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดองค์ความรู้ นำกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นความสนใจพร้อมทั้งเพิ่มแรงจูงใจแก่ผู้เรียน รวมทั้งการสังเกตผู้เรียน เอาใจใส่ ผู้เรียนจะได้ไม่เกิดความเครียดและกังวลใจ รวมถึงการพัฒนาองค์ความรู้ของครูด้วย

นิสิตมีความเห็นว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากการบริหารจัดการชั้นเรียนทำให้ห้องเรียนเป็นห้องเรียนที่มีคุณภาพ สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ครบถ้วน และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถต่าง ๆ ได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดความเครียด และผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงการปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จากการปลูกฝังเรื่องวินัยในชั้นเรียน

นิสิตได้ให้ความเห็นในเรื่องขององค์ประกอบที่จะช่วยให้การจัดการชั้นเรียนนั้นประสบความสำเร็จ อันประกอบไปด้วย บุคลิกภาพของครู ถ้าครูมีบุคลิกภาพที่ดี สุขุม ดูน่าเชื่อถือ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความกระตือรือร้นในการสอน จะทำให้ผู้เรียนเกรงใจและให้ความเคารพ และเป็นการกระตุ้นผู้เรียนให้สนใจการเรียนอีกทางหนึ่ง สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ห้องเรียนควรจะไม่ร้อนหรือเย็นจนเกินไป ไม่มีเสียงดังรบกวนจากภายนอก จัดบรรยากาศให้น่าเรียนอยู่เสมอ ห้องเรียนต้องมีความสะอาด มีมุมสำหรับให้ความรู้ ครูต้องสามารถควบคุมชั้นเรียนให้เหมาะกับบริบทของผู้เรียน แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ ถ้าครูสามารถเข้าใจและทราบความแตกต่างของผู้เรียน จะทำให้ครูสามารถคิดหารูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียน เพื่อนำมาส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ครูต้องเป็นผู้สังเกตที่ดี ถ้าพบว่าผู้เรียนมีปัญหาต้องช่วยแก้ไขปัญหานั้น เพราะถ้าครูยังเพิกเฉย ไม่สนใจ อาจนำมาสู่การก่อกวนชั้นเรียนได้ ในส่วนของรูปแบบการเรียนรู้ ผู้เรียนในห้อง ๆ หนึ่ง มักมีความแตกต่างกัน ครูอาจจะต้องปรับแผนการเรียนสม่ำเสมอ หากผู้เรียนไม่สามารถตั้งคำถามหรือแสดงความคิดเห็นได้ ก็ควรมีวิธีการกระตุ้นหรือทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียน

นิสิตเห็นด้วยในเรื่องของการจัดการให้ความรู้ ประสบการณ์แก่นิสิตหรือผู้ที่อยู่ในวิชาชีพครู ให้ได้รับการเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนก่อนที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือก่อนจบการศึกษา เพราะจะได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง แก้ไขสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม จนเกิดการพัฒนาตนเองให้เป็นครูที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ควรให้นิสิตไปสังเกตการณ์สอนที่โรงเรียน เรียนรู้วัฒนธรรม ภาระงานของครู พฤติกรรมของนักเรียน กิจกรรมของโรงเรียน ปัญหาต่าง ๆ ที่พบทั้งในและนอกชั้นเรียน รวมถึงได้สะท้อนตนเองกับครูผู้สอน เพื่อนำข้อเสนอแนะจากครูไปปรับใช้ในวิชาชีพต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ ส่งเสริมให้นิสิตได้เรียนรู้วิธีการจัดการชั้นเรียนรูปแบบต่าง ๆ และเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ ทำให้นิสิตได้มีความพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น เนื่องจากนิสิตบางคนอาจจะยังไม่มีประสบการณ์ในการสอน จึงไม่เคยเจอเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียนหรือสถานการณ์เฉพาะหน้าที่ต้องแก้ไข แต่การเรียนรู้อย่างดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานที่ดี มีหลักการเบื้องต้นที่อาจนำไปปรับใช้ได้ และยังเป็นการสร้างความพร้อมและเป็นแนวทางให้นิสิตบริหารจัดการชั้นเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้

บทสรุปจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากสัมภาษณ์ของครู

ครูมีความคิดเห็นว่าการจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารจัดการชั้นเรียน เนื่องจากเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน เป็นแรงกระตุ้นและเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน และมีความสุขในการมาเรียนหนังสืออีกด้วย ทั้งนี้บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การมีบอร์ดสำหรับการเรียนรู้ ความสะอาดในห้องเรียน เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนของครูก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาเทคนิคการสอน รวมทั้งเนื้อหาให้เหมาะกับนักเรียน มีการส่งเสริมทั้งทางกายภาพ จิตวิทยาและทางสังคม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนกับนักเรียนให้มากที่สุด

สำหรับตัวของครูเอง ครูคิดว่าตนเองมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนในระดับพอสมควรถึงขั้นดี คือ การจัดห้องเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดมุมวิชาการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอากาศถ่ายเท แสงสว่างพอเหมาะ เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจ มีความอบอุ่นและปลอดภัย รวมไปถึงเรื่องการสร้างระเบียบวินัย ในชั้นเรียนโดยการหารือข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน เพื่อรักษาสภาพบรรยากาศทางการเรียน ลดการก่อกวนชั้นเรียน การเรียนการสอนจะได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้ครูผู้สอนจะต้องมีการสังเกตความต้องการของผู้เรียน ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และให้ความอิสระเสรีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพราะเป็นการเอื้อต่อการสร้างศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ และทำให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่นเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ในความคิดเห็นของครูนั้น การบริหารจัดการชั้นเรียนช่วยเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากทำให้ผู้เรียนเกิดความสบายใจ มีทัศนคติ เจตคติและความรู้สึที่ดีต่อการเรียน สร้างระเบียบวินัย ความเป็นระเบียบให้กับนักเรียน รวมทั้งครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สิ่งเหล่านี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความอบอุ่น มีความสุขทางการเรียน เกิดแรงจูงใจกระตือรือร้นในการเรียนรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเรียนรู้ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ช่วยพัฒนาความรู้และสติปัญญาของผู้เรียน ให้เกิดความสนใจและสามารถเข้าใจบทเรียนได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่

ทางด้านองค์ประกอบที่ช่วยในการบริหารจัดการชั้นเรียนประสบผลสำเร็จ ครูเห็นด้วยกับองค์ประกอบที่ได้ยกตัวอย่างมา ได้แก่ บุคลิกภาพของครู สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล และรูปแบบการเรียนรู้ เพราะบุคลิกภาพของครูจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เคารพและศรัทธาในตัวผู้สอน ครูผู้สอนเป็นผู้สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนว่าจะให้เป็นไปในทางใด รวมทั้งพฤติกรรมที่ครูแสดงออกมา ย่อมส่งผลต่อผู้เรียนทั้งสิ้น ถ้าครูใจดี ผู้เรียนจะรู้สึกปลอดภัย ถ้าแสดงความคิดเห็นและซักถาม ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีในห้องเรียน สิ่งแวดล้อม ในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบทางกายภาพที่สำคัญต่อการจัดชั้นเรียนเป็นอย่างมาก ถ้าสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยก็จะส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ เช่น โต๊ะเก้าอี้ที่ชำรุด แสงสว่างที่ไม่เพียงพอ สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย ของผู้เรียน และทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่เต็มประสิทธิภาพ ความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล องค์ประกอบนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ เพราะความถนัด ความชอบและประสิทธิภาพของผู้เรียนแต่ละคนไม่เหมือนกัน ครูควรจะทำ การสำรวจเป็นรายบุคคล และรับรู้ความคาดหวังของผู้เรียนว่าต้องการอะไร เพื่อที่จะนำมาจัดการเรียนการสอนได้ตรงกับความต้องการและความสามารถของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขทางการเรียนรู้ พร้อมทั้งมีความกระตือรือร้น ในการเรียนมากขึ้น ในส่วนของรูปแบบการเรียนรู้ เมื่อครูได้เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนแต่ละคนแล้วก็จะสามารถออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ โดยใช้สื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมเป็นตัวช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ครูเห็นด้วยกับการให้ความรู้ จัดประสบการณ์ให้กับนิสิตในระดับปริญญาตรี ในเรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียนก่อนที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือก่อนจบการศึกษา เพราะจะเป็นการเสริมความมั่นใจให้กับนิสิต แม้ว่านิสิตจะเตรียมการสอนไปอย่างดีเพียงใด แต่ถ้าขาดทักษะในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดี อาจจะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน ไม่บรรลุผล ซึ่งถ้านิสิตมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้แล้ว รวมทั้งได้มีโอกาสลงปฏิบัติก่อน จะช่วยให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งยังส่งผลต่อการประกอบวิชาชีพของนิสิตในอนาคต เพราะนิสิต

จะสามารถบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างแรงจูงใจและเจตคติที่ดีให้แก่ผู้เรียน จนเกิดผลสำเร็จทางการเรียนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลจากการประเมินความต้องการจำเป็นพบว่า ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน นิสิตมีความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้เรื่องการจัดการชั้นเรียน ทั้งในด้านตัวครู ด้านการจัดบรรยากาศและความสัมพันธ์ในห้องเรียน และด้านการสร้างแรงจูงใจและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สันติ บุญภิรมย์ (2557) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการชั้นเรียนไว้ดังนี้ องค์ประกอบของการจัดการชั้นเรียน (Element of Classroom Management) เพื่อให้ชั้นเรียนได้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ดังนั้น จึงมีการจัดองค์ประกอบของการจัดการชั้นเรียน 3 ด้านดังกล่าวนี้มีความสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌิรดา เวชญาลักษณ์และ ธัญญาพร ก่องจันทร์ (2562) ที่กล่าวถึงงานวิจัยองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการชั้นเรียน มีเรื่องการใช้ ICT เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การสร้างวินัยเชิงบวกในห้องเรียน การออกแบบการเรียนรู้ของครูให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และ พนิดา ขาตยาภา (2563) ได้กล่าวถึงการจัดการห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 การจัดการชั้นเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากการจัดการชั้นเรียนเป็นกระบวนการในการจัดเตรียมสภาพห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ และกิจกรรม รวมทั้งวิธีการในการปรับพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อรักษาบรรยากาศในชั้นเรียนช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียนควรมีในส่วนของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนทางด้านกายภาพและจิตภาพ ด้านกายภาพ ได้แก่ การจัดห้องเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย การแบ่งพื้นที่ในห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์ มีพื้นที่ส่วนตัวของเด็ก พื้นที่ในการทำกิจกรรมทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย มีโต๊ะเก้าอี้ขนาดเหมาะสมกับวัยของเด็กสำหรับการทำงานกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมที่ไม่ควรให้เด็กนั่งกับพื้น ผังห้องเรียนควรมีป้ายนิเทศเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก ในส่วนด้านจิตภาพเป็นการสร้างบรรยากาศทางด้านจิตใจ ให้เด็กรู้สึกสบายใจ มีความอบอุ่น เป็นกันเอง มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ตลอดจนมีอิสระในการกล้าแสดงออกอย่างมีระเบียบวินัย สร้างความรู้สึกให้เกิดความสบายใจ ปราศจากความกลัว มีบรรยากาศของการสร้างสรรค์ กระตุ้นความสนใจให้เด็กร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุข

สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นิสิตระดับปริญญาตรี และครูผู้สอนในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น พบเห็นตรงกันในส่วนที่การจัดการศึกษา จัดองค์ความรู้ จัดประสบการณ์ให้บัณฑิตที่กำลังศึกษาในวิชาชีพครูได้มีประสบการณ์ ในเรื่องของการจัดการชั้นเรียนก่อนที่จะเข้าสู่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับบัณฑิต ในการที่จะออกไปทำงาน ฝึกประสบการณ์จริงในอนาคตต่อไป และนอกจากนี้การที่ให้นิสิตได้เรียนรู้ หรือได้ลองทำกิจกรรมเสมือนจริงก่อนที่จะออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้นจะช่วยให้นิสิตมีความมั่นใจเพิ่มมากยิ่งขึ้นในการจัดการ ชั้นเรียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งส่งเสริมให้นิสิตได้เรียนรู้วิธีการจัดการชั้นเรียนรูปแบบต่าง ๆ และเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ หรือจากกิจกรรม หรือจากการทำสถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมุติ เพื่อให้นิสิตได้มีความพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น เนื่องจากนิสิตบางคนที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน จึงไม่เคยเจอเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียนหรือสถานการณ์เฉพาะหน้าที่ต้องแก้ไข แต่การเรียนรู้ดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานที่ดี

จากผลของการเก็บข้อมูลจาก 2 ส่วน คือ จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์ มีความสอดคล้องกันในประเด็น เรื่องการเตรียมความพร้อมสำหรับนิสิตในคณะศึกษาศาสตร์ในการจัดการชั้นเพื่อให้นิสิต ได้เตรียมตัว และเคยได้รับประสบการณ์เพื่อจะประยุกต์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับนี้ไปใช้เมื่อนิสิตได้ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และนำไปสู่การเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความมั่นใจในการเป็นครูที่ดีต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ**ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้**

1. ข้อเสนอแนะสำหรับรายวิชาที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาเรื่องการจัดการชั้นเรียน เช่น รายวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวสำหรับครู ควรจัดกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น บทบาทสมมุติเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในหัวข้อดังกล่าวนี้
2. ควรมีสื่อ เช่น คลิปวิดีโอ หรือบอร์ดเกมที่เกี่ยวข้องกับการจัดชั้นเรียนมาใช้ในคาบเรียนที่เรียนเนื้อหาดังกล่าวนี้ เพื่อให้นิสิตได้ทำกิจกรรมทดลองเสมือนจริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการในการเรียนรู้เรื่องการจัดการชั้นเรียน เช่น ตัวแปรด้าน เพศ ชั้นปี สาขาวิชาเอก รูปแบบการเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนส่งเสริมกิจการ เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน
2. ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ความรู้เรื่องการจัดการชั้นเรียน กับสาขาวิชาการสอน เพื่อนำมาวางแผนพัฒนาในการส่งเสริมกิจการหรือเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน
3. ควรทำงานวิจัยกึ่งทดลองเพื่อจัดชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้เรื่องการจัดการชั้นเรียนของนิสิต

เอกสารอ้างอิง

- ณิรดา เวชญาลักษณ์ และ ธัญญาพร ก่องจันทร์. (2562). แนวปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา. 16 (16). 23-30.
- ทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ. (2563). การพัฒนาแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารการวัดผลการศึกษา. 37 (102). 28-42.
- พนิดา ชาดยาภา. (2563). การจัดการชั้นเรียนเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 14 (3). 223-240
- วิภาดา กาลถาง. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วารสารการวัดผลการศึกษา. 35 (97). 80-90.
- รัชดา แสงพุก และ มนัสนันท์ หัตถศักดิ์. (2563). ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. วารสารการวัดผลการศึกษา. 37 (102). 14-27.
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). การบริหารจัดการในห้องเรียน (Classroom Management). กรุงเทพฯ: ทริบเพิลเอ็ดดูเคชั่น.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น . พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Confirmatory factor analysis to good citizenship competencies for undergraduate students
of Bunditpatanasila institute

ปรเมศวร์ พิซผักหวาน¹ สุวรรณ จุ้ยทอง² กันต์ฤทัย คลังพหล³ พิทักษ์ นิลนพคุณ⁴

Paramate Puchpakwan¹ Suwana Juithong² Kanreutai Klangphahol³ Pithack Nilnopkoon⁴

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Ph.D. Student, Department Curriculum and Instruction Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat
University under the Royal Patronage, Corresponding author,

E-mail: paramate_rze@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal
Patronage, E-mail: su_jui2012@hotmail.co.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Associate Professor Dr., Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal
Patronage, E-mail: kanreutai@vru.ac.th

⁴ อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Lecturer, Ph.D., Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage,
E-mail: phithacknil@hotmail.com

Received: March 13, 2021; Revised: April 13, 2021; Accepted: April 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 20 เท่า ต่อตัวแปรที่สังเกตได้ 1 ตัวแปร โดยในงานวิจัยมีตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 16 ตัวแปรสังเกตได้ ดังนั้น จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจริง 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.32 – 0.69 และค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.92 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการสื่อสาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.96 องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.95 องค์ประกอบที่ 4 ความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.94 ทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory

Factor Analysis) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) (χ^2) เท่ากับ 248.74, $df = 216$, $p = .062$, $CFI = 1.00$, $AGFI = 0.92$, $RMSEA = 0.022$ แสดงว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นสามารถนำมาอธิบายสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีได้ และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ: องค์ประกอบเชิงยืนยัน/สมรรถนะความเป็นพลเมืองดี/สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Abstract

The purposes was of this research were to analyze the confirmatory factor to good citizenship competencies for undergraduate students of Bunditpatanasila. The sample was undergraduate students of Bunditpatanasila by used identifying sample criteria whose 20 times of size of sample to one observed variable. This research had 16 observed variables, identify 320 samples. The instrument used to collected data was a questionnaire which discriminate value between 0.32 to 0.69 and reliability was conducted by Cronbach's Alpha Coefficient at 0.92. The results of confirmatory factor analysis to good citizenship competencies consisted four factors such as 1) Ability of teamwork with factor loading 0.98 2) Ability of communication with factor loading 0.96 3) Ability of solved the problem with factor loading 0.95 and 4) social responsibility with factor loading 0.94 being significant at the 0.05 level. Association of good citizenship competencies model and confirmatory factor analysis was investigated. Confirmatory factor analysis result of good citizenship competencies model for undergraduate students of Bunditpatanasila associated with empirical data with the Chi-Square at 248.74, $df=216$, $p=0.062$, $CFI=1.00$, $AGFI=0.92$ and $RMSEA=0.022$. It is shown that the model which developed can to explain good citizenship competencies and associated with empirical data.

Keyword: Confirmatory Factor Analysis, Good Citizenship Competencies, Bunditpatanasila

บทนำ

พลเมืองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคมไทย การเป็นพลเมืองที่ดีนั้นย่อมต้องประพฤติปฏิบัติตนตามหลักขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตเพื่อการพัฒนาสังคมให้เกิดความยั่งยืน การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดีนั้นต้องพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีความสามารถ และทักษะการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถในการให้เหตุผล มีความรับผิดชอบต่อสังคมและหน้าที่ของความเป็นพลเมืองดีในสังคม บทบาทของครูไทยในการศึกษา 4.0 นอกจากจะพัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะบูรณาการการพัฒนาทักษะทางสังคม คุณธรรม จริยธรรม คารวะธรรม การสร้างเสริมสุขภาพอนามัย การเป็นพลเมืองดีของประเทศและของโลก (สุนันท์ สีพาย, 2562) พลเมืองดีนั้น ต้องประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ที่มีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสูงในทั้งบริบทของวิชาการ ในวิชาชีพและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น การพัฒนาพลเมืองดีมีเป้าหมายที่สำคัญคือต้องการพัฒนาให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการควบคู่ไปกับการเป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อลดปัญหาต่าง ๆ ด้วยความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจาก ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้คนใน

สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (รัชดา แสงพุก และมนัสนันท์ หัตถศักดิ์, 2563) และมีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเพื่อความเป็นพลเมืองดีของสังคมและของชาติ

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีเกิดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีของนักวิชาการหลายท่าน โดยสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรับผิดชอบต่อสังคม โดยการบูรณาการทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และปรับใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ในการบริการสังคม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้านได้ 1) ด้านความสามารถในการทำงานเป็นทีม 2) ด้านความสามารถในการสื่อสาร 3) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

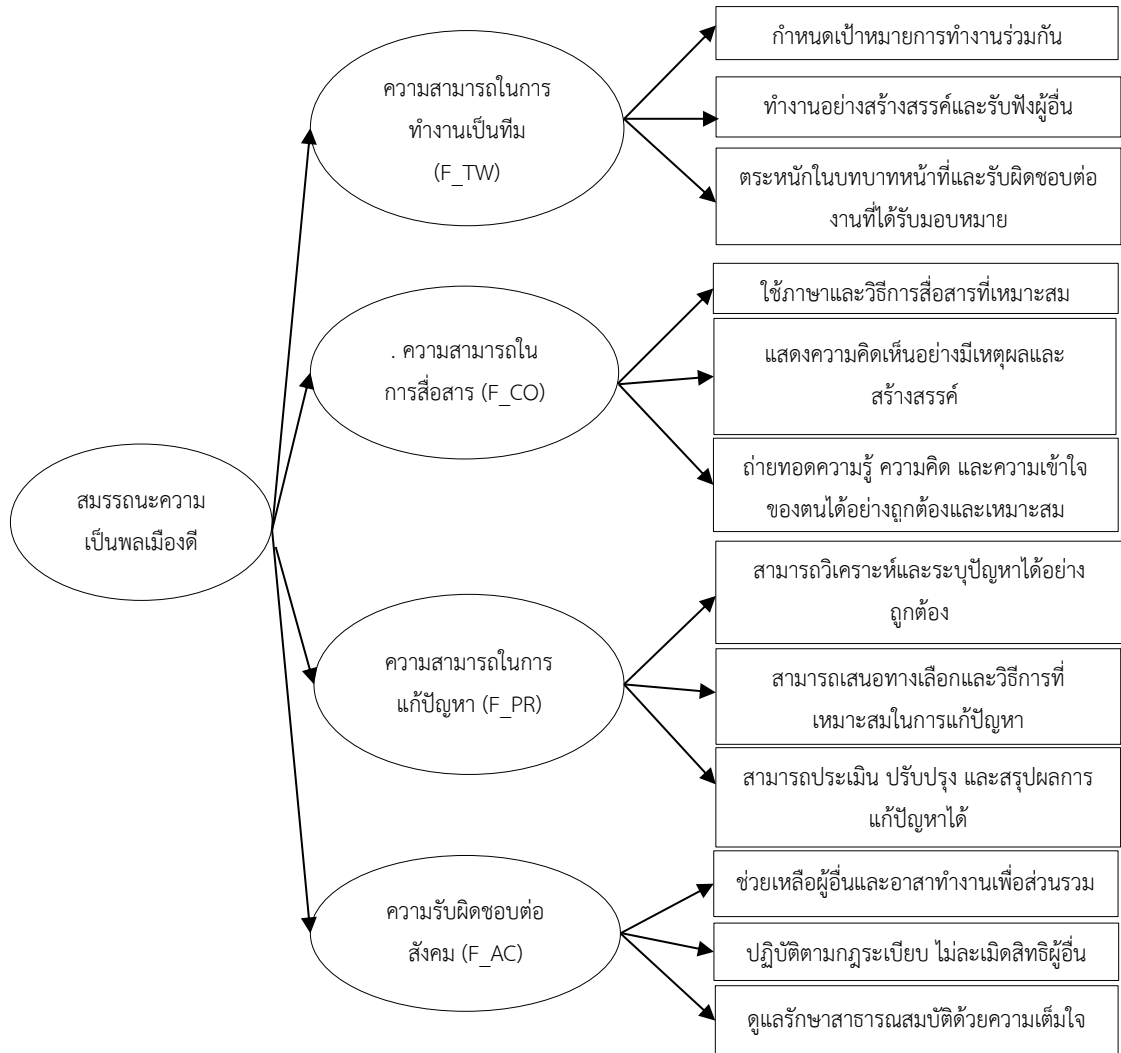
จากการเห็นความสำคัญของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี อีกทั้งยังไม่มีงานวิจัยที่ทำการศึกษาค้นคว้าเชิงประจักษ์ เพื่อยืนยันเพื่อตรวจสอบองค์ประกอบที่แน่นอนของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และนำผลการวิจัยมายืนยันความถูกต้องขององค์ประกอบสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของพลเมืองดีได้ข้อเสนอ 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) ความสามารถในการทำงานเป็นทีม 2) ความสามารถในการสื่อสาร 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Westheimer and Kahne, 2004) และและได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 องค์ประกอบสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อตรวจสอบนิยาม องค์ประกอบ และพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาในสังกัดของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 16 หน่วยงาน ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 3,722 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาในสังกัดของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในเขตภาคกลางจำนวน 4 หน่วยงาน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 5-20 เท่า ต่อข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ Hair et al. (2006) ในงานวิจัยมีข้อคำถามจำนวน 16 ตัวแปร ดังนั้น จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจริง 320 คน และใช้การสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two Stage Random) ประกอบด้วย 1) การสุ่มเลือกสถานศึกษาในสังกัด โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วย การสุ่ม 2) การสุ่มเลือกนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของแต่ละสถานศึกษา โดยใช้นักศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี ซึ่งมีกระบวนการในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี สังเคราะห์องค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดจำนวน 24 ข้อ เป็นแบบให้นักศึกษาประเมินตนเองมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แล้วนำมาทำการตรวจสอบเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเป็นการตรวจสอบด้านความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง คือ มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป พบว่า ทุกข้อมีค่าระหว่าง 0.60-1.00 แล้วผู้วิจัยนำข้อคำถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับค่านิยามศัพท์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

จากนั้นนำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่ในศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้วิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อ และคะแนนรวมทั้งฉบับ (Corrected Item-Total Correlation) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.32 – 0.69 และหาค่าความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายใน โดยหาค่าวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสี่หน่วยงานได้แก่ คณะศิลปนาฏดุริยางค์ คณะศิลปศึกษา คณะศิลปวิจิตร และวิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 320 คน โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 320 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง (First Order) ได้รับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: b) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error: SE) การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t Values) ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าความเชื่อมั่นของข้อมูล (Coefficient of Determination: R²) ของตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบดังแสดงในตารางที่ 1 กล่าวคือ องค์ประกอบของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มี 4 องค์ประกอบ มีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 24 ตัว และผลการวิเคราะห์ทำให้ได้รับค่าต่าง ๆ ดังนี้

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: b) ของตัวบ่งชี้ทั้ง 24 ตัวใน 4 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ตัวขององค์ประกอบที่ 1 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.47-0.67 ตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ตัวขององค์ประกอบที่ 2 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.40-0.59 ตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ตัวขององค์ประกอบที่ 3 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.47-0.64 ตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ตัวขององค์ประกอบที่ 4 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.43-0.60

ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error: SE) ของตัวบ่งชี้ทั้งหมด 24 ตัว มีค่าตั้งแต่ 0.05-0.60

ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t Values) ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบตัวบ่งชี้ทั้ง 24 ตัวมีค่าตั้งแต่ 7.97-10.93 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

ค่าความเชื่อมั่นของข้อมูล (Coefficient of Determination: R²) ของตัวบ่งชี้ทั้ง 24 ตัวใน 4 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ของตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ด้านขององค์ประกอบที่ 1 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ตั้งแต่ 0.49-0.58 ตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ด้านขององค์ประกอบที่ 2 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ตั้งแต่ 0.47-0.58 ตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ด้านขององค์ประกอบที่ 3 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ตั้งแต่ 0.46-0.60 ตัวบ่งชี้ทั้ง 6 ด้านขององค์ประกอบที่ 4 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ตั้งแต่ 0.47-0.57

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งพบว่า แบบสอบถามสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (FS) ทุกด้านมีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวชี้วัดทั้ง 24 ตัวเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของแบบสอบถามสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง

องค์ประกอบ (ตัวแปรแฝง)	ตัวบ่งชี้ (ตัวแปรที่สังเกตได้)	b	SE	t	FS	R ²
ความสามารถในการทำงานเป็นทีม (F_TW)	สามารถกำหนดเป้าหมายการทำงานได้ (1t01)	0.50	0.05	9.35	0.03	0.26
	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (2t02)	0.48	0.06	8.57	0.12	0.24
	สามารถทำงานได้อย่างสร้างสรรค์ (3t03)	0.51	0.05	9.59	0.03	0.27
	สามารถเข้าใจและยอมรับฟังผู้อื่น (4t04)	0.68	0.06	10.76	0.19	0.34
	สามารถบอกหน้าที่ของตนเองได้ (5t05)	0.53	0.06	9.50	0.03	0.26
	สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จได้ (6t06)	0.53	0.06	9.40	0.01	0.27
ความสามารถในการสื่อสาร (F_CO)	สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารที่เข้าใจง่าย (7c01)	0.51	0.06	8.33	0.10	0.23
	สามารถใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมและหลากหลาย (8c02)	0.40	0.05	8.39	0.04	0.22
	สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล (9c03)	0.57	0.06	10.22	0.03	0.31
	สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ (10c04)	0.59	0.06	10.56	0.36	0.34
	สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนได้อย่างถูกต้อง (11c05)	0.43	0.05	8.48	0.06	0.22
	สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนได้อย่างเหมาะสม (12c06)	0.57	0.06	10.21	0.03	0.31
ความสามารถในการแก้ปัญหา (F_PR)	สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างถูกต้อง (13p01)	0.48	0.05	9.00	0.13	0.25
	สามารถระบุปัญหาได้อย่างถูกต้อง (14p02)	0.61	0.06	10.17	0.09	0.31
	สามารถเสนอทางเลือกในการปัญหาได้ (15p03)	0.58	0.06	10.59	0.10	0.33
	สามารถเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา (16p04)	0.64	0.06	10.93	0.17	0.36
	สามารถประเมินแนวทางการแก้ปัญหาได้ (17p05)	0.59	0.06	10.53	0.10	0.33
	สามารถสรุปผลและปรับปรุงแนวทางการแก้ปัญหาได้ (18p06)	0.47	0.06	8.17	0.02	0.21

องค์ประกอบ (ตัวแปรแฝง)	ตัวบ่งชี้ (ตัวแปรที่สังเกตได้)	b	SE	t	FS	R ²
ความรับผิดชอบต่อสังคม (F_AC)	สามารถช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องร้องขอ (19a01)	0.49	0.06	8.52	0.08	0.23
	สามารถทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่ต้องร้องขอ (20a02)	0.44	0.06	7.97	0.08	0.02
	สามารถอธิบายกฎระเบียบได้ (21a03)	0.43	0.05	8.21	0.08	0.22
	สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบโดยไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่นได้ (22a04)	0.61	0.06	10.09	0.10	0.31
	สามารถร่วมมือกับชุมชนในการรักษาสาธารณสุขสมบัติ (23a05)	0.57	0.06	10.33	0.09	0.32
	สามารถเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (24a06)	0.60	0.06	10.08	0.10	0.31
ผลการทดสอบความเหมาะสม χ^2 เท่ากับ 258.67, df=223, p=0.051, GFI=0.937, AGFI0.915, RMSEA=0.022, RMR=0.043						

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order) ได้รับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: b) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error: SE) การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t Values) ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าความเชื่อมั่นของข้อมูล (Coefficient of Determination: R²) ของตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบดังแสดงในตารางที่ 2 กล่าวคือ องค์ประกอบของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มี 4 องค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์ทำให้ได้รับค่าต่าง ๆ ดังนี้

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading: b) ของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีองค์ประกอบที่ 1 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 องค์ประกอบที่ 2 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.96 องค์ประกอบที่ 3 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.95 องค์ประกอบที่ 4 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.94

ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error: SE) ทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 0.10-0.12

ค่าการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (t Values) ของค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 8.52-9.32 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P<.05)

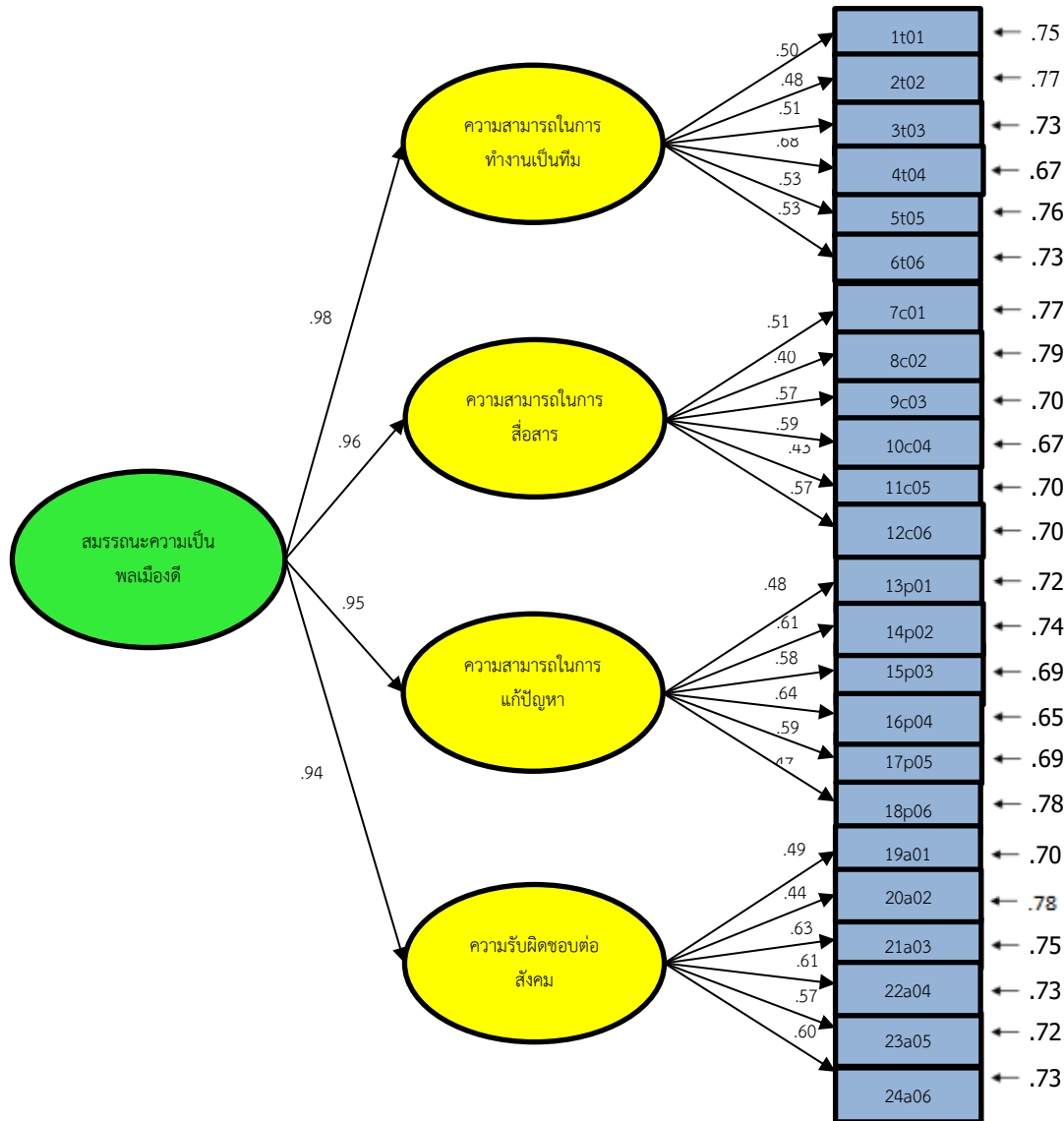
ค่าความเชื่อมั่นของข้อมูล (Coefficient of Determination: R²) ของทั้ง 4 องค์ประกอบองค์ประกอบที่ 1 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ 1.01 องค์ประกอบที่ 2 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ 0.96 องค์ประกอบที่ 3 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ 0.95 องค์ประกอบที่ 4 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เท่ากับ 0.94

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

องค์ประกอบ	b	SE	t	R ²
ความสามารถในการทำงานเป็นทีม (F_TW)	1.01	0.11	9.32	0.98
ความสามารถในการสื่อสาร (F_CO)	0.96	0.12	8.26	0.96
ความสามารถในการแก้ปัญหา (F_PR)	0.95	0.10	9.23	0.95
ความรับผิดชอบต่อสังคม (F_AC)	0.94	0.11	8.52	0.94
ผลการทดสอบความเหมาะสม χ^2 เท่ากับ 288.74, df=216, p=0.063, GFI=0.94, AGFI0.92, RMSEA=0.022, RMR=0.043				

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า โมเดลสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า df=216, p=0.063, RMSEA=0.022, CFI=1.00, ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) (χ^2) 288.74 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถในการทำงานเป็นทีม องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการสื่อสาร องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา และองค์ประกอบที่ 4 ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

เป็นบวกทุกค่าอยู่ที่ระหว่าง 0.46 – 0.62 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสอง (R^2) มีค่าระหว่าง 0.94-0.98 โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสรุปผลเป็นรายด้านได้ ดังนี้ 1) ด้านความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 โดยสามารถอธิบายความผันแปรร่วมกับสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีได้ร้อยละ 102 2) ด้านความสามารถในการสื่อสาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.96 โดยสามารถอธิบายความผันแปรร่วมกับสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีได้ร้อยละ 93 3) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.95 โดยสามารถอธิบายความผันแปรร่วมกับสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีได้ร้อยละ 91 4) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.94 โดยสามารถอธิบายความผันแปรร่วมกับสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีได้ร้อยละ 89 สรุปได้ดังภาพ 2

ภาพ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

ตารางที่ 3 ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีเปรียบเทียบของโมเดลสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี

ดัชนี	เกณฑ์วัด	ค่าสถิติในโมเดล	ผลการพิจารณา
ค่าสถิติไค-สแควร์ Chi-Square (χ^2)	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือ สัดส่วน χ^2/df ไม่เกิน 3	$P=.062, \chi^2/df= 1.151$	ผ่านเกณฑ์
GFI	> 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> 0.90	0.92	ผ่านเกณฑ์
CFI	> 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.022	ผ่านเกณฑ์
SRMR	< 0.05	0.043	ผ่านเกณฑ์

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้เพื่อ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งให้เห็นว่าองค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการทำงานเป็นทีม ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยอภิปรายผลองค์ประกอบรายด้านตามลำดับ ดังนี้ ด้านความสามารถในการทำงานเป็นทีม เป็นองค์ประกอบแรกของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี โดยผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม สามารถกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกัน ทำงานอย่างสร้างสรรค์แสดงความคิดเห็นของตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนตระหนักในบทบาทหน้าที่ และรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555) ที่ได้กล่าวถึง “วิธีการทำงานในทีมที่แตกต่างหลากหลายอย่างได้ผลดี (Work effective ib diverse teams)” ว่าประกอบด้วย การเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม และทำงานร่วมกับคนที่มีพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างได้ผลดี เปิดใจกว้างต่อความคิดเห็นและการให้คุณค่าที่แตกต่างหลากหลาย และยกระดับความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมไปสู่การสร้างแนวความคิดใหม่ วิธีการทำงานแบบใหม่ และคุณภาพของผลงาน

ด้านความสามารถในการสื่อสาร เป็นองค์ประกอบที่สองของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี โดยผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาและวิธีการสื่อสารที่เหมาะสม หมายถึง การเลือกใช้ภาษา วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับการทำงาน และแสดงออกด้วยความสุภาพทุกครั้ง สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ โดยการแสดงออกด้วยการวิเคราะห์และมีเหตุผลตามข้อเท็จจริง ไม่ก่อให้เกิดปัญหา ตลอดจนสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความเข้าใจของตนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม หมายถึง การเลือกใช้ภาษาและท่าทางในการถ่ายทอดสิ่งที่ตนเองเข้าใจโดยใช้เหตุผลและความถูกต้องเป็นหลัก สอดคล้องกับ Tiling และ Fadel (2009: 81) ที่ได้กล่าวว่า วิธีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นภาษาอย่างเกิดผลดี (interact effectively with others) ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพว่า ต้องรู้ว่าเมื่อไรควรฟังและเมื่อไรควรพูด และแสดงออกอย่างเคารพให้เกียรติ และแสดงพฤติกรรมอย่างมีอาชีพ

ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา เป็นองค์ประกอบที่สามของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี โดยผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้สามารถวิเคราะห์และระบุปัญหาได้อย่างถูกต้อง หมายถึง การวิเคราะห์และระบุ สาเหตุ ประเภท ระดับของปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ สามารถเสนอทางเลือกและวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาให้สำเร็จ และอธิบายวิธีการแก้ไขปัญหาได้อย่างชัดเจน และสามารถประเมิน สรุป และบันทึกผลการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ ชัดเจน และแสดงถึงการนำข้อค้นพบที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ (2555) ได้กล่าวว่า การแก้ปัญหาคือ กิจกรรมที่ต้องอาศัยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับปัญหา เมื่อแก้ปัญหาจะต้องคิดหาและดึงความรู้เก่าที่สามารถนำมาทำความเข้าใจกับปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาได้มาใช้ การที่บุคคลมีความรู้มากไม่ได้เป็น

การประกันว่าจะแก้ปัญหาสำเร็จ แต่หากบุคคลไม่มีความรู้บุคคลก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้และความสามารถจึงเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ปัญหาที่ส่งเสริมกันและสัมพันธ์กัน

ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นองค์ประกอบที่สี่ของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี ซึ่งเป็นองค์ประกอบสุดท้าย โดยผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้สามารถช่วยเหลือผู้อื่นและอาสาทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่ต้องให้ผู้อื่นมาร้องขอ สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น โดยการปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบของสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ที่ส่งผลให้เกิดผลดีต่อตนเองตลอดจนสังคมส่วนรวม และสามารถดูแลรักษาสาธารณะสมบัติด้วยความเต็มใจ ไม่นำทรัพย์สินของผู้อื่นเป็นของตนเอง ดูแลทรัพย์สินของผู้อื่นและส่วนรวม และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ ชวนีย์ พงศาพิชญ์ (2560) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นความรู้สึกรักของนักศึกษาในบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อส่วนรวมเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความเจริญก้าวหน้าของสังคม โดยการปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบของสังคม การระแวดระวังการกระทำที่เป็นภัยต่อสังคม การมีส่วนร่วมในการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม และการติดตามความเคลื่อนไหวของสังคม ซึ่งถ้านักศึกษามีจิตสำนึกในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมและปฏิบัติได้อย่างสม่ำเสมอก็จะช่วยทุกระดับทั้งในระดับของตนเอง ครอบครัว สถานศึกษา สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก ขับเคลื่อนไปได้อย่างมั่นคงและสมดุล

ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้เรียนต้องสามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถสื่อสารกับทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ระบุปัญหา และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ ตลอดจนพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม และยังสอดคล้องกับ ชาญณรงค์ วิไลชนม์ และทัศนศิริพันธ์ สว่างบุญ (2563) มีความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุ ผลสำเร็จตามเป้าหมาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย กติกา ข้อบังคับ หรือข้อตกลงที่สังคมยอมรับ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กระทำเพื่อผู้อื่นและสังคม แบ่งปันหรือของใช้ให้แก่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยมิได้ถูกบังคับหรือขอร้องให้ช่วยเหลือ โดยมีหวังผลตอบแทน มีความขยันหมั่นเพียร วางแผนจัดระบบการทำงาน และศึกษาหาความรู้ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค อันสัมพันธ์กับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีทั้ง 4 องค์ประกอบนั้น ซึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยสามารถนำไปใช้พัฒนาแบบสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี ตลอดจนพัฒนานวัตกรรมในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าสูงสุด ได้แก่ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนสามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้ และนอกจากนี้ ยังต้องพัฒนาองค์ประกอบอื่น ๆ ไปพร้อมกัน
2. จากผลการวิจัยพบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าน้อยสุด ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น ผู้สอนควรพัฒนาและให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
3. จากผลการวิจัยโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น หากผู้สอนต้องการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี ต้องศึกษาพฤติกรรมซึ่งและออกแบบกระบวนการให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งสี่ด้าน ได้แก่ ด้าน ความสามารถในการทำงานเป็นทีม ด้านความสามารถในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยสร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้และแบบวัดให้สอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นพลเมืองดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีในเชิงการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงทดลอง โดยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นพลเมืองดีทั้ง 4 องค์ประกอบ เพื่อให้ได้กระบวนการเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่องและครอบคลุมทุกองค์ประกอบ

เอกสารอ้างอิง

- ชวนีย์ พงศาพิชญ์. (2560). ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในกรุงเทพมหานคร : ปัญหาและแนวทางการส่งเสริม. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 6 (1). 33-49.
- ชาญณรงค์ วิไลชนม์ และทัศนศิรินทร์ สว่างบุญ. (2563). การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะความเป็นคนดีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วารสารวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 37 (101). 88-103.
- รัชดา แสงพุก และมนัสนันท์ หัตถศักดิ์. (2563). ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. วารสารวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 37 (102). 14-27.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สุนันท์ สีพาย. (2562). บทความของครูไทยในการศึกษา 4.0. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 25 (2). 3-14.
- อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์. (2555). การพัฒนาทักษะความคิดระดับสูง : Developing Higher Level of Thinking Skills. นครปฐม : ไอ คิว บুকเซ็นเตอร์.
- Hair et al. (2006). Multivariate data analysis. (7th ed.). New Jersey: Pearson Education International.
- Kahne, Joseph, & Westheimer, J. (2004), Summer. What Kind of citizen? The politics of educating for democracy. American Educational Research Journal. 41 (2). 237- 269.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.

Coping psychologically with social distancing during the COVID-19 pandemic: Women's accounts on Instagram

การรับมือทางด้านจิตใจกับการเว้นระยะห่างทางสังคมในช่วงการระบาดของโควิด-19: คำบอกเล่าของผู้หญิงบนอินสตาแกรม

Chomphunut Srichannil

ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล

Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University, Thailand

E-mail: chomphunut@buu.ac.th

Received: March 17, 2021; Revised: April 15, 2021; Accepted: April 27, 2021

Abstract

The COVID-19 pandemic and the resulting need for social distancing have spawned psychological challenges to people across the world. During this time of global crisis, women have been found to be more vulnerable to the negative psychological impact of the pandemic than men. This research explores how coping with social distancing is represented on Instagram by women. Data were collected using Instagram search function with the hashtags relevant to coping with social distancing. A total of 320 posts, including both texts and images, posted by female users between March and August 2020, were analyzed through reflexive thematic analysis. The findings of this study demonstrate the women's coping efforts to regulate negative emotions and generate positive emotions during social distancing. Such coping efforts include seeking social interactions, spending good times with close others, connecting with nature, finding pleasure at home, and regulating emotions. These findings suggest that therapeutic interventions that target flourishing through suffering may have the potential to promote psychological well-being and adaptive coping in times of anxiety and isolation, such as this pandemic.

Keywords: coping, social distancing, COVID-19, Instagram, reflexive thematic analysis

บทคัดย่อ

การระบาดของโควิด-19 ซึ่งส่งผลให้มีความจำเป็นต้องใช้มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมได้กลายเป็นความท้าทายทางจิตใจสำหรับผู้คนทั่วโลก ในช่วงเวลาแห่งวิกฤตนี้ มีการรายงานว่าผู้หญิงเผชิญกับผลกระทบทางลบ ด้านจิตใจมากกว่าผู้ชาย งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่าผู้หญิงนำเสนอวิธีการรับมือกับการเว้นระยะห่างทางสังคมบนอินสตาแกรมอย่างไร ข้อมูลวิจัยถูกเก็บรวบรวมมาจาก 320 โพสต์ในอินสตาแกรมที่มีรูปภาพและข้อความบรรยายเกี่ยวกับการรับมือกับการรักษา ระยะห่างทางสังคมของผู้หญิงซึ่งถูกโพสต์ระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนสิงหาคม 2563 ข้อมูลวิจัยถูกนำมาวิเคราะห์เชิง

คุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระเชิงสะท้อน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความพยายามของผู้หญิงในการลดอารมณ์ทางลบ และคงไว้ซึ่งอารมณ์ทางบวกในช่วงเวลาของการเว้นระยะห่างทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการแสวงหาปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม การใช้เวลาคู่คุณภาพกับคนสำคัญ การเชื่อมโยงกับธรรมชาติ การทำกิจกรรมที่เพลิดเพลินภายในบ้านและการกำกับอารมณ์ ผลการวิจัยเสนอแนะว่าวิธีการบำบัดทางจิตใจที่มุ่งเน้นความงอกงาม ผ่านความทุกข์ อาจมีศักยภาพในการช่วยส่งเสริมสุขภาพทางจิตและการรับมือทางจิตใจที่เหมาะสมในห้วงเวลาแห่งความกังวลและโดดเดี่ยวดังเช่นในช่วงของโรคระบาดนี้

คำสำคัญ: การรับมือ, ระยะห่างทางสังคม, โควิด-19, อินสตาแกรม, การวิเคราะห์แก่นสาระเชิงสะท้อน

Introduction

Since the beginning of 2020, people around the world have been battling against the unprecedented pandemic. Coronavirus disease 2019 (COVID-19), which first emerged in China in late December 2019, has continued to rapidly spread across the globe. This new infection is mainly transmitted through respiratory and close contact. To ameliorate the rapid spread of COVID-19, social distancing measures, such as lockdown, quarantine, isolation, and travel restrictions, have become the major global public health interventions to reduce human close contact and movement. The term “social distancing” is used in this article to refer to the practice of “staying-at-home” to avoid close physical contact to other people. This term is also used interchangeably with “home quarantine”. Social distancing, albeit not a new measure for controlling pandemics, is a novel phenomenon in the time of the COVID-19 pandemic where millions across the globe have been required to quarantine in their homes. It can be said that social distancing which has been introduced to manage the physical risks of COVID-19 infection has come with not only socioeconomic, but also psychological costs for the large population worldwide. A recent review by Serafini et al. (2020) concluded that home quarantine has adverse effects on mental health, causing post-traumatic stress symptoms, boredom, distress, frustration, and loneliness, and these psychological responses seemed to come from the interruption of daily activities, the restriction in social mobility, as well as the lack of face-to-face social interactions

Based on emerging evidence, it is evident that the social distancing policies enforced to control the COVID-19 pandemic have had profound mental health impacts on the general population globally, and especially on women, who were consistently found to be more vulnerable to the negative psychological impact of the pandemic than men (e.g., Gurvich et al., 2020; Rossi et al., 2020). It has also been well-documented that men and women cope with stressful events differently and women are more likely than men to seek social support and use emotion-focused coping to cope with stress (Salfi et al., 2020). From a biobehavioral perspective, in responding to stress, women are more likely to adopt a “tend and befriend” reaction, rather than a “fight-or-flight” one, as more typically adopted by men (Taylor et al., 2000).

Coping refers to “thoughts and behaviors that people use to regulate their emotions and address underlying problems” (Folkman & Moskowitz, 2007, p. 193). Coping research has widely suggested the significant effects of coping on emotional and behavioral outcomes (Frydenberg, 2014). Developed by Lazarus and Folkman (1984), the transactional theory of stress and coping proposes that an individual’s reaction to life stress is mediated by two significant processes: cognitive appraisal and coping. According to

this theory, when individuals appraise a situation to be harmful, threatening, or challenging (primary appraisal), they further assess the adequacy of their coping resources (secondary appraisal) and determine the use of coping strategies (coping). Situations that are appraised as endangering well-being and exceeding the individual's resources for coping are perceived as stressful. The theory initially proposed two types of coping. The first type is "problem-focused coping", in which the person makes attempts to directly deal with stressful events. The second type is "emotion-focused coping", in which the person engages efforts to regulate negative emotions triggered by perceived stressors. A third type of coping, "meaning-focused coping", was later introduced to address the person's efforts to regulate positive emotions (Folkman, 1997,2008). Dealing with stressors effectively requires the use of different coping strategies that match the appraised controllability of the situation (i.e., the goodness-of-fit hypothesis). Problem-focused coping is believed to be more adaptive in the face of perceived controllable situations. In contrast, emotion-focused and meaning-focused coping are proposed to be more helpful in situations perceived to be uncontrollable (Lazarus & Folkman, 1984; Roubinov, Turner, & Williams, 2015).

Understanding the coping efforts is crucial as this understanding can guide therapeutic resources and interventions for enhancing adaptive coping during this ongoing pandemic and beyond. Despite the significance of this topic, there remain limited studies that address coping behaviors of the public during the COVID-19 outbreak (e.g., Fullana, Hidalgo-Mazzei, Vieta, & Radua, 2020) and the existing studies are mostly quantitative, using online survey.

During this time of epidemic, where social distancing is required, it appears that more people have been turning to social media for social interactions as well as for portraying and making sense of their life during the pandemic (Chen, Lerman, & Ferrara, 2020). Compared to men, women showed a greater usage of social networking sites (Kimbrough, Guadagno, Muscanell, & Dill, 2013) and were more likely to use social media to cope with the social isolation of the COVID-19 pandemic (Prowse et al., 2021). Instagram, one of the most popular image-based social media platforms, is a valuable site for understanding the resources people use to respond to social distancing.

Given the integration of online social media in people's lives, the potential of social media data for qualitative studies has been highlighted in the literature. McKenna, Myers, and Newman (2017) pointed out that "the emergence of social media on the Internet provides qualitative researchers with a new window into people's outer and inner worlds, their experiences and their interpretation of these" (p. 87). Similarly, Morison, Gibson, Wigginton, and Crabb (2015) suggested that online spaces are valuable for "exploring how social realities are constructed through textual and visual processes" (p. 5). The literatures reviewed revealed that there is limited research examining how women, who were identified as more vulnerable than men to the negative psychological impact of the current pandemic, cope with social distancing during the COVID-19 epidemic. The pervasive use of online social media among women was also reported. Additionally, much relevant research to date has relied on quantitative survey methodology. This research thus aimed to address these gaps by qualitatively investigating how coping psychologically with social distancing during the COVID-19 pandemic is represented by women on Instagram. The findings of this

study could provide insights that may inform psychological interventions that meet the unique needs of the individuals in times of this and future pandemics.

Methods

Data collection

This study obtained ethical approval by the Institutional Review Board for Burapha University. Careful attention was paid to ensuring that the participants' anonymity was maintained. The hashtags used to gather the data are not identified in this paper. Photos from posts were not presented and only descriptions about the photos were provided. The selected quotes are supplemented with a randomly assigned number.

In this study, both textual and visual data were collected as they together contribute to the overall communicative meaning, thus enhancing an understanding of the phenomenon under study (McKenna et al., 2017). The data for this study were messages and images posted on Instagram between March and August 2020 (the most intense period of social distancing) by women describing how they were trying to cope with their home quarantine life. The data were gathered using Instagram search function with the hashtags relevant to coping with social distancing. Posts were included in the analysis if they: 1) were from a different woman (one post for one woman); 2) provided some detailed descriptions about how she was trying to cope with social distancing; and 3) were in English. Comments from individual followers in response to the post were excluded. The total of 320 posts that best met the inclusion criteria was included in the analysis (Braun & Clarke, 2013).

Data analysis

The data were analyzed within a social constructionist framework (Burr, 2015), following the version of reflexive thematic analysis outlined by Braun and Clarke (2013, 2019). The analysis was based on an inductive approach, where the analysis is conducted in a bottom-up fashion, enabling fidelity to the data. The focus of the analysis is largely on semantic meanings, with the aim to get close to the meanings attached to both textual and visual data as well as to gain a deeper understanding of some underlying meanings of the data. Textual content and its incorporated image from each individual post were treated as the same dataset and analyzed simultaneously.

The analysis began with reading and re-reading each post. In this initial stage, careful attention was paid to both textual and visual meanings and notes made of anything that appeared to be relevant to the research question. Within each dataset, codes that captured both explicit and implicit meanings of the textual and visual data were identified. After that, all codes were compiled into a long list of codes. Codes relating to a particular concepts or meanings were clustered together to develop a table of candidate themes with associated codes. These themes were further refined before the final set of themes was developed, defined, and named for writing up the analysis. From this analysis, five themes related to coping with social distancing were identified and are presented in this paper.

Results

Reflexive thematic analysis of the data identified five common themes that represent the way in which the women in this study tried to cope psychologically with social distancing during the COVID-19 pandemic.

Seeking social interactions: “We are all human and need interaction”

Many posts disclosed a struggle with social distancing and a desire for social connectedness. One example of this is a post of an image of a woman hugging a big teddy bear with the caption: “*when you are not allowed to hug people...*” (21). The need for the sense of connectedness to others appeared to be remarkable during the time of required social distancing.

“I’m definitely shy and an introvert by nature (despite what people think), but I never realized the psychological impact of literally not seeing another human being physically for 3 to 5 days at a time.” (29)

This message demonstrates that the emotional impact of home quarantine was so obvious that even individuals who are not normally sociable can recognize the psychological impact of the lack of social closeness. The absence of “normal” social interactions during home quarantine was viewed as “abnormal”, reflecting the loss of a sense of normalcy which is prevalent in a time of social isolation, as described by Walsh (2020). Normalcy, in this sense, seems to be something Banerjee and Rai (2020) referred to as “unlimited social interaction”. The unexpected experience of “limited” or “restricted” social interaction led to a realization that “*we are all human and need interaction, touch, and compassion*” (29). A desire for actual human interactions appeared to be frequently presented on Instagram in a form of nostalgia. For example, there was an attempt to get close to pre-pandemic times by engaging in pretend play.

“[Name of friend] and I are pretending that I’m going to her place for a barbecue. I don’t ever remember playing pretend without dressing up so I did!” (65)

The photo that accompanies this caption is a mirror selfie of a woman wearing a long dress. Pretending to dress up for a party in the time that social events were inhibited clearly reflected a strong desire for social gatherings. It seems that the feelings of nostalgia were triggered by loneliness, and that engaging in nostalgic memories recreated a sense of social connectedness and offered a sense of meaning in life (Sedikides, Wildschut, Arndt, & Routledge., 2008).

Technology was also viewed as helpful for staying connected to loved ones. For example, one woman posted a photo of herself with a blossom background and wrote:

“This picture made me so happy. We’ve been sending our fam pictures from our daily life (mostly walks) to show them that we are doing good” (150).

There is also a noticeable pattern of the self-photography postings. Posting a photo of oneself on Instagram is in itself a means of connecting oneself to others, which represents an attempt to seek social connectedness in the time of social isolation. Also, a frequent ending of postings after sharing one’s own ways to cope with social distancing appeared to be in a form of questions. Some examples of the questions are “*How are you coping with SOCIAL DISTANCING?!*” (132) or “*What’s making you feel more at ease?*” (215). Such questions, aiming to seek shared experiences of struggle and coping with social distancing, may

be viewed as a way of seeking a sense of commonality and connectedness. The overall account of this theme indicates the women's attempts to seek social connection and support to gain a sense of normalcy and connectedness, and such attempts reflect the use of emotion-focused coping (Lazarus & Folkman, 1984).

Spending good times with close others: “Love is stronger than fear and death”

People basically need to feel a sense of belonging and security especially in the face of insecurity and uncertainty such as this COVID-19 pandemic. It is, thus, not surprising that spending good times with close others was pervasively presented on Instagram as a significant source of support and resilience, which is aligned with the results of prior research (Evans et al., 2020)

A selfie of a couple and family members with smiles and positive captions appeared to be presented pervasively. For example, one woman presented a photo of a smiley couple selfie with a dry landscape in the background and wrote *“love is stronger than fear and death”* (69). It seems that a selfie of a happy couple represents “love”, and a background of dry landscape reflects “fear and death”.

Photos of family engaging shared activities not only indoors, but also outdoors were also widespread. Spending time with significant others in beautifully relaxed environment appeared to be commonly seen as a helpful way for dealing with the stress and boredom of home quarantine. One woman, for instance, shared a photo of a smiley couple selfie with a flowery and sunny background, together with the following caption:

“We decided walking around and enjoying this beautiful sunny day. The Coronavirus can't avoid this beautiful sunny day.” (261)

Time engaging with family outdoors was seen as relaxing and relieving the tension of home confinement, as further shown in the next example.

“Been feeling that quarantine funk lately so I decided to take the girls to the park for a picnic. The fresh air and a change of scenery were exactly what I needed, plus the girls were able to let their crazies out.” (192, a photo of two girls sitting on a picnic blanket and hugging each other.)

A quality time spent with their significant others during social distancing was viewed as *“a little bit of light pushes away a lot of darkness”* (300) and as *“a great escape”* (175). In addition, several women expressed a sense of appreciation of such together times. For instance, a selfie shot of a woman and her child smiling was posted with the caption *“I'm learning or being reminded rather, how special these moments are”* (320). Another example is a couple selfie with the caption *“Feeling super grateful for my quarantine silver lining. Thanks for all you do to get me laughing and put a smile back on my face”* (11). These accounts suggest that the women made efforts to remind themselves of the benefits they gained from the stressful time of home quarantine. Such accounts point to “the notion of co-occurrence of negative and positive state” (Folkman & Moskowitz, 2007, p. 202) and mirror the concept of benefit reminding which is a form of meaning-focused coping (Folkman, 2008). The overall account of this theme is similar to the concept of family resilience wherein Black and Lobo (2008) identified family time and shared recreation as significant not only for surviving a crisis, but also for growing stronger mind and family ties.

Connecting with nature: “Nature is a wonderful thing”

Connecting with a natural environment in various forms, including undertaking nature-based recreation outside, either in public or private spaces, as well as being around natural objects indoors, was presented by several Instagram users as ways for coping with home quarantine during the COVID-19 pandemic. In other words, there was an attempt at “*getting the outside in*” (8) by bringing nature, such as plants and flowers, inside the house. For example, one woman posted a snapshot of an orchid with the caption “*simple pleasures in these strange times, nature is a wonderful thing, I love looking at this beautiful orchid*” (212). Another attempt was “*bringing inside out*” (8) by undertaking nature-based activities such as walking in a park or having a cup of coffee in the backyard.

Undertaking outdoor activities in a natural environment was seen as helpful by a number of women for coping with home quarantine during the COVID-19 pandemic (Fullana et al., 2020). Common images depicted are the landscape of mountains, lakes, trees, flowers, garden, sky, and sunshine. These photographs are often accompanied by positive descriptions. For instance, a woman posted an image of blue sky together with its caption “*nice to go out on a local walk and take in the views*” (25). Undertaking enjoyable activities in the presence of nature, which represents the use of emotion-focused coping (Lazarus & Folkman, 1984), was often depicted in ways that help maintain sanity during home quarantine, such as “*space to breathe*” (111), “*therapeutic*” (133), “*a lifesaver*” (198), as well as “*such a treat*” (55).

Why might the women find connecting with nature helpful? Drawing on three concepts of biophilia, attention restoration and stress reduction, Capaldi, Passmore, Nisbet, Zelenski, and Dopko (2015) explained that the need to connect with nature is an innate part of human nature; in order to survive, humans need to rely on nature. Additionally, engaging in nature requires effortless attention, allowing individuals to act freely, and leading to a reduction in psychophysiological stress. This means that engagement with nature helps generate positive emotions or “the feeling good component of wellbeing” (p.3) and promotes a sense of meaningfulness, autonomy, and vitality or “the functioning well component of wellbeing” (p.5).

Finding pleasure at home: “Adding colors to my quarantine home”

Engaging in favorite and pleasurable indoor activities (e.g., cooking, decorating home, drawing, and listening to music) was another coping resource commonly presented on Instagram. Among the indoor activities presented, cooking and baking, spending time with pets, as well as reading and writing seem to be most popular. One woman, for instance, showed a photo of her holding a dish of food, with the caption “*throughout this quarantine, I've really been leaning into my love of cooking to stay sane*” (57).

Time with pets appeared to be another popular indoor activity during home quarantine. Pets, mostly dogs and cats, were seen as “*so soothing and calming*” (13, a photo of a cat sleeping), as “*it would just make me feel better because having any sort of furry companion can make anybody's day better*” (61, a photo of a dog and a rabbit sitting nearby). Photos of pets often presented with positive narrative, for example, the description that “*I will be fine at home during quarantine, I have my cat*” was presented with a photo of a cat lying on a bed (10). Other different activities were also presented, such as decorating home with flowers “*adding colors to my quarantine home*” (39, a photo of flowers) and taking a bath during mid-day captioned “*mid-day bath. Because why not?*” (3, a photo of feet in a bathtub).

Although the women reported using different activities to find pleasure at home, they seemed to use those activities with a shared purpose, which was to reduce boredom and loneliness of social distancing, and this reflects the use of emotion-focused coping (Lazarus & Folkman, 1984). This is relevant to what has been documented in recent studies, indicating the pervasive use of leisure in the time of social distancing as an “escape from stress of the disease, unemployment, and boredom of home confinement” (Stodolska, 2020, p.4).

Regulating emotions: “Be gentle with your heart space in the meantime”

Efforts to regulate emotion to remain positive about oneself and life during social distancing were widespread on Instagram. Often, quotes speak to the significance of being happy, which can be achieved through personal agency, being able to exercise control over their circumstances. Many women expressed their attempts to regulate their emotions by paying attention to the positive aspects of social distancing, as illustrated in the fairly long description below:

“There are many things to feel worried or stressed about. We have been trying to look at the positive. We nap when we want, we can stay in our pajamas all day long, and we have this time to be together and bond with our baby. I won’t lie that I’m not a little sad that our families are missing out on her being so little, but I know that there will be many more memories to make when it’s safer” (6, a photo of a baby sleeping).

It is apparent that there is a mixture of both negativity and positivity presented in the above caption, indicating the woman’s effort to counterbalance the negative sides of social distancing with the positive sides of it. Her account resonates well with the concept of the positive side of trauma as described by Janoff-Bulman and Berger (2000), the experience of trauma survivors “is not a case of either-or, of losses versus gains, but rather of losses and gains coexisting” (p. 32). Similarly, Folkman (2010) indicated that “positive emotions occur alongside negative emotions throughout intensely stressful period” (p. 902), and these positive emotions play a critical role in sustaining coping efforts over time.

“Positive” music and books, meditation, as well as some physical efforts, such as exercising or putting on make-up and dressing up while staying at home, were also drawn upon to experience some positive emotions. For example, one woman posted a selfie snapshot of her wearing a red top and pink make-up on her face, with the corresponding caption:

“It’s a #workfromyourcouch kind of day. Got my workout in this morning, put my make up on and I feel like a new person! It’s crazy how little things can change your day for the better! What do you do to make your day better?” (54).

For this woman, maintaining her good appearance means maintaining her good mental health. Such practices appeared to be drawn upon by the women purposefully, not for entertaining and relaxing, but for soothing and healing. Emotional regulation was also presented in the form of an effort to be more realistic. To be realistic is to accept that “it’s okay to not to be okay” (215), “to control the controllable” (27) and “to reinvent yourself and NOT get lost in a false reality” (29).

This final theme represents the attempts of women to reappraise the meaning of the stressful event and infuse ordinary events with positive meaning in order to generate positive emotions. These

attempts reflect the desire to feel good and the use of meaning-focused coping (Folkman, 1997, 2008). Overall, the women's various efforts to regulate their emotions indicate their struggles, and, at the same time, their attempts to actively take control of their emotions. Such emotional regulation is significant in this unsettling time of the current pandemic, as Folkman (2008) indicated that "the desire to feel good takes on critical importance for maintaining mental and physical well-being during difficult times" (p. 11).

Concluding Discussion and Implications

The overall findings of this study indicate that the women appeared to draw upon common resources to mitigate negative impacts and bolster positive emotions, which are in close alignment with the notion of "ordinary magic" (Masten, 2015). According to this notion, resilience does not depend on extraordinary resources, but only requires ordinary resources such as a close and good relationship with significant others, interacting with nature, pursuing leisure activities, and regulating emotions, as represented by the women in this study. The women appeared to hope that drawing on those ordinary resources would help them get through this extraordinary time of social distancing. The findings also support the view that women typically use the "tend and befriend" response to cope with emotional stress (Taylor et al., 2000). The tending response of women in this study involved connecting with nature, finding pleasure at home, and emotional regulation. Seeking social interaction and spending time with significant others reflected the befriending response of the women.

Although some accounts of the women reflected the use of problem-focused coping, such as making fabric masks or following the social distancing rules when going outside, the overall findings represent more common use of positive emotional-focused and meaning-focused coping to manage the negative psychological impact of social distancing. These findings were broadly in line with those of other recent studies indicating that women were more likely to cope with the social isolation of COVID-19 through seeking social connection and emotional support using social media than men (Prowse et al., 2021), and that meaning-focused coping was a common coping strategy that has been used to maintain positive emotions during the COVID-19 outbreak (August & Dapkewicz, 2020). The use of such positive coping strategies reflects "the desire to feel good" in the midst of a difficult time (Folkman & Moskowitz, 2007) and was found to be strongly associated with a decrease of negative psychological symptoms, such as stress, anxiety, and depression (Eisenbeck, Pérez-Escobar, & Carreno, 2021).

Drawing upon the transactional theory of stress and coping (Lazarus & Folkman, 1984), the psychological struggles of women suggest that they perceived social distancing following the COVID-19 outbreak as harmful to their normal way of living (primary appraisal), and the women seemed to appraise the situation as uncontrollable. This cognitive appraisal led the women to look for personal and social resources (secondary appraisal) and use the available resources they had for the shared therapeutic purpose (coping). It should be noted that the findings of this study, which represented the overall positive coping, are not a reflection of what the women did or achieved, but rather only one possible representation of what they believed to be helpful and, therefore, tried to achieve.

The findings of this study point to the importance of therapeutic interventions that address existential concerns and aim to cultivate meaning and promote human flourishing in time of suffering.

During time of crisis, such as this COVID-19 pandemic, counselors (as well as other therapeutic practitioners) are likely to encounter more existential issues in their therapeutic work, such as loneliness, anxiety, and boredom. As such, it is essential for counselors to prepare themselves well for working with such issues. In working with the existential issues, based on the findings of this and other studies (e.g., Eisenbeck et al., 2021), therapeutic work should focus not only on exploring and understanding suffering (to reduce negative emotions) but also on reappraising meanings and facilitating personal flourishing (to promote positive emotions). Interventions based on the more integrative framework of existential positive psychology (e.g., Wong, 2020), which emphasizes working on both negative and positive aspects of existential concerns, seem to be especially relevant to this current time of global crisis. In addition, as indicated in this and previous research (Prowse et al., 2021), social media has become a significant coping resource for women during this COVID-19 pandemic, it would, therefore, be useful to use social media as a means of disseminating adaptive coping-related knowledge to a wider (female) audience online.

In terms of the limitations of this study, it should be first noted that, due to the nature of social media data, there was lack of individual and contextual information of the women in this study. Such background information may help develop a deeper understanding of the underlying meanings of the data. In addition, the posts included in the analysis were limited only to female users and to different women, the findings thus provided a broad representation of the women's accounts. Future research may wish to explore accounts of psychological coping of different groups of people, especially vulnerable groups who are likely to be at high risk of negative psychological effects.

Despite those limitations, this research makes a significant contribution in being the first qualitative study that investigated how coping with social distancing is represented by women on Instagram. This study thus contributes to the limited existing literature in psychology that used Instagram as a qualitative data source, and to the emerging literature on coping with the psychological impact of social distancing in the time of the current pandemic. The overall findings, which demonstrate the women's coping efforts to maintain positive emotions through the use of ordinary psychological resources, suggest that therapeutic interventions aimed at flourishing through suffering may offer adaptive promise for promoting psychological well-being and adaptive coping in times of anxiety and isolation, such as this pandemic.

References

- August, R., & Dapkevicz, A. (2020). Benefit finding in the COVID-19 pandemic: College students' positive coping strategies. *Journal of Positive School Psychology*. 1-14.
- Banerjee, D., & Rai, M. (2020). Social isolation in Covid-19: the impact of loneliness. *Int. J. Soc. Psychiatry*. 66. 525–527.
- Braun, V., & Clarke, V. (2013). *Successful qualitative research: A practical guide for beginners*. London: Sage
- Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*. 11 (4). 589-597.
- Burr, V. (2015). *Social constructionism (3rd nd.)*. Hove: Routledge.
- Capaldi, C. A., Passmore, H. A., Nisbet, E. K., Zelenski, J. M., & Dopko, R. L. (2015). Flourishing in nature: A review of the benefits of connecting with nature and its application as a wellbeing intervention. *International Journal of Wellbeing*. 5 (4). 1-16.
- Chen, E., Lerman, K., & Ferrara, E. (2020). Tracking social media discourse about the covid-19 pandemic: Development of a public coronavirus twitter data set. *JMIR Public Health and Surveillance*. 6 (2). e19273.
- Eisenbeck, N., Pérez-Escobar, J. A., & Carreno, D. F. (2021). Meaning-Centered Coping in the Era of COVID-19: Direct and Moderating Effects on Depression, Anxiety, and Stress. *Frontiers in Psychology*. 12. 667.
- Evans, S., Mikocka-Walus, A., Klas, A., Olive, L., Sciberras, E., Karantzas, G., & Westrupp, E. M. (2020). From 'It has stopped our lives' to 'Spending more time together has strengthened bonds': The varied experiences of Australian families during COVID-19. *Frontiers in psychology*. 11. 2906.
- Folkman, S. (1997). Positive psychological states and coping with severe stress. *Social Science and Medicine*. 45 (8). 1207–1221.
- Folkman, S. (2008). The case for positive emotions in the stress process. *Anxiety, Stress, and Coping*. 21 (1). 3-14.
- Folkman, S., & Moskowitz, J. T. (2007). Positive affect and meaning-focused coping during significant psychological stress. In M. Hewstone, H. A. W. Schut, J. B. F. De Wit, K. Van Den Bos, & M. S. Stroebe (Eds.). *The Scope of Social Psychology: Theory and Applications* (p. 193–208). Psychology Press.
- Frydenberg, E. (2014). Coping research: Historical background, links with emotion, and new research directions on adaptive processes. *Australian Journal of Psychology*. 66 (2). 82-92.
- Fullana, M. A., Hidalgo-Mazzei, D., Vieta, E., & Radua, J. (2020). Coping behaviors associated with decreased anxiety and depressive symptoms during the COVID-19 pandemic and lockdown. *Journal of Affective Disorders*. 275. 80-81.
- Gurvich, C., Thomas, N., Thomas, E. H., Hudaib, A. R., Sood, L., Fabiatos, K., ... & Kulkarni, J. (2020). Coping styles and mental health in response to societal changes during the COVID-19 pandemic. *International Journal of Social Psychiatry*. 0020764020961790. 1-10.
- Janoff-Bulman, R., & Berger, A. R. (2000). The other side of trauma: Towards a psychology of appreciation. In J. H. Harvey & E. D. Miller (Eds.). *Loss and trauma: General and close relationship perspectives* (p. 29–44). Brunner-Routledge.

- Kimbrough, A. M., Guadagno, R. E., Muscanell, N. L., & Dill, J. (2013). Gender differences in mediated communication: Women connect more than do men. *Computers in Human Behavior*, 29 (3), 896-900.
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. New York: Springer publishing company.
- Masten, A. S. (2015). *Ordinary magic: Resilience in development*. Guilford Publications.
- McKenna, B., Myers, M. D., & Newman, M. (2017). Social media in qualitative research: Challenges and recommendations. *Information and Organization*, 27(2), 87-99.
- Morison, T., Gibson, A. F., Wigginton, B., & Crabb, S. (2015). Online research methods in psychology: Methodological opportunities for critical qualitative research. *Qualitative Research in Psychology*, 12 (3), 223-232.
- Prowse, R., Sherratt, F., Abizaid, A., Gabrys, R. L., Hellemans, K. G., Patterson, Z. R., & McQuaid, R. J. (2021). Coping With the COVID-19 Pandemic: Examining Gender Differences in Stress and Mental Health Among University Students. *Frontiers in Psychiatry*, 12, 439.
- Rossi, R., Socci, V., Talevi, D., Mensi, S., Niolu, C., Pacitti, F., ... & Di Lorenzo, G. (2020). COVID-19 pandemic and lockdown measures impact on mental health among the general population in Italy. *Frontiers in psychiatry*, 11, 790.
- Roubinov, D. S., Turner, A. P., & Williams, R. M. (2015). Coping among individuals with multiple sclerosis: Evaluating a goodness-of-fit model. *Rehabilitation psychology*, 60 (2), 162-168.
- Salfi, F., Lauriola, M., Amicucci, G., Corigliano, D., Viselli, L., Tempesta, D., & Ferrara, M. (2020). Gender-related time course of sleep disturbances and psychological symptoms during the COVID-19 lockdown: A longitudinal study on the Italian population. *Neurobiology of Stress*, 13, 100259.
- Sedikides, C., Wildschut, T., Arndt, J., & Routledge, C. (2008). Nostalgia: Past, present, and future. *Current Directions in Psychological Science*, 17 (5), 304-307.
- Serafini, G., Parmigiani, B., Amerio, A., Aguglia, A., Sher, L., & Amore, M. (2020). The psychological impact of COVID-19 on the mental health in the general population. *QJM: An International Journal of Medicine*, 113 (8), 531-537.
- Stodolska, M. (2020). #QuarantineChallenge2k20: Leisure in the time of the pandemic. *Leisure Sciences*, 1-8.
- Taylor, S. E., Klein, L. C., Lewis, B. P., Gruenewald, T. L., Gurung, R. A., & Updegraff, J. A. (2000). Biobehavioral responses to stress in females: tend-and-befriend, not fight-or-flight. *Psychological review*, 107 (3), 411-429.
- Walsh, F. (2020). Loss and resilience in the time of COVID-19: Meaning making, hope, and transcendence. *Family process*, 59 (3), 898-911.
- Wong, P. T. (2020). Existential positive psychology and integrative meaning therapy. *International Review of Psychiatry*, 32 (7-8), 565-578.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

วัตถุประสงค์

ด้วยสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มีนโยบายสนับสนุนการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการวัดผลการศึกษา สถิติ การวิจัยทางการศึกษา จิตวิทยา และผลงานวิชาการในรูปแบบวารสาร เพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาทางหนึ่ง จึงได้จัดทำวารสารการวัดผลการศึกษา มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านการวัดผลการศึกษา สถิติ การวิจัยทางการศึกษา จิตวิทยา ทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครู นักศึกษา นักวัดผลการศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
3. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
4. เพื่อสร้างเครือข่ายและพัฒนาองค์ความรู้เชิงวิชาการและเชิงประยุกต์ด้านการวัดผลการศึกษา สถิติ การวิจัยทางการศึกษา จิตวิทยา และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์ (ภาษาไทย/ ภาษาอังกฤษ)

1. บทความวิจัย (Research Article)
2. บทความวิชาการ (Academic Article)
3. บทความปริทัศน์ (Article Review)
4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)
5. บทวิจารณ์เชิงวิชาการ (Critique/ Discussion Paper)
6. กรณีศึกษา (Case Study)

คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับ

1. พิมพ์ด้วยกระดาษ เอ 4 (พิมพ์หน้าเดียว) จำนวนไม่เกิน 15 หน้า (นับรวมบทคัดย่อ รูปภาพ ตาราง เอกสารอ้างอิง และภาคผนวก)
2. ส่วนประกอบของบทความวิจัย ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง ส่วนบทความวิชาการ ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ เนื้อหา สรุป และเอกสารอ้างอิง

หมายเหตุ: ทุกบทความต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในกรณีที่ตีพิมพ์บทความเป็นภาษาต่างประเทศ ต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยด้วย

ข้อกำหนดการจัดพิมพ์ต้นฉบับบทความ

ผู้พิมพ์ต้องจัดพิมพ์บทความตามข้อกำหนดเพื่อให้มีรูปแบบการตีพิมพ์เป็นมาตรฐานแบบเดียวกัน ดังนี้

1. การจัดเค้าโครงหน้ากระดาษ ขนาด เอ 4 จำนวนไม่เกิน 15 หน้า
2. กรอบของข้อความ ระยะขอบของหน้ากระดาษในแต่ละหน้ากำหนดดังนี้ จากขอบบน 1.0 นิ้ว ขอบล่าง 1.0 นิ้ว ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 1.25 นิ้ว
3. ตัวอักษร ใช้แบบ TH SarabunPSK เหมือนกันตลอดทั้งบทความ
4. รายละเอียดต่างๆ ของบทความ กำหนดดังนี้
 - ชื่อเรื่อง (Title)
 - ชื่อเรื่องภาษาไทย กำหนดขีดซ้าย ขนาด 18 point ตัวหนา
 - ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 18 point ตัวหนา
 - ชื่อผู้พิมพ์ (Author)
 - ชื่อผู้พิมพ์ลำดับที่ 1 ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 18 point ตัวหนา ชื่อหน่วยงานของผู้พิมพ์ และ E – Mail ที่ติดต่อได้ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 16 point ตัวธรรมดา
 - ชื่อผู้พิมพ์ลำดับถัดไป (ถ้ามี) กำหนดขีดซ้าย ขนาด 16 point ตัวหนา ชื่อหน่วยงานของผู้พิมพ์ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 16 point ตัวธรรมดา
 - บทคัดย่อ (Abstract)
 - หัวข้อ บทคัดย่อ และ Abstract กำหนดขีดซ้าย ขนาด 18 point ตัวหนา
 - เนื้อความของบทคัดย่อภาษาไทยและบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) บรรทัดแรกจัดย่อหน้า โดยเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.5 นิ้ว ขนาด 16 point ตัวธรรมดา และบรรทัดถัดไปกำหนดขีดซ้าย ตัวธรรมดา
 - คำสำคัญ (Keyword) ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เลือกใช้คำที่เกี่ยวข้องกับบทความ อย่างน้อย 3 คำ ขนาด 16 point ตัวธรรมดา
 - การพิมพ์หัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย
 - หัวข้อใหญ่ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 18 point ตัวหนา
 - หัวข้อย่อย จัดย่อหน้าเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.5 นิ้ว ขนาด 16 point ตัวหนา
 - เนื้อความของแต่ละหัวข้อ บรรทัดแรกจัดย่อหน้าโดยเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.5 นิ้ว ขนาด 16 point ตัวธรรมดา และบรรทัดถัดไปกำหนดขีดซ้าย
 - คำศัพท์ ใช้ศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน
 - กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) กล่าวถึงเฉพาะการได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยเท่านั้น
 - ภาพและตารางประกอบ กรณีมีภาพหรือตารางประกอบ กำหนดการจัดพิมพ์ดังนี้
 - ภาพประกอบและตารางประกอบทั้งหมดที่นำมาอ้างอิงต้องไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ผลงานของผู้อื่น
 - ภาพประกอบจัดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ และไม่ต้องตีกรอบภาพ
 - ชื่อภาพประกอบจัดอยู่ใต้ภาพ ใช้คำว่า ภาพที่ ต่อด้วยหมายเลขภาพและข้อความบรรยายภาพ กำหนดกึ่งกลางของหน้ากระดาษ ขนาด 16 point ตัวธรรมดา
 - ชื่อตารางประกอบจัดอยู่เหนือเส้นคั่นบนสุดของตาราง ใช้คำว่า ตารางที่ ต่อด้วยหมายเลขตาราง และข้อความบรรยายตาราง กำหนดขีดขอบซ้ายของหน้ากระดาษ ขนาด 16 point ตัวธรรมดา

– บอกแหล่งที่มาของภาพประกอบ ตารางประกอบที่นำมาอ้าง โดยพิมพ์ห่างจากชื่อภาพหรือเส้นค้นได้ ตาราง กำหนดเว้นระยะห่าง 1 บรรทัด บรรทัดแรกจัดย่อหน้าโดยเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.5 นิ้ว ขนาด 16 point ตัวธรรมดา และบรรทัดถัดไปกำหนดชิดซ้าย

5. การพิมพ์เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

- 1) เอกสารอ้างอิงทุกลำดับที่ปรากฏอยู่ท้ายบทความต้องมีการอ้างอิงอยู่หรือกล่าวถึงในเนื้อหาของบทความ
- 2) จัดพิมพ์เรียงลำดับเอกสารอ้างอิงก่อนหลังตามตัวอักษร และยึดรูปแบบตามรูปแบบของ APA (American Psychology Association) กำหนดชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษ ขนาด 16 point ตัวธรรมดา

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิง

บทความวารสาร

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่). หน้า.

หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

การอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. สืบค้นเมื่อ..... จาก

Author, A. A., & Author, B. B. (Date of publication). Title of article. Title of journal, volume number.

Retrieved month day, year, from <http://www.someaddress.com/full/url/>.

รัับวันที่
ผู้รับ.....

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ วารสารการวัดผลการศึกษา
 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการวารสารการวัดผลการศึกษา

เรื่อง ขอตีพิมพ์บทความลงวารสารการวัดผลการศึกษา

- ชื่อผู้ส่งบทความ (ภาษาไทย)
 (ภาษาอังกฤษ)
- ชื่อวุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด ชื่อย่อ.....
- ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....
- สถานภาพผู้ส่งบทความ
 4.1 () อาจารย์ () อื่นๆ ระบุคณะ.....สถาบัน.....
 4.2 () นักศึกษา ปริญญาเอก ปริญญาโท หลักสูตร.....
 สาขา.....คณะ.....สถาบัน.....
 โปรดระบุชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)
 4.2.1 ชื่อ.....ที่ทำงานปัจจุบัน.....
 4.2.2 ชื่อ.....ที่ทำงานปัจจุบัน.....
- ประเภทของบทความ () บทความวิจัย (Research article) () บทความวิชาการ (Review article)
 () บทความปริทัศน์ () บทความเรื่องสั้น () บทแนะนำหนังสือ
- ที่อยู่ผู้ส่งบทความ (ที่ติดต่อได้สะดวก).....
- เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้โทรสาร.....e - mail.....
- สิ่งที่ส่งมาด้วยเพื่อให้กรรมการพิจารณา
 () ไฟล์ บทความวิจัย / บทความทางวิชาการ ใส่แผ่น CD – ROM และ
 () แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ และเอกสารพิมพ์ต้นฉบับ จำนวน 2 ชุด ส่งที่ กองบรรณาธิการวารสารการวัดผลการศึกษา
 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 114 สุขุมวิท 23
 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กทม 10110
- ต้นฉบับที่ส่งให้พิจารณาเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ ไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น และยินดีแก้ไขตามที่กองบรรณาธิการ
 เสนอแนะ

ผู้ส่งบทความ ลงชื่อ

(.....)

ส่วนของกองบรรณาธิการ

ผลการพิจารณาในเบื้องต้น

ลงนาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ประเสริฐสิน)

ตำแหน่ง บรรณาธิการวารสารการวัดผลการศึกษา

วันที่

หรือ กรอกข้อมูลผ่าน QR Code ได้ที่

หรือ กรอกข้อมูลแบบฟอร์ม ได้ที่ <https://goo.gl/forms/zvflxJtFAetn98Db2>

กองบรรณาธิการ วารสารการวัดผลการศึกษา

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ 0-2258-4121 หรือ 0-2649-5000 ต่อ 15363, 11372

โทรสาร 0-2262-1745

เว็บไซต์ <http://eptb.swu.ac.th>

วารสารการวัดผลการศึกษา

ปีที่ 38 ฉบับที่ 103 มกราคม - มิถุนายน 2564

บทความ

- 1 การเปรียบเทียบผลการเพิ่มความจำของงานของนักเรียนระดับประถมศึกษา:ระหว่างเพศ และระยะเวลาฝึกด้วยโปรแกรมการฝึกเลขคณิตตามโมเดลทริปเฟล็ค
วนิดา อุบลศักดิ์, พูลพงษ์ สุขสว่าง, สิริกรานต์ จันทร์ประมัตต์
- 14 การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะ:นักวิชาชีพบัณฑิตยศึกษาระดับปริญญาตรีในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี
พิชชาพร ธรรมรัตน์, สุวิมล ติรทานันท์, กมลทิพย์ ศรีหาเศษ
- 24 การศึกษาความคิดเห็นต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติของพนักงานราชการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตปริมณฑล
กฤษณา ชูเทพ, จุฑาทรรณ มาสันเทียะ, กมลทิพย์ ศรีหาเศษ
- 33 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่องปากของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
อภิรักษ์ สีนเท้, สุวิมล ติรทานันท์, กมลทิพย์ ศรีหาเศษ
- 45 พลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ สารภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน (7Es) ร่วมกับการใช้เกม
ปานวาด สุวรรณคาม, สุพจน์ เกิดสุวรรณ, ทองปาน บุญกุศล
- 54 พลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนทักษะการอ่านแบบแผนภูมิความหมายและการสอนทักษะการอ่านแบบ SQ4R
สรเดช บุญประดิษฐ์, ธนินาฏ ณ สุนทร, ษุติมา วัฒนศิริ
- 70 การศึกษาพลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ โดยใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบ Big 5 Learning
จารุตา จันทร์แก้ว, ธนินาฏ ณ สุนทร, ษุติมา วัฒนศิริ
- 83 การศึกษาพลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน และทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเมอร์ด็อกซ์และการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus
ศิริรัตน์ พุทธิโชติ, ธนินาฏ ณ สุนทร, ษุติมา วัฒนศิริ
- 97 การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ
อารีรัตน์ ลาวน้อย, กานจนา ตระกูลสุวรรณ, เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ
- 108 การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินอภิมานแบบตอนสนองสำหรับการตรวจเยี่ยมประเมินคุณภาพโรงพยาบาลของพี่เลี้ยงสำรวจใหม่
นวลพรรณ สูงสมสกุล, อัจฉรา ประเสริฐสิน, เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ
- 120 การพัฒนาทฤษฎีโปรแกรมสำหรับประเมินความตั้งใจ ที่จะซื้อเครื่องสำอางพรีเมียมแบรนด์ผ่านโซเชียลมีเดียโดยใช้วิธีแบบคอนติบิวชั่น
วรสพร พิพัฒน์, กานจนา ตระกูลสุวรรณ, ปิยพงษ์ คล้ายคลึง
- 132 การสำรวจความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน
ทรงเกียรติ เถนว่อง, สุภาพร เกี่ยมบุญประเสริฐ, เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ
- 145 การศึกษาความคิดเห็นของพหุมีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน
สุภาพร เกี่ยมบุญประเสริฐ, ทรงเกียรติ เถนว่อง, กานจนา ตระกูลสุวรรณ
- 158 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
อัสนี อนุตรรัตน์, พาสณา จุฬรัตน์, นฤมล พรไพบูลย์
- 171 การศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทในกลุ่มผู้ผลิตพลาสติก
ชวันริดา พิมพ์การ, กฤษณา ทองทับ, วรณา จำปาทิพย์
- 184 ผลการปริกษาทฤษฎีเล่าเรื่องต่อความเครียดเชิงวิชาการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
เทอดพงษ์ แดงไทย, เพ็ญภา กุลนภาดล, ประชา อินัง
- 195 การพัฒนาสื่อโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเป็นฐาน สำหรับเด็กปฐมวัย
วิจิตรตา ปิยะอง, สุพัตรา พักอ่อน
- 205 การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
บุษกร วิเศษสมบัติ
- 215 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ที่ส่งผลต่อพลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
บุษกร วิเศษสมบัติ
- 227 ความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มนัสนันท์ หัตถศักดิ์
- 237 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะ:ความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ปรสมศร พิชพิทหวาน, สุวรรณ จุ้ยทอง, กันต์ฤทัย คลังพล และพิทักษ์ นิลนพคุณ
- 248 Coping psychologically with social distancing during the COVID-19 pandemic: Women's accounts on Instagram
Chomphunut Srichannil

- 260 คำแนะนำสำหรับพี่เลี้ยงบทความ
- 261 ข้อกำหนดการจัดพิมพ์ต้นฉบับบทความ
- 263 แบบฟอร์มการส่งบทความ